BODE

DES

HEILS IN CHRISTUS.

„De Heer is nabij!"
Fil. 4 : 5.

ZESDE JAARGANG.

ROTTERDAM,
A. van den Briel Gz.
1863.

SNELPERSDRUKKERIJ. D. VAN SIJN. ROTTERDAM.

INHOUDS-OPGAVE

VAN DEN

ZESDEN JAARGANG.

Bladz.

1. *Beschouwing over den tweeden brief van Paulus aan de Korinthiërs.*
   Hoofdstuk I *en* II. . . . . 17.
   III. . . . . 55.
   IV. . . . . 65.
   V. . . . . 85.
   VI—IX. . . . . 117.
   X *en* XI. . . . . 165.
   XII *en* XIII. . . . . 181.
2. *Onmiddelijke en volkomene verlossing.* . . . . . 2.
3. *Epafras.* . . . . . 10.
4. *Correspondentie.* . . . . . 15.
5. *De raadselen van het hart* . . . . . 36.
6. *Gods gedachten niet de onze.* . . . . . 39.
7. *De wet der vrijheid.* . . . . . 46.
8. *Hulp en troost in de woestijn.* . . . . . 49.
9. *De Bruid vertroost door Jezus komst.* . . . . . 64.
10. *De Sabbat en de Dag des Heeren.* . . . . . 71.
11. *Trofimus.* . . . . . 83.
12. *Drie brieven over de verhouding des christens tot het huwelijk.* I. . . . . 100.
    Tweede Brief. . . . . . 135.
    Derde Brief. . . . . . 149.
13. *De medelijdende Hoogepriester.* . . . . . 109.
14. *Fragmenten* . . . . . 116.
15. *Een heerlijk sterfbed.* . . . . . 146.
16. *Een lied in de woestijn.* . . . . . 148.
17. *Ons ligchaam, een tempel des Heiligen Geestes.* . . 162.
18. » *Onderzoekt alle dingen, behoudt het goede.*" . . . 174.
19. *De schaduw van den appelboom.* . . . . . 178.
20. *De rustplaats des geloofs.* . . . . . 180.

Onmiddelijke en volkomene verlossing.

»En een van de kwaaddoeners, die gehangen waren, lasterde Hem, zeggende: Indien gij de Christus zijt verlos u zelven en ons. Maar de andere, antwoordende, bestrafte hem, zeggende: Vreest gij ook God niet, daar gij in hetzelfde oordeel zijt? En wij toch regtvaardiglijk; want wij ontvangen straf, waardig hetgeen wij gedaan hebben, maar deze heeft niets onbehoorlijks gedaan. En hij zeide tot Jezus: Heer! gedenk mijner, als gij in uw koningrijk zult gekomen zijn. En Jezus zeide tot hem: Voorwaar zeg ik u: Heden zult gij met mij in het paradijs zijn." (Luk. 24 : 39—43) Welk een liefelijk tooneel! Wie zou dit op Golgotha verwacht hebben? Wie had er aan gedacht, dat die plaats van strijd en smart en bitter lijden het tooneel zou worden van de redding eens zondaars? Wie zou het vermoed hebben, toen die misdadigers aan de kruispalen werden genageld, dat een van hen nog dienzelfden dag met Jezus in ongestoord genot in het paradijs zou zijn? Wie zou de mogelijkheid verondersteld hebben, dat hij nog dienzelfden dag in een geschikt bewoner van het paradijs zou kunnen veranderd worden? Neen, zulk eene onmiddelijke en volkomene verlossing, zulk eene ondoorgrondelijke liefde overtreft alles, wat de mensch, ja zelfs de engel zich denken kan! Het zijn de gedachten Gods, die wij hier vinden. Het is het hart van Jezus, hetwelk ons hier geopenbaard wordt. De volmaaktheid zijner liefde en de volmaaktheid van zijn werk stralen ons hier tegen. Beschouwen wij dit een weinig nader.

I. De geschiedenis van den misdadiger is een bewijs van de volmaaktheid van Jezus liefde. De Heer hing aan het kruis, beladen met onze zonden en tot zonde voor ons gemaakt. Hij droeg den toorn Gods en onderging het oordeel, hetwelk ons had moeten treffen. Hij, de Heilige en Regtvaardige, leed en gevoelde dit lijden in al zijne uitgestrektheid; Hij gevoelde het zoo als nooit een mensch het

gevoelen kan. Nog eenige oogenblikken — en Hij werd van God verlaten. Dan zou het van Hem waarheid zijn, dat waar de vaders uit de benaauwdheid tot God riepen en verhoord werden, Hij geen antwoord op zijne klagt en geene verhooring op zijne bede ontving, (Ps. 22) daar Hij van wege onze zonden door God gestraft zou worden. Er was dus voor Hem wel reden genoeg om met zichzelven bezig te zijn! En toch te midden van dit lijden vergat Hij zich zelven zoo volkomen, dat Hij een tot Hem roepend zondaar niet alleen hoorde, maar ook uitredde. Wij vinden hier meer dan in den vorigen nacht, toen Hij zijn lijden en zijnen strijd vergat om zijne discipelen toe te roepen: »Uw hart worde niet ontroerd!" Hier stond het lijden niet voor de deur, hier was het reeds begonnen, Hij gevoelde het reeds in al zijne verschrikkelijkheid. En zoodra zijn oor de roepstem van den misdadiger vernam, zoodra Hij in dat hart de erkentenis van schuld en de waarachtige begeerte naar verlossing had ontdekt, vergat Hij eigen lijden en strijd om in den nood van een arm zondaar te voorzien. Hij antwoordde, zoodra de vraag tot Hem kwam. De bede tot Hem opgezonden werd terstond verhoord. Eene onmiddelijke verlossing was het gevolg van dat vertrouwend gebed. Ziedaar het hart van Jezus! Ziedaar zijne ondoorgrondelijke liefde voor zondaars! Die liefde laat het Hem niet toe een met zonden beladen en schulderkennend zondaar één enkel oogenblik te laten wachten. Hij heeft te veel lust in het leven des zondaars, dan dat Hij het van zich zou kunnen verkrijgen den tot Hem komende af te wijzen. Wanneer men ook komt, hetzij in den nacht, of in de woestijn, of wanneer de Heer bezig is met leeren, ja zelfs wanneer Hij aan het kruis hangt, zijn oor is geopend, zijn hart is bereid te helpen; het antwoord is gereed, de verlossing is daar. »Die tot mij komt zal ik geenszins uitwerpen."—Maar de wegen Gods zijn toch verschillend! roept men mij toe. Voorzeker, is mijn antwoord, de een wordt door een woord der Schrift, de ander door eene omstandigheid in het hart getroffen, ja

God gebruikt zelfs de vreemdste middelen om iemand tot staan te brengen. Maar indien gij onder die wegen Gods verstaat den tijd, dien een aan zichzelven ontdekt zondaar doorbrengt voordat hij tot vrede komt, dan ontken ik dit ten stelligste. God treft den zondaar in het hart om hem tot Jezus te voeren, maar indien de zondaar daarop zelf aan het werk gaat en de gave Gods niet ontvangt, dan zijn dit zijne en niet Gods wegen; hij wederstaat dan die liefde Gods en dit zal hij ook erkennen, zoodra hij Jezus door het geloof heeft aangenomen. Alle bekeeringen die ons in het Nieuwe Testament worden verhaald, hebben in weinige oogenblikken plaats gehad en dit is van groot gewigt, daar God daardoor den mensch iedere verontschuldiging ontneemt. De misdadiger was op het midden van den dag nog een godslasteraar, daar Mattheus ons zegt dat zij beiden Jezus beschimpten, en zonder de minste voorbereiding werd hij dus op eens door de genade Gods getroffen en vertrouwde hij zich vol geloof aan Jezus toe.

Doch is dit onmiddelijk antwoord van Jezus een bewijs zijner liefde, dat antwoord zelf laat ons een dieperen blik in die liefde slaan. De bede van den misdadiger was: »Heer! gedenk mijner als gij in uw koningrijk zult gekomen zijn!" De man zou voorzeker reden genoeg gehad hebben Jezus liefde te prijzen, wanneer de Heer hem eene plaats in zijn koningrijk had toegezegd. Maar dit was voor Jezus niet voldoende. Hij wilde hem meer geven, dan hij vraagde. Hij wilde hem begenadigen, niet naar 's menschen, maar naar Gods gedachten. Eene plaats in zijn koningrijk was hem eene te geringe heerlijkheid voor dien misdadiger — en bovendien het duurde den Heer te lang hem eerst dan in zijne tegenwoordigheid te zien. Want dat koningrijk zou nog in vele eeuwen niet opgerigt worden; het is nog niet gekomen. (Zie Hand. 1 : 6 en Openb. 20) Jezus wist dit en Hij wilde niet dat de misdadiger vele eeuwen lang van Hem verwijderd zou doorbrengen. Hij wilde hem nog dienzelfden dag bij zich hebben. Nog dien avond wilde Hij met hem wandelen in

het paradijs. Scheiding was Hem onverdragelijk. En daarom zegt Hij: »Heden zult gij met mij in het paradijs zijn." Dat was meer dan de misdadiger verwachten kon. Nog dienzelfden dag zou hij niet alleen van alle lijden verlost, maar met Hem aan wiens zijde hij nu nog aan het kruis hing in het paradijs zijn. Dit was volkomen zeker. Zulk een vriend had de misdadiger nog nooit ontmoet. Zulk een vriend is Jezus voor ons allen. En welk een woord is dat: Met Mij! Met Hem, die zijn leven voor ons gaf, die ons kocht door zijn bloed, die ons opzocht en vond, die ons verhoorde waar wij tot Hem riepen, die ons voortdurend genade voor genade verleent! Met Hem, met wien wij ééne plant zijn geworden, wiens leven wij nu reeds bezitten, die onze Vriend, onze Bruidegom, ons Hoofd is. Met Hem in het paradijs! O, hoe heerlijk zal dat zijn!

Indien wij in Jezus ontslapen komen wij, zoo als wij hier duidelijk zien, in het paradijs. Voor de vrij algemeene gedachte, dat zij, die in den Heer ontslapen, terstond in den hemel komen, is in de Schrift geen grond te vinden. De Heer Jezus zelf zegt, dat wanneer Hij ons plaats zal bereid hebben in de vele woningen des Vaders, Hij wederkomt, om ons te brengen waar Hij is; (Joh. 14) zoodat onze komst in het huis des Vaders niet van onzen dood, maar van zijne wederkomst afhankelijk is. Eerst bij die komst zullen de ontslapenen opstaan! de levenden veranderd worden en allen met een nieuw heerlijk ligchaam worden bekleed. (1 Kor. 15; 1 Thess. 4) Eerst dan is de volmaakte heerlijkheid, waar wij Jezus zullen zien gelijk Hij is en Hem zullen gelijk wezen, (1 Joh 3 : 2) en eerst dan zal het mogelijk zijn in de onmiddelijke tegenwoordigheid Gods te verkeeren. Tot dien oogenblik zullen de ontslapenen in het paradijs op de komst des Heeren wachten en daarin komen zij met de nog levende heiligen overeen, die ook naar de verschijning van Jezus uitzien. Zij zullen evenwel in dat paradijs gelukkig zijn. Wel is waar wordt ons van den toestand der in Jezus ontslapenen niet veel in het Nieuwe Testament gezegd, maar

hetgeen ons er van gezegd wordt is voldoende om ons te doen zien, dat het een gelukkige toestand zal zijn. De Heer zelf zeide tot den misdadiger: »Heden zult gij *met mij* in het paradijs zijn." Stefanus bad den Heer, dien hij ter regterhand Gods zag staan, zijnen geest te ontvangen. (Hand. 7 : 59, 60) Paulus zegt in 2 Kor. 5 : 8 »Wij hebben meer behagen om uit het ligchaam uit te wonen en bij den Heer in te wonen," en in Fil. 1 : 23 »Ik heb begeerte om ontbonden te worden en *met Christus* te zijn want dat is zeer verre het beste," — »sterven is mij gewin." Uit deze vier plaatsen zien wij dus, dat het zijn in het paradijs een leven met Jezus zal zijn, een begeerlijk leven, een leven dat beter is dan het leven hier op aarde, een leven dat gewin is. En geen wonder! wij zullen daar geene zonde meer kennen, geene zwakheid of gebreken meer zien, niet meer door allerlei omstandigheden gestoord worden, maar in eene ongestoorde gemeenschap met Jezus leven. Zonder de volmaakte heerlijkheid te bezitten zullen wij gelukkig zijn in zijne tegenwoordigheid. Hoewel een geest zonder ligchaam zullen wij in volkomene zelfbewustheid Jezus genieten, Hem loven en prijzen. En wanneer men mij vraagt, hoe dit verlangen om ontbonden te worden en bij Christus te zijn gepaard kan gaan met een verlangen om niet te sterven maar opgenomen te worden, dan antwoord ik, dat hier alles afhangt van de dingen, die men vergelijkt. Stelt men het sterven tegenover het blijven op aarde, dan kies ik het sterven, omdat mij dit van al het aardsche verlost en mij nader tot Jezus brengt. Stelt men daarentegen het sterven tegenover onze opname door Christus, dan kies ik het laatste, daar ik alsdan op eenmaal de geheele volmaaktheid deelachtig word. Dit laatste nu is de hoop des christens, daar de Heer Jezus ieder oogenblik kan komen en geene gebeurtenis die komst behoeft vooraf te gaan. Dit is de verborgenheid den Korinthiërs geopenbaard. Dit is het heerlijkste wat ons wacht. Evenwel is de toestand in het paradijs een zalige toestand.

Hoe heerlijk zal het niet voor den misdadiger geweest zijn, daar aan te komen. Van het kruis, waar hij zijne regtvaardige straf onderging, in het paradijs, —van een tooneel van zonde, godslastering en wreedheid in de tegenwoordigheid van Jezus! Welk eene plotselinge en volkomene verandering! En deze verandering brengt ons tot het tweede punt.

II. De geschiedenis van den misdadiger is een bewijs van de volmaaktheid van het werk van Jezus. Is het mogelijk daarvoor een treffender bewijs te vinden? Hier zien wij een man, die des morgens als een misdadiger werd gekruist, omdat hij niet langer in de maatschappij kon geduld worden, die des middags nog een lasteraar was, in één enkel oogenblik in een burger des hemels veranderen. Zijne zonden waren zoo geheel weggenomen, dat de geregtigheid Gods geene aanmerking meer maken kon. Zijn kleed was zoo volkomen rein, dat het licht van God er geen enkele vlek op ontdekken kon. Ware dit het geval geweest, hij zou geen *geschikt* bewoner van het paradijs hebben kunnen zijn. Ware hij niet geheel gereinigd, niet gansch afgewasschen, niet volkomen geregtvaardigd geweest, hij zou onmogelijk met Jezus daar hebben kunnen binnengaan. Want daar kan niets komen wat onrein is, niets wat het licht van God niet verdragen kan. Hoe zulk eene verandering mogelijk is? Bij God zijn alle dingen mogelijk. Zijne genade vermag alles — maar ook zijne genade alleen. Zij kan den snoodsten zondaar, den eigengeregtigsten mensch in één oogenblik tot een kind Gods maken. Zij kan dit doen, omdat het werk der verlossing volkomen volbragt en de schuld geheel betaald is. Maar zij kan het ook alleen, omdat de zondaar tot niets in staat is; hij is volkomen van God gescheiden, een vijand Gods, een kind des toorns, zonder eenige begeerte ten goede, zonder eenige bekwaamheid tot God weder te keeren.

Ja het werk der verlossing is volbragt! Toen het ten volle gebleken was, dat er geene mogelijkheid bestond om den mensch te verbeteren, toen de vijandschap des

vleesches volkomen openbaar was, zond God zijnen Zoon in gelijkheid des zondigen vleesches (Rom. 8 : 3), zond Hij hem tot eene verzoening voor onze zonden (1 Joh. 4 : 10), heeft Hij dien, die geene zonde gekend heeft tot zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden de geregtigheid Gods in Hem (2 Kor. 5: 21). Niet alleen de vruchten van den boom, maar de boom zelf is in Hem geoordeeld geworden. God heeft in Hem de zonde in het vleesch veroordeeld. »De straf, die ons den vrede aanbrengt, was op Hem" (Jes. 53). »Hij is overgeleverd om onze zonden en opgewekt om onze regtvaardigmaking" (Rom. 4: 25). Alle zonden en de geheele magt der zonde heeft God op Hem gelegd. Hoewel in zichzelven rein werd Hij op het kruis door God gestraft en geoordeeld. Hij was door God verlaten. Het oordeel was volkomen; de eischen Gods waren beantwoord; de geregtigheid Gods was bevredigd; het werk was volbragt. Hij stierf, en daar de dood de bezoldiging der zonde is, zoo heeft Hij dus de straf der zonde gedragen en heeft de zonde dus niets meer te eischen. En na gestorven en begraven te zijn stond Hij op als het Hoofd der nieuwe schepping, als de tweede mensch. De zonden waren in het graf gebleven, de heerschappij der zonde was vernietigd en de zondaar geoordeeld en gestorven. De nieuwe schepping begon. Het oude was voorbij gegaan, nu was alles nieuw geworden. De oude mensch was geoordeeld — de nieuwe geschapen in ware geregtigheid en heiligheid. De genade heerschte door de geregtigheid — want eerst nadat het oordeel over de zonde aan den zondaar volkomen was voltrokken, kon de genade Gods den zondaar door het deelgenootschap aan het werk van Christus van alle zonden bevrijden en in de nieuwe schepping inleiden. Zoodra men in Jezus Christus gelooft, is men door zijn bloed van alle zonden gereinigd, door zijne striemen genezen, door zijnen dood met God verzoend. Men is dan de geregtigheid Gods deelachtig. Men is dan geheiligd, geregtvaardigd, verheerlijkt (Rom. 8: 30). Ja wat meer

is, men is dan met Hem gestorven en met Hem opgestaan (Rom. 6: 5; Ef. 2: 5, 6). De oude mensch is gekruisigd en men is in Hem een nieuw schepsel geworden. En dit alles is het gevolg van het volbragte werk van Christus. »Met ééne offerande heeft Hij in eeuwigheid volmaakt degenen, die geheiligd worden" (Hebr. 10: 14). Dat ééne offer heeft ons van alles verlost en is de weg geworden om ons in het leven in te leiden. Alles is van dat werk afhankelijk. En zoodra men tot Jezus komt en zich aan Hem overgeeft, ontvangt men deel aan zijn werk en is men in denzelfden oogenblik zoo rein, zoo heilig, zoo volmaakt, als Hij zelf is. Daarom kon die misdadiger nog dien zelfden dag het paradijs binnengaan. Daarom was hij in één oogenblik bekwaam gemaakt om met Jezus daar te zijn, waar geene zonde, geene onreinheid kan toegelaten worden.

Zoo is het ook nu nog. Op denzelfden oogenblik, dat iemand in Jezus gelooft is hij geschikt – volkomen geschikt — voor den hemel. Hij kan er niet geschikter voor worden. Reiner dan het bloed van Christus ons maakt, kan men niet worden, volmaakter te zijn dan men is door het offer van Christus is ondenkbaar, daar het begrip van volmaaktheid elke gedachte van toeneming buitensluit. Hetzij men dertig jaren of een uur bekeerd is, men is voor God even rein, even heilig, even volmaakt. Wel zal de vader in Christus veel beter de liefde Gods verstaan, wel zal hij door zijne gemeenschapsoefening met God een tal van lessen geleerd, een tal van goddelijke deugden geopenbaard hebben, en daarin bestaat dus een groot verschil tusschen hem en den jongeling of het kind — doch wat zijn toestand voor God betreft daarin is geen verschil. Het werk van Christus heeft beiden volkomen gereinigd, geregtvaardigd en verheerlijkt. En hoewel een wandel ter verheerlijking Gods het natuurlijk en noodwendig gevolg zal zijn van het verstaan en ontvangen der genade Gods, zoo zal men daardoor evenwel niet in het minst geschikt worden voor den hemel. De misdadiger kwam in het paradijs zonder een enkel werk verrigt te

hebben. Het werk van Christus had hem en heeft ons *volkomen* bekwaam gemaakt daar te zijn. En daarom is het steeds een bewijs van het niet verstaan van de volmaaktheid van Jezus werk en van de liefde Gods, indien men zijn geluk en zijnen vrede van den wandel laat afhangen. Een goede wandel is, ik herhaal het nogmaals, *noodzakelijk* en *moet* volgen, waar de genade verstaan is, maar is geen voorwaarde om den hemel binnen te gaan. Daar kan het offer van Christus *alleen* ons brengen. Daarom moet ons vertrouwen *eenig en alleen* op dat werk steunen. Dat is de rots, waarop ons huis moet gebouwd zijn. Is dit zoo, dan kunnen vrij de stormwinden en de regenvlagen tegen dat huis aanslaan, het zal blijven staan, of met andere woorden, dan kan de Satan ons wijzen op onze zonden, op de in ons wonende zonde, op de kracht des vleesches, op onze onvolmaaktheid, ons eenig antwoord zal zijn: »Wij zijn door ééne offerande in eeuwigheid volmaakt."

Welk een vast fondament voor de ziel! Wat ook wijke of verga, dit werk blijft. Wat ook aan wisseling onderhevig is, dit werk is onveranderlijk, want het is volmaakt. Het gevoel is heden anders als morgen, de wandel heden beter dan gisteren, de omstandigheden heden gunstiger dan morgen, doch dit werk blijft gisteren en heden en tot in eeuwigheid hetzelfde. Het heeft onze harten gereinigd van het kwaad geweten, (Hebr. 10: 22) en alles weggenomen wat er tusschen ons en God was. Steunen wij alleen op dat werk dan is eene volkomene rust en een onveranderlijke vrede ons deel. Waarom zouden wij onrustig zijn, indien God dat werk als voldoende aangenomen, en zijnen Zoon in de opstanding regtvaardig verklaard heeft? Waarom zou onze vrede wankelen, indien God steeds het bloed ziet? Waarom zou zijne heiligheid en geregtigheid ons verschrikken, indien wij in Christus die heiligheid en geregtigheid deelachtig, ja er als het ware mede bekleed zijn? Kan dit alles ons geene rust en geenen vrede verschaffen, dan is er nimmer aan rust of

vrede te denken, daar alleen het offer van Christus in eeuwigheid volmaakt. Door onrust, wankelmoedigheid en twijfel onteeren wij God, omdat wij dan het werk van Christus voor onvoldoende verklaren, en niet tevreden zijn met hetgeen waarmede God tevreden is. Laat ons Hem liever loven en prijzen voor de onmiddelijke en volkomene verlossing voor ons te weeg gebragt! Laat ons Hem aanbidden, die ons zóó heeft lief gehad, dat Hij geen schaduw van twijfel liet bestaan, alle vragen beantwoordde en elke reden voor onrust of vrees geheel en al wegnam!

Epafras.

(Col. 4 : 12).

Er is een groot onderscheid tusschen de geïnspireerde berigten over het volk Gods en alle menschelijke levensgeschiedenissen. Van gene kan in waarheid gezegd worden: »Veel in weinig woorden;" terwijl men dikwijls van deze moet zeggen: »Weinig in veel woorden." De geschiedenis van een heilige des Ouden Testaments, die over een tijdperk van 365 jaren loopt, is in twee korte zinnen vervat: »Henoch dan wandelde met God; en hij was niet meer, want God nam hem weg." (Gen. 5 : 24). Hoe kort! Maar hoe volledig! hoe veelomvattend! Hoevele bladzijden zou de mensch wel gebruikt hebben om zulk een leven te beschrijven! En toch, wat zou er meer kunnen gezegd worden? Met God te wandelen, omvat alles wat met eenige mogelijkheid van iemand kan gezegd worden. Men kan de geheele wereld rondreizen, in alle werelddeelen het evangelie prediken, voor het werk van Christus lijden — men kan hongerigen spijzen, naakten kleeden, kranken bezoeken — men kan lezen, schrijven, drukken en verspreiden — kortom men mag alles doen, wat ooit gedaan is of gedaan kan worden, dit alles ligt in deze weinige woorden: »Hij wandelde met God;" opgesloten. En gelukkig voor hem, wanneer dit er in opgesloten ligt. Het is toch mogelijk, alles te doen, wat hier

opgesomd is, en toch geen enkel uur met God te wandelen — ja, zelfs niet te verstaan, wat het is, met God te wandelen. Deze gedachte is zeer ernstig en van groot belang. Zij zal tot de ijverige beoefening van het verborgen leven leiden, zonder hetwelk de schitterendste dienst zal blijken slechts stroo en rook te zijn.

De wijze, waarop de naam van Epafras in het Nieuwe Testament voorkomt, is voor ons zeer leerrijk. De mededeelingen hem betreffende zijn zeer kort, maar zeer bepaald en krachtig. Hij schijnt een van dezulken geweest te zijn, die wij ook in den tegenwoordigen tijd zoo zeer noodig hebben. Zijne werkzaamheden, in zoover zij ons door den geïnspireerden schrijver opgeteekend zijn, schijnen niet zeer schitterend en aantrekkelijk te zijn geweest. Zij waren niet berekend om het menschelijk oog te ontmoeten of de menschelijke loftuitingen te voorschijn te roepen; doch zij waren niet te min zeer heerlijk, onvergelijkbaar, onschatbaar. Het waren werkzaamheden in de binnenkamer — werkzaamheden binnen de gesloten deur — werkzaamheden in het heiligdom — werkzaamheden, zonder welke al de overigen onvruchtbaar en zonder waarde blijven. Hij wordt ons door den geïnspireerden geschiedschrijver niet voorgesteld als een talentvol prediker, als een vlijtig schrijver, als een onvermoeid reiziger, hoewel het mogelijk is, dat hij dit alles was en hoewel dit op zijne plaats zeer te waarderen is. De Heilige Geest heeft hem ons voorgesteld als een man des gebeds — van het ernstige, dringende en vurige gebed — des gebeds, niet alleen voor zichzelven, maar voor anderen. Laat ons de getuigenis des Geestes over hem met alle opmerkzaamheid beschouwen:

»U groet Epafras, die uit de uwen is, een dienstknecht van Christus, te allen tijd strijdende voor u in de gebeden, opdat gij staan moogt volmaakt en volkomen in al den wil van God. Want ik geef hem getuigenis, dat hij grooten ijver heeft over u en degenen, die in Laodicea zijn, en degenen, die in Hierapolis zijn" (Kol. 4: 12, 13). Zulk

een man was Epafras! O mogten in onze dagen honderden aan hem gelijk zijn! Wij zijn dankbaar voor predikers, voor schrijvers, voor reizigers in het werk des Heeren; maar wij behoeven mannen des gebeds; mannen in de binnenkamer, mannen gelijk Epafras. Wij zijn verheugd, de voeten van hen te zien, die Christus verkondigen — verheugd, hen in staat te zien, de pen eens bekwamen schrijvers in deze edele zaak vlijtig te voeren — verheugd, hen in den waren evangelischen geest hunnen weg »over ons verder op" te zien nemen — verheugd, hen in den waren geest eens herders altijd wederom te zien heengaan, om in iedere stad hunne broeders te bezoeken. God beware er ons voor, dat wij zulke eervolle diensten zouden minachten of verkleinen, ja wij waarderen ze hooger, dan woorden kunnen uitdrukken. Maar voor alles behoeven wij eenen geest des gebeds,—van het ernstige, dringende en vurige gebed. Zonder dit kan er niets gedijen. Een man zonder gebed is een man zonder kracht; een prediker zonder gebed is een onnutte prediker; een schrijver zonder gebed zal onvruchtbare schriften voortbrengen; een evangelist zonder gebed zal niet veel goeds stichten; een herder zonder gebed zal slechts weinig voedsel voor de kudde hebben. Wij hebben behoefte aan mannen des gebeds — mannen gelijk Epafras — mannen, wier binnenkamer getuigenis geeft van hun vurig gebed. Dat zijn zonder twijfel de regte mannen voor den tegenwoordigen tijd.

Er zijn onnoemelijke voordeelen aan deze werkzaamheden in de binnenkamer verbonden — voordeelen van eene geheel bijzondere soort, zoowel voor hen, die daarmede bezig zijn, als voor hen, voor wie die arbeid geschiedt. Het zijn zeer rustige, geenszins lastige werkzaamheden. Zij worden in de afzondering, in de heilige, alles onderwerpende eenzaamheid der goddelijke tegenwoordigheid verrigt, zonder door het menschelijk oog gezien te worden. Hoe weinig zouden de Kolossensen van dien liefelijken en ijverigen arbeid van Epafras vernomen hebben, wanneer de Heilige Geest dien niet bekend had gemaakt. Het is

mogelijk, dat zelfs sommigen van hen hem in zijne zorgen voor hen voor ontoereikend gehouden hebben. Men kan veilig vermoeden, dat daar personen waren, zooals er ook nu nog zoo velen zijn, die de zorg en het medegevoel van iemand naar zijne bezoeken of brieven afmeten. Dit is een zeer bedriegelijk kenteeken. Om zijne zorgen en zijn medegevoel te kunnen beoordeelen, moesten zij hem op zijne knieën zien. De reislust kan mij naar Londen en naar Parijs brengen, om de broeders te bezoeken; de schrijflust kan mij verleiden naar alle plaatsen brieven te schrijven. Maar niets dan liefde voor de zielen, liefde voor Christus, kan mij ooit bewegen voor het volk Gods, gelijk Epafras, te strijden, »opdat zij staan mogen volmaakt en volkomen in al den wil van God."

De heerlijke arbeid der binnenkamer vordert geene bijzondere gave, geen bijzonderen aanleg, geen bijzonder talent. Ieder christen kan daarin bezig zijn. Hij mag de geschiktheid missen te leeren, te schrijven of te reizen; maar hij kan bidden. Men hoort dikwijls van eene gave des gebeds spreken; dit is eene hoogst ongepaste uitdrukking. Meestal verstaat men daaronder eene vloeijende voordragt van zekere bekende waarheden, die het geheugen bewaren en de mond uitspreken kan; en dit heeft meestal niets met een gebed gemeen. Dat was niet de manier van Epafras; dat is het ook niet, hetgeen wij nu behoeven en waarnaar wij zoo zeer verlangen. Wij hebben behoefte aan eenen *wezenlijken geest* des gebeds; wij hebben behoefte aan eenen geest, die in den tegenwoordigen nood der kerk ingaat, die dezen nood draagt en ze in volhardende, vurige en geloovige voorbede voor den troon der genade brengt; deze geest kan te allen tijde en in alle omstandigheden werkzaam zijn. De morgen, de middag, de avond en de middernacht zullen voor dien arbeid in de verborgene binnenkamer passend zijn. Te allen tijde kan het hart den troon der genade met bidden en smeken aanloopen. Het oor van onzen Vader is altijd geopend en zijne tegenwoordigheid is altijd toegankelijk. Wij mogen

komen, *wanneer* of *waarmede* wij willen, Hij is altijd bereid te hooren en altijd bereid te antwoorden. Hij is de hoorder, de verhoorder en de vriend van het vurige gebed. Er bestaat geene taal, die Hem aangenamer is dan deze: »Ik zal u niet laten gaan, tenzij dat gij mij zegent." Hij zelf heeft gezegd: »Bid — zoek — klop;" — »men moet altijd bidden, en niet vertragen," — »Bid zonder ophouden." — »Al wat gij zult begeeren in het gebed, gelovende, zult gij ontvangen;" — »indien iemand van u wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begeere." Deze woorden moeten algemeen toegepast worden. Zij strekken zich over alle kinderen Gods uit. Het zwakste kind Gods kan bidden, waken, een antwoord ontvangen en dankzeggen.

Niets is ook zoo zeer in staat ons eene diepe belangstelling voor het volk Gods in te boezemen, dan de gewoonte van een voortdurend gebed voor hen. Epafras was met groote belangstelling voor de christenen te Kolosse, te Laodicea en te Hierapolis vervuld. Zijne belangstelling deed hem bidden en zijne gebeden verwekten en vermeerderden deze belangstelling. Hoe meer wij in iemand belangstellen, des te meer zullen wij voor hem bidden; en hoe meer wij bidden, des te meer zal onze belangstelling toenemen. Wanneer wij voor het volk Gods in het gebed volharden, dan zullen wij ons zeker verblijden in zijn welzijn en in zijnen wasdom. Evenzoo zal het zijn met betrekking tot onbekeerden. Wanneer wij er toe gebragt zijn voor hen op God te wachten, dan zal hunne bekeering met de grootste bezorgdheid gezocht, en wanneer zij heeft plaats gevonden, met ongehuichelde dankbaarheid begroet worden. Deze gedachte moest ons opwekken Epafras na te volgen, aan wien de Heilige Geest, in verband met zijne gebeden voor het volk Gods, den eervollen titel »een getrouw dienaar van Christus" gegeven heeft (Hoofdst. 1: 7).

De hoogste beweeggrond nu, die in ons den geest van Epafras kan verwekken, is de waarheid, dat hij in overeenstemming met den geest van Christus is. Christus is

voor de zijnen bezig. Hij wenscht, »dat zij staan mogen volmaakt en volkomen in al den wil van God;" en zij, die hierom voor anderen bidden, hebben het groote voorregt de heerlijke gemeenschap met den grooten Plaatsbekleeder en Voorspraak te genieten. Hoe wonderbaar, dat het aan arme, zwakke schepselen hier beneden veroorloofd is, om datgene te bidden, wat de gedachten en de belangstelling van den Heer der heerlijkheid zoo volkomen bezig houdt! Welk een sterke band was er niet tusschen het hart van Epafras en dat van den Heer Jezus, wanneer gene zoo vurig bad voor zijne broeders te Kolosse!

Geliefde broeders! laat ons dat voorbeeld van Epafras overdenken; laat het ons navolgen! Laat ons in het gebed voor de christenen met ijver bezig zijn! Wij leven in eenen hoogst ernstigen tijd—in eenen tijd waarin mannen, als Epafras, eene dringende behoefte zijn — mannen, die bereid zijn, voor het werk des Heeren op hunne knieën te arbeiden, of de edele banden van het evangelie, wanneer dit noodig is, te dragen. Zoodanig een was Epafras. Het eerste berigt, dat wij over hem vernemen, stelt hem voor als een man des gebeds (Kol. 4: 12), en het laatste als een medegevangene van den grooten Apostel der heidenen. (Filémon vs. 23).

Correspondentie.

W. H. D. L. . te Deventer.— Lukas 16 : 9 is een struikelblok voor velen en daarom is eene eenigzins uitvoerige verklaring noodzakelijk. In de eerste plaats merk ik op dat de woorden: »*opdat zij u mogen ontvangen in de eeuwige tabernakelen*" beter vertaald worden door: »*opdat gij ontvangen moogt worden in de eeuwige tabernakelen:*" aangezien Lukas in zijn evangelie dikwijls het actieve werkwoord in den 3^{den} persoon meervoud gebruikt om het eenvoudige feit uit te drukken, waartoe men gewoonlijk het passief bezigt. Zie Luk. 6 : 38, 44; 12 : 20; 14 : 34 enz. Het vers luidt dan: »En ik zeg ulieden: Maak u zelven vrienden met (beter dan uit) den onregtvaardigen mammon, opdat, wanneer het met u ten einde zal zijn

(beter dan de andere vertaling) gij ontvangen moogt worden in de eeuwige tabernakelen." En nu de verklaring. In de twee eerste gelijkenissen in hoofdst. 15 had de Heer de zoekende liefde Gods voorgesteld en in de derde de terugkomst en de ontvangst bij den Vader van den verlorenen zondaar. In het huis ingeleid, had hij alles wat noodig was om rustig en zonder vrees daar te zijn. Nu volgt in de gelijkenis van den onregtvaardigen rentmeester de verantwoordelijkheid van den wandel en in die van den rijken man en Lazarus het einde van eenen wandel naar het vleesch en naar den geest. De vijf gelijkenissen te zamen vormen dus een zeer schoon geheel. Ik behoef niet te zeggen dat alles een joodsch karakter heeft, getuige de oudste zoon, de verpersoonlijkte eigengeregtigheid, en de schoot van Abraham. Doch niettegenstaande dat is het beginsel voor ieder van groot gewigt. Eerst na de verlossing komt de verpligting God te verheerlijken en daarna het einde. Houdt men dezen zamenhang in het oog dan is de verklaring dezer gelijkenis zeer gemakkelijk. De rentmeester gebruikte den tijd en de magt die hij had om voor de toekomst te zorgen. Dit zullen ook wij doen zegt de Heer in vs. 9; wij zullen het goede der wereld, ons door God geleend, gebruiken met het oog op de toekomst en dat doende zullen wij in de eeuwige tabernakelen — den hemel — ontvangen worden. Het spreekt van zelf dat de Heer er niet aan denkt het gedrag van den rentmeester als zoodanig goed te keuren, hij roemt alleen zijne voorzigtigheid van niet voor het tegenwoordige, maar voor de toekomst te leven. En dit is het echte beginsel van den wandel. Zeker zijnde van aan het eind te zullen komen moet met die zekerheid gepaard gaan zich te laten leiden door de beginselen van het land waarheen men reist. »Ik jaag er naar (namelijk naar de wederopstanding uit de dooden) of ik het ook grijpen mogt, waartoe ik van Christus Jezus ook gegrepen ben." (Fil. 3 : 12) Het vaste bewustzijn een kind Gods te zijn zal ons aansporen en in staat stellen God te verheerlijken en ons met vreeze en beven doen wandelen, om niet iets te doen wat tegen den wil van onzen Vader strijdt. Daarom is de verantwoordelijkheid een gevolg der verlossing.

Zoo de Heer wil zal ik de andere vragen in een volgend nummer beantwoorden.

BESCHOUWING

OVER DEN

TWEEDEN BRIEF VAN PAULUS AAN DE KORINTHIËRS.

INLEIDING.

Paulus schrijft zijnen tweeden brief aan de Korinthiërs onder den invloed der vertroostingen van Christus, die hem, deels te midden van het lijden, dat hij in Azië had ondervonden, deels door de goede tijdingen, die Titus hem van hen had gebragt, ten deel waren geworden. Zijn hart was gerust en gelukkig en de onrust, die hem ten opzigte van hen had vervuld was door de berigten van Titus geheel en al verdwenen.

Nadat hij namelijk zijnen eersten brief had geschreven, was hij nog eenigen tijd te Efeze gebleven en had van daar Titus naar Korinthe gezonden om de uitwerking van zijn schrijven op de gemoederen gade te slaan, en hem na zijn onderzoek te Troas berigt te komen geven. Paulus door zijne verdrijving uit Efeze (Hand. 19 : 23) misschien vroeger dan hij gedacht had, te Troas aangekomen zijnde, vond Titus niet, en hoewel hem aldaar eene deur in den Heer geopend was, zoo was hij zoo zeer verlangende om iets van zijne geliefde gemeente te hooren, dat hij geen rust had daar te wachten en Titus naar Macedonië te gemoet reisde, waar hij hem waarschijnlijk te Filippi aantrof.

Groot was zijne blijdschap toen hij van dezen hoorde welk eene goede uitwerking zijn eerste brief had gehad en hoe deze bij hen eene droefheid tot bekeering had bewerkt (Hoofdst. 7). Vooral verblijdde het hem, dat de man, die met zijns vaders huisvrouw leefde, van zijne dwaling was teruggekeerd en zeer bedroefd en verslagen over zijne misdaad was. Zijn hart was dan nu ook ten hunnen opzigte gerust gesteld en daarom kon hij nu in eenen geheel anderen toon als in zijnen eersten brief aan hen schrijven, en hen deelgenooten maken van de vertroostingen, die hij zelf ontvangen had. Van daar dan ook dat deze brief een geheel ander karakter heeft dan de eerste; Paulus kan hier vrij en open over zijne liefde tot hen spreken en hun alles mededeelen wat in zijn hart omging. Hij behoefde niet meer beschroomd te zijn den ernst zijner vermaningen door de bewijzen zijner liefde te verzwakken. — De apostel had evenwel te gelijker tijd van Titus vernomen, dat er in de gemeente nog enkelen waren, die zijn gezag trachtten te ondermijnen, daar zij zeiden, dat zijne tegenwoordigheid zwak was en zijne spraak verachtelijk, en dat hij, hoewel strenge brieven schrijvende, het evenwel niet zou wagen weder bij hen te komen. Deze zijne tegenstanders waren voornamelijk joodschgezinde leeraars. Deze bijzonderheden, die wij uit den loop des briefs zelven zullen vernemen, maken het ons gemakkelijk eene geleidelijke opgave van den inhoud te geven.

Na den gewonen aanhef en de gebruikelijke zegenbede spreekt Paulus over het lijden en de verdrukking onlangs in Azië door hem doorgestaan, uit welk lijden hij nu verlost en in hetwelk hij zoo buitengewoon vertroost was geworden, hetgeen hij ook ten deele aanmerkt als eene vrucht van de voorbede der Korinthiërs. Daarna deelt hij hun zijn veranderd reisplan mede, en drukt zijne blijdschap uit, dat hij niet vroeger gekomen is, aangezien hij nu met blijdschap komen kon, terwijl hij vroeger om hunne vele zonden en verkeerdheden met de roede onder hen had moeten verschijnen. Dit alles doet ons een blik slaan

in het liefdevolle hart des apostels, die met kieschheid en teederheid alles opnoemt wat hen zou kunnen vertroosten en elk woord, wat hen had kunnen grieven, vermijdt (Hoofdst. I en II). Indien zij nu die teedere liefde in den apostel ontdekten, zoo was het wel niet noodig, dat hij zichzelven hun aanprees, hetgeen evenwel reeds overbodig was, daar zij door zijnen dienst toebereid waren een brief van Christus te zijn. Hierdoor komt hij van zelf tot de ontvouwing van de heerlijkheid der evangelische bediening in tegenoverstelling der oude Mozaïsche, — eene bediening, die waardig was daarvoor allerlei smaad en hoon en vervolging te verdragen, daar zij eenmaal op de heerlijkste wijze zou beloond worden; waarom ook hij en allen, die dit evangelie kenden, met allen ijver hetzelve trachtten te verbreiden en het door eenen heiligen wandel voor God en menschen te versieren (Hoofdst. 3—6). Na deze schoone en voor den toestand der Korinthische gemeente zoo zeer gepaste uitweiding keert de apostel terug tot de uitwerking van zijnen eersten brief, waarvan hij door Titus berigt had ontvangen; en betuigt hun zijne groote blijdschap over de groote veranderingen, die in hun midden hadden plaats gegrepen (Hoofdst. 7).

Aan het slot van zijnen eersten brief had Paulus hun gesproken over eene algemeene inzameling voor de geloovigen in Judea. Hierop komt hij in Hoofdst. 8 en 9 terug, en hun het voorbeeld der Macedoniërs aanprijzende en de liefde en genade des Heeren voorstellende, vermaant hij mildelijk tot de behoeften der gemeenten in Judea bij te dragen.

Door Titus — zoo als wij reeds opmerkten — met de tegenspraak der joodschgezinde leeraars bekend gemaakt, verdedigt zich Paulus in Hoofdst. 10—13 op eene ernstige en krachtige wijze tegen hunne onware beschuldigingen en valsche voorstellingen en stelt hun alle door hem geledene vervolgingen, bewezene diensten en ondervondene gunstbewijzen Gods voor, niet om zichzelven te verheffen, maar om zijne bestrijders te beschamen en de geheele

gemeente daardoor een wapen tegen de vijanden van het kruis van Christus in de hand te geven.

De geheele inhoud van dezen schoonen brief stelt ons op eene treffende wijze de groote liefde en genegenheid voor, die de apostel voor zijne kinderen in Christus te Korinthe koesterde en schildert ons te gelijkertijd de gemeenschap des Heiligen Geestes — want Hij is het, die den brief schrijven liet — met al het lijden en de vreugde der geloovigen, hetgeen ook onze harten met troost, moed en blijdschap zal vervullen, daar dezelfde band, die de Korinthiërs aan Hem verbond, door de genade Gods ook tusschen Hem en ons is gelegd, en daarom kan de beschouwing van dezen brief ons tot grooten zegen en tot rijke vertroosting verstrekken.

HOOFDSTUK I—II.

Als een door den wil van God geroepen apostel van Jezus Christus wendt Paulus zich voor de tweede maal tot de gemeente te Korinthe, benevens aan al de heiligen, die in Achaje woonden, van welk landschap Korinthe de hoofdstad was. Hij schrijft dezen brief mede uit naam van Timotheus, dien hij vroeger naar Korinthe gezonden had, (1 Kor. 4 : 17 en Hand. 19 : 22) en die nu wederom van daar terug gekeerd was en hem derhalve mededeeling van den toestand der gemeente had gedaan. Het blijkt echter uit dezen brief, dat de mededeelingen van Timotheus hem niet bevredigd en gerust gesteld hadden, daar hij zoo zeer verlangend was naar de komst van Titus. — En even als in zijne overige brieven wenscht hij hun ook hier reeds terstond die genade, waarvan het heil en de gelukzaligheid afhankelijk is, en dien vrede, die alle verstand te boven gaat.

In plaats van, gelijk in zijnen eersten brief, te beginnen met hun hunne roeping en hunne voorregten te her-

inneren, vangt de apostel hier terstond aan hen deelgenooten te maken van de vertroostingen en barmhartigheden Gods, omdat de heiligheid nu voorhanden was. De eerste brief had aan de bedoeling, waarmede Paulus hem onder de leiding des Heiligen Geestes geschreven had, beantwoord. Het geweten der Korinthiërs was ontwaakt en hun ijver tegen de zonde opgewekt geworden. Dit is steeds het gevolg, wanneer het geweten van eenen gevallen christen door de werkzaamheid des Geestes in waarheid bereikt wordt. En zoodra de heiligheid des wandels aanwezig is, verheugt het hart zich in God en is het voor zijne liefde en vertroosting geopend en toegankelijk. Zoo was het bij de Korinthiërs en de apostel kon nu van God, van de openbaring zijner genade en liefde met hen spreken en tevens aan zijne door den Geest gewerkte gevoelens lucht geven. En zijn hart was met lof en aanbidding, met moed en vreugde door de vertroosting van Christus vervuld. God had hem in zijn lijden vertroost, en deze vertroosting was zoo groot, dat hij geschikt was anderen in hunne bezwaren van welken aard ook te vertroosten en te versterken. »Geloofd zij de God en Vader van onzen Heer Jezus Christus, de Vader der barmhartigheden en de God aller vertroosting, die ons vertroost in al onze verdrukking, zoodat wij vertroosten kunnen degenen die in allerlei verdrukking zijn, door de vertroosting, waarmede wij zelven van God vertroost zijn. Want gelijk het lijden van den Christus overvloedig is in ons, alzoo is ook onze vertroosting door Christus overvloedig. Doch hetzij, dat wij verdrukt worden, het is tot uwe vertroosting en heil, die gewerkt wordt in de volharding van hetzelfde lijden, hetwelk wij ook lijden; hetzij, dat wij vertroost worden, het is tot uwe vertroosting en heil." (vs. 3 — 6) De Vader der barmhartigheid, als de bron en oorsprong van alle barmhartigheid, en de God aller vertroosting —

de altijd en allermeest vertroostende God — had Paulus in al zijn lijden rijkelijk vertroost en hem in staat gesteld alles te verduren. De eerste gedachte nu, die er in zijn hart opkwam, was — en dit heeft altijd plaats in eene ziel, die van God afhankelijk is en in zijne tegenwoordigheid wandelt — God te danken voor zijne genade en Hem te erkennen als de bron aller vertroosting. Doch de gemeenschap met Christus, die hij gedurende zijn lijden gesmaakt had, en de vertroostingen, die hij ondervonden had, wenden terstond zijnen blik naar de geliefde leden van het ligchaam van Christus. Hij bewijst, welk eene heerlijke plaats zij in het hart Gods innemen; hoe innig zij met Christus verbonden zijn. Aan zichzelven denkt hij niet, noch in zijn lijden, noch in zijne vertroosting. Christus en de Gemeente staan steeds voor zijnen geest. *Zijne* verheerlijking en *haar* wasdom zijn het uitgangspunt en het doel in al zijne moeijelijkheden. Hij is tevreden te lijden, wanneer hij slechts weet, dat daardoor de geliefden Gods in Korinthe in hun lijden getroost en versterkt en in den weg Gods bevestigd worden. De waarachtige liefde kent geene zelfzucht. Hij was vertroost geworden en was derhalve gelukkig, doch hij denkt er niet aan, dit alleen voor zichzelven te behouden, maar gedrongen door zijne belangelooze liefde maakt hij de Korinthiërs deelgenooten dierzelfde vreugde en vertroosting. En daartoe was hij nu juist de geschikte persoon, want die zelf vertroost is geworden is door zijne ervaring in staat gesteld anderen te vertroosten, daar hij zoowel de kracht der verzoekingen als de mate van den troost, die noodig is, kent.

Doch nog grooter bewondering vervult ons, indien wij hierbij bedenken, hoe de Korinthiërs te midden van dit lijden in zonden leefden, en zelfs eene zonde in hun midden duldden, die bij de heidenen onbekend was. God was het, die den apostel had vertroost, opdat hij ook hen zou kunnen vertroosten en het was derhalve ook God, die, niettegenstaande hunne grove zonden, hun zijne genade niet onthield, maar hen zegende met eenen rijkdom van

vertroosting, die te meer uitblonk daar de voorwerpen, die dien zegen ontvingen, dien geheel onwaardig waren.

De vertroosting nu, die Paulus ondervonden had, was geëvenredigd aan het lijden, hetwelk hij had verdragen. Dit lijden wordt hier het lijden *van* Christus genoemd, om het karakter van zijn lijden uit te drukken. Christus had gedurende zijnen wandel op aarde om der wille der waarheid en der geregtigheid geleden, en zoo lijdt ook een ieder, die om het evangelie vervolgd wordt, voor de waarheid en de geregtigheid en is zijn lijden derhalve van dezelfde soort en voor dezelfde zaak als het lijden van Christus. En wij zien hier, dat dezelfde geest, die Jezus vervult, ook Paulus bezielde. Jezus ziet zich één in het lijden met de zijnen, hetwelk ons blijkt uit de woorden op den weg naar Damaskus gesproken: »Saul, Saul, wat vervolgt gij mij?" Jezus had voor de zijnen geleden, zoo beschouwt ook Paulus zijn lijden tot nut en zegen voor de gemeente. Zoowel zijn lijden als zijne vertroosting moest tot vertroosting en heil voor de Korinthiërs verstrekken. Zijn voorbeeld in volharding en moed moest dienen om hen tot hetzelfde aan te sporen en zijne vertroosting om hen in het lijden te kunnen vertroosten. Liefelijke getuigenis! Heerlijke openbaring van het leven Gods! Paulus ziet volkomen van zich zelven af, vraagt er niet naar of het lijden hem aangenaam of onaangenaam is, maar denkt slechts aan het nut en den zegen van anderen. Zijne hoop voor hen stond dan ook vast, dat gelijk zij gemeenschap hadden aan zijn lijden, zij die ook zouden hebben aan de vertroosting (vs. 7). Niettegenstaande hunne zonden wilde God hen toch niet van de getuigenis berooven, die dit lijden hun gaf van de waarheid van hun christendom, en dit lijden verzekerde Paulus tevens, dat de Korinthiërs even zoo van de vertroostingen zouden genieten, welke het lijden voor den naam des Heeren vergezelden.

En nu gaat Paulus over tot de beschrijving van zijne verdrukkingen, die hem in Azië — in Jonië en bijzonder

te Efeze — overkomen waren. Hij was aldaar in zeer groot gevaar geweest: »Wij zijn uitnemend zeer bezwaard geweest boven vermogen, alzoo dat wij zeer in twijfel waren ook van het leven." (vs. 8) Men denke hier aan het oproer te Efeze met Demetrius, waar hij met zijne reisgenooten Gajus en Aristarchus bijna in de handen van het woedende volk gevallen was en alsdan zekerlijk zou omgekomen zijn. Wanneer Paulus hier zegt, dat hij *boven vermogen* bezwaard is geweest, dan bedoelt hij, dat zijn ligchaam dit niet kon uithouden, zegt hij echter: »Hij zal ons niet boven vermogen laten verzocht worden," dan bedoelt hij, dat de geest niet van kracht zal beroofd worden al mogt ook het ligchaam sterven. De mededeeling dezer vervolging geeft den apostel aanleiding ons voor te stellen, hoe hij onder zulke gevaren gestemd was, en hetgeen hij hier zegt toont ons aan, hoe hij niet alleen de waarheid leerde, maar die ook beoefende. »Ja wij zelven hadden in ons zelven het vonnis des doods, opdat wij geen vertrouwen in ons zelven zouden hebben, maar op God, die de dooden opwekt." (vs. 9) Met deze woorden drukt hij niet alleen de grootte van zijn uitwendig lijden uit, maar slaat hij tevens de hoofdnoten eener melodie aan, die ons in de volgende hoofdstukken van dezen brief op zulk eene duidelijke wijze voorgedragen wordt. Paulus droeg het kruis van Christus, het vonnis des doods, steeds in zijn hart om. Hij hield zich zelven voor dood; en Gode levende in Christus Jezus onzen Heer. Ontnam men hem het uiterlijke leven, men ontnam hem niets, want hij was reeds met Christus gekruisigd. Waar de dood iemand vindt, bij wien het natuurlijke leven niet meer in aanmerking komt, dan ontneemt men hem slechts datgene, wat reeds weggenomen is. Het vertrouwen van den apostel bleef steeds op dien God gevestigd, die de dooden opwekt, en de kracht van het leven van Christus vervulde zoo geheel zijne ziel, dat al wat tot den ouden mensch behoorde voor

hem praktisch verdwenen was. Maar Hij die de dooden opwekt is ook de redder uit doodsgevaar. God had hem reeds uit zoo grooten dood verlost en bleef hem ook nog voortdurend bij de nog aanwezige gevaren en vervolgingen verlossen. En deze verlossing was gedeeltelijk de vrucht hunner gebeden, zoodat zij met hem hadden medegearbeid en alzoo wordt het gebed ons hier als een middel voorgesteld om in het Evangelie mede te arbeiden en daardoor zich zelven en anderen zegen te bereiden. De Heilige Geest zelf erkent dezen arbeid en wekt zelfs op om voor de daardoor verkregene vruchten God te loven en te danken. »Opdat voor de genadegave, die ons door vele personen (verleend) is, voor ons dankzegging door velen gedaan worde;" (vs. 11) dezelfde personen, die door hunne gebeden de genadegave van God voor den apostel verkregen hadden, zouden God nu voor dezelve dankzeggen.

Het tot dus verre gezegde, zoowel als hetgeen volgt, strekt ons ten bewijs, dat de Korinthiërs zich over hunnen toestand verootmoedigd hadden. In zijnen eersten brief toch spreekt Paulus op eene geheel andere wijze; daar maakt hij geen gewag van zijn lijden en nog minder van het hunne. Doch nu zijn brief de gewenschte vruchten had gedragen, nu hun geweten ontwaakt was en zij het booze uit hun midden hadden weggedaan, nu kan hij over al deze dingen spreken en hun mededeelen, wat hij vroeger moest verzwijgen. Zijn hart kan zich nu met vreugde openen, en overtuigd van de opregtheid van hun berouw, kan hij vrij uit tot hen spreken. Op alle mogelijke wijze tracht hij hun zijne liefde te betoonen. Hij rekent op hunne belangstelling in zijn lijden; hij is verzekerd dat zij zich beroemen zullen over hetgeen God hem gegeven heeft, als ook over zichzelven, daar zij de vrucht van zijnen arbeid waren, en hij twijfelt er niet aan of zij zullen hem geheel en al erkennen. Wel waren er ook te Korinthe nog, die Paulus niet erkennen wilden, doch hij betuigt hier, dat hoe dit ook zij, hij voor zichzelven de

bewustheid in zich omdraagt, dat hij in de wereld verkeerd had en allermeest bij hen in eene eenvoudigheid en opregtheid, die niet door den mensch maar door God bewerkt was, niet in vleeschelijke wijsheid, maar in de genade Gods (vs. 12). Heerlijke getuigenis, die hij naar waarheid door den Heiligen Geest van zichzelven kon afleggen!

De beschuldiging, alsof de inhoud zijner brieven niet de uitdrukking van de meening zijns harten was, wordt door den apostel geheel en al ontzenuwd, doordien hij zegt: »Wij schrijven u geene andere dingen, dan die gij kent of ook erkent," (vs. 13) d. i. wij verbergen onze meening niet, maar gij zelven zult moeten erkennen, dat hetgeen wij geschreven hebben volkomen in overeenstemming is met hetgeen wij zelven u geleerd hebben toen wij te Korinthe waren. En voegt hij er bij: »Ik hoop, dat gij ook tot het einde toe erkennen zult, gelijkerwijs gij ons ook ten deele erkend hebt, dat wij uw roem zijn, gelijk gij ook de onze zijt in den dag van den Heer Jezus (vs. 14)." De Korinthiërs waren zijn roem, daar hij hen door het woord der waarheid gebaard had, en zij zouden als dezulken in den dag van den Heer Jezus openbaar worden. Daar waren zij zijn roem en zijne kroon. En aangezien zij zelven dit erkenden en hij hierop vertrouwen kon, zoo had hij zich te voren voorgenomen tot hen te komen, opdat zij eene tweede genade zouden hebben — opdat zij door zijn woord en door zijne vermaningen op nieuw zouden versterkt en opgebouwd worden in het geloof (vs. 14 , 15). En daar hij nu vrijuit tot hen spreken kon, zoo deelt hij hun zijne beweegredenen mede. Vroeger had hij deze voor zichzelven en voor den Heer gehouden, daar hij ze hun uit hoofde van hunnen slechten zedelijken toestand niet kon mededeelen, doch nu zij zich bekeerd hadden, wil hij hun verlangen te gemoet komen en deelt ze hun openhartig mede, hun daarin tevens zijne volkomene liefde openbarende. Evenwel behoudt hij zijne vrijheid van han-

delen en blijft alleen aan zijnen Meester rekenschap zijner daden schuldig, en in dit opzigt had hij een onergerlijk geweten.

Of had hij met ligtvaardigheid gehandeld, omdat hij, zooals hij hun nu mededeelde, het plan had gehad om hen eerst te bezoeken als hij op weg naar Macedonië was (waar hij zich op den oogenblik, dat hij dezen brief schreef, bevond) en vervolgens eene tweede maal op zijne terugreis uit dat land, en dat hij later van dit plan was afgestapt? Geenszins, zijne plannen waren niet met ligtvaardigheid en naar het vleesch beraamd, en ook niet ligtvaardiglijk opgegeven; maar zijne genegenheid voor hen had hem zijn bezoek doen uitstellen. De toestand der gemeente vernomen hebbende, wilde hij tot hen niet komen, omdat hij het niet van zich verkrijgen kon om onder hen, die hij zoozeer beminde, met de roede te komen. Hetgeen hij zich dus voorgenomen had rustte op goede gronden, zoowel als zijne verandering en was alzoo niet het gevolg van wispelturigheid. Zijn ja was ja en zijn neen neen gebleven. In deze mededeeling zijner beweegredenen zien wij zoowel zijne groote liefde voor de Korinthiërs, als zijn apostolisch gezag. Als apostel had hij de magt om met de roede tot hen te komen en hen voor hunne zonden te straffen, doch door zijne liefde voor hen gedrongen had hij van de gebruikmaking van zijn gezag afstand gedaan. Hij had zijne komst uitgesteld en hun eenen brief geschreven met het doel om hen tot verootmoediging te brengen en nu dit doel bereikt was kon hij met vreugde in plaats van met droefheid tot hen komen.

Doch Paulus blijft niet bij zichzelven stilstaan, maar gaat van de vastheid zijner eigene beginselen en handelwijze over tot de vastheid der waarheid Gods. Die waarheid is geweest ja en neen en God is getrouw, dat Hij ten allen tijde de prediking dier waarheid vast heeft gemaakt. Hierin was geene onzekerheid. Want de grond van alle zekerheid lag in den persoon van Jezus Christus, die de waarheid zelve was. Die Jezus was hun gepredikt en in Hem

was geen ja en geen neen; in Hem was volkomene zekerheid. (vs. 18, 19) Een iegelijk, die in Jezus was, stond op een vast, onomstootelijk fondament, hetwelk tot in alle eeuwigheid zou blijven bestaan. Dit beginsel is van een uitgestrekt gewigt; want zoodra men nu met den persoon van Christus vereenigd wordt is men één met Hem bij wien geen verandering, noch schaduw van omkeering is, en indien het hart dit verstaat dan rust het in de onveranderlijke liefde en trouw van Hem, die zijn leven stelde voor zijne vrienden en die ter regterhand Gods gezeten steeds voor hen tot den Vader blijft bidden, dat Hij ze in zijnen naam beware. Het praktische gevolg hiervan is, dat men ook in het eigene leven die vastheid betoont, die gepaard gaat met de onderwerping aan Gods Woord; dat men den wil Gods kennende zich niet door allerlei wind van leer en door de redeneringen van den mensch of van het vleesch laat in de war brengen. Hiertoe moet men voorzeker de wijsheid en de standvastigheid Gods bezitten, en die kunnen ons deel zijn, indien wij ons geheel aan de leiding van den in ons wonenden Geest overgeven. Paulus heeft in waarheid getoond die standvastigheid te bezitten, en het groote geheim van zijnen Gode waardigen wandel ligt in zijne verklaring opgesloten. »Voor mij te leven, is Christus."

Jezus Christus was de waarheid in persoon en met Hem was Paulus' hart geheel en al vervuld; Hij was het doel van zijn leven. En daarom kon hij niet nalaten om zoodra hij van Hem sprak ook het volle heil, dat door Hem aangebragt was, mede te deelen. De drie volgende verzen leveren ons hiervan eene heerlijke proeve. (Zie ook Titus 2). Zij stellen ons twee zeer belangrijke beginselen voor; namelijk, de bevestiging van alle beloften in Christus, en het genot voor ons zelven van die beloften. »Want zoovele beloften Gods als er zijn, — in Hem is het ja en in Hem het amen, Gode tot heerlijkheid door ons." (vs. 20) Hier is geen spraak van de woorden des apostels, ook niet van de waarheid dat God *beloften geeft*,

maar er wordt gesproken over de *zekerheid* der door God gegevene beloften, over hunne vervulling en over het bewijs, dat God zijne plannen niet verandert, maar doet wat Hij zegt. God had beloften gegeven — aan Abraham zonder voorwaarde, aan Israël op Sinaï onder voorwaarde van gehoorzaamheid — in Christus waren geene beloften, maar het *amen* der beloften. Hoevele beloften God ook gegeven had, het amen daarop was in Christus, dat is de vervulling van al die beloften werd slechts in Christus gevonden; God heeft alles in den persoon van Christus bevestigd — het leven, de heerlijkheid, de geregtigheid, de vergeving, de gave des Geestes, met één woord alles. Het is onmogelijk ééne belofte Gods deelachtig te worden of die te genieten buiten Hem. Zoolang men niet in Christus is kan men op de beloften Gods niet bouwen, en doet men dit, dan staat men niet op den bodem Gods, maar op dien van eigene vinding.

Doch wij vinden hier nog meer. De geloovigen zijn de voorwerpen der raadsbesluiten Gods, waarvan de openbaring in de beloften ligt opgesloten. Het doel nu dezer raadsbesluiten is de heerlijkheid Gods — de heerlijkheid van Hem, die zich altijd in zijne wegen van genade tegenover ons verheerlijkt, daar Hij zich in deze wegen in zijn waar karakter openbaart. Daarom is de vervulling — het ja en amen — der beloften Hem tot heerlijkheid *door ons* in Christus. Zoo dit echter alles in Christus is, hoe kunnen wij dan daaraan deel verkrijgen? Dit wordt ons hier in de tweede plaats medegedeeld. Wij zijn in Christus en Christus is in ons, niet naar den wil des menschen, maar door den wil van God, »Maar die ons met u bevestigt in Christus, en ons gezalfd heeft, is God." (vs. 21) Daar de beloften nu in Christus ja en amen zijn zoo kunnen wij, die in Christus zijn, niet alleen zeker zijn dat die beloften in Hem vervuld zijn, maar wij kunnen ze juist, omdat wij in Christus geplant en door God gezalfd zijn, genieten. Onder de wet was dit geheel anders; daar was de vervulling der belofte afhankelijk van de gehoorzaamheid;

daar werd bij elke belofte, die gegeven werd, het — »indien" — gehoord. Dit »indien" is nu overbodig, daar alle beloften in Christus hunne vervulling verkregen hebben en wij dus in Christus zijnde niet meer de vervulling verwachten of op haar hopen, maar haar bezitten.

Wij zijn door God in Christus bevestigd en dat wel doordien Hij ons gezalfd heeft. Wij hebben door Jezus den Heiligen Geest ontvangen, door welken wij met alle geloovigen tot één ligchaam gedoopt zijn. Door de zalving van dien Geest verstaan wij, hetgeen ons in Christus gegeven is. Hij neemt het uit Christus en verkondigt het ons; doch hij heeft ons niet alleen de kennis gegeven, maar heeft ons verzegeld; God heeft ons geteekend, gelijk Hij Jezus bij den doop in de Jordaan teekende. Wij behooren dus Gode toe, en zijn door God zelven afgezonderd van de wereld, daar Hij ons door de zalving en verzegeling des Heiligen Geestes zich zelven heeft toegewijd. Wij behooren dus niet meer hier op aarde te huis, maar zijn burgers des hemels geworden. Daar is onze plaats, ons vaderland, ons gelukkig »te huis." Dezelfde Geest nu, die ons verzegelde is tevens het onderpand van onze toekomstige heerlijkheid in den hemel. Hij waarborgt ons, dat wij niet altijd hier zullen blijven, maar weldra bij Jezus zullen zijn om met heerlijkheid en eere gekroond te worden. Alles is dus volkomen zeker voor ons. God heeft er voor gezorgd dat aan alle onzekerheid een einde zou gemaakt worden, en dat onze harten reeds nu een gedeelte der hemelsche vreugde en gelukzaligheid zouden smaken en vertroost ons met de zekere belofte, die wij reeds in Christus vervuld zien, dat wij eens de volle heerlijkheid zijner tegenwoordigheid zullen genieten.

HOOFDSTUK II. — In de twee laatste verzen van het vorige hoofdstuk was Paulus nogmaals teruggekomen op de oorzaak, waarom hij niet vroeger te Korinthe gekomen was. Hij wilde hen sparen; niet dat hij dit zeide om over hun geloof te heerschen, maar om medewerker hunner

blijdschap te zijn. Hij kon niet over hun geloof heerschen — wat zijne vijanden van hem zeiden — daar zij in het geloof waren staande gebleven. Daarop had dus zijne handelwijze geene betrekking, maar hij wilde, dat zij zich in zijne komst zouden verblijden, en dit had niet kunnen geschieden, indien hij hun in persoon die scherpe berispingen had moeten geven, die in zijnen vorigen brief gevonden werden. Hij had zich dan ook voorgenomen niet wederom in droefheid tot hen te komen, (vs. 1) want het natuurlijk gevolg zou daarvan zijn, dat ook zij bedroefd werden en wie zou hem dan weder vrolijk maken? (vs. 2). Het is treffend te zien, hoe volkomen de apostel zich met de Korinthiërs vereenzelvigt. Zijn zij bedroefd, dan is ook hij bedroefd en waar zal hij dan vertroosting vinden? De liefde van Christus is wel eene kracht, die alle eigene liefde en eigen gemak overwint en alleen dat van anderen bedenkt. »En dit zelve heb ik u geschreven, opdat ik, komende, niet zou droefheid hebben van degenen, over welken ik mij moest verblijden; vertrouwende van u allen, dat mijne blijdschap die van u allen is. Want ik heb u lieden uit vele verdrukking en benaauwdheid des harten, met vele tranen geschreven, niet opdat gij zoudt bedroefd worden, maar opdat gij de liefde zoudt kennen, die ik overvloediglijk tot u heb." (vs. 3, 4) Hoe volkomen wordt in deze woorden de christelijke liefde uitgedrukt! Om hen op den regten weg terug te brengen moest hij hen zeer ernstig schrijven, maar daar zijn hart gevoelde, hoe zijn brief hen moest bedroeven, had hij hem onder vele tranen, met verdrukking en benaauwdheid des harten geschreven.

Het meeste had hem echter die man bedroefd, die bloedschuld begaan had, en deze zijne droefheid hierover — hiervan was hij verzekerd door de berigten, die hij van hen ontvangen had — had ook hen bedroefd, zoo dat zij nu beiden — Paulus en de gemeente — op hetzelfde standpunt stonden. »Doch indien iemand reden tot

droefheid gegeven heeft, die heeft niet mij bedroefd, maar ten deele (opdat ik niet bezware) ulieden allen." (vs. 5) Omdat de Korinthiërs getoond hadden aan de vermaning des apostels gehoor te hebben gegeven door den schuldige uit hun midden weg te doen, zegt Paulus hier, om hen niet te bezwaren, [1]) dat deze man niet alleen hem, maar ook ten deele hen allen bedroefd heeft. De bestraffing nu, die van velen geschied was, had dien man tot verootmoediging gebragt en het doel der uitsluiting was dus bereikt. Daarom vermaant de apostel hen den armen schuldige weder op te nemen en hem aan te moedigen, daar hij anders in gevaar was om geheel en al door de tegen hem uitgeoefende tucht overstelpt te worden. (vs. 6—8) Ziedaar wederom een allerbelangrijkst beginsel. Zoodra eene zonde van dien aard openbaar wordt, en er geene verootmoediging aanwezig is, moet de tucht uitgeoefend worden, niet om den schuldige te straffen, maar om hem te behouden en te genezen, komt hij dan tot verootmoediging, dan mag men de tucht niet langer laten voortduren, maar moet men hem wederom aannemen, altijd uit hetzelfde beginsel, opdat hij niet verdorven, maar behouden worde. De geheele handeling moet dus het karakter dragen van loutere liefde ten aanzien van den persoon, die schuldig is, en tevens moet men de eere Gods handhaven door den boozen uit het midden weg te doen, en den schuldige, die schuld belijdt, weder te ontvangen, daar ook God hetzelfde doet. [2])

---

[1]) De Staten-vertaling heeft bij — „opdat ik niet bezware" — *hem* gevoegd, en die woorden alzoo op *dien* laten slaan. In het grieksch wordt dit *hem* niet gevonden, en wij gelooven, dat de zin duidelijk aanwijst, dat deze woorden op de Korinthiërs slaan. Hoewel er in die gemeente geweest waren, die deze zonden goedkeurden, wil Paulus het daarvoor houden, dat zij allen, evenzeer als hij, door die misdaad bedroefd waren geworden. Voorzeker een treffend bewijs zijner verschoonende liefde!

[2]) Vele christenen zijn in onze dagen de meening toegedaan, dat de wederaanname van een gevallene niet mag plaats hebben voordat deze zich wederom van zijne vergeving volkomen bewust en zijn hart

Met betrekking tot de uitoefening der tucht had de apostel de getrouwheid der Korinthiërs leeren kennen. Zij hadden hunne gehoorzaamheid getoond (vs. 9) en hij verwacht nu hetzelfde met betrekking tot de wederaanname. En indien de Korinthiërs den schuldige iets zouden vergeven, dan zou hij dit ook doen; want hij wilde niet, dat de duivel in deze zaak der tucht oneenigheid tusschen hem en hen zou brengen. (vs. 10, 11) De apostel toch wist wat de bedoeling des vijands was, hij kende het doel, waarom hij zich van deze zaak wilde bedienen. Daarom handelt hij met de wederaanname naar hetzelfde beginsel, waarnaar hij in zijnen vorigen brief met de uitsluiting gehandeld heeft. Hij verklaart zich één met de Korinthiërs; namen zij den schuldige wederom aan, dan wilde ook hij hem vergeven in den persoon van Christus. Alzoo zien wij ook hier even als bij de uitsluiting Christus, de gemeente en Paulus gemeenschappelijk handelen, en indien dit verstaan wordt dan zal men zoowel met betrekking tot het eene als tot het andere voorzigtig zijn; en niet handelen voor dat men de vaste overtuiging bezit: hetgeen wij doen is naar den wil des Heeren en zou door Hem zelven gedaan zijn.

En nu gaat de apostel over om op eene nog duidelijker wijze zijne liefde voor de Korinthiërs te openbaren. Hoe kon hij dit beter doen, dan door het verhaal zijner reis, op welke hij zoo zeer over hen bekommerd was geweest. Men zal zich herinneren dat hij in plaats van langs de oostelijke kusten van den archipel, en alzoo door

---

weder gelukkig is. Hierbij verliest men echter het ware standpunt der Gemeente in hare eenheid met Christus uit het oog. De wederaanname van eenen schuldige door de gemeente in gemeenschap met Christus, moet voor dezen eerst de getuigenis der vergeving zijn, en daardoor alleen kan zijn hart weder waarlijk gelukkig worden. Paulus zegt niet tot de Korinthiërs: „Neemt hem wederom aan, want zijn hart is weder gelukkig," maar „opdat hij door al te overvloedige droefheid niet verslonden worde." Het is hierbij alleen de vraag of de schuldige *verootmoedigd* is. Eene andere handelwijze plaatst zoowel de Gemeente als den schuldige in eenen valschen toestand; men scheidt dezen laatsten van Christus.

Korinthe, naar Macedonië te reizen om dan langs denzelfden weg terug te keeren, Titus met zijnen eersten brief naar Korinthe had gezonden, zelf zijnen weg door Klein-Azië nemende. Deze weg bragt hem te Troas, waar hij Titus hoopte aan te treffen, doch toen hij dien tegen zijne verwachting niet aantrof, kon hij zich onmogelijk van wege de ongerustheid, die hem over de Korinthiërs vervulde, met een gerust hart aan het werk, dat aldaar voor hem te doen was, begeven. Hoewel hem in die stad eene deur in den Heer geopend was, was het hem onmogelijk daar te blijven, en daarom was hij verder gereisd en had Titus, zooals wij later zullen zien, in Macedonië ontmoet (vs. 12, 13). Doch de gedachte van Troas verlaten te hebben, deed Paulus pijnlijk aan; en dit was zeer natuurlijk, want het is inderdaad eene ernstige en pijnlijke zaak voor het hart eene gelegenheid om het evangelie van Christus te verkondigen voorbij te laten gaan en dit zooveel te meer als de menschen genegen zijn om hetzelve aan te nemen of althans om van Jezus te hooren spreken. Troas te verlaten was dus wel een bewijs van Paulus liefde voor de gemeente te Korinthe en het is ook alleen als een bewijs dier liefde, dat hij deze zaak hier aanvoert. Hij troost zich nu bij de gedachte, dat hij de evangelieprediking te Troas verzuimd heeft, met het bewustzijn, dat God hem overal in triomf rondvoerde, (vs. 14) (niet zooals men vertaalt »ons doet triomferen") en hem, waar hij ook was, gelegenheid gaf het evangelie van Christus te prediken. Dit evangelie nu, de getuigenis van Christus, verspreidde eene even welriekende reuk, als de reukwerken, die men in de zegepralende optogten liet branden. Overal waar Paulus kwam verspreidde het evangelie eene zuivere geur, die voor degenen die in de boosheid volhardden, een bewijs was van hunnen dood, en voor degenen, die het aannamen, een bewijs van leven, daar zij zich schaarden onder de overwinnaars over den dood. Daar wij God een goede reuk van Christus zijn in degenen, die

behouden worden, en in degenen, die verloren gaan; dezen wel een reuk des doods ten doode, maar genen een reuk des levens ten leven. (vs. 15, 16) De prediker des evangelies is derhalve altijd verzekerd, dat zijne prediking niet vergeefsch zal zijn, maar in ieder geval eene zekere uitwerking zal hebben. Het Woord Gods is krachtig en scherper dan een tweesnijdend zwaard en is een oordeeler der gedachten, en indien dit woord door den prediker gebruikt en dit zwaard goed gehanteerd wordt, dan zal het zekerlijk treffen, het geweten oordeelen, en de gedachten des harten openbaar maken. Deze woorden zijn daarom voor iederen evangelieverkondiger van groot gewigt, daar hij hierdoor verantwoordelijk gesteld wordt het evangelie naar den wil, de gedachten en het woord Gods te verkondigen.

Wie is daartoe bekwaam? is de zeer natuurlijke vraag, die de overdenking van het groote gewigt der evangelieprediking en van de zwakheid van hem, die predikt, als van zelfs in den mond legt. Doch ook zoodra die vraag gedaan is, vindt zij een voldoend antwoord in die woorden: »Want wij vervalschen het woord Gods niet, gelijk velen, maar als uit opregtheid, maar als uit God, in de tegenwoordigheid Gods, spreken wij het in Christus." (vs. 17) In ons zelven hebben wij geene kracht en zouden voorzeker buiten staat zijn het evangelie Gods naar waarheid te verkondigen, maar in Christus hebben wij overvloedige kracht, want in Hem is alle kracht en met Hem vereenigd, in zijne gemeenschap wandelende, worden wij door zijne kracht gesterkt en zijn wij van Hem doordrongen. Niet in eigen kracht, maar in de zijne alleen is het mogelijk de overwinning te behalen en met het zwaard des Geestes den vijand te wonden. Daartoe bekwame de Heer zelf al zijne arbeiders, opdat zijn naam alleen geprezen en verheerlijkt worde!

De raadselen van het hart.

(1 Kon. X).

De koningin van Scheba is voor ons het beeld van den toestand eener ziel, die hoe groot en uitgebreid hare eigene hulpbronnen ook zijn de ervaring maakt, dat zij ongenoegzaam zijn om te beantwoorden aan de raadselen en twijfelingen, die in het hart oprijzen — vragen, die niemand kan beantwoorden, dan alleen Hij »die ons is geworden wijsheid van God en regtvaardigheid, heiligmaking en verlossing" 1 Kor. 1 : 30.

De geschiedenis van den rijken jongeling, die niet weet hoe hij het eeuwige leven zal beërven en daarom tot den Heer gaat, om van Hem te leeren, wat hij doen moet om het te verkrijgen (Mark. 10) is, ofschoon er eenige overeenkomst bestaat, zeer verschillend van de eerste.

De koningin van Scheba en de rijke jongeling zoeken beiden eenen Salomo; beiden gevoelen behoefte aan hem, doch de eerste vindt alles in hem, wat haar hart kan bevredigen, zóó dat er in haar »geen geest meer was," terwijl de rijke jongeling, ofschoon eenigzins bewust in de magt van Hem tot wien hij zich wendde, het offer om alles vaarwel te zeggen, waar hij zijn vertrouwen in stelde, te zwaar vindt om alleen den Heer te volgen. Hij ziet niet in Hem die heerlijkheid en die hoogste zaligheid, die (gelijk Paulus) hem zou leeren »*schade*" achten alles wat hij bezat, om de uitnemendheid dier heerlijkheid; en indien hij ze aanschouwd had gelijk de koningin van Scheba »zou er in hem geen geest meer geweest zijn."

Allen gevoelen wij in de praktijk, dat, welke de natuurlijke hulpbronnen ook zijn, wij Christus noodig hebben; de vraag echter is hoe wij Hem zoeken. Zoeken wij Hem gelijk de koningin van Scheba Salomo zocht of gelijk de rijke jongeling Hem zocht, die meer is dan Salomo? Het antwoord op deze vraag zal de slotsom zijn van ons onderzoek. Indien ik, gelijk de koningin van

Scheba begin met Hem te openbaren alles wat in mijn hart is, dan zal zijne blijdschap de mijne zijn; maar indien ik niet geloof in die magt van welke ik mijne hulp verwacht, indien ik Hem niet *mijn gansche hart* kan openleggen, zoo zal ik slechts gedeeltelijke vertroosting ontvangen, en door die onvolkomenheid zal ik van mijne zijde onbekwaam zijn mijn hart en mijne aandacht te vestigen op Hem, die mij volkomen zou kunnen vertroosten. Aldus voortgaande zal ik tevens onbekwaam zijn om mij bezig te houden met zijne wegen en belang te stellen in alles wat Hij doet, aangezien daartoe noodig is, dat de behoeften mijns harten voldaan zijn.

Het is waar, de Heer kent den toestand mijns harten, maar indien ik tot Hem nader om antwoord te ontvangen op al mijne vragen, om verligting in al mijne angsten, is het noodig, dat ik Hem die mededeel in de vaste overtuiging, dat ik zal kunnen onderscheiden hoe Hij in zijne wijsheid al deze vragen, al deze bekommeringen beschouwt, en welke de naam is die Hij ze geeft. — Hierin faalde de rijke jongeling. Hij had geen vertrouwelijk onderhoud met Jezus. De Samaritaansche vrouw trad met Jezus in gesprek en ontdekte dat Hij alles wist »wat zij gedaan had." De ontdekking gaf haar volkomen vertrouwen in zijne magt om te voldoen aan de behoeften, die Hij zelf in haar had opgewekt. Petrus is getroffen door de woorden van den Heer, die hem zijne alwetendheid openbaren (Joh. 21). Hij zegt: »Heer gij weet alle dingen" en hij is volkomen vertroost. De rijke jongeling vraagt *wat moet ik doen?* maar de koningin van Scheba, de Samaritaansche vrouw en Petrus gevoelen, dat zij alleen te vertrouwen hebben in de magt Gods en niet gelijk de rijke jongeling in hunne eigene wijsheid.

Het is aan Hem »God geopenbaard in het vleesch," dat ik mij toevertrouwe. Ik onderhoud mij met Hem over alles wat er in mijn hart is, hetzij als ontdekt zondaar, gelijk de Samaritaansche vrouw, hetzij als discipel gelijk Petrus. In beide gevallen is het noodig, dat de

openbaring des harten zonder voorbehoud geschiede. Is dit niet het geval, dan zullen de waarde en de schoonheid, de rijkdom en de kracht zijner magt mij niet geopenbaard worden, en tenzij ik ervare, dat Hij de diepste schuilhoeken mijns harten heeft doorgrond, dat Hij volmaakt en volkomen heeft beantwoord aan al »de raadselen," die voortkomen uit de verwarring en de zonden die in dat hart zijn, zal ik niet in Hem kunnen rusten, noch mij met Hem vereenigen. Indien de kennis zijner wijsheid zwak en beperkt is, de waardering van zijnen persoon zal ook zwak en beperkt zijn; en indien ik Hem niet acht boven alle dingen, die in de wereld zijn, zal ik, hoewel »bedroefd" gelijk de rijke jongeling, tot die dingen terugkeeren. Maar indien mijn hart vertroost en bevredigd is door zijne wijsheid, — eene wijsheid volkomen beantwoordende aan al de behoeften mijns harten, zal alles wat Hem betreft mij bezig houden en belang inboezemen. Het kostte de koningin van Scheba geene moeite om deel te nemen aan alles wat Salomo betrof, zij was er zoo mede vervuld, dat zij zich zelve vergat, »er was geen geest meer in haar." Alzoo ook Petrus, die ondervonden had, dat de Heer hem genoegzaam was, en zich nu aan zijne belangen wijdde, om zijne schapen en zijne lammeren te weiden; ja wat nog meer zegt, *het is hem gemakkelijker den Heer te volgen dan Hem te verlaten.* Het zal niet noodig zijn hierbij te voegen, dat de ziel die den Heer volgt, die blijdschap en dien vrede des harten kent, die ontspringt uit de zalige gemeenschap met Hem waardoor wij deelnemen in alles wat Hem betreft, eene gemeenschap *in welke de ziel wordt gebragt door het licht*, dat de wijsheid en de volheid openbaart van Hem die heeft beantwoord aan al hare vragen, hare twijfelingen, hare behoeften en hare ellende.

Gods gedachten niet de onze.

» Als Bileam zijne oogen ophief, en Israël zag, wonende naar zijne stammen, zoo was de Geest van God op hem. En hij hief zijne spreuk op, en zeide: Bileam, de zoon van Beor spreekt, en de man, wien de oogen geopend zijn, spreekt! De hoorder der redenen Gods spreekt, die het gezigt des Almagtigen ziet; die verrukt wordt, en wien de oogen ontdekt worden! Hoe goed zijn uwe tenten, o Jakob! uwe woningen, o Israël! Gelijk de beken breiden zij zich uit, als de hoven aan de rivieren; de Heer heeft ze geplant, als de sandelboomen, als de cederboomen aan het water. Er zal water uit zijne emmeren vloeijen, en zijn zaad zal in vele wateren zijn; en zijn koning zal boven Agag verheven worden, en zijn koningrijk zal verhoogd worden. God heeft hem uit Egypte uitgevoerd, zijne krachten zijn als van eenen eenhoorn; en hij zal de heidenen, zijne vijanden, verteren, en hun gebeente breken, en met zijne pijlen doorschieten. Hij heeft zich gekromd, hij heeft zich nedergelegd, gelijk een leeuw, en als een oude leeuw, wie zal hem doen opstaan? wie u zegent, die zij gezegend, en vervloekt zij, wie u vervloekt" (Num. 24: 2—9). Heerlijke en treffende woorden! Schoone en liefelijke getuigenis van Israël gegeven! En het was Jehovah zelf, die deze woorden sprak en die getuigenis aflegde. De Geest van God was op Bileam en hij was de man, wien de oogen geopend waren. Doch die woorden worden treffender en heerlijker, die getuigenis wordt schooner, zoodra wij de personen beschouwen over wie zij uitgesproken werden, en den tijd in aanmerking nemen, waarop de profetie geschiedde. Het waren de Israëlieten, door het bloed des Paaschlams van den verderfengel bevrijd, door de magtige hand van Jehova uit Egypte verlost en door de Roode Zee gevoerd. Het was dat volk, dat aan de oevers dier zee bij het aanschouwen van de lijken hunner

vijanden het verlossingslied ter eere van Jehovah had aangeheven. In de ruimste mate had de Heer hun getoond, dat Hij hun God was en zijne belofte, aan Abraham gedaan, gestand bleef. Hij was hun Leidsman geweest in de woestijn, Hij had hen gespijsd en gelaafd, verzorgd en beveiligd, uit doodsgevaren gered en hunne vijanden verslagen. Nooit was er grooter trouw gezien, heerlijker genade aanschouwd. En wat was het antwoord des volks geweest? Naauwelijks waren zij eenige dagen van de Schelfzee verwijderd of de reeks van murmureringen begon met het klagen over gebrek aan vleesch. De liefde Gods werd veracht en zij verlangden naar datzelfde Egypte terug waar zij zoo vele jaren hadden gezucht onder Farao's juk, en waaruit Gods erbarming hen had verlost. Het manna door God hun tot spijs gegeven werd door hen verworpen; de zachtmoedige Mozes door hen getergd; jà wat nog meer zegt, de wet Gods, nog voordat zij in hunne handen was door hen overtreden, en een kalf door hen boven den onzienlijken God gesteld. De geschiedenis hunner reis is de smartelijkste, die men lezen kan. Tegenover zooveel trouw van God zooveel ontrouw, zooveel vijandschap, zooveel goddeloosheid. En toch aan het einde hunner reis en op de grenzen van het beloofde land gekomen, doet Jehovah zulk eene getuigenis van hen afleggen. Wij zouden het kunnen begrijpen, indien die afgelegd ware aan de oevers der Roode Zee; maar nu aan het einde dier reis, na het veertig jaren met zooveel geduld te hebben gedragen, na veertig jaren hunne hardnekkigheid te hebben gezien, van hen te zeggen: »Hoe goed zijn uwe tenten, o Jakob! uwe woningen, o-Israël!" dat gaat ons begrip verre te boven. En toch het was de getuigenis van God. Was er dan zooveel schoons en liefelijks in Israël te zien? Waren die tenten dan zoo goed, die woningen zoo rein? Was Jakob dan zoo krachtig, dat hij de heidenen zou kunnen vernielen? Ach neen! wanneer de geschiedenis van het volk werd opgeslagen, dan was alles zonde en ontrouw en magteloosheid. Maar

het zijn de gedachten Gods over Israël, die hier medegedeeld worden; het is zijn raadsbesluit dat hier geopenbaard wordt; het is de toestand, waarin Hij dat volk ziet. En dat alles is alleen afhankelijk van zijne belofte; het was zijn volk en bleef zijn volk; en hoewel Hij hunne zonden streng strafte en hunne ongeregtigheid gedurig bezocht, zoo bleef toch zijne getuigenis: »Hoe goed zijn uwe tenten, o Jakob! uwe woningen, o Israël!" Alzoo handelt de Heer. Zijne genade is onafhankelijk van alles. Israël stond voor Hem zooals Hij het zich verkoren had en Hij werd door niets gestoord om het als zoodanig te beschouwen. Zijne gedachten zijn niet onze gedachten. Gelukkig dat dit zoo is!

En nu, geliefde broeders! alles wat te voren geschreven is, is tot onze leering geschreven. Is deze geschiedenis niet een treffend voorbeeld van de onveranderlijke trouw Gods voor de Gemeente? Geschiedt, hetgeen daar met Israël gebeurde, nu niet met de Gemeente? Laat ons dit nader beschouwen. Slaat den brief aan de Efeziërs op en wij zullen daar de getuigenis des Heiligen Geestes aangaande de natuur en het karakter der Gemeente vinden. Zij is voor de grondlegging der wereld door God uitverkoren om heilig en onberispelijk voor Hem in de liefde te zijn; zij is zoo volkomen één met Christus, dat zij de vervulling genoemd wordt van hem, die alles in alles vervult. Met Christus levend gemaakt zijnde, zit zij in Hem in den hemel. Zij is het maaksel Gods, geschapen in Christus Jezus. In Christus in den hemel zijnde, wandelt zij echter nog op aarde, en is daar de woonstede of het huis Gods gebouwd op het fondament der apostelen en profeten, waarvan Jezus Christus is de uiterste hoeksteen. Zij is op aarde verantwoordelijk zich als eene reine maagd te vertoonen, zich niet met de wereld te vereenigen en onder de leden de eenigheid des Geestes door den band des vredes te behouden. Alles wat tot haren wasdom en tot hare vertroosting of vermaning noodig is, is haar gegeven in de verschillende gaven, die door den Geest in de leden

worden bewerkt. Al die leden zijn door éénen Geest tot één ligchaam gedoopt (1 Kor. 12 : 13) en zijn bekwamelijk zamengevoegd en zamen vastgemaakt, (Ef. 4 : 16) zoodat zij in alles in staat is aan hare roeping te beantwoorden. Zonder vlek en rimpel staat zij reeds nu in Christus voor God. En welk is de weg geweest haar tot zulk eene onuitsprekelijke heerlijkheid te brengen? De Zoon van God zelf verliet de heerlijkheid zijns Vaders, om gelijk een koopman in paarlen die ééne kostelijke paarl van groote waarde te zoeken, waarnaar zijn hart met brandend verlangen uitzag. En toen Hij haar gevonden had, verkocht Hij alles wat Hij had — zijne hemelsche en aardsche heerlijkheid, zijne eer, zijne magt, ja zijn eigen leven, om haar te bezitten. Ja tot den duren prijs van zijn kostbaar bloed is zij nu zijn eigendom. Hoeveel strijd, hoeveel lijden, hoeveel smart heeft het Hem niet gekost, haar vrij te maken van de vreeselijke magt der zonde en des Satans! Maar hoe groot dat lijden ook was Hij heeft overwonnen en zij is nu één, volkomen één met Hem, en »noch dood, noch leven, noch engelen, noch overheden, noch magten, noch tegenwoordige, noch toekomende dingen, noch hoogte, noch diepte, noch eenig ander schepsel zal ons kunnen scheiden van de liefde Gods welke is in Christus Jezus, onzen Heer."

Maar is die Gemeente aan hare roeping getrouw gebleven? Heeft zij haar hemelsch standpunt blijven innemen? Heeft zij de eenigheid des Geestes door den band des vredes bewaard? Neen, zal het antwoord van ieder zijn, die hare geschiedenis vergelijkt met Gods Woord. Gelijk Israël heeft zij zich van God afgewend. Zij heeft eerst allerlei verkeerdheden en dwaalleeraars in haar midden geduld en toegelaten, daarna zich met de wereld vereenigd en het geheele Romeinsche rijk in haar opgenomen, en eindelijk zich verdeeld in eene menigte partijen. Het huis Gods, dat uit geestelijke steenen moest bestaan, uit leden van het ligchaam van Christus, is een groot huis met vaten ter eer en ter oneer geworden, zoodat men nu van

eene afgevallene Gemeente, van eene ruïne moet spreken. Zij, die eene kaars op den kandelaar, of eene stad boven op een berg gelijk moest zijn, is onzigtbaar geworden. Helaas! er is niets meer van hare schoonheid en liefelijkheid van vroeger te zien, en dat alles is hare eigene schuld. En blijft God haar dan toch met dezelfde oogen aanzien? blijft zijne getuigenis dan steeds dezelfde van haar? Gelukkig kan het antwoord toestemmend zijn! Zijne gedachten zijn niet veranderd; Hij ziet die Gemeente, waarvan Jezus het Hoofd is en die Hij kocht met zijn bloed, nog even volmaakt, als toen zij met Hem uit het graf opstond. Allen, die er toe behooren, worden door Hem gekend, hoe verscheurd en verdeeld zij ook onder elkander zijn mogen. Gods Woord leert ons dit op eene treffende wijze. Niettegenstaande de vele verkeerdheden te Korinthe, zegt de Heilige Geest: »Maar gij zijt afgewasschen, maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt geregtvaardigd in den naam van den Heer Jezus" (1 Kor. 6: 11). Niettegenstaande daar veel verdeeldheid was en men op het punt stond zich van elkander te scheiden, wordt er gezegd: »Wij allen zijn door éénen Geest tot één ligchaam gedoopt." Zoo was het toen, zoo is het ook nu nog. »De poorten der hel zullen de Gemeente niet overweldigen" (Matth. 16: 18). Jezus is haar Hoofd, en zij is zijn ligchaam. Al de leden van dat ligchaam zijn aan dat Hoofd en dus aan elkander verbonden. Zoo ziet haar God, daar Hij haar in Hem ziet. Daar Christus de Gemeente heeft lief gehad en zichzelven voór haar heeft overgegeven, zal Hij haar zichzelven voorstellen als eene Gemeente, die geen vlek of rimpel heeft, of iets dergelijks, maar heilig is en onberispelijk (Ef. 5: 27). En zoo als Hij eenmaal met haar het bruiloftsmaal zal vieren, ziet Hij haar nu reeds, hoewel zij nog op aarde wandelt. Hoe vele gebreken ook in haar zijn, hoe vele zonden er ook openbaar worden, Hij bidt voor haar, dat de Vader haar in zijnen naam bewaare (Joh. 17). Hoe zij ook verstrooid is, hoe hare leden zich ook van elkander scheiden om allerlei leerbegrippen,

Hij ziet hen allen door éénen Geest tot één ligchaam gedoopt. Hij wordt in deze beschouwing niet gestoord door de verschillende partijen, die men heeft opgerigt, hoe bedroefd Hij daarover ook zijn moge. Welk een troost voor dengene, die dit verstaat! Het zal hem staande houden bij het zien op de vele gebreken, zonden en partijschappen. Bij de droefheid over zoo veel ontrouw en bij de gewaarwording van zoo veel zelfzucht en eigen roem in het vormen van allerlei sekten, zal het hem triomferend doen uitroepen: En toch blijft het de Gemeente van Christus, toch zijn zij allen door éénen Geest tot één ligchaam gedoopt! In een dergelijken zin als Jehovah uitriep van Israël: » Hoe schoon zijn uwe tenten, o Jakob! uwe woningen, o Israël!" Het zal hem moed geven om bij al de afkeuring der onwilligen naar Gods wil te wandelen en zich scheidende van de vaten ter oneer, in verwijdering van alle partijen de eenigheid des Geestes te bewaren door den band des vredes.

Dit laatste moet het noodzakelijk gevolg zijn van het verstaan dier heerlijke waarheid, dat Gods gedachten over de Gemeente altijd dezelfde blijven, dat zij niet afhangen van tijd of omstandigheden. Of zou het mogelijk zijn, dat iemand de liefde Gods verstaande, zegt: » Nu kan ik doen wat ik wil, het komt er nu niet meer op aan of ik zondig, want ik ben eenmaal aangenomen!" Neen, die zoo spreekt, is geen christen! Zegt Paulus niet in 1 Kor. 6:19, om op het nalaten der zonde aan te dringen: » Of weet gij niet, dat ulieder ligchaam een tempel is van den Heiligen Geest?" En bovendien: Waartoe zijn wij verlost? Is het niet, om den levenden God in alles te dienen? Dat zal, dat moet noodzakelijk de behoefte van den nieuwen mensch zijn. Daarom zal de onveranderlijke liefde en trouwe Gods den christen tot eenen heiligen wandel aansporen. En zoo ook hier. Zoodra men verstaan heeft, dat Gods gedachten over de Gemeente nog steeds dezelfde zijn, en men ziet dan op die ontrouw en scheiding, zoo zal men zichzelven verootmoedigen om voortaan — al is het ook in zwakheid — die gedachten te

verwezenlijken. Men zal dan onmogelijk rust kunnen hebben bij de gedachte gemeenschap te oefenen aan het avondmaal met vaten ter oneer, of lid te zijn van deze of gene partij, omdat de gedachte Gods is, dat de Gemeente rein en onbesmet moet zijn, en alle leden door éénen Geest tot één ligchaam zijn gedoopt. Om dezelfde reden zal men ook geene rust hebben bij een eigenwillig op zichzelven staan of het zich niet vereenigen met hen die alleen als geloovigen te zamen komen. Men zal dan gevoelen, dat men met alle christenen, van welke meening ook — uitgenomen natuurlijk bepaalde ketterij — één is en zich dus als één moet openbaren. De leden van hetzelfde ligchaam behoeven geene vereeniging daar te stellen om één te *worden*, zij behoeven slechts de door God gewerkte eenheid te erkennen en die eenigheid des *Geestes* door den band des vredes te bewaren. Zoodra Gods gedachten onze gedachten worden — en dit moet zoo zijn, anders staan wij tegenover Hem, in plaats van één met Hem te zijn — zouden die menigte vereenigingen, gezelschappen, partijen, enz. ophouden te bestaan en zou men als één man die eenheid verwezenlijken, waarvoor Jezus zelf zoo treffend tot den Vader bad. En die eenheid zou zich openbaren in het volharden in de leer der apostelen, in de gemeenschap, in de breking des broods en in de gebeden. Zij zou het bewerken, dat men elkander in liefde verdroeg; karakter, gebreken, en andere inzigten der waarheid zouden dan onze gemeenschap niet meer verstoren, want wij zouden elkander in Christus beschouwen en als zoodanig gemeenschap met elkander oefenen. Ons verheerlijkt Hoofd zou dan ons middenpunt zijn, en door zijn licht bestraald, zouden wij lichten in de wereld zijn en ons licht laten schijnen. God geve dat allen dit verstaan! Dan zal Bileams profetie ons deze gewigtige les hebben geleerd: dat hoe ook omstandigheden en tijden veranderen, Gods gedachten altijd dezelfde blijven, en wij ons ten allen tijde naar die gedachten hebben te gedragen om niet in bepaalden strijd met Hem en zijn Woord te komen. Bij het

ongeloof onzes tijds, bij de groote verwarring in de gemeente, bij de afwijking van de eenvoudigheid van Gods Woord en het plooijen van deszelfs uitspraken naar de behoefte des tijds — zoo als men zegt — zijn die gedachten de rots waarop wij onbewegelijk vast kunnen staan en die ons gemoed met overvloedigen troost vervullen.

De wet der vrijheid.

»Die zijn kruis niet op zich neemt en mij navolgt, is mijns niet waardig." Die vader of moeder lief heeft boven mij, is mijns niet waardig. Die zijn leven zal willen behouden zal hetzelve verliezen, maar die zijn leven zal verliezen zal hetzelve behouden. Wees volmaakt, gelijk mijn Vader, die in de hemelen is, volmaakt is." Deze en dergelijke woorden van den Heer drukken het hoofdbeginsel van den christelijken wandel uit — verloochening van zich zelven en toewijding aan God. Voordat wij echter deze beginselen in beoefening konden brengen, moest er eene geheele verandering in onzen toestand plaats hebben. Wij waren onderdanen van den vorst der duisternis, dienstknechten der zonde, slaven onzer lusten en begeerlijkheden. Ons van God losgerukt hebbende, wandelden wij naar het goedvinden van ons hart. Wij waren niet meer vrij om te doen, hetgeen wij wilden, want de zonde had algeheele heerschappij over ons. Onafhankelijk van God waren wij afhankelijk van de zonde. En om God te kunnen dienen, Hem het leven te kunnen toewijden, moeten wij vrij zijn. Niet vrij, onafhankelijk van God, — want dat is slavernij, — maar vrij van de zonde en de magtdes Satans. De Zoon nu maakte ons vrij; Hij verbrak de kluisters der zonde en ontnam den Satan zijne magt over ons. Door Hem zijn wij vrijgemaakt van de zonde, en gemaakt

dienstknechten der geregtigheid (Rom. 6 : 18). Nu zijn wij vrij om God te dienen, niemand of niets staat ons daartoe in den weg. Hetgeen ons verhinderde is verdwenen. Nu zijn wij afhankelijk van God, dienstknechten der geregtigheid; dat is onze ware plaats, dat is ware vrijheid. Vrijwillig wijden wij Hem nu ons leven toe, vrijwillig verloochenen wij ons zelven. Door Christus bezitten wij het leven, en dat leven wil hetgeen God wil, want het is het leven Gods. Indien wij dus de woorden van Jezus of de vermaningen der apostelen lezen, dan zijn deze in overeenstemming met het leven, dat wij bezitten. Hetgeen daarin uitgedrukt staat komt met onzen wensch en onzen wil overeen. Het is de wet der vrijheid (Jak. 1 : 25). Gelijk een kind gaarne het gebod van den vader gehoorzaamt, indien het gebod met den wil des kinds overeenkomt, zoo gehoorzaamt de christen gaarne het gebod Gods, daar het de uitdrukking is van het verlangen zijns harten. Wij zijn *van harte* gehoorzaam geworden aan het voorbeeld der leer, tot hetwelk wij overgegeven zijn (Rom. 6 : 17). Met Paulus kunnen wij uitroepen — indien onze harten dit beginsel verstaan hebben — » Gewisselijk ik acht ook alle dingen schade te zijn om de uitnemendheid der kennis van Jezus Christus mijnen Heer, om wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen" (Fil. 3 : 8). Dat is de taal eener vrijwillige overgave. In zulk eenen weg gevoelt het hart zich gelukkig. Indien men naar de wet der vrijheid wandelt zal zelfverloochening niet veel moeite kosten. De volgende geschiedenis zal ons dit bewijzen.

De tranen van een slaven meisje dat op het punt was verkocht te worden, trokken de aandacht tot zich van een heer. De andere slaven, die even als zij verkocht zouden worden, schenen zich dit niet veel aan te trekken, terwijl haar elke hamerslag deed beven. De vriendelijke man stond stil om te vragen, waarom *zij* alleen weende en vernam, dat de anderen aan zulke dingen gewoon waren

en blij mogten zijn over eene verandering van meester, maar dat zij met zorg door een goeden eigenaar was opgevoed en met schrik vervuld was bij de gedachte wie haar misschien zou koopen.

»Hoeveel kost zij?" vraagde de vreemdeling. Hij bedacht zich even, toen hij den grooten losprijs hoorde maar betaalde hem toch. Echter kwam geen vreugde op het gelaat der arme slavin, toen hij haar zeide, dat zij vrij was. Zij was als slavin geboren en wist niet wat vrijheid is. Hare tranen vielen op den geteekenden vrijbrief, dien haar bevrijder haar voorhield; zij bleef hem met vrees aanzien. Eindelijk maakte hij zich gereed weg te gaan, en nu hij haar vertelde wat zij zoo al doen kon, als hij heengegaan was, begon zij te begrijpen, wat vrijheid is. Het eerste wat zij zeide, was: »Ik zal hem volgen, ik zal hem mijn gansche leven dienen;" en op elke tegenspraak antwoordde zij: »Hij kocht mij vrij! hij kocht mij vrij! hij kocht mij vrij!"

En wanneer vreemdelingen, die het huis van dien heer bezochten, de liefderijke en gedurige diensten van dit blijde meisje opmerkten en haar dan vraagden, waarom zij steeds zoo ijverig was in vrijwillige diensten, had zij slechts één antwoord hetwelk zij zoo gaarne gaf: »Hij kocht mij vrij!" —

In dien geest wandelende is het juk van Jezus zacht en zijn last ligt.

Hulp en troost in de woestijn.

Het achtste hoofdstuk van Deuteronomium bevat ook voor ons heerlijke, vertroostende en ernstige lessen. De Geest van God spreekt daar door Mozes tot zijn volk Israël, toen dit aan het einde der veertigjarige woestijnreis was gekomen en op het punt stond het beloofde land binnen te trekken. Hij doet hen een blik slaan op den afgelegden weg, op al hetgeen er gedurende dien tijd was voorgevallen en op de trouw en de hulp van God door hen ondervonden. Twee zaken worden ons voornamelijk hier voorgesteld — het doel Gods met de omstandigheden, waarin Hij ons brengt, en zijne hulp en zorg gedurende onzen pelgrimstogt met het uitzigt op de heerlijkheid.

I. »Gij zult gedenken aan al den weg, dien u de Heere, uw God, deze veertig jaren in de woestijn geleid heeft; opdat Hij u verootmoedigde, om u te verzoeken, om te weten, wat in uw hart was, of gij zijne geboden zoudt houden, of niet" (vs. 2). Ziedaar het doel aangegeven, hetwelk God met de omstandigheden heeft, waarin Hij ons brengt. Het is, om te weten, wat er in ons hart is. Dit geschiedt natuurlijk niet, omdat Hij niet weet, wat er in ons hart is; maar opdat het openbaar zou worden voor ons zelven. Alle omstandigheden, hetzij droefheid of vreugde, lijden, strijd of voorspoed, onaangenaamheden in huis, in onze bezigheden, zoowel als beleediging en vervolging, openbaren in welke gesteldheid, in welken toestand ons hart is. Dit zien wij duidelijk in de geschiedenis van Israël in de woestijn. Reeds eenige dagen na hunnen uittogt uit Egypte werd het gebrek aan

vleesch aanleiding om te openbaren, hoe het hart van Israël meer aan het goede van Egypte, dan aan de nabijheid des Heeren gehecht was. »Och dat wij in Egypteland gestorven waren," riepen zij uit. Toen Mozes veertig dagen en veertig nachten op den berg vertoefde, werd het openbaar, hoe hun hart door de Egyptische beeldendienst verontreinigd was. De Heer hield Mozes zoo lang bij zich op den berg, opdat het openbaar zou worden hoe Israël in zijne afwezigheid zou handelen. Zoo deed Hij ook gebrek aan water ontstaan, opdat het zou blijken hoe hun hart bij de minste onaangenaamheid in opstand kwam. Ja zelfs de murmurering van Israël was eene omstandigheid, door welke Mozes, die zachtmoedige man, als een ongeduldige openbaar werd; even als zich in vele andere omstandigheden zijne zachtmoedigheid, zijn geloof en vertrouwen op God vertoonde. Zoo werd ook in de zaak der verspieders Israëls wantrouwen aan Gods magt openbaar. En wanneer wij die geheele geschiedenis lezen, zal ons op iedere bladzijde dezelfde waarheid duidelijk worden. Ook bij Abraham vinden wij hetzelfde. Toen de Heer hem beval Izak zijnen eengeboornen op te offeren trad zijn geloof op de heerlijkste wijze aan het licht; maar toen hij in Egypte kwam, werd zijn ongeloof openbaar en vreesde hij, dat men hem om Sara zou dooden. Zoo is het ook nu nog. Zijn wij in moeijelijkheden, in strijd, in lijden, het is om te openbaren, wat er in ons hart is, opdat wij ons zelven zouden leeren kennen, opdat wij ons voor God zouden verootmoedigen en alzoo van het kwade gereinigd beter in staat zouden zijn Hem te verheerlijken. Alles wat er met ons gebeurt heeft dit gezegend doel. Elke omstandigheid zal óf openbaren, dat ons hart geoefend is en wij Jezus navolgen, óf dat er verkeerde beginselen bij ons zijn. In beide gevallen is het ons tot grooten zegen. Indien iemand armoede lijdt, zoo zal het óf openbaar worden, dat hij zijn vertrouwen geheel op den Heer gevestigd heeft en hij dus volkomen gerust is, óf hij zal ontevreden zijn en murmureren. In-

dien iemand beleedigd wordt zoo zal het aan het licht treden of hij gelijk Jezus zachtmoedig en vergevensgezind is of wraakzuchtig. Het is van groot belang deze waarheid ernstig te overwegen. Wij zijn zoo ligt geneigd alleen bij de omstandigheden te blijven stilstaan zonder God er in te zien, en vooral valt ons dit moeijelijk, wanneer wij er door den mensch in gebragt worden. Dan is het hart zoo ligt geneigd wrevelig te worden en het doel Gods voorbij te zien, wij kunnen dan zoo moeijelijk gelooven, dat God dat alles zoo bestuurd heeft, al is het ook dat anderen zondigen. En toch is het zoo. Alles dient om te openbaren, wat er in ons hart is. Wanneer wij dit vast gelooven, dan ligt er een groote troost voor ons in opgesloten. Het lijden, de strijd, de moeijelijkheden verkrijgen dan een geheel ander aanzien, daar wij dan zien, dat zij een doel en een gezegend doel voor ons hebben. Wij gevoelen dan, dat alle dingen ons moeten medewerken ten goede; en al is het ook, dat wij dikwijls met schaamte en berouw tot God zullen moeten komen om onze zonden te belijden, zoo zullen wij ons toch in die openbaarwording verheugen, want al wat openbaar maakt is licht en wij zijn kinderen des lichts. Het is een eerste vereischte, te verstaan dat God alles gebruikt om ons te zegenen en ons op te voeden; zoolang wij dit niet verstaan is alles wat Hij doet voor ons te vergeefs gedaan. Niet alleen zal ons hart dan ongelukkig en ongerust, maar tevens onvatbaar zijn zijne stem te vernemen en zijne lessen te leeren. Wij zijn zijne kinderen, en er valt geen haar van ons hoofd zonder zijnen wil. Ons geluk is zijn wensch, onze wasdom zijn doel. Hooren wij daarom zijn woord: Dit alles is om te weten, wat er in uw hart is.

II. Doch er is meer noodig dan dat. Ons hart moet niet alleen openbaar worden, maar de pelgrims moeten ook in de dorre woestijn Gods hulp en troost ondervinden om gedurende hunne reis staande te kunnen blijven. En welk een heerlijk beeld wordt ons daarvan hier niet voor oogen gesteld. Veertig jaren lang had dat groote heir

der Israëlieten in de woestijn omgezworven — in de woestijn waar geen brood noch water was, geen kleederen noch schoenen, waar niets dan heet zand te vinden was, waar niemand hen te hulp kwam, ja waar zij veelmeer door vijandige volken bestookt werden — en aan het einde van die veertig jaar kan de Heer zeggen: »Uwe kleeding is aan u niet verouderd, en uw voet is niet gezwollen, deze veertig jaren" (vs 4). Is het niet, als of Hij hun vraagt: Heeft u in die veertig jaren iets ontbroken? Welk eene heerlijke openbaring van Gods liefde! Bij al hunne ontrouw, hun murmureren, hun ongeloof, hunne beeldendienst was Hij altijd dezelfde in getrouwheid gebleven. Iedere morgen lag het manna op den grond, elke dag was er water in overvloed, hunne kleeding was niet verouderd, hunne voeten waren niet gezwollen, veertig jaren lang! Wel zal Israël met schaamte op die veertig jaren hebben teruggezien, wel zal hunne ontrouw hen levendig voor de oogen hebben gestaan, toen hun de vraag gedaan werd: Heeft u iets ontbroken? maar toch hun hart moest opspringen van vreugde bij het herdenken van Gods trouw. Geen oogenblik had Hij hen verlaten, geen enkele dag hen aan zichzelven overgegeven. Welk een God! En die God is onze God! Hij die deze woorden aan Israël zeide, zal ze eenmaal tot ons zeggen, wanneer wij aan het einde onzer pelgrimsreis zullen gekomen zijn. Met den blik op onzen afgelegden levensweg, bij het zien van al zijne wegen en leidingen met ons, bij het kennen zooals wij gekend zijn, zal Hij ons vragen: Heeft u iets ontbroken? En vol aanbidding zullen wij met vreugde als uit éénen mond antwoorden: Neen, Heer, niets! Wij zullen dáár zien, hoe elke omstandigheid door Hem tot onzen zegen werd bereid; hoe elk lijden, elke strijd, elke droefenis ons een gansch uitnemend eeuwig gewigt van heerlijkheid heeft gewerkt; hoe wij voor een tijd verdrukt en benaauwd waren, maar om des te meer de eeuwige vreugde en vrijheid te kunnen waarderen; hoe Hij ons heeft verzorgd, geleid, beschermd, ondersteund, geholpen, ook waar wij

het niet bemerkten; met één woord, wij zullen dáár geen woorden vinden om die liefde, aan ons gedurende onze reis bewezen, te prijzen. En waarom wordt ons dit reeds nu gezegd? O, opdat wij ons nu in dien dag der toekomst zouden verplaatsen! Gelijk Israël zijn wij in de woestijn der wereld; er is daar geen spijs of lafenis voor ons te vinden. Het is hier beneden een leven vol moeite, ellende en verdriet. Wij wandelen als vreemdelingen op het gebied van den vijand. Wij hebben hier geen vaderland, geene plaats der ruste; wij zijn volgelingen van Hem, die geene plaats had waar Hij zijn hoofd kon nederleggen. De meesten onzer zijn ook in kommervolle uiterlijke omstandigheden. Dat kleine volk, dat onbekend aan de wereld is, is een arm volk, een zwak volk, een verjaagd volk. Hoe meer het als pelgrim en vreemdeling zich vertoont, des te meer zal het ondervinden, dat moeite en verdriet, smaad en hoon zijn deel is. Wel zou er reden zijn om moedeloos neêr te zijgen en den strijd op te geven! Maar neen! daar wordt de blik gevestigd op dien dag der toekomst, daar wordt het woord vernomen: Uwe kleeding is niet verouderd, uwe voeten zijn niet gezwollen! en de trouw en hulpe Gods staan ons levendig voor den geest, en met schaamte en berouw over ons ongeloof verbinden wij ons te naauwer aan den Onzienlijke. En wanneer wij dan stilstaan bij den nu reeds afgelegden weg dan moeten wij, ook bij het vele duistere, dat er te verklaren overblijft, op de vraag: Heeft u iets ontbroken? volmondig: Neen! antwoorden. Zeg mij, gij, die arm zijt in goederen dezer wereld, die dikwijls geen raad noch uitkomst wist, die soms moedeloos waart onder de lasten des levens, heeft u iets ontbroken? Heeft Hij, die de leliën bekleedt en de vogelen spijzigt, u niet van kleeding en voedsel voorzien? Hebt gij niet vaak waar de nood het hoogste was, zijne hulp het krachtigst ervaren? Welnu, wees dan in geen ding bezorgd, maar laat al uwe begeerten met bidden en dankzegging bij God bekend worden. Denk aan dat heerlijke woord door den Heer tot Israël gesproken. Zeg

mij, gij, die in lijden, in droefenis zijt, die man of kinderen verloren hebt, heeft u iets ontbroken? Gij, die in allerlei moeijelijkheden gewikkeld zijt, of gij, die om den naam des Heeren gesmaad wordt, heeft u ooit iets ontbroken? Neen immers; welnu werpt dan al uwe bekommernissen op den Heer. Zeg mij, gij, die in het evangelie arbeidt, dikwijls zooveel wederstand, hardnekkigheid, ongeloof en wat al niet meer ontmoet, heeft u iets ontbroken? En wij allen, in welken stand, in welke omstandigheden wij ook zijn, heeft ons ooit naar het ligchamelijke of naar het geestelijke iets ontbroken? Neen, duizendmaal neen! zullen wij allen moeten uitroepen. Welnu laat ons dan op den Heer vertrouwen, laat ons alles aan Hem overgeven, laat ons aan zijne hand voortwandelen. Hij zal alles wel maken. Hoe dor, hoe woest, hoe onaangenaam het hier ook zij, zijne nabijheid vergoedt alles. Of wilt gij weder terug naar de vleeschpotten van Egypte? Even als Abraham hebt ook gij nog tijd naar dat land weder te keeren, hetwelk gij verlaten hebt. Maar neen! wij vertrouwen van u betere dingen; gij zult wel even als Mozes liever met het volk Gods kwalijk willen gehandeld worden, dan voor een tijd de genietingen der zonde te hebben. O, geliefde broeders! laat ons toch ons geloof door onze werken toonen! Het christendom moet niet alleen eene leer, het moet een leven zijn. Het moet in ons openbaar worden. Wij moeten als een licht in de duisternis schijnen, een ieder in den kring, waarin God hem geplaatst heeft. Een christen in naam heeft geene waarde voor God. Het moet in ons gezien worden, dat wij een beter vaderland hebben dan de wereld, dat wij rijker zijn dan zij, al hebben wij ook niets. Wij moeten het haar door woord en wandel toeroepen: Wij gelooven in den almagtigen God, den Schepper van hemel en aarde. Maar daartoe moet eerst dat geloof in ons hart gegrifd zijn, daartoe moeten wij waarachtig op Hem vertrouwen, wetende dat Hij de zijnen nooit zal begeven. Het is niet voldoende veel over dat geloof te spreken, het moet beoefend worden. De regtvaardige zal

door het geloof leven. Het geloof alleen overwint de wereld het stelt ons in den geest den dag der toekomst voor oogen en wandelt in dat licht. Het klaagt niet, het tobt niet, maar het herhaalt steeds de woorden: Heeft u ook iets ontbroken? Het vindt steeds de voorraadschuren Gods geopend en ontvangt daaruit alles wat tot geestelijk en ligchamelijk voedsel noodig is. Het put uit de ervaring van Gods trouw nieuwe kracht voor het vervolg. En bovenal geeft het ons het uitzigt op de eeuwige heerlijkheid. Gelijk Israël staan wij op de grenzen van het beloofde land, van het hemelsche Kanaän. Nog slechts weinige oogenblikken en de Heer komt om ons op te roepen uit den strijd en ons te brengen in het Vaderhuis. Nog enkele dagen van moeite en verdriet en dan volgt eene eeuwige vreugde, een ongestoord genot. Dan is het lijden in heerlijkheid, de vreemdelingschap in het wonen in het vaderland, de woestijn in een land overvloeijende van melk en honig veranderd. Daarom met het oog op het verledene en met het oog op de toekomst den pelgrimstogt moedig voortgezet in de kracht van Hem, die als de overste Leidsman en Voleinder des geloofs ons is vooruitgegaan!

BESCHOUWING

OVER DEN

TWEEDEN BRIEF VAN PAULUS AAN DE KORINTHIËRS.

HOOFDSTUK III—VI

Het laatste vers van het vorige hoofdstuk gaf den apostel aanleiding, om eenigzins nader en uitvoeriger over het verschil tusschen zijne evangelieverkondiging en die der valsche leeraars te spreken. En daar deze laatsten ge-

woonlijk de wet met het evangelie vermengden, zoo vinden wij hier de tegenstelling tusschen wet en genade. Tevens toont ons deze beschrijving op nieuw hoezeer de apostel aan de Korinthiërs, die zijne kinderen in Christus waren, gehecht was. Door al hetgeen hij hun schreef, konden de Korinthiërs beoordeelen, wie de waarheid aan zijne zijde had en wie een apostel of een valsch leeraar was — Paulus of de anderen.

Beginnen wij ons zelven wederom aan te prijzen? Is het nog noodig, dat wij ons verdedigen en u bewijzen, dat wij apostelen zijn? of behoeven wij ook, gelijk sommigen — dit ziet zijdelings op de valsche leeraars — brieven van voorschrijving aan u of van voorschrijving van u (vs. 1)? Daar de Korinthiërs zijn werk waren in den Heer, zoo kenden zij elkander en daarom was het ook onnoodig aanbevelingsbrieven mede te brengen, wanneer hij tot hen kwam, gelijk toenmaals de gewoonte was, als men van de eene gemeente naar de andere reisde, om daardoor zich als christen, als lid der Gemeente bekend te maken. Paulus had dit niet noodig, de valsche leeraars wel. Doch indien er een aanbevelingsbrief noodig was, dan waren zij zelven zulk een brief, als een bewijs van de kracht zijner evangelische bediening; in hen kon men den zegen zijner prediking aanschouwen. En hij was zoo zeker, dat de Korinthiërs zelven zijn aanbevelingsbrief waren, dat hij hier zegt: »Gijlieden zijt onze brief, *geschreven in onze harten*" (vs. 2); zoo vast was hij in zijn hart daarvan overtuigd, dat er daaromtrent geen de minste twijfel bij hem bestond. En deze brief werd niet door sommigen, maar door allen, die de Korinthische gemeente kenden, gelezen. En waarom? Omdat het openbaar was geworden, dat zij een brief van Christus waren, dat zij Christus toebehoorden en zijn beeld in de wereld vertoonden. Door de dienst van Paulus en Timotheus was deze brief bereid, zij hadden hun het evangelie verkondigd en de Korinthiërs hadden op hunne prediking den Christus aangenomen. En daarom was het bestaan der Korinthische gemeente

zijn beste en eenige aanbevelingsbrief. Deze brief nu was geschreven niet met inkt, maar door den Heiligen Geest — niet in steenen tafelen, maar in vleeschen tafelen des harten (vs. 3). Paulus en Timotheus waren de werktuigen hunner bekeering, en door hunne dienst werd de Heilige Geest in de harten der Korinthiërs werkzaam. Hetgeen dus bij hen gewerkt was, zou geen tijdelijk of vergankelijk, maar een heerlijk en eeuwig blijvend bestaan hebben. Al hetgeen toch door den levenden God gewerkt wordt, leeft en blijft leven, en daarom zou de gemeente te Korinthe zijne kroon zijn in den dag van Christus tot in alle eeuwigheid. En hoewel hier alleen van het bereiden en schrijven van den brief gesproken wordt, zoo is het evenwel zeer duidelijk, dat, indien men een waarachtige brief van Christus geworden is, geschreven door den Heiligen Geest, men ook geroepen is zich als zoodanig te vertoonen en niet door ontrouw en zorgeloosheid het goddelijke schrift onzigtbaar te maken. Het derde vers is in tweederlei opzigt zeer heerlijk en vertroostend voor onze harten. Vooreerst toont het ons aan hoe vast en zeker het fondament is, dat in ons is gelegd, daar het door den levenden God zelven en wel op zulk eene wijze als Hij het bedoelde, is gelegd; zoodat wij ten allen tijde met vast vertrouwen onzen blik naar boven kunnen rigten en daardoor in staat zijn hier beneden als lichten in de duisternis te schijnen. En ten tweede doet het ons zien hoe zeker de dienaar des evangelies zijn kan, waar hij waarachtig het evangelie van Christus verkondigt, dat zijn werk niet zal vergaan, maar tot in eeuwigheid blijft.

En hoe stout dit vertrouwen ook mogt zijn, zoo kon hij het nogtans met volle gerustheid koesteren, daar hij wist dat niet hij zelf, maar God alleen hem daartoe kracht had geschonken. »En zoodanig een vertrouwen hebben wij door Christus bij God. Niet dat wij bekwaam zijn iets van ons zelven te denken, als uit ons zelven; maar onze bekwaamheid is

uit God" (vs. 4, 5). Niemand kon hem dus beschuldigen, dat hij zich op zijne eigene kracht verliet; doch tevens kwam hij er rond voor uit, dat de genade Gods hem in staat had gesteld het evangelie op eene waardige wijze te verkondigen. God nu had hem bekwaam gemaakt een dienaar »van het nieuwe verbond" te zijn, »niet der letter, maar des geestes;" dat wil zeggen, niet naar een uiterlijk voorschrift der wet, maar naar de ware kracht der gedachten Gods, zooals de Heilige Geest die mededeelt; want de letter, als regel aan den mensch opgelegd, doodt (niet is dood, maar doodt, maakt dood) maar de geest maakt levend, daar Hij de kracht Gods in genade mededeelt (vs. 6). Het is duidelijk dat hier hoofdzakelijk de wet in tegenoverstelling van den Geest bedoeld wordt, evenwel moet men dit op alle mogelijke voorschriften zoowel van God als van den mensch toepassen — niet de letter, maar de Geest alleen heeft kracht. De bediening des apostels was de gedachten Gods aan het hart des menschen mede te deelen. Aan hem was de verborgenheid der raadsbesluiten Gods met betrekking tot de Gemeente geopenbaard, maar tevens was hij de prediker van de zegeningen des nieuwen verbonds, waarin *wij* reeds nu deelen; doch welk verbond eerst bij de komst van Christus zal gesloten worden. Met ons heeft God geen verbond gesloten; Hij heeft ons uit genade tot zijne kinderen aangenomen; evenwel deelen wij, omdat de Heilige Geest in ons woont, in de zegeningen van het verbond, dat Hij eenmaal met Israël zal sluiten (zie Hebr. 10 : 15—17). Een verbond wordt tusschen twee partijen gesloten, waarvan beiden verpligtingen op zich nemen, en daar Israël aan zijne verpligtingen niet heeft voldaan, zoo zal God eenmaal uit genade, door het offer van Christus daartoe in staat gesteld, hunne zonden vergeven en zijne wet in hunne harten schrijven, zoodat zij dan hunne verpligtingen zullen kunnen nakomen. Zoodra nu dat verbond zal gesloten zijn, houdt deze dienst op, daar hij bestaat in de aankondiging van de zegeningen

van dit verbond en in de voorbereiding voor deszelfs verschijning.

De dienst nu des apostels was een dienst des Geestes, en het is van belang dat wij een oogenblik hierbij stilstaan. De wet zegt: »Doe dat en gij *zult* leven." Zij komt dus tot dooden en kan daarom niet vervuld worden; zij bewijst den dooden toestand des menschen en doet hare verdoemende kracht gelden. De bediening des Geestes echter geeft het leven, hetwelk de kracht heeft God te dienen. Zoodra men nu in eene betrekking tot God is gekomen heeft men verpligtingen te vervullen, die uit deze betrekking voortvloeijen. Zoo komen ook in de bediening des Geestes geboden tot ons — de geboden van Christus, doch daar deze geboden de openbaring van het leven van Christus zijn en tot het leven, hetwelk door den Geest is geschonken, komen, zoo kunnen zij opgevolgd worden en worden alzoo de openbaring van het eigene geestelijke leven.

De wet nu, gegraveerd in steenen, was met heerlijkheid ingevoerd, hoewel deze wet als een middel van gemeenschap tusschen God en den mensch moest voorbijgaan; de bediening des Geestes daarentegen, niet als een middel tot gemeenschap maar na de daarstelling der gemeenschap gegeven, blijft in eeuwigheid en daarom is hare heerlijkheid zooveel te grooter. De bediening der wet in steenen gegraveerd was »de bediening des doods" (vs. 7), want men kon slechts leven door haar te volbrengen; en daar de mensch naar natuur en wil reeds zondaar was en de begeerlijkheden, die de wet verbood, in zich had, zoo kon de wet slechts den dood werken. Bovendien was de wet »de bediening der verdoemenis;" (vs. 9); omdat het gezag van God tusschen beiden trad om het zegel te zetten op het vonnis der wet tegen een iegelijk, die haar overtrad. Het was dus eene bediening des doods en der verdoemenis, omdat de mensch zondaar is. En men merke hierbij op, dat de uitwerking der wet niet verandert al wordt zij ook met de genade

vereenigd of vermengd; — er bestaat dan alleen dit onderscheid, dat het oordeel over de overtreding eener wet, die met de goedheid en genade Gods gepaard gaat, veel zwaarder is dan het oordeel over de overtreding der enkele wet. Paulus nu spreekt hier over het eerste en niet over het tweede: daar hij het voorbeeld van Mozes aanhaalt, toen hij ten tweeden maal van Sinaï afdaalde, nadat God hem op zijn gebed in genade nogmaals de wet had gegeven. (zie Ex. 34). De eerste maal, dat Mozes van den berg gekomen was blonk zijn gelaat niet; hij had de steenen tafelen vóór zijne komst in het leger aan den voet des bergs verbroken; (zie Ex. 32) doch de tweede keer, toen God zijne goedheid voor hem had voorbij doen gaan, weerkaatste het aangezigt van Mozes de gansche heerlijkheid, die hij gezien had, hoe gedeeltelijk zij dan ook nog geweest was. De kinderen Israëls konden echter dezen glans niet verdragen, (vs. 7) daar hun hart hen veroordeelde van niet de heiligheid Gods te bezitten. Want hoewel God zoo genadig geweest was hen te sparen en hun nogmaals zijne wet te geven, zoo bleef die wet toch altijd eischen, en daaraan gevoelden zij, dat zij niet konden beantwoorden.

De wet was derhalve voor Israël een hinderpaal om de heerlijkheid Gods, die in deze wet lag opgesloten, te begrijpen. Zelfs datgene, wat in de wet afgebeeld was van het later geopenbaarde en het eeuwig blijvende, was voor Israël bedekt en zij stonden geheel en al onder de letter. Dit alles heeft echter gediend om het hart des menschen in zijne volkomene boosheid aan het licht te stellen.

Hetzelfde nu wat bij Israël plaats vond heeft nog voortdurend plaats. Er zijn zeer vele christenen, die zich onder de wet plaatsen en daardoor niet alleen hare veroordeelende kracht ondervinden, maar voor wie tevens alle heerlijkheid des evangelies verborgen blijft, daar zij deze heerlijkheid niet kunnen verdragen. Men maakt zelfs van de liefde tot Christus eene wet. Velen zeggen: wij zijn verpligt Jezus lief te hebben, en denken bij de liefde

tot Jezus alleen aan eene pligt, waaraan zij behooren te voldoen, en die hen zeer zwaar drukt. Zij plaatsen daardoor zichzelven onder eene wet en bijgevolg onder hare veroordeeling, en daar zij niet uitgaan van het leven, dat hun medegedeeld is, vinden zij geene kracht tot de volbrenging der geboden Gods. De bediening van Paulus was echter geheel en al anders, het was de bediening der geregtigheid en des Geestes. (vs. 8, 9) geene bediening, die van den mensch eene geregtigheid eischte, maar die eene geregtigheid openbaarde. Christus nu was deze geregtigheid, daar Hij ons van God tot geregtigheid geworden is. Deze bediening kondigde alzoo de geregtigheid van de zijde Gods aan in plaats van ze van den mensch te eischen. En de Heilige Geest is het kanaal, waardoor deze geregtigheid ons deel wordt, en daarom is het de bediening des Geestes. Wij bezitten dus door den Geest de geregtigheid Gods, die in Christus geopenbaard is, en daardoor zijn wij volkomen bereid gemaakt God te verheerlijken.

De heerlijkheid nu van de bediening des Geestes is zoo groot, dat daarbij de heerlijkheid bij de wetgeving gezien geheel en al verdwijnt, ja dat hier zelfs kan gezegd worden: »want ook het verheerlijkte, namelijk de wet, is niet verheerlijkt in dezen deele, ten aanzien van de heerlijkheid die haar overtreft," (vs. 10, 11) d. i. de bediening des Geestes. Geen wonder derhalve, dat Paulus met vrijmoedigheid durft te spreken, zonder iets van de geopenbaarde waarheid te verbergen, daar de hoop van eens deelgenoot dier heerlijkheid in volmaaktheid te zijn, onbewegelijk vast stond, aangezien de geregtigheid en de Heilige Geest hem daarvoor waarborgen waren (vs. 12). De Geest toch wonende in het hart doet den geloovige reeds nu al de vreugde van de volkomen geopenbaarde waarheid smaken en doet hem in plaats van zich voor de heerlijkheid Gods te verbergen naar die heerlijkheid met verlangen uitzien. Daarom wordt er ook gezegd, waar de Geest is, daar is vrijheid; men is niet

meer onder het juk der wet, onder de vreeze des doods en der verdoemenis; maar men is in Christus voor God, men heeft vrede in zijne onmiddellijke tegenwoordigheid, men rust in zijne volmaakte liefde en men geniet zonder deksel de volheid, die in Christus is, ja Christus zelven; — dit alles bezit men door de genade, die heerscht door de geregtigheid.

Welk een onderscheid is er dus niet tusschen ons en den Israëliet. Wij kunnen de heerlijkheid Gods aanschouwen, doch voor hen moest Mozes een deksel op zijn aangezigt leggen, »opdat de zonen Israëls hunne oogen niet zouden vestigen op het einde van hetgeen te niet gedaan zou worden" (vs. 13). De kinderen Israëls moesten het einde niet zien van de oudtestamentische bedeeling en daarom bedekte Mozes zijn aangezigt, omdat zij anders door het zien van het verdwijnen van den glans op Mozes aangezigt zouden besloten hebben tot het einde dier bedeeling. Treffend zijn daarop de twee volgende verzen: »Maar hunne zinnen zijn verhard geworden; want tot den huidigen dag blijft hetzelfde deksel bij het lezen des ouden verbonds, zonder ontdekt te worden, hetwelk in Christus te niet gedaan wordt. Maar tot den huidigen dag, wanneer Mozes gelezen wordt, ligt er een deksel op hun hart" (vs. 14, 15). Deze woorden bewijzen hoe Israël nog steeds in dezelfde verhouding staat, en ook nu nog niet het einde der oudtestamentische bedeeling ziet, aangezien er een deksel op hun *hart* ligt, hoewel deze bedeeling reeds lang door Christus te niet gedaan is. Zij blijven altijd nog bij het oude testament staan en willen het evangelie geen geloof schenken, ja zelfs verstaan zij de op Christus wijzende typen niet, die hun in de wet en de profeten medegedeeld worden. »Doch wanneer het tot den Heer zal terugkeeren — wanneer het geloovig in Christus zal geworden zijn — wordt het deksel — dat op hun hart ligt — weggenomen" (vs 16); dan zal het hun niet

meer onbekend blijven, wanneer Mozes voorgelezen wordt, dat het oude verbond in Christus ophoudt.

»De Heer nu is de Geest en waar de Geest des Heeren is, daar is vrijheid" (vs. 17). Dit vers staat in verband met vers 6; de tot den Heer bekeerde ontvangt den Heiligen Geest, daar de Heer de Geest is, en Christus is in zooverre de Geest, als Hij zich bij de bekeering in den Geest mededeelt, en de Heilige Geest zijn Geest is. De bedoeling is dus deze: waar de Geest des Heeren is, daar is vrijheid, dezen Geest bezit de tot den Heer bekeerde, omdat de Heer de Geest is, en daarom kan bij den bekeerde geen deksel, maar slechts vrijheid zijn. Hij kan dus den Heer met ongedekten aangezigte aanschouwen. De glans op Mozes aangezigt veroordeelde het hart en deed den mensch verschrikken, daar die hem het oordeel over zijne ongehoorzaamheid aankondigde. Doch de heerlijkheid van Jezus aangezigt in den hemel is het bewijs dat de zonden vergeven zijn, want Hij, die daar zit ter regterhand Gods, heeft ze allen gedragen, voordat Hij omhoog steeg; Hij moest ze wegnemen vóór zijnen ingang in de heerlijkheid En deze heerlijkheid aanschouwen wij door den Geest, die ons gegeven is nadat Jezus ten hemel voer; wij aanschouwen deze heerlijkheid met vreugde, wij vinden er ons genot in; want iedere straal, die wij er van opvangen, is het bewijs dat onze zonden voor de oogen Gods volkomen verdwenen zijn. En wat is nu het gevolg van het aanschouwen dezer heerlijkheid? Wij worden naar hetzelfde beeld — Christus — veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid, als door de kracht des Heiligen Geestes, die deze dingen in ons verwezenlijkt, en ze ons in onze harten doet genieten. Door onze gemeenschapsoefening met Jezus nemen wij zijn karakter en zijne hoedanigheden over en wordt zijn beeld steeds meer in ons volmaakt; en door het aanschouwen zijner heerlijkheid worden wij steeds meer door die heerlijkheid bestraald en verlicht, zoodat wij een zeker schijnsel van ons afgeven.

De Bruid vertroost door Jezus komst.

O Bruid des Lams! ontwaak, ontwaak,
En houd u steeds bereid.
De Christus is uw eigendom,
De hoop der heerlijkheid.

Uw geest ontrukt aan 't aardsch gewoel,
Waar hij niets vindt dan smart,
Zucht steeds naar Hem, die u bemint,
Den Bruîgom van uw hart.

Maar zie de nacht is haast voorbij,
Het morgenrood breekt door;
En Jezus komt, en zijne stem
Klinkt lief'lijk in uw oor.

Hij komt — verdwenen is de smart,
Het lijden en de druk;
En eeuwig blijft gij dan bij Hem
In ongestoord geluk.

Hij komt — want o zijn brandend hart
Duldt geene scheiding meer.
Hij komt — en deelt met u zijn vreugd,
Zijn heerlijkheid en eer.

Deez' aard, tooneel van al zijn strijd,
Die u geen vreugd kon bîen,
Zal spoedig op zijn hemeltroon
Haar regten Koning zien.

Ook gij zult heerschen, want Hij wil
Voor zich alleen geen kroon!
Deez' aarde zal des Konings Bruid
Zien zitten op den troon.

Zijn kroon, zijn vreugd — 't is alles uw!
Ween niet, wees blij te moe!
En beter nog dan al die pracht,
Hij zelf behoort u toe!

BESCHOUWING

OVER DEN

TWEEDEN BRIEF VAN PAULUS AAN DE KORINTHIËRS.

HOOFDSTUK IV. Daar wij dan zulk eene bediening hebben — eene bediening der heerlijkheid Gods — naar de barmhartigheid aan ons geschied, zoo vertragen wij niet (vs. 1); d. i. wij geven den moed niet op, maar gaan met ijver voort dit evangelie aan de gewetens der menschen voor te stellen, om hen voor Christus te winnen en hen deelgenooten dier heerlijke bediening, waarin alles ontdekt is, te maken. Om dit doel te bereiken, maar voornamelijk om de heerlijkheid der bediening zelve, verborg hij niets van deze heerlijkheid. Hij had den moed om het evangelie te prediken zonder aanzien des persoons. Hij vervalschte de leer niet, maar verkondigde haar zoo zuiver en zoo duidelijk, als hij ze zelf ontvangen had. Het was het woord Gods, en men ontving dit uit den mond des apostels, zooals hij zelf het van God gehoord had; en door de openbaring der waarheid, door het niet verzwijgen daarvan, maakte hij zich aangenaam bij alle gewetens der menschen in de tegenwoordigheid Gods. (vs. 2). Evenwel waren er ook, die trots alles in hunne verblinding en onwetendheid volhardden, en de apostel toont ons de oorzaak daarvan. »Indien dan ook ons evangelie bedekt is, zoo is het bedekt in degenen, die verloren gaan, in welke de god dezer eeuw de zinnen der ongeloovigen verblind heeft, zoodat (hun) het licht niet toestraalt van het evangelie der heerlijkheid van Christus, die het beeld Gods is" (vs. 3, 4). De heerlijkheid Gods was in het aangezigt van Christus volkomen ontdekt. Waar nu de glans dezer heerlijkheid, die door het evangelie werd verkondigd, niet scheen, daar lag een deksel op de harten, en

dit was het geval bij hen, die door de bedriegerijen des Satans door ongeloof verblind waren. Aanname of verwerping moest het noodzakelijk gevolg dezer prediking zijn, te meer daar Paulus en ieder ander waarachtig dienaar des evangelies niet zichzelven, maar Christus predikte. »Want" — zegt hij — »wij predikenniet ons zelven, maar Christus Jezus, den Heer; en ons zelven, als uwe dienstknechten om Jezus wil" (vs. 5).

Wij zien de heerlijkheid in Christus als gevolg van de volbragte verlossing. Hij heeft de zonde gedragen en volkomen weggenomen. De dood is overwonnen en de mensch in de tegenwoordigheid Gods gebragt. En deze heerlijkheid Gods wordt nu zonder deksel in het aangezigt van Christus aanschouwd. Tevens zien wij deze heerlijkheid in verband met den dienst, door welken zij aan de wereld wordt geopenbaard. De kracht van dezen dienst is de Heilige Geest, die in de door den Heer geroepene werktuigen werkzaam is. Hij verkondigt Christus als dengene, die alle geregtigheid voor den mensch volbragt heeft, en noodigt allen uit de zegeningen der genade en liefde Gods te genieten. Hij verkondigt ons, dat de weg tot God geopend is, ja, dat wij met volle vrijmoedigheid het heilige der heilige kunnen binnengaan Door deze prediking nu is de mensch verantwoordelijk voor de aanname der waarheid. Hij zal het vreeselijke gerigt niet ontvlieden, indien hij weigert zich aan deze heerlijkheid te onderwerpen. Het is de eenige weg om tot God te komen, en indien men een anderen weg inslaat, zoo verklaart men daardoor het werk van Christus voor onvolmaakt en onvoldoende. Deze weg is de eenige, op welken de heerlijkheid Gods in Jezus Christus en dat in verbinding met de openbaring der volkomene liefde en de vervulling der volmaakte en goddelijke geregtigheid, werd gezien. Hier was God zelf in de volheid zijner genade en in zijne geheele volmaaktheid. Een ieder, die dit evangelie der heerlijkheid in zijn hart opneemt, treedt in het licht Gods en geniet den rijkdom zijner liefde en genade.

In vers 6 wordt ons een ander, zeer gewigtig beginsel geopenbaard. God zelf is het, die het evangelie der heerlijkheid van Christus doet prediken. Het is dezelfde God, die eens bij de schepping der wereld door één woord het licht uit de duisternis te voorschijn riep. Gelijk dáár zoo geschiedt ook hier het werk zijner magt. »Want het is God, die gezegd heeft, dat het licht uit de duisternis zou schijnen, die in onze harten geschenen heeft tot verlichting der kennis der heerlijkheid Gods in het aangezigt van Jezus Christus." Het hart van Paulus was het vat, waarin het zich openbaarde, hij was als het ware de lantaarn, door welke het licht in de wereld scheen. De heerlijkheid Gods was hem geschonken, hij verheugd zich in en vertoonde haar in zich zelven aan de wereld, die in hem en in allen, die hun licht op eene waardige wijze lieten schijnen, de kracht van het evangelie der heerlijkheid Gods aanschouwde. Deze heerlijkheid straalde van het aangezigt van Jezus Christus (vs. 6), gelijk de glans der gedeeltelijke heerlijkheid Gods Mozes aangezigt deed glinsteren. Indien men nu Jezus aanschouwt en met Hem gemeenschap oefent, dan wordt de heerlijkheid, die zijn aangezigt doet schitteren, ons deel en wij zijn wederom bekwaam anderen daardoor te verlichten.

»Maar wij hebben dezen schat in aarden vaten, opdat de uitnemendheid der kracht zij van God, en niet uit ons" (vs. 7). De apostel, die den schat des evangelies aan anderen openbaarde, droeg dien ten toon niet alleen onder een gering en nietig voorkomen, in een zwak ligchaam, maar ook, gelijk het vervolg ons leert, onder gedurige vervolgingen, verdrukkingen en vernederingen; doch dit moest juist zoo zijn, opdat het openbaar zou worden, dat zijne kracht niet natuurlijk of menschelijk, maar goddelijk was. Alles moest alleen van God afdalen, de mensch moest weten en gevoelen geene kracht hoegenaamd te bezitten. Het eigene ik moest plaats maken voor de kracht en het leven Gods. Dit wordt ons in de

twee volgende verzen op eene treffende wijze voorgesteld. De zwakheid van het vat wordt tegenover de kracht Gods gesteld. »Op allerlei wijze geprangd, maar niet verstikt; geenen uitweg ziende, maar toch niet zonder uitweg; vervolgd, maar niet verlaten; nedergeworpen, maar niet verdorven" (vs. 8, 9). Welk eene tegenstelling! Wel werd daardoor de kracht Gods in zijne zwakheid openbaar! En onder al deze verdrukkingen en vervolgingen draagt Paulus altijd de dooding van Jezus in zijn ligchaam om (vs. 10). Hij was met Christus gestorven, en dit verwezenlijkte hij in zijnen wandel in al de veelvuldige moeijelijkheden en het vele lijden. Hij droeg steeds het beeld van den verachten en gekruisten Christus in zijn ligchaam om; op zijn geheele leven was de stempel des kruises gedrukt, opdat ook het leven van Christus in zijn ligchaam zou openbaar worden — het leven van Christus, hetwelk de dood niet kan verslinden, hetwelk over den dood had getriomfeerd. »Want wij, die leven, worden altijd in den dood overgegeven om Jezus wil; opdat ook het leven van Jezus in ons sterfelijk vleesch zou geopenbaard worden" (vs. 11). God kwam den apostel door het vele lijden, dat hij te dragen had, te hulp, om het bewustzijn van den dood in zijn hart te verwezenlijken. Als dienaar van Christus werd hij door het lijden van alles gescheiden, wat tot het natuurlijke leven behoorde. De moeijelijkheden op zijnen weg hielden het bewustzijn, dat hij met Christus gestorven was, steeds levend in hem. Op alles was als het ware de dood geschreven, opdat Christus, het leven, alleen zou gezien worden. O hoe heerlijk en gewigtig is het voorregt door deze wereld te wandelen en een brief van Christus te zijn! Wij zijn geroepen het karakter, de wegen, den geest en den zin van Hem te openbaren, die *volmaakt* is. Welk eene heerlijke roeping is het voor een mensch op zulk eene wijze Christus gelijkvormig en een vat zijner liefde te zijn! Wij zijn echter slechts dan bekwaam dit alles te midden eener afgeval-

lene wereld te openbaren, wanneer wij ons gestorven zijn met Christus in onzen wandel verwezenlijken. Dit was bij den apostel altijd het geval. Hij kon tot de Korinthiërs zeggen: »Zoo dan, de dood werkt in ons, maar het leven in ulieden" (vs. 12). Wanneer Paulus op zichzelven zag, dan zag hij slechts den dood; doch aan de zijde Gods was het leven en dit was in hem openbaar om het door zijnen dienst den Korinthiërs mede te deelen. Welk een heerlijke dienst! Welk eene genade alzoo én voor zichzelven ter eere Gods én voor anderen ten rijken zegen te wandelen!

En daar hij alzoo als dienaar van Christus wandelde, zoo kon hij de woorden van den psalmist op zichzelven toepassende, zeggen: En denzelfden geest des geloofs hebbende, gelijk er geschreven is: »Ik heb geloofd, daarom heb ik gesproken;" gelooven ook wij, daarom spreken wij ook" (vs. 13). Trots alle vervolgingen en al het lijden had hij geloof genoeg om te spreken en te handelen. Hij liet zich door niets terughouden om de waarheid Gods te prediken, en hij handelde gelijk Jezus gehandeld heeft, die vrijmoedig de waarheid zeide, ook waar hij wist dat lijden en vervolging het gevolg er van zouden zijn. Hoe men Paulus ook vervolgde, al wist hij ook dat de dood voor de deur stond, hij sprak door het geloof, wetende, dat als men hem zou dooden, God, »die den Heer Jezus opgewekt heeft, ook ons door Jezus zal opwekken, en met ulieden — de Korinthiërs — daar zal stellen" in die heerlijkheid, waarin Christus nu reeds is. Had hij het voorregt met Christus voor de geregtigheid en voor het werk der liefde te lijden, zoo had hij ook het voorregt met Hem voor het aangezigt Gods verheerlijkt te worden. Hij denkt echter niet alleen aan zichzelven, maar sluit ook tevens zijne geliefde kinderen in deze zegeningen in: »Want" — zegt hij — »alles is om uwentwil, opdat de vermenigvuldigde genade de dankzegging door velen overvloedig doe worden ter heerlijkheid Gods" (vs. 15). Alles moest

dienen tot hun geluk en hunne opbouwing in de genade, en op nieuw ontdekken wij hier bij den apostel denzelfden geest, die ook Jezus bezielde — hij wilde lijden voor de gemeente, sterven voor de gemeente, blijven voor de gemeente, opdat zij door alles zouden verblijd worden, en alles te zamen ter heerlijkheid Gods zou uitloopen.

En dit was niet alleen zijne handelwijze somtijds en in sommige dingen, maar hij was steeds daarin volhardende, hij vertraagde daarin niet, want hij wist, dat hoewel de uitwendige mensch, d. i. hoewel ook het ligchaam verdorven werd door de velerlei verdrukkingen, nogtans de inwendige mensch van dag tot dag werd vernieuwd of versterkt, zoodat het was als of hij dagelijks een nieuw verjongd leven in zich gevoelde (vs. 16). Zooals wij reeds gezien hebben, dienden de verdrukkingen daartoe, opdat hij zich praktisch voor gestorven zou houden en daardoor werd dan het leven van Christus in hem openbaar. En hoewel dus het ligchaam langzamerhand wegkwijnde, zoo werd men dagelijks weder op nieuw het leven van Christus gewaar, hetwelk, omdat het uit de levende bron te voorschijn kwam, als het ware vernieuwd en verjongd was. De verdrukking nu — en dit is hier zeer belangrijk — noemt Paulus vooreerst *ligt*, vergeleken bij de hemelsche heerlijkheid, die hem te wachten stond; ten tweede gaat zij *zeer haast* voorbij, daar het nog slechts eenige oogenblikken zal duren en het lijden is in verblijden, de strijd in overwinning veranderd (vs. 17). Deze ligte en zeer haast voorbijgaande verdrukking werkt hem een eeuwig gewigt van heerlijkheid, die alle beschrijving te boven ging — ja, die de hoogste was die ooit te bereiken zou zijn. Maar hoe was het mogelijk alzoo te midden van zulke verdrukkingen gestemd te zijn? O, antwoordt Paulus, doordien wij niet aanmerken de dingen, die men ziet — den strijd, het lijden, ja alles wat hier beneden is — maar de dingen, die men niet ziet — de hemelsche heerlijkheid (vs. 18). En ziedaar het hoofdbeginsel voor den christelijken wandel — het geloof. De regtvaardige zal uit het

geloof leven, hetwelk zijnen blik van de tijdelijke en vergankelijke dingen op de hemelsche en eeuwig blijvende rigt — hetwelk zijnen geest verruimt en opheldert, doordien het hem in de sferen van lucht, leven, liefde en blijdschap verplaatst — hetwelk hem niet doet vertrouwen op de omstandigheden, zoodat zijn hart daardoor niet meer verontrust wordt, maar alleen op den levenden en waarachtigen God, die in alle dingen voor hem zorgt en met het grootste geduld en de meeste liefde hem leidt en bestuurt.

De Sabbat en de dag des Heeren.

»De wet is door Mozes gegeven, de genade en de waarheid is door Jezus Christus geworden" (Joh. 1 : 17). Deze woorden van Johannes zijn van groot gewigt bij de behandeling van bovengenoemd onderwerp. Zij stellen ons het onderscheid van de oude en de nieuwe bedeeling voor. De wet eischt zonder iets te geven — Jezus Christus openbaart genade en waarheid, die den mensch vrij maakt en in staat stelt God te verheerlijken. De wet belooft het leven op voorwaarde van gehoorzaamheid — Jezus geeft het leven zonder voorwaarde — een leven, dat zich in gehoorzaamheid openbaart. De wet vervloekt, verdoemt, veroordeelt — Jezus behoudt, maakt vrij van vloek en verdoemenis. Dit is van het grootste gewigt, daar het ons de onmogelijkheid doet inzien van eene vervulling der wet. Hoe zal een doode vruchten des levens voortbrengen, of een vleeschelijk mensch, die onder de zonde verkocht is, de vrucht des Geestes? En tot de zoodanigen komt de wet: »Doet dat en gij zult leven;" waaruit dus volgt: gij zijt dood. En om dit aan het licht te brengen — geenszins om den mensch tot het leven te brengen — werd de wet door God gegeven. De wet brengt tot kennis der zonde en daardoor tot de erkentenis van den ongelukkigen toestand des menschen. Tevens werd de wet gegeven om

als middel van afzondering voor Israël te dienen. God wilde zijnen naam bewaren, verkoor daartoe Israël en zonderde dit door de wet van de andere volken af.

Dit laatste is daarom van belang, omdat het ons doet zien, hoe de wet alleen aan Israël gegeven is, aan een door God bepaaldelijk afgezonderd volk. De heidenen zijn nooit onder de wet geweest. Israël, door God verkoren om zijnen naam te bewaren, werd het beeld van de geschiedenis des menschen, en daar Israël de wet geheel en al heeft overtreden, is daaruit bewezen dat niemand in staat is de wet Gods te onderhouden. De Israëliet was dus onder den vloek der wet, en Christus heeft ons verlost van den vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons (Gal. 3 : 13), zegt Paulus tot de christenen uit de Joden. Tot Christus is de wet onze tuchtmeester geweest, opdat wij uit het geloof zouden geregtvaardigd worden. Maar als het geloof gekomen is, zoo zijn wij niet meer onder den tuchtmeester (vs. 24, 25). Dus niet alleen vrij van den vloek der wet, maar van de wet zelve. En dit bewijst hij ook zeer duidelijk in Rom. 7, waar hij zegt, dat men óf de wet óf Christus tot man heeft en dat, indien men in Christus gelooft, men door het ligchaam van Christus der wet gedood is. Christus is, voor een iegelijk, die gelooft, het einde der wet (Rom. 10 : 4). En indien nu de Jood, in Christus geloovende, van de wet is vrij gemaakt, zoo spreekt het van zelf, dat de geloovige heiden, die nooit onder de wet was, door het geloof geen dienstknecht der wet wordt. Dit zou bepaalde onzin zijn. In het licht der Schrift wordt dan ook de algemeene redenering bevonden onjuist te zijn, dat men wel van den vloek der wet, maar geenszins van de wet ontslagen is en haar uit dankbaarheid moet vervullen. Het is gebleken en het blijkt nog, ook bij den christen, dat niemand de wet kan vervullen, en wanneer hij derhalve de wet wil vervullen, maakt hij zich aan overtreding schuldig en plaatst zich onder den vloek. Hoe men de zaak ook beschouwt altijd heeft de overtreding der wet den vloek ten gevolge.

Waar men zich dus bij het spreken over de heiliging van den Sabbat op de wet beroept, plaatst men zich op een Joodsch, zeer onevangelisch standpunt. Men keert terug tot Sinaï, terwijl Christus ons door de openbaring van genade en waarheid volkomen heeft verlost. Het is dan ook onmogelijk om in het Nieuwe Testament eenigen grond voor zulk eene handelwijze of beschouwing te vinden; ja wat meer zegt, wij vinden daar de tegenovergestelde beschouwing. Paulus zegt: »Dat u dan niemand oordeele in spijs of in drank, of in het stuk des feestdags, of der nieuwe maan, of der sabbaten; welke zijn eene *schaduw* der toekomende dingen, maar het ligchaam is van Christus" (Kol. 2 : 16, 17). »Gij onderhoudt dagen, en maanden, en tijden, en jaren. Ik vrees voor u, dat ik niet eenigzins te vergeefs aan u gearbeid heb" (Gal. 4 : 10, 11). »De een acht wel den éénen dag boven den anderen dag, maar de ander acht al de dagen gelijk" (Rom. 14 : 5). En deze laatsten noemt Paulus de sterken, de anderen zwakken. Zoodat hieruit duidelijk blijkt, dat de apostel niet alleen in de leer, maar ook in de praktijk bewees van de wet te zijn vrijgemaakt. Hij handhaaft die vrijheid tegenover hen, die onder de wet waren, hoewel hij hen in hunne zwakheid wil dragen.

Over het algemeen wordt echter door hen, die eene stipte viering van den Sabbat voorstaan, op eene zeer willekeurige wijze daarmede gehandeld. De een neemt de vrijheid om dit te doen, een ander weder iets anders, al naar gelang der omstandigheden. Bijna niemand wordt er gevonden, die zich in alles aan de voorschriften der wet houdt. En wanneer men daarover spreekt, ontvangt men gewoonlijk tot antwoord: wij zijn ook onder het evangelie, niet onder de wet, zonder te begrijpen, dat men door dit antwoord zijn eigen stelsel omverwerpt. Indien men zich toch ergert over de ontheiliging van den Sabbat en degenen, die dat doen, de wet voor de oogen houdt, dan moet men zich in de eerste plaats zelf stipt aan de wet houden en zich in niets eenige afwijking veroorloven, en

dan kan men zich onmogelijk bij overtreding op het evangelie beroepen. Dit is geheel willekeurig en eigenwillig, en heeft noch voor God noch voor de menschen eenige waarde. Wil men in dit opzigt de wet vervullen, dan plaatst men zich ook bij overtreding onder haren vloek. En de grootste afwijking bestaat wel hierin, dat men goed gevonden heeft den zaturdag — den zevenden dag der week — in den zondag — den eersten dag — te veranderen. De Schrift geeft hiertoe niet het minste regt, in tegendeel handhaaft zij zeer duidelijk het onderscheid. Om één voorbeeld te noemen: »En laat na den Sabbat, als het begon te lichten, tegen den eersten dag der week (Matth. 28 : 1). Hier wordt niet de minste aanleiding gegeven om te denken, dat de zevende dag in den eersten veranderd is. De Sabbat was voorbij en de eerste dag begon. Die eerste dag is dus een geheel nieuwe dag; het is de eerste dag van een nieuw tijdperk, dat der opstanding. En in de Handelingen vinden wij zeer duidelijk, dat de Sabbat bleef bestaan en dat de apostelen op dien dag in de synagogen gingen om te leeren, terwijl zij op den eersten dag te zamen kwamen om het brood te breken. Wil men eenen Sabbat vieren, zooals in de wet wordt voorgeschreven, dan moet men dit op zaturdag doen, en geenszins den eersten dag der week, dien heerlijken dag der opstanding, verlagen tot een dag aan de eerste schepping en de aarde verbonden. Men houde zich aan de Schrift en make geene verwarring in het schoon geheel harer heerlijke beginselen.

Door velen echter, die de waarheid dezer opmerking over wet en genade gevoelen, wordt gewezen op hetgeen plaats had bij de schepping. Door hen wordt op de volgende wijze geredeneerd: »Het gebod tot het vieren van den Sabbat in de wet is slechts eene herhaling van dat bij de schepping gegeven; daar zien wij dat God een rustdag instelde, en die rustdag, lang voor het geven der wet ingesteld, is voor allen verpligtend." Laat ons zien wat hiervan is. Wij lezen in Gen. 2: »Alzoo zijn vol-

bragt de hemel en de aarde, en al hun heir. Als nu God op den zevenden dag volbragt had zijn werk, dat Hij gemaakt had, heeft Hij gerust op den zevenden dag van al zijn werk, dat Hij gemaakt had. En God heeft den zevenden dag gezegend, en dien dag geheiligd; omdat Hij op denzelven gerust heeft van al zijn werk, hetwelk God geschapen had om te volmaken." Er wordt hier geen woord gesproken over een gebod aan den mensch gegeven tot heiliging van den Sabbat; hetgeen ook eene onmogelijkheid zou geweest zijn, daar Adam en Eva niets te doen hadden, dan zich in de gaven Gods te verblijden, en daarom is de bovenstaande redenering geheel onjuist. Ons wordt hier alleen gezegd, dat God rustte, omdat zijn werk volbragt was. Er was niets meer te doen en daarom rustte Hij, die gedurende zes dagen alles had geschapen, ten zevenden dage. Alles was volmaakt; alles was zeer goed; alles was juist zoo als Hij het gemaakt had, en Hij rustte in dat werk. Het werk der schepping was voleindigd en God vierde eenen Sabbat.

Dit is het ware karakter van den Sabbat. Zoover als de Schrift ons mededeelt is dit de eenige Sabbat, die God ooit heeft gevierd. Wij lezen wel van het gebod Gods aan den mensch om den Sabbat te houden en van 's menschen overtreding; maar de woorden: »God rustte," lezen wij niet meer, integendeel lezen wij: »Mijn Vader werkt tot nu toe, en ik werk ook" (Joh. 5 : 17). De Sabbat, in den juisten en bepaalden zin des woords, kan alleen gevierd worden, wanneer er niets meer te doen is. Hij kan alleen gevierd worden te midden eener onbezoedelde schepping — eener schepping, waar niets van de zonde te ontdekken was. God kan niet rusten, waar de zonde woont; en men behoeft slechts een blik rondom zich te slaan om de onmogelijkheid in te zien dat God in de *tegenwoordige* schepping rust. De doornen en distelen, te zamen met die tienduizende melancholische en vernederende vruchten eener vervloekte aarde rijzen ons voor de aandacht en verklaren met luider stem God moet *werken*,

geenszins *rusten*. Kan God rusten te midden van zuchten en tranen, van moeite en verdriet, van ziekte en dood, van afval en schuld eener verdorvene wereld? Kan Hij in zulke omstandigheden nederzitten om Sabbat te vieren? Onmogelijk. En de gewijde bladen verklaren ons dan ook op duidelijke wijze, dat Hij van de schepping af tot nu toe werkt, onophoudelijk werkt, werkt zonder rusten. Van den val tot de menschwording werkte God, van de menschwording tot het kruis de Zoon Gods, en van Pinksteren tot nu de Heilige Geest.

En voorzeker, toen Jezus hier op aarde was had Hij geen Sabbat. Het is waar, Hij volbragt zijn werk — Hij volbragt het volkomen — maar waar bragt Hij den Sabbat door? *In het graf!* — de Heer Jezus, God geopenbaard in het vleesch, de Heer van den Sabbat, de schepper en onderhouder van hemel en aarde, bragt den Sabbat in het stille en duistere graf door. Zegt ons dit niets? Is hieruit niet veel te leeren? Kon de Zoon Gods op den Sabbat in het graf liggen, indien die dag in rust en vrede kon doorgebragt worden, en in het bewustzijn dat er niets meer te doen was? Onmogelijk. Wij behoeven geen bewijs meer voor de onmogelijkheid van de viering van den Sabbat. Wij mogen verbaasd staan het graf op den Sabbat door zulk Eenen gevuld te zien; maar, ach! de reden ligt voor de hand. De mensch is een gevallen, bedorven, schuldig schepsel. Zijn lange loopbaan van zonde is geëindigd in de kruisiging van den Heer der heerlijkheid; en niet alleen in zijne kruisiging, maar in het plaatsen van een grooten steen voor de deur des grafs om te voorkomen, dat Hij het zou verlaten.

En wat deed de mensch toen de Zoon van God in het graf lag? Hij hield den Sabbat. Welk eene gedachte! Christus in het graf om een gebroken Sabbat te herstellen, en de mensch den Sabbat houdende, als ware die niet gebroken. Het was de Sabbat van den *mensch*, niet die van God. Het was een Sabbat zonder Christus — een ledige, krachtelooze, onwaardige vorm.

Christus in het graf op den zevenden dag! dit toont ons klaarlijk aan, dat de Sabbat tot de eerste schepping behoort — tot die eerste schepping, aan welke Christus door zijnen dood een einde heeft gemaakt. De eerste mensch was verloren en Christus maakte door den dood een einde aan zijnen toestand, en met zijne opstanding begon eene nieuwe schepping. Hij is het Hoofd dier nieuwe schepping, alle geloovigen zijn er de leden van. Al het oude is nu voorbij gegaan, ziet het is alles nieuw geworden. En de eerste dag der week was ook de eerste dag der nieuwe schepping. Op den Sabbat bleef de Heer in het graf als eene stilzwijgende getuigenis, dat er nog aan geen rusten te denken was; maar zoodra was die niet voorbij of de morgen van den eersten dag der week ziet Hem uit het graf verrijzen als de levende getuige van Gods goedkeuring op het door Hem volbragte werk. Dat is nu de dag des levens, der vreugde, der rust, want alles is volbragt, er is niets meer te doen overgebleven, die dag brengt ons in den hemel en in de hemelsche rust. Treffend symbool der genade! Het is nu niet meer: Zes dagen zult gij arbeiden en den zevenden dag rusten, evenmin als het meer is: »Doe dat en gij zult leven;" maar het is nu: Rust en ga dan aan uwen arbeid; even als het is: Leef en breng daarna vruchten des levens voort. Heerlijk evangelie! Dat doet ons ruimer ademhalen. Niet langer behoeven wij te zuchten onder den onverdragelijken last eener nooit te vervullene wet, maar het leven Gods deelachtig, met de kracht Gods in ons hart, kunnen wij in vrijheid onzen God verheerlijken, die ons van de zonde verloste en van de boeijen des Satans bevrijdde.

Ziedaar de ware beteekenis van den eersten dag der week. Welk een ruim veld van hartverheffende overdenkingen opent hij ons niet! Hij roept ons als het ware toe: »Alles is volbragt, God heeft het werk zijns Zoons aangenomen en gij moogt nu in dat werk rusten!" Die dag verkondigt ons, dat zonde, dood en verdoemenis in het graf zijn achtergebleven, en het leven en de onverderfe-

lijkheid aan het licht zijn gebragt, en hij wordt het zinnebeeld van die heerlijke, hemelsche rust, die wij weldra met Jezus zullen smaken. Wij zijn met Christus gestorven en hebben opgehouden kinderen van den eersten Adam te zijn. Hoe zullen wij dan nu nog den dag der eerste schepping kunnen vieren? Daarmede zouden wij immers verklaren nog tot haar te behooren en dus ons heerlijk standpunt in de nieuwe schepping verloochenen. Maar tevens welk een heerlijk voorregt is het dan niet op den eersten dag der week met de broeders te zamen te komen, om ons in onze heerlijke voorregten te verblijden, om dan als leden van zijn ligchaam in de volbragte verlossing te juichen! Hoe heerlijk om op het voorbeeld der eerste christenen juist op dien dag te zamen te komen om den dood des Heeren te verkondigen! Hoe goed past dit niet bij elkander, — tot gedachtenis van 's Heeren dood, van zijn volbragt werk, van zijne liefde op den dag zijner opstanding aan zijnen disch te zijn vergaderd. De Heer is gestorven, gestorven voor ons! roepen brood en beker ons toe; de Heer is opgestaan, Hij leeft voor ons! — verkondigt de eerste dag der week. Welk eene rijke vertroosting als wij alzoo aan die tafel aanzitten!

Ja, de eerste dag der week kan niet genoeg gewaardeerd worden. De Heer Jezus verscheen tweemaal op dien dag aan zijne discipelen, toen zij in de opperzaal vergaderd waren (Joh. 20), de eerste discipelen kwamen op dien dag bijeen om het brood te breken, (Hand. 20 : 7), en in de Openbaring wordt die dag »de dag des Heeren" genoemd [1]) (Openb. 1 : 10). Het is hieruit zeer duidelijk, dat het de bedoeling des Heeren is, dat wij dien dag rusten en de onderlinge bijeenkomst niet nalaten. Hij heeft ons geen gebod, maar het heerlijke voorregt gegeven dien dag ons meer bijzonder met zijn Woord bezig te houden, en afgezonderd van alle werkzaamheden ons te verdiepen in

1) Sommigen meenen, dat in deze plaats niet van den eersten dag der week, maar van den dag, waarop de Heer Jezus komt om op aarde

onze hemelsche zegeningen. Dit beginsel is van zeer groot gewigt. Het is een *voorregt*, eene *genade* van God, dat wij op den eersten dag der week mogen rusten. Hij heeft ons door de maatschappelijke inrigting van den staat, waarin wij leven, in staat gesteld dit zonder geldelijk verlies te doen. Het is volstrekt geene zonde, indien wij op den dag des Heeren arbeiden, want waar geene wet is, is geene overtreding. Het is evenmin zonde op zondag te arbeiden, als het zonde is dit op maandag te doen, daar voor hem, die de vrijheid verstaat, alle dagen gelijk zijn. Het is daarom de grootste dwaasheid, indien men iemand, die op zondag werkt, buiten de gemeenschap der geloovigen sluit, zooals door velen gedaan wordt, ja hem menigmaal niet als christen erkent; te meer nog daar Paulus uitdrukkelijk zegt: »Die den dag niet waarneemt, neemt hem niet waar den Heer." (Rom 14 : 6). Ook is het een bewijs, dat men de christelijke vrijheid niet in het minst verstaat, indien men een christen verbiedt op zondag te gaan wandelen, of broeders in andere plaatsen te bezoeken, of ter eere Gods muzijk te maken; [1]) of, wanneer hij dit doet, er zich vreeselijk aan ergert en er dikwijls hemel en aarde om beweegt. Men brengt hem dan terug tot de Mozaïsche wetgeving. Wij kunnen den dag des Heeren liefhebben, eeren, vieren, zooveel als wij willen; wij mogen ons vrijelijk van alle werkzaamheden onthouden; maar laat ons nooit vergeten, dat het de dag der

---

te heerschen, gesproken wordt. Dit is om twee redenen onmogelijk. Vooreerst staat er hier in het oorspronkelijke η κυριακη ημερα (des Heeren dag) terwijl in 1 Thess. 5 : 2 en 2 Petr. 3 : 10, waar over den dag van 's Heeren komst gesproken wordt, staat η ημερα κυριου (de dag van den Heer). En in de tweede plaats houdt zich de Openbaring voor het grootste gedeelte bezig met de gebeurtenissen, die dien dag voorafgaan, niet met den dag zelven.

1) Wij merkten reeds op, hoe geheel willekeurig de meeste christenen in hunne beschouwing over de viering van den dag des Heeren denken; dit wordt ook in vele kleine dingen openbaar. Men geeft b. v. zijne afkeuring te kennen, wanneer vrouwen op zondag met eenig handwerk bezig zijn, terwijl men er niets in vindt, wanneer de mannen hunne pijpen of sigaren rooken. Beide dingen worden in de wet verboden, daar men geen vuur mogt ontsteken op den Sabbat.

opstanding is, de dag des nieuwen levens, waar geene wet kan bestaan. Laat daarom toch niemand den christen met eene ijzeren wet aan den zevenden dag binden, waar het zijn heerlijk voorregt is den eersten te vieren. Breng hem toch niet van den hemel, waar hij rusten kan, op eene vervloekte aarde, waar geene rust te vinden is.

Maar waar het een *voorregt* is ons door God geschonken om op den eersten dag te mogen rusten, is het wel de vraag hoe wij dit voorregt gebruiken, of wij het waarderen of dat wij onverschillig daaromtrent zijn. Want waar de Heer ons het voorregt geschonken heeft te rusten van onzen arbeid, waar Hij ons de gelegenheid geeft ons te vergaderen, zou het daar tot zijne eer, tot zijne verheerlijking zijn dit voorregt, deze gelegenheid niet te gebruiken? Zou het Hem verheerlijken, als ik mijnen dagelijkschen arbeid verrigt, terwijl mijne broeders aan zijnen disch vergaderd zijn? Of zou Hij het goedvinden, als ik mij met een door den arheid vermoeid ligchaam, half slapende, in de vergadering bevind? Ik kan het niet gelooven, en ik ben zeker dat ieder geestelijk christen mij hierin gelijk zal geven. Ook Paulus heeft dit gewis niet gedaan, hoewel hij, — en wij in navolging van hem — alle dagen gelijk achtte. — Maar, zeggen sommigen, als het geene zonde is te arbeiden, dan neem ik ook de vrijheid het te doen. Kent gij dan, mijn lieve broeder! geen hoogere beweegreden voor uwen wandel, dan de wet? O dan beklaag ik u, want dan zijt gij nog niet zeer ver doorgedrongen in den geest des evangelies. *Al wat niet uit het geloof is, is zonde.* Eten is geen zonde en toch kan het zonde voor mij zijn, indien ik het niet doe ter eere Gods. En kunt gij mij in gemoede verzekeren, dat gij op den dag des Heeren uwen arbeid tot zijne eer, in het geloof verrigt? Gij kunt hierop geen ja antwoorden. O, daarom bid ik u, veracht toch de voorregten niet, die God u geeft! Het is waar, er kunnen omstandigheden zijn, waarin het noodzakelijk is te arbeiden en waar men het met volle gerustheid doet in het bewustzijn den Heer te

behagen, maar daar zal men het onaangenaam vinden gedwongen te zijn door de omstandigheden dat voorregt van God te missen. Men kan b. v. in de een of andere betrekking zijn, in welke het noodzakelijk is dien dag te arbeiden, daar men anders de betrekking moet verliezen; indien men vrij kan worden, dan is het veel beter dit terstond te doen, en anders moet men den tijd des Heeren afwachten. Het komt hier geheel en al op de gesteldheid des harten aan. Indien men het voorregt, dat God ons geeft, waarlijk waardeert, en daarvan gebruik maakt, zoo de omstandigheden het slechts eenigzins toelaten, dan kan men voorzeker niet beschuldigd worden de vrijheid tot eene oorzaak voor het vleesch te gebruiken. Maar de beweegreden tot arbeiden is geheel zondig, wanneer men het doet om meer geld bijeen te zamelen of den volgenden dag wat minder te doen te hebben, dus uit heb- of gemakzucht, of omdat men geen vertrouwen op God heeft, dat Hij voor alle dingen zal zorgen, als of Hij, die ons de vrijheid tot rusten geeft er niet voor zorgen zal, dat het ons door die rust niet aan het noodige zal ontbreken. Men gebruikt dan de vrijheid tot eene oorzaak voor het vleesch, en bezigt het Woord Gods om zijne eigene verkeerde handelwijze te regtvaardigen. En helaas! er zijn christenen die alzoo handelen. Zij kunnen er van verzekerd zijn, dat zij den Heer zeer bedroeven en beleedigen. Er worden er ook gevonden, die in hun arbeiden hunne christelijke vrijheid willen toonen. Als God de vrijheid geeft tot rusten, zal de mensch zijne vrijheid toonen door te arbeiden!! Welk eene dwaasheid!

Behalve nu dat men door zulke handelwijze zijne onverschilligheid omtrent de voorregten Gods aan den dag legt en daardoor God bedroeft, zondigt men ook tegen die broeders, die eene meer wettische opvatting van dien dag zijn toegedaan. Het zou natuurlijk groote dwaasheid zijn, indien men zich zou storen aan degenen, die ergernis nemen uit alles *wat naar hunne meening* op den dag des Heeren niet mag gedaan worden, want dan zou men zich bij het

groote verschil van meening daaromtrent geheel en al een dienstknecht van den mensch maken, en men zou zich ten slotte onder eene nog hardere wet, dan die van Sinaï bevinden. Wij zijn dienstknechten van God, geenszins die van den mensch. En daarom kan ik mij, waar ik in mijn eigen gemoed verzekerd ben God te verheerlijken, geenszins onderwerpen aan het oordeel van den mensch. Dit neemt echter niet weg, dat wij zooveel mogelijk alle reden tot ergernis moeten wegnemen, en dit is vooral voor dezulken van gewigt, die hunne vrijheid tot eene oorzaak des vleesches gebruiken. Overigens staat voor ons allen geschreven: »Die den dag waarneemt, die neemt hem waar den Heer, en die den dag niet waarneemt, die neemt hem niet waar den Heer" (Rom. 14 : 6). Wij moeten elkander dus volkomen vrijlaten in deze en dergelijke dingen. Het is eene zaak des gewetens. Wilt gij den *Sabbat* houden, ik zal mij niet ergeren; maar ergert gij u dan ook niet, wanneer ik den *dag des Heeren* houd en mij door geene wetten laat binden. Het eenige wat ik u vraag is, geef mij een schriftuurlijk bewijs voor uwe meening. En dan houd ik het voor mijne roeping uw geweten beter te onderrigten. Zoolang gij echter — hiervan ben ik ten volle verzekerd — uwe meening in deze blijft behouden, berooft gij u van veel genot, daar het begrijpen van de beteekenis van den dag des Heeren in naauw verband staat met het verstaan van de vrijheid in Christus, van den waren en geheelen inhoud des evangelies. En zoolang anderen op dien dag hun dagelijksch werk blijven verrigten, hetzij uit hebzucht, gemakzucht of wantrouwen, hetzij uit het dwaze begrip daarin hunne vrijheid aan den dag te leggen, toonen zij de beteekenis van den dag des Heeren niet te verstaan en de voorregten Gods te veronachtzamen. Daarom geve de Heer ons allen wijsheid en licht om zijn woord en zijn wil te verstaan en dien wil met een geloovig en liefhebbend hart te volbrengen!

TROFIMUS.

(2 Tim. 4 : 20).

„Trofimus heb ik te Milete krank gelaten." Hoe merkwaardig! Paulus, de groote apostel der heidenen, die de gave der gezondmaking had en reeds zoo velen genezen had, liet zijnen vriend krank achter. Op het eiland Milete genas hij den vader van Publius, den voornaamste van het eiland (Hand. 28 : 7, 8); doch hier hooren wij, dat hij Trofimis krank te Milete moest achterlaten. Er moest daartoe eene noodzakelijkheid bestaan. God zet somtijds in zijne regering zijne kinderen ter zijde. De Vader vindt het nu en dan noodig zijne hand tot eene heilzame kastijding uit te strekken. Het is dikwijls zeer goed, zeer heilzaam, zeer noodzakelijk in een toestand van Trofimus te Milete gelaten te worden. Voor de natuur is het niet aangenaam; maar wij kunnen verzekerd zijn, dat het heilzaam is. Trofimus had op zijn ziekbed te Milete eene les te leeren, die hij nergens elders kon geleerd hebben, zelfs niet als Paulus reisgezel. De eenzaamheid, de krachten hulpeloosheid van een ziekbed zijn dikwijls zeer nuttig voor de ziel. De Geest Gods maakt daarvan gebruik om ons de heerlijkste lessen te leeren. Het is zeer dikwijls gebeurd, dat zulk een tijd van ligchamelijke ziekte een tijd van beproeving en van een ernstig oordeel van zichzelven in de tegenwoordigheid Gods werd. Deze dingen zijn zoo noodzakelijk en toch hoe dikwijls worden zij onder de drukken van eenen voortdurenden arbeid en het verkeer met anderen vergeten!

Het is zeer leerzaam, het onderscheid van den toestand van Trofimus in Hand. 21 : 29 en in 2 Tim. 4 : 20 op te merken. In de eerste plaats zien wij hem in de straten van Jeruzalem in gezelschap van Paulus; in de laatste vinden wij hem geheel alleen in eene ziekenkamer te Milete. Zijne tegenwoordigheid bij Paulus deed al die bittere vooroordeelen der Joden ontstaan, daar zij meenden, dat Paulus hem in den tempel gebragt had. In Efeze konden Paulus en Trofimus zonder den minsten argwaan te verwekken te zamen wandelen; doch niet in Jeruzalem. Een Jood en een heiden in gemeenschap met elkander te Jeruzalem te zien, werd als eene openlijke beleediging der joodsche waardigheid beschouwd. Het was dan ook een nederrukken van den middelmuur des af-

scheidsels, en een moedig wandelen over deszelfs puinhoopen; en daarop waren de Joden niet voorbereid. Zij beschouwden die beide reisgenooten met duisteren argwaan, en deze ongewone gemeenschap blies de vlammen aan, die zoo snel en met zulk een vreeselijk geweld om den geliefden heiden-apostel heensloegen. Men is geneigd te oordeelen, dat de beide vrienden niet in de straten van Jeruzalem hadden moeten gevonden worden. Die straten waren geenszins het den apostel aangewezen arbeidsveld. »Ik zal u verre naar de heidenen zenden," was het woord des Heeren. Maar Paulus wilde naar Jeruzalem gaan en toen hij daar was kon hij niet weigeren met een Efeziër te gaan. Daartoe was hij te opregt. Hij kon niet gelijk Petrus, uit vrees voor de Joden van zijne heidensche broeders verwijderd blijven. Echter de ceremoniën des tempels en de gemeenschap met Trofimus kwamen met elkaar niet overeen. Dit was de moeijelijkheid. Wanneer de plegtigheden des tempels nog zouden gehouden worden, waarom dan deze gemeenschap met eenen onbesnedenen vreemdeling? Wanneer echter Paulus en Trofimus als medeburgers des hemels opgeschreven waren, waarom dan nog op eenige wijze gemeenschap gemaakt met dit oude systeem?

Deze beschouwingen maken den naam van Trofimus merkwaardig. Het is zeer schoon de drie plaatsen te beschouwen in welke deze naam voorkomt. Eerst vinden wij Trofimus als een der reisgenooten, die Paulus in Azië vergezelden (Hand. 20 : 4); dan treffen wij hem te Jeruzalem aan in gezelschap van dien apostel (Hand 21 : 29); en eindelijk vinden wij hem op een ziekbed te Milete alleen gelaten. Daar kon hij rustig op het verledene terugzien en tevens met vertrouwen de toekomst te gemoet zien. Hij kon niet meer in Azië arbeiden, noch in de straten van Jeruzalem met den minst eigenlievenden en opregtsten der menschen wandelen. Hij was een invalide te Milete en Paulus een gevangene te Rome; maar beiden konden met een onbeneveld oog opwaarts zien naar die heerlijke en zalige eeuwigheid, die zij beiden tegensnelden, en waar zij veilig en voor altijd geborgen zijn.

BESCHOUWING

OVER DEN

TWEEDEN BRIEF VAN PAULUS AAN DE KORINTHIËRS.

HOOFDSTUK V. De reden, dat Paulus zoo stellig kon zeggen: onze ligte, haast voorbijgaande verdrukking werkt ons een gansch zeer uitnemend eeuwig gewigt van heerlijkheid, vindt men in de woorden van het eerste vers van dit hoofdstuk. »Want wij weten, dat, zoo ons aardsche huis dezes tabernakels [1]) gebroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, eeuwig in de hemelen." Welk eene zekerheid! Niet wij hopen of wij vertrouwen, maar wij weten, wij zijn ons zelven daarvan volkomen bewust. Zoo spreekt het geloof altijd, het vertegenwoordigt zich de heerlijkheid, die wij bezitten en bij de komst van Jezus zullen deelachtig worden. Dit heerlijke bewustzijn bemoedigde en versterkte den apostel dan ook in zijn lijden. Want al was het ook, dat men hem het leven zou ontnemen, hij wist dat hij een huis bij God had, hetwelk niemand hem kon ontrooven; ja, wat meer zegt, hij verlangde van den tabernakel des ligchaams verlost te worden, daar hem dit [2]) in den weg stond om de volle heerlijkheid te smaken. »Want ook in dezen zuchten wij, vurig verlangende met onze woonstede, die uit den hemel is, overkleed te worden" (vs. 2). Hij zuchtte echter niet, zooals helaas! zoo velen in onze

1) *Tabernakel* staat hier tegenover *gebouw*. Het eerste is iets voorbijgaands, zeer vergankelijk, eene tent, waarin men slechts enkele dagen vertoeft; het andere duidt iets blijvends aan.

2) Het ligchaam was hem een hinderpaal om de volle heerlijkheid te genieten. Niet het ligchaam der zonde, zooals men meestal gelooft; dit is door den dood van Christus te niet gedaan, en drukt den verlorenen, zondigen toestand des menschen uit (zie Rom. 6 : 6); maar het ligchaam der sterfelijkheid, hetwelk nog altijd aan het stof verbonden is en waarmede men onmogelijk de hemelsche heerlijkheid kan zien.

dagen, wier geweten niet gereinigd is en die over hunne aanname bij God in onzekerheid zijn; ook niet, omdat de begeerten des vleesches onbevredigd bleven, of omdat hij zich in onaangename omstandigheden bevond, hij was het leven niet moede — o neen! hij rekende het zich tot een voorregt ten nutte der Gemeente hier op aarde te zijn; maar hij zuchtte, omdat hij door het ligchaam nog aan het stof en de sterfelijkheid verbonden was, en daarom de heerlijkheid, die hij door het geloof zag, nog niet ten volle kon genieten. Zijn ligchaam was voor hem een last, die hem aan de aarde vastsnoerde en hem aan de zuchtende schepping verbond — eene gevangenis, die hem het volle genot van die hemelsche en heerlijke vrijheid ontroofde, en hem verhinderde dien te zien, die hem lief had.

Bij het heerlijke uitzigt op de spoedige verlossing hield de apostel zich echter minder bezig met het afleggen van dezen aardschen tabernakel, dan met het aandoen van de nieuwe woonstede. Hij wenschte niet ontkleed, dat is, het ligchaam af te leggen en te sterven, maar overkleed te worden, dat is, zonder aflegging des ligchaams, zonder te sterven, veranderd te worden en in één oogenblik het nieuwe heerlijke ligchaam aan te doen, opdat het sterfelijke van het leven verslonden wierd. Dit verlangen nu van den apostel om overkleed te worden, zou verwezenlijkt worden, »zoo wij namelijk ook bekleed, niet naakt zullen gevonden worden;" indien wij bij de komst van Christus tot de levend overgeblevenen behooren en niet tot de ontslapenen, die naakt, d. i. van het ligchaam ontbloot zijn. Paulus verwachtte dus geenszins den dood, maar de komst van Christus, wanneer in een punt des tijds de dooden zouden opstaan en de levenden zouden veranderd worden, zooals hij hierover reeds in zijnen vorigen brief hoofdst. 15 : 51—54 gesproken had. (Zie ook 1 Thess. 4 : 15—18). En hij verwachtte, dat hij en degenen, aan wie hij schreef, tot die bevoorregten zouden behooren, die nog niet gestorven zijn als Jezus komt. Hieruit is het dus duidelijk, dat geene gebeurtenis, geen oordeel, geene bekeering

der wereld deze opname der Gemeente in den weg staat, en wij dus met verblijde harten dagelijks onzen Vriend en Bruidegom in de lucht mogen verwachten om ons op te nemen in zijne heerlijkheid.

Paulus nu zag in den verheerlijkten Christus eene levensmagt, groot genoeg om elk overblijfsel der sterfelijkheid geheel te doen verdwijnen, want het feit, dat Christus daarboven in de heerlijkheid is, is het gevolg dezer magt. Jezus is magtig genoeg om ons ligchaam, zonder het den dood te doen ondergaan, te veranderen en in zijne heerlijkheid op te nemen. Alleen het sterfelijke van het leven moet verslonden worden (vs. 4). Deze hoop nu was in Paulus niet alleen bewerkt door het gezigt der heerlijkheid, maar het is God zelf, die ons daartoe bereid of gevormd heeft. Wij bezitten reeds het leven in ons, hetwelk magtig genoeg is om ons in één oogenblik in den hemel te verplaatsen. God zelf is het, die ons daartoe bereid heeft. Het is *zijne* heerlijkheid en wij zijn *zijn* werk. In alles, van het begin tot het einde, straalt ons de rijkdom zijner genade, de volheid zijner liefde en de grootheid zijner magt toe; en wij zijn de vaten dezer genade, de voorwerpen dezer liefde en de werken dezer magt; en dit geeft de vastheid aan ons geloof. Doch deze hoop zou zeer afwisselend zijn en spoedig verdwijnen, indien ons niet het onderpand des Geestes — tot waarborg, dat wij de heerlijkheid zullen deelachtig worden — ware gegeven (vs. 5). God is het, die ons tot de heerlijkheid bereid heeft en Hij is het ook, die ons het onderpand des Geestes in onze harten gegeven heeft. Zoo hebben wij dan altijd goeden moed, en hoewel wij weten, dat wij inwonende in het ligchaam, uitwonen van den Heer, Hem in zijne heerlijkheid niet zien en niet werkelijk bij Hem kunnen zijn, daar dit ligchaam ons daarin verhindert; hoewel wij door geloof en niet door aanschouwen wandelen, zoo zijn wij nogtans getroost, daar de Heilige Geest ons ten onderpand strekt voor onze toekomstige heerlijkheid. Ook hebben wij goeden moed al is het dat wij vóór de komst van Christus ontslapen; want

wij hebben meer verlangen om uit het ligchaam uit te wonen en bij den Heer in te wonen, daar het veel beter is in het Paradijs bij Jezus te zijn, al is het ook dat men dáár de volmaakte heerlijkheid nog niet geniet, die men bij de opname der Gemeente deelachtig zal worden, dan nog langer in eene wereld vol zonde te wandelen (vs. 6—8). Evenwel zien wij uit het voorafgaande dat het overkleed worden, het niet ontslapen, de grootste plaats in Paulus hart inneemt en dat dit zijne hoop en verwachting uitmaakt.

Daarom was hij ook zeer begeerig Hem welbehagelijk te zijn, hetzij hij in het ligchaam inwonende of uit het ligchaam uitwonende zou gevonden worden bij de komst van Christus, waarmede hij eenvoudig zeggen wil, dat hij ten allen tijde, waar hij zich ook mogt bevinden, God welbehagelijk wilde zijn. »Want wij allen moeten geopenbaard worden voor den regterstoel van Christus, opdat een iegelijk wegdrage hetgeen door het ligchaam geschiedt, naar dat hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad" (vs. 10). Dit was de reden waarom de apostel altijd Gode welbehagelijk wilde zijn. Omdat allen, zoowel geloovigen als ongeloovigen, voor dien regterstoel zouden geopenbaard worden, was het zijn vurig verlangen voor God te leven, opdat de werken Gods en niet zijne werken zouden openbaar worden. Er ligt in deze weinige woorden zeer veel voor ons opgesloten en daarom zullen wij er eenigzins uitvoerig over spreken.

In de eerste plaats dan merken wij op, dat wij zullen *geopenbaard* worden voor den regterstoel van Christus. Wij zullen daar staan in het volle en heldere licht van God, hetwelk alle duisternis haat. Al onze zonden, zoo woorden als gedachten en werken, zullen daar door ons volkomen gekend worden, zooals God ze kent. Zullen wij dat heldere licht kunnen verdragen? Zal het mogelijk zijn voor dien regterstoel volkomen rustig en kalm te staan? En kunnen wij nu reeds aan die openbaring denken zonder verschrikking? Dit zijn zeer gewigtige vragen, die ons echter door het woord Gods volkomen bevredigend en geruststellend wor-

den beantwoord. Het is waar, dat het iets geheel anders is aan de genade Gods of aan den regterstoel van Christus te denken. Wanneer wij toch onze vele en grove zonden zien en kennen, dan is het zeer vertroostend aan de genade Gods te denken, die zoo groot is dat zij alle zonden vergeeft. Wanneer men echter aan den regterstoel van Christus denkt, dan is het niet voldoende te weten, mijne zonden zijn mij door de genade Gods vergeven, want ik zelf, door wien de zonden begaan zijn, moet heilig en volmaakt zijn om het licht Gods te kunnen verdragen. Niet alleen de slechte vruchten moeten weggenomen zijn, maar de slechte boom moet ook in een goeden veranderd worden. En nu, juist datgene wat ik gevoel dat noodzakelijk is om rustig aan die openbaring te kunnen denken, vind ik door de genade Gods in den dood en de opstanding van Christus. Op het kruis, waar Hij in onze plaats tot zonde gemaakt en door God geoordeeld werd, vinden wij niet alleen de vergeving onzer misdaden en de betaling onzer schuld, maar tevens den dood des zondaars, nadat het oordeel Gods door hem gedragen was — de slechte boom was dus voor God op zijde gesteld. Dit deed Christus in onze plaats, en door het geloof in Hem hebben wij deel aan zijn werk. In de opstanding van Christus vinden wij den tweeden mensch — het begin der nieuwe schepping. Nadat de slechte boom uitgeroeid is, komt de goede te voorschijn. En wij zijn in Christus nieuwe schepselen en zijn bekleed met de geregtigheid Gods. »Hij is gestorven om onze zonden, en opgewekt om onze regtvaardigmaking." Indien deze waarheid door onze harten verstaan wordt, dan zullen alle vragen beantwoord en alle behoeften bevredigd zijn, want indien wij met het kleed der geregtigheid Gods voor den regterstoel van Christus verschijnen, dan zullen wij daar rustig en kalm staan. Hoe helder dat licht ook moge schijnen, aan dat kleed is geen enkele vlek te bespeuren. En wanneer wij nu reeds door het geloof de volmaakte liefde Gods verstaan, dan zal alle vrees zijn buitengedreven, ook waar wij aan de heiligheid en geregtigheid Gods

denken, die aan dien dag zal openbaar worden. Wij zullen ons kunnen verblijden in de heerlijke gedachte, dat God verlorene zondaars door zijne genade in staat gesteld heeft het heldere licht zijns aangezigts te zien en volkomenen vrede in zijne onmiddellijke tegenwoordigheid te bezitten.

Het is in de tweede plaats belangrijk, dat wij voor den regterstoel van *Christus* zullen geopenbaard worden. Wie is die Christus, die daar als regter zit? Is Hij onze vijand, moet Hij ons nog oordeelen? O neen! Hij, de regter zelf is onze geregtigheid; Hij heeft uit liefde voor ons zijn leven gegeven en heeft ons aan zich zelven gelijkvormig gemaakt, zoodat wij zijn in de wereld, gelijk Hij is; — Hij is onze vriend, onze leidsman, onze bruidegom; — ja, wat nog meer zegt, Hij zelf heeft zijne plaats ter regterhand Gods verlaten, om ons af te halen en ons te brengen, waar Hij is; — Hij zelf heeft ons het verheerlijkte, onsterfelijke ligchaam gegeven, gelijkvormig aan zijn heerlijk ligchaam. Zou er nu bij het zien van zulk eene onbegrijpelijke liefde nog vrees kunnen zijn voor de openbaring voor dien regterstoel? Onmogelijk! wanneer wij daar aan den regter zullen gelijk zijn, hoe zullen wij dan nog verschrikken? Wel zullen wij, wanneer wij voor dien regterstoel staande op ons leven terug zien, al onze zwakheden en dwaasheden in het licht Gods erkennen en duidelijk bemerken, met hoeveel onwijsheid wij dikwijls zijne wegen beoordeeld en over zijne tuchtigingen gemord hebben; maar toch zullen wij zonder vreeze zijn, want wij zullen tevens de liefde en trouwe Gods aanschouwen, die ons hier beneden hebben geleid en bewaard. Wanneer wij nu reeds onzen blik slaan op het leven, dat achter ons ligt, hoe wordt dan dat leven voor ons niet het tooneel van de wegen Gods met ons. Zijn geduld, zijne goedheid, zijne hulp, de wijze waarop Hij mij, zulk een ellendig schepsel, heeft ondersteund en opgerigt, als ik gevallen was; waarop Hij mij uit bekende en onbekende gevaren heeft gered, hoe Hij mij heeft geleerd, geleid, gevormd door zijne genade — in één woord al zijne wegen van genade

staan mij dan voor de oogen, en ik zink in aanbidding aan zijne voeten neêr. Maar wat zal het dan daar wel zijn, waar wij niet meer onvolmaakt en ten deele zullen kennen, maar waar wij verheerlijkt en volmaakt gelukkig zullen kennen, gelijk wij gekend zijn, en in het licht Gods tot in de kleinste bijzonderheden al zijne wegen zullen doorzien. Welk een God zullen wij daar leeren kennen! Welk een heerlijk onderwijs zal dat voor ons zijn, als Jezus zelf ons die wegen doèt verstaan! Welk een krachtig middel om uit mijn verbaasd en verlicht hart eeuwige lofzangen te doen oprijzen! Ja, die oogenblik zal zeker zalig zijn, en hetgeen wij hier op aarde vaak niet begrepen, waarover wij zoovele tranen hebben gestort, zal ons daar duidelijk worden, en zal eene bron voor ons worden van lof en dank aan God, die ons door al deze wegen geleid en opgevoed heeft om ons het beeld van Jezus gelijkvormig te maken. En bovendien het zal heerlijk voor ons zijn, dat alles geopenbaard wordt, want wij zijn kinderen des lichts en haten de duisternis. Eene verborgene zaak is een last op het hart. Daarom verblijden wij ons in de volle openbaring van alles, wat in ons leven is voorgevallen. Ons hart wenscht die openbaarwording, omdat wij het licht liefhebben en omdat wij weten, dat in dat licht de liefde Gods eerst regt duidelijk zal aanschouwd worden.

Maar die dag der openbaarwording is tevens de dag der belooning; »opdat een iegelijk wegdrage, hetgeen door het ligchaam geschiedt, naar dat hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad." Allen, zoowel ongeloovigen als geloovigen, moeten voor den regterstoel verschijnen, maar in plaats dat de laatsten daar geoordeeld zullen worden, zal hun integendeel het loon voor hunnen arbeid gegeven worden. Over onze personen wordt niet meer geoordeeld, over onze verantwoordelijkheid als zondaar niet meer gesproken; maar als dienaars van Christus, als door Hem ten eigendom gekochten, zijn wij verantwoordelijk onzen tijd, onze gaven, ons vermogen, ja alles

wat wij bezitten, zelfs ons leven, voor Hem te besteden. Voor alles nu, wat wij in zijnen dienst tot zijne eer zullen gedaan hebben, zullen wij in dien dag beloond worden. Welk eene gedachte! Het goede, dat wij gedaan hebben, was niet ons werk, maar het werk des Geestes in ons. God heeft ons, verlorenen, door Jezus behouden en de eeuwige heerlijkheid geschonken; Hij heeft ons gereinigd om tempelen des Geestes te zijn; Hij heeft ons in staat gesteld Hem te dienen; Hij zelf heeft de vruchten, die wij voortbrengen, doen groeijen, en dat alles om niet, zonder dat wij iets anders deden dan volgen en genieten — en toch ontvangen wij aan het einde voor die vruchten loon, alsof wij ze zelven hadden doen groeijen. Wat God gewerkt heeft zal ons alzoo als de vrucht van ons werk worden toegerekend. Onuitsprekelijke genade! — Maar tevens is de gedachte aan den regterstoel met het oog op onze verantwoordelijkheid als christenen eene hoogst ernstige en plegtige zaak, die zeer geschikt is om ons in onzen dienst hier beneden nuchteren en ijverig te houden. Wanneer wij de genade en de getuigenis des Geestes veronachtzaamd en door onze ontrouw de vruchten des Geestes verhinderd hebben, dan zullen wij daarvan de gevolgen dragen; ons loon zal dan verloren zijn, en wij hebben het verlies dier genadegave aan ons zelven te wijten. Een nalatige wandel doet ons hier beneden reeds veel ontberen, bovenal het zoete voorregt der gemeenschap met God. Hij zal ons wel nimmer loslaten, omdat wij de zijnen zijn, maar in plaats van ons met zijne liefelijke gemeenschap te verheugen, moet Hij ons kastijden. De Geest Gods moet dan in ons geweten werken en ons vleesch oordeelen, kortom, Hij moet uit den weg ruimen wat ons verhindert de vruchten des Geestes te openbaren. Voor den regterstoel van Christus zullen wij dit alles zelf erkennen en beoordeelen; iedere hinderpaal, dien wij den Geest in den weg gesteld hebben, zal ons bekend zijn; en wij zullen het volkomen billijken, dat wij geen loon ontvangen.

Het is tevens zeer belangrijk te bedenken, dat God door

zijn oordeel zijn gezag, zijne majesteit handhaaft. Het zal daarom voor ons hart eene gezegende uitwerking hebben, indien wij dit oordeel ons steeds voor oogen stellen, opdat het gevoel der onveranderlijke majesteit Gods in ons aanwezig blijve. Het verwekt en bewaart de vreeze Gods in onze harten. Bij de gedachte aan de heiligheid Gods zullen wij ons steeds beijveren Hem in alles welbehagelijk te zijn, en zullen wij gevoelen welk eene ernstige zaak het is voor den heiligen God te moeten verschijnen. Bij deze gedachte nu kan alleen het bewustzijn zijner liefde en genade ons geruststellen. Het zou onverdragelijk zijn hieraan te gedenken, zoo wij niet onder de genade waren; want wie zou één oogenblik de gedachte kunnen verdragen, te ontvangen, hetgeen in het ligchaam is geschied? Onder de genade zal deze gedachte evenwel op de regte wijze aanwezig zijn, en het doel zal bereikt worden. De gedachte aan den regterstoel, verbonden met het volle genot der genade, maakt een deel uit van onze geestelijke gemeenschap met Hem. Zoodra echter de overtuiging verzwakt is, dat de liefde Gods volkomen en voor eeuwig over ons is uitgestort, hebben wij den grond verlaten op welken het alleen mogelijk is met God in betrekking te staan. In de zachte en vrede ademende atmosfeer der genade echter handhaaft het geweten de regten en het gezag Gods tegenover de listige aanvallen des vleesches, hetwelk zijne heiligheid en geregtigheid steeds van hunne kracht tracht te berooven. En dit bewustzijn zal ons in een heilig ontzag in dat licht Gods doen wandelen. Wie nu in dat licht wandelt en deszelfs stralen weerkaatst zal het in dien dag niet vreezen. Wij moeten geopenbaard worden; doch wandelende in dat licht, in het gevoel der vreeze Gods zijn wij nu reeds openbaar. Dit werk der openbaring is reeds in zooverre geschied, als wij in het licht wandelen. Zonder onzen vrede te verliezen kunnen wij op datgene terugzien, wat wij vóór onze bekeering waren en op onze gebreken na dien tijd. Wij zullen met ootmoed de genade Gods aanbidden, doch geene vrees, geene

gedachte aan toerekening zal ons verontrusten. Wij zullen een diep gevoel hebben van hetgeen God is; doch wat onze aanname in den Geliefde betreft, zullen wij verzekerd zijn. De gedachte aan den regterstoel zal dit bewustzijn niet in het minste verzwakken, maar zal ons uitdrijven om alles in ons zelven te oordeelen, wat zonde is. In dit licht beoordeelen wij alles, gelijk God zelf het beoordeelt en treden daardoor in zijne gemeenschap. Dit is een onbeschrijfelijk voorregt. In het bewustzijn zijner genade, in het genot zijner volmaakte liefde verheugen wij ons in zijne tegenwoordigheid en wandelen wij in een heilig ontzag, in het gevoel van zijn gezag en van zijne majesteit, en niets verhindert den stroom zijner eeuwige liefde. Op deze wijze regtvaardigt de wandel den persoon voor het geweten der anderen; hij is openbaar als wandelende in het licht. Zoo was het met den apostel. »Wij dan wetende den schrik des Heeren bewegen de menschen tot het geloof, en zijn Gode openbaar geworden; doch ik hoop ook in uwe gewetens geopenbaard te zijn" (vs. 11). Ziedaar de twee groote beginselen van den dienst. Hij, die zelf met een goed geweten in het licht wandelt en van het gevoel van het vreeselijke oordeel Gods doordrongen is, zal daardoor gedrongen worden het behoud van hen te zoeken, die in gevaar zijn door dit oordeel getroffen te worden. Hij kent den schrik des Heeren, heeft dien voor de oogen, en wat is het gevolg? Hij begint anderen te overtuigen. Dit deed Paulus. Voor hem zelven had de gedachte aan den regterstoel van Christus niets schrikwekkends. Hij kende de geregtigheid Gods, die alles oordeelt, maar tevens de genade, die alles wegneemt. Hoe meer nu deze twee beginselen in ons verwezenlijkt zullen zijn, des te meer zullen wij ons gedrongen gevoelen anderen tot het geloof te bewegen, opdat zij den toorn Gods ontvlieden. Want indien men zonder met de geregtigheid Gods bekleed te zijn voor den regterstoel verschijnt, is de verdoemenis noodzakelijk. En zullen wij, die dit weten, niet alle middelen aanwen-

den om anderen tot het geloof te bewegen? O, voorzeker! De liefde tot Christus bewerkt liefde tot zondaars. Dit zien wij op de duidelijkste wijze in het leven des apostels; en tevens kon hij hier met de grootste gerustheid, volgens het vroeger besproken beginsel, bijvoegen: Wij zijn Gode openbaar geworden. Hij leefde zoo in de tegenwoordigheid Gods, dat hij niets verbergde, maar het licht Gods in de diepste schuilhoeken zijns harten deed schijnen. Dit zal altijd het gevolg zijn van het wandelen in dezen tijd met het oog op de toekomst.

Gelijk hij nu Gode openbaar was, zoo hoopt hij ook in de gewetens der Korinthiërs geopenbaard te zijn; hij hoopt dat zijn wandel, zijn gedrag en zijn dienst aan hen bekend ware, opdat zij hem niet zouden veroordeelen. Zocht hij door deze woorden zichzelven aan te prijzen of te regtvaardigen? Geenszins. »Want wij prijzen ons zelven u niet wederom aan, maar wij geven u oorzaak van roem over ons, opdat gij stof zoudt hebben tegen degenen, die naar het aangezigt roemen en niet naar het hart" (vs. 12). Wij zeggen deze dingen niet, om ons zelven te prijzen, maar alleen om u in staat te stellen de valsche leeraars, die zich boven mij willen verheffen, te wederstaan en daarom zal hetgeen ik u schrijf tot uwe opbouwing dienen. Die valsche leeraars nu roemden naar het aangezigt, niet naar het hart; d. i. het voorwerp van hunnen roem is het aangezigt, de heiligheid, de ijver, de liefde, enz, die op hun aangezigt te lezen is; maar naar het hart roemen zij niet, want hun hart is ledig van hetgeen waarop zij zich beroemen. Het spreekt van zelf dat Paulus hier spreekt over den waren toestand hunner harten, niet over hun doel en hunne gedachten; zij wilden natuurlijk gehouden zijn voor menschen, die al deze deugden niet alleen op het aangezigt, maar ook in het hart hadden. Het volgende vers nu: »Want hetzij wij uitzinnig zijn, wij zijn het Gode, hetzij wij gematigd van zinnen zijn, wij zijn het ulieden" (vs. 13) moest voornamelijk dienen

om den Korinthiërs het middel in de hand te geven de valsche leeraars te kunnen beschamen. Het is hoogst waarschijnlijk, dat zijne vijanden hem beschuldigden van krankzinnig te zijn, waartoe zoowel bekrompenheid als boosheid genoeg aanleiding konden vinden in de buitengewone kracht zijner prediking, in zijne plotselinge en wonderbare bekeering, in zijne geestverrukkingen en dergelijken meer. Op deze beschuldiging antwoordt hij, het is niet door de kracht eens duivels, dat wij alzoo zijn, maar wanneer wij uitzinnig zijn, dan zijn wij het Gode, dan behooren wij Gode geheel en al toe en hebben slechts kennis van God. Was hij in geestverrukking, dan vergat hij alles wat tot deze wereld, tot de natuur behoorde, hij was dan alleen met God bezig. Dit kon echter niet altijd zoo zijn, want hij had ook een dienst te verrigten en daarom wanneer hij niet in geestverrukking en dus gematigd van zinnen was, dan was hij dat voor hen om hen te dienen. In geestverrukking geweest zijnde kwam hij tot het kalme bewustzijn van zichzelven en vervuld van den invloed der tegenwoordigheid Gods vergat hij ook dan zichzelven om voor het welzijn van hen, die door God bemind werden, te arbeiden. Welk eene genade op zulk eene wijze zijn leven te kunnen schilderen! Welk een leven! hetwelk verdeeld was tusschen een toestand waar de ziel zoo geheel met God bezig was, dat al het andere verdween, en een toestand waar men vervuld met de liefde Gods slechts het heil van anderen zoekt!

Bij de verkondiging nu des evangelies werd hij niet alleen gedrongen door de gedachte aan den regterstoel van Christus, maar bovenal door de liefde van Christus — door de liefde, waarmede Christus zelf de zielen lief heeft (vs. 14), welke liefde op het hoogste is geopenbaard in de overgave van zijn leven aan het kruis. En omdat hij wist dat de dood van Christus voor allen bewees dat allen gestorven zijn — niet zooals men hem menigmaal laat zeggen, dat allen met Christus gestorven zijn, maar dat allen dood zijn in zonden en misdaden — zoo predikte hij het

evangelie aan allen, opdat zij aan het werk van Christus, aan het kruis volbragt, deel zouden ontvangen en opdat zij na door den levenden Christus het leven te hebben verkregen »niet meer zichzelven zouden leven, maar dien die voor hen gestorven en opgewekt is" (vs. 15). Men lette hier op het onderscheid, hetwelk Paulus tusschen de geloovigen en de ongeloovigen maakt. Hij zegt Christus is voor allen, d. i. voor alle menschen *gestorven*, en daarom dringt de liefde van Christus mij om allen het evangelie te verkondigen. Voor de geloovigen is Hij echter niet alleen *gestorven*, maar ook *opgewekt*. Zijne opstanding is het bewijs hunner regtvaardiging.

Na deze woorden sprak het als van zelf dat de apostel over de nieuwe schepping moest spreken. De dood van Christus had een einde gemaakt aan den ouden, verlorenen toestand des menschen; zijne opstanding was het begin van eenen nieuwen toestand. Zij, die in en door Hem het eeuwige leven ontvangen hadden, zouden niet meer zichzelven leven, maar dien die voor hen gestorven en opgewekt was; zij hadden het nieuwe, het hemelsche, het eeuwige leven ontvangen en zij zouden in dat leven wandelen. Wij leven dus in eene geheel nieuwe schepping, waarvan Christus het Hoofd is, en het gevolg hiervan is, dat alles in eene nieuwe orde gekomen is en de vroegere verhouding tot de wereld heeft opgehouden. »Zoo dan, wij kennen van nu aan niemand naar het vleesch; en indien wij ook Christus naar het vleesch gekend hebben, nogtans kennen wij Hem nu niet meer" (vs 16). Christus, voor zooverre zijne betrekking tot de wereld zich uitstrekt, is gestorven. Men had Hem als Messias wandelende op de aarde kunnen kennen in verbinding met de gedane beloften aan den mensch op aarde; wij kennen Hem als zoodanig niet meer. Christus toch als zoodanig is gestorven, daarna opgewekt en nu openbaart Hij zich in een nieuw hemelsch karakter. Zoo was het ook met al het andere; wie niemand meer naar het vleesch kent, die heeft bij de Joden van zijne joodsche

afkomst, bij de rijken van zijnen rijkdom, bij de geleerden van zijne geleerdheid, bij de slaven van zijne dienstbaarheid enz. geheel en al afstand gedaan. Alle betrekkingen tot het vleesch en de wereld zijn in Christus vervallen. »Alzoo, indien iemand in Christus is — eene nieuwe schepping; het oude is voorbijgegaan, ziet, het is alles nieuw geworden" (vs. 17). En als zoodanig is het zijne roeping te wandelen en in de wereld te verkeeren, niet als iemand die waarde hecht aan de vergankelijke dingen, maar als een die slechts in betrekking staat tot de hemelsche.

Deze nieuwe schepping nu is niet uit den mensch, maar uit God — alles wat in deze schepping bestaat is uit Hem, die ons met zichzelven verzoend heeft door Jezus Christus (vs. 18). Ziedaar de uitwerking bij den geloovige van hetgeen God gedaan heeft, — hij is met God verzoend. En op welke wijze heeft God deze verzoening tot stand gebragt? Het antwoord van den apostel is: »God heeft ons de bediening der verzoening gegeven, namelijk: dat God in Christus was, de wereld met zichzelven verzoenende, hunne zonden hun niet toerekenende, en in ons het woord der verzoening leggende. Zoo zijn wij dan gezanten van Christus wege, als of God door ons bade. Wij bidden van Christus wege: Laat u met God verzoenen" (vs. 19, 20). God was dus in Christus, toen deze op aarde was, met het doel om de wereld met zichzelven te verzoenen en hun hunne zonden niet toe te rekenen. De mensch was zondaar, hij had zich van God losgerukt en was een vijand Gods geworden, en daarom rustte de toorn Gods op hem. De geregtigheid Gods eischte de straf, de veroordeeling van dien mensch. De liefde Gods wilde hem behouden door hem met zichzelven te verzoenen. Daarom gaf God zijnen Zoon, stelde dien op het kruis in de plaats van den mensch, »maakte dien, die geene zonde gekend heeft, zonde voor ons," en deed op hem de straf der zonde en zijn toorn aanloopen.

Door dit werk is zijne geregtigheid bevredigd; het bloed, zonder hetwelk geene vergeving is, is gestort, en nu kan God zijne liefde aan allen openbaren. De weg tot Hem is geopend, omdat het werk van Christus iederen zondaar volkomen kan reinigen en regtvaardigen. Er is bij God nu geen hinderpaal meer om den zondaar met volle liefde te ontvangen, en daarom wendt Hij zich door de boden des evangelies tot de zondaars en laat hen bidden: »Laat u met God verzoenen." Want hoewel de weg tot God geopend is, zijn daarom nog niet allen verzoend. Wanneer een koning eenen gezant zendt tot een anderen koning in het belang van een tusschen hen te sluiten verbond, dan is het duidelijk, dat dit verbond nog niet gesloten is. Zoo ook hier, zoolang de dienaars van God nog met de bediening der verzoening belast zijn, is het duidelijk, dat God wel degenen tot wie Hij zijne dienaars zendt *wil* verzoenen met zichzelven, maar geenszins verzoend *heeft*. De boodschap van God: »Laat u met mij verzoenen," toont den mensch, dat hij nog niet verzoend is, maar tevens, dat God hem wil bewegen zich te laten verzoenen. Wie deze boodschap verwerpt, blijft in zijne zonden, en de toorn Gods blijft op hem. Wie haar aanneemt en door het geloof met Jezus verbonden wordt, is verzoend; hij heeft, door de liefde Gods getroffen, zijne vijandige gezindheid jegens God opgegeven en heeft deel ontvangen aan het werk des kruises, aan de door God aangebragte verzoening, zoodat hij nu in Christus voor God staat. »Want dien, die geene zonde gekend heeft, heeft hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden geregtigheid Gods in hem" (vs. 21). Dat was de ware weg om ons met God te verzoenen naar de geopenbaarde volmaaktheid Gods. Hij had ons lief, toen wij nog zondaars waren. Hij gaf zijnen geliefden Zoon, die geene zonde kende en in wien geene enkele beweging of beginsel van zonde was, en heeft Hem zonde voor ons gemaakt. In dit plaatsbekleedend lijden heeft Christus God volkomen verheerlijkt; en in Hem heeft God ons

voor eeuwig voor de hemelsche magten en overheden gesteld als de uitdrukking zijner goddelijke geregtigheid en als het voorwerp zijner liefde. De mensch had *geene* geregtigheid voor God; maar God heeft ons in Christus *zijne* geregtigheid doen deelachtig worden; ja zijne geregtigheid is ten volle in ons geopenbaard geworden. Oneindige genade! Christus neemt de plaats des zondaars in het oordeel in, opdat deze zijne plaats in de heerlijkheid zou innemen. Voorzeker, waar deze genade gekend wordt, zal het hart niets anders kunnen doen, dan in ootmoed God te loven en te aanbidden.

Drie brieven over de verhouding des christens tot het huwelijk.

(Ingezonden).

I.

Geliefde Vriend!

De jaren zoo min als de omstandigheden zijn geene hinderpalen meer bij u tot het aangaan van een huwelijk; en het kan mij dan ook niet verwonderen te hooren, dat gij, indien de Heer wil, eerlang daartoe zult overgaan.

Ik stel te veel belang in u om hierin geen deel te nemen; en het is eene der zoetste vruchten van de gemeenschap, die wij als leden van één ligchaam hebben, dat ik u bij deze gelegenheid eenige opmerkingen mag mededeelen, welke ik hoop, dat u niet geheel onwelkom zullen zijn. Ik veronderstel ten minste dat gij niet behoort tot hen, die in zake van deze gewigtige aangelegenheid oordeelen, dat, daar het huwelijk geheel eene zaak voor het vleesch is, alle overlegging dien aangaande met den Heer of met de broederen, alle geestelijke opvatting van dit onderwerp daardoor misplaatst zou wezen. Gij vereenigt u daar geenszins mede, niet waar? Want hoezeer wij moeten glim-

lagchen over zekere geneigdheid bij sommigen om, zoo in de bepaling hunner keuze op eene wederhelft, als in de aanwijzing van den tijd en de wijze om haar voorstellen te doen enz. enz., zekere teekenen van den Heer te willen zien dáár, waar niet meer dan de eigene begeerte of het eigene overleg in het spel geweest is, zoo blijft het aan den anderen kant daarom niet minder waar, dat voor hem, die een kind Gods is (en als zoodanig geroepen om hetzij hij eet, of drinkt, of *iets anders* doet, het alles te doen ter eere Gods) er niet de minste aanleiding bestaat, om juist een der meest beslissende stappen van zijn geheele leven buiten den Heer om te verrigten. Neen, integendeel, de Schrift zegt zeer bepaald, waar zij het geöorloofde van het huwelijk uitspreekt »alleenlijk in den Heere."

Bovendien gelooft gij zeker wel met mij, dat er bij hen, over wie wij hiervoren spraken, eene schromelijke verwarring van twee geheel onderscheidene begrippen plaats heeft, namelijk in zoo verre »vleesch" en »ligchaam" door hen verwisseld worden. »Het vleesch" als het zondige element, waarin de natuurlijke mensch zich beweegt, staat als zoodanig tegenover »den Geest" als het goddelijke element, waarin de wedergeborene overgebragt is. Een ligchaam heeft zoowel de eerste als de laatste; de eerste echter, zoolang hij in het ligchaam is, zoekt de verzadiging des vleesches; de laatste daarentegen, terwijl hij in het ligchaam is, bedenkt dat des Geestes is.

Willen wij dan het trouwen op zich zelven als eene zaak »des Geestes" voorstellen? Neen, evenmin als wij bidden of zingen op zich zelven eene zaak des Geestes genoemd willen hebben. Wanneer bij mijn bidden of zingen, bij mijn eten of drinken, bij mijn trouwen of niet trouwen, de Heer in mijn binnenste niet verheerlijkt wordt, zoo is het een noch het ander eene zaak des Geestes. Verrigt ik echter een dezer dingen, en is het voor den Heer openbaar, dat ik, *biddende*, mijne ziel uitstort voor Hem; dat ik, *etende en drinkende*, Gode door Jezus Christus dankzeg; dat ik, *trouwende of ongetrouwd blijvende* daarin

de Vaderlijke leiding des Heeren opmerk, en versta hoe ik in dezen weg of in genen den weg Gods voor mijne voeten heb, zoo ben ik in elk dezer dingen als een geestelijk mensch werkzaam, zoo bevindt zich elk dezer dingen *voor mij* op het gebied van de dingen des Geestes.

Ik zeide daar hoe wij o. a. trouwende of ongetrouwd blijvende den Heer verheerlijken, indien wij verstaan »den weg Gods ten onzen opzigte" voor de voeten te hebben. Gij vraagt misschien: hoe zullen wij dit verstaan in dezen? Ja, geliefde vriend! tot deze vraag hebt gij regt, en het is gelukkig dat de Christen, het kind Gods, evenmin in deze als in eenige andere zaak, aan het toeval overgelaten, in den blinde of in de schemering behoeft rond te tasten. De Christen wordt genoemd »een kind des lichts" en God is »de Vader der lichten", de Christen wordt genoemd »een geestelijk mensch" en God is »de Vader der Geesten." En wanneer wij, die boos zijn, onzen »kinderen" goede gaven weten te geven, zooveel te meer zal de »Hemelsche Vader" ze geven dengenen, die ze van Hem bidden. Neen, Hij zal, als wij om brood vragen, geen steen toereiken; als wij licht zoeken, zal Hij ons in de duisternis niet laten. Laat ons slechts toezien, dat wij het licht in waarheid zoeken bij Hem die de »Vader der lichten" heet. Aan de geneigdheid daartoe ontbreekt het bij ons maar al te dikwijls, en niet het minst in de zaak van het huwelijk, waar zoo gereedelijk aan vleeschelijke beweegredenen wordt toegelaten haar gewigt in de schaal te leggen.

O, hoezeer is ten alle tijde, maar ook vooral in eene zaak als het huwelijk, die op het uitwendige leven den uitgebreidsten invloed vermag uit te oefenen, het bezit van een nuchter hart een zeer gezegende toestand! Mogten alle jongere broeders en zusters er naar staan!

Een eerste kenmerk van deze gesteldheid des harten zal dan gewis zijn, dat men mede in de raadpleging met broeders of zusters van rijpe christelijke ervaring het antwoord verwacht, dat men den Heere heeft afgevraagd.

In sommige gevallen zal het zoeken naar een antwoord zelfs zeer weinig raadpleging vereischen, ik bedoel wanneer iemand, die den Heer vreest, eene verbindtenis zou willen aangaan met iemand van de wereld. Ja, indien het harte nabij den Heer is, zal de gedachte aan zulk een' stap niet eens voet kunnen krijgen, noch eene bijzondere overweging noodig maken. Hoe toch is het bestaanbaar in de innigste levensgemeenschap te treden met iemand, wiens uitgangen en bewegingen des harten lijnregt tegen de onze overstaan! Is het zonder verloochening van ons Christendom onmogelijk, dat wij wederom zouden gaan handelen, spreken en overleggen als vóór onze bekeering, dan is het evenmin mogelijk dat wij, zonder die zelfde verloochening, ons één zullen gaan maken met iemand die, onbekeerd zijnde, ook alleen als zoodanig overleggen, spreken en handelen kan. Ik wil nu niet langer bij dit punt stilstaan, maar verwijs u veel liever naar een woord eens grijzen broeders, dat hierover treffender en aandringender handelt dan ik zulks vermag te doen. [1])

Doch al is het nu *altijd* verkeerd over een huwelijk te denken met iemand, die onbekeerd is, zoo volgt hieruit nog niet omgekeerd, dat het bekeerd zijn van eene persoon, tot wie wij ons aangetrokken gevoelen, genoegzaam is om tot een huwelijk te besluiten. Neen, er komen hierbij nog vele omstandigheden in aanmerking, welke in elk afzonderlijk geval tot eene beslissing dienen mede te werken. Vooreerst zegt de Heer Jezus, dat er zijn, die zich om het koningrijk der Hemelen van het huwelijk onthouden. Dit zijn dezulken, van wie Paulus zegt, dat zij in hun hart vaststaan, en over hunnen eigen wil magt hebben om niet te trouwen. Indien dan iemand vertrouwt den Heer beter te kunnen behagen, de Zijnen beter te kunnen dienen door buiten het huwelijk te blijven, *en hij is in staat tot deze verloochening*, wij zullen hem volstrekt niet

---

1) Een Woord naar aanleiding van een huwelijk tegen de Schrift. Te Rotterdam bij A. van den Briel Gz. Prijs 10 cts.

aanraden te trouwen. Alleen beschouwe hij zich niet door eene wet buiten hem tot dezen ongehuwden staat gedrongen: want daardoor zou er bij hem een toestand ontstaan, bij welken die des huwelijks verre te verkiezen zou wezen. De Heer Jezus zegt uitdrukkelijk in de bedoelde plaats dat *zij zich zelven* gesneden hebben. Paulus is in dezen een treffend voorbeeld (zie 1 Kor. 9 : 5 en 15). Het getal dergenen, die Paulus hierin navolgen, zal echter wel altijd zeer gering blijven. De meesten willen van de vrijheid tot trouwen veel liever gebruik maken. Jammer slechts dat van *deze* vrijheid, gelijk van zoo menige andere, dikwerf een zoo misplaatst gebruik gemaakt wordt. Wanneer ik b. v. besluiten zal, dat de Heer mij persoonlijk vrijheid geeft om te trouwen, zal het wel eerst uitgemaakt moeten zijn, dat de uitwendige omstandigheden, waarin ik verkeer, daartegen geen overwegend bezwaar in den weg stellen. Bij alle geöorloofdheid van het trouwen op zich zelven kan ik toch niet beweren, dat de Heer mij persoonlijk de toepassing van die vrijheid vergunt, wanneer ik, om maar eens iets te noemen, niet in staat ben eene vrouw en een gezin te onderhouden. God zal mij toch niet eene zaak voorstellen, en te gelijker tijd mij onthouden hetgeen voor deze zaak eene behoefte is. Nu, evenmin kan ik bij het ontberen van hetgeen ik tot eene handeling behoef, met vrijmoedigheid, als van God vrijheid hebbende, daartoe overgaan.

Doch, het is waar, onder hetgeen de wereld, die altijd de orde Gods verkeert, al zoo heeft uitgevonden, is ook een middel om deze laatste tegenstrijdigheid op te lossen. Het is gewoonte geworden om, soms gedurende eene reeks van jaren, als verloofden met elkander te verkeeren. En nu deze gewoonte bestaat, behoeft een jong mensch niet te wachten met aan een huwelijk te denken, tot hij zich in omstandigheden bevindt, die dezen stap mogelijk maken; maar hij kan, al bekomt hij zelf nog uit de handen zijner ouders het noodige, reeds voorloopige stappen op het gebied des huwelijks wagen. Helaas! dikwerf bekleedt, bij het

aanknoopen van een dergelijk verkeer, de gedachte aan de reine zaak des huwelijks wel de allerminste, misschien in 't geheel geene plaats in het harte; en in dit geval behoeven wij er niet eens onze afkeuring over uit te spreken, daar er dan zelfs geen schijn van regtvaardiging overgebleven is. Doch ook waar dit ergste geval niet aanwezig is, kunnen wij niet anders dan over deze gewoonte den staf breken. En dit hoofdzakelijk, *omdat Gods Woord dezen toestand niet kent, en dus ook niet erkent.* Zulks moet voor den Christen voldoende zijn, om er zich verre van te houden. En in deze omstandigheid, dat Gods Woord dezen toestand niet erkent, vinden wij dan ook de verklaring, waarom dit verkeer niet anders dan wrange vruchten opleveren kan. Wilde ieder, die in dezen weg gewandeld heeft, eens opregt belijden, waartoe hij daarin al gekomen is, ik vertrouw dat de Christenen deze wereldsche uitvinding ook aan de wereld overlaten zouden. En indien zulk een verkeer ook al niet tot zondige werkelijkheden gevoerd heeft, zoo zijn er toch uit den aard der zaak een aantal verzoekingen aan verbonden, aan welke wij ons niet zullen gaan blootstellen, indien de bede ons niet geheel vreemd is »leid ons niet in verzoeking."

Wanneer alzoo Christenen zich in dit verkeer begeven, kunnen zij er zich niet op beroepen, dat de Heer de zijnen bewaart; want hoe waar dit op zich zelven ook zij, zoo is dit beroep geheel misplaatst, bijaldien men een weg ingaat, die door menschen is gebaand en tot gewoonte gemaakt. Integendeel, men is daarop aan alle menschelijke hartstogten overgegeven; terwijl, waar men bewaard blijft, de Heer getoond heeft niet met ons te handelen naar onze dwaasheden. De Heer kent twee toestanden »gehuwd" en »ongehuwd;" en voor beide heeft Hij ons aanwijzingen gegeven. Het verkeer tusschen die twee toestanden in doet ons »niet gehuwd" en »niet ongehuwd" zijn. Het kenmerk des ongehuwden kan niet bij ons aanwezig zijn, want wij gevoelen ons half verbonden; het kenmerk des gehuwden ook niet, want wij missen het wezen der

zaak. De Schrift erkent nog wel den overgang van den ongehuwden tot den gehuwden staat, het *verloofd* zijn; doch in dien overgang zijn alleen zij, die overeengekomen zijn *om met elkander te trouwen.* Dergelijke *overeenkomst* is allernatuurlijkst; doch ook alleen in zooverre. Dan gebruikt men den tijd der verloving, om maatregelen en bepalingen te treffen aangaande het huwelijk; maar men knoopt geen verkeer aan, om, gelijk men het uitdrukt, »elkander te leeren kennen." De wereld moge dit laatste zeer natuurlijk vinden; doch wij vragen den Christen, die gewend is onder Gods oog te wandelen, of hij het voor dien God verantwoorden kan huwelijks-voorslagen te doen aan iemand, »die hij nog moet leeren kennen." Dient hij niet te voren haar zóóveel te kennen, dat hij met vrijmoedigheid voor den Heer ze tot zijne vrouw nemen kan? Gewisselijk, en ook die kennis, welke men door het verkeer met elkander zoekt te verkrijgen, zij wordt wel dikwijls het allerminst opgedaan in een tijd, waarin men zooveel aanleiding heeft om zich verborgen te houden. Alleen het huwelijksleven zelf vermag ons die inzage te verleenen in elkanders hart, welk men bedoelt. Vóór dien tijd, en zelfs nog in den aanvang des huwelijks, is men zelden zóó opregt en gerust in de bewustheid, dat zijne zaak in de hand des Heeren veilig is, dat men *niet anders wil zijn dan men werkelijk is.* Wie heeft ze niet gekend die voorbeelden van kruipende hartelijkheid en geveinsde teederheid, dáárom volgehouden, dat men er door wilde koopen het doel van zijn streven, menigmaal het minst bestaande in de persoonlijkheid van haar, die men behaagde, maar meer gelegen in de voldoening zijner zucht naar de grootschheid des levens of der begeerlijkheid van zijne oogen en zijn vleesch! En zeker zal wel het huwelijk zelf minder zijn wat het wezen kon, naarmate men vóór het huwelijk reeds gezocht en genoten heeft, wat alleen *in* het huwelijk genoten mag worden. Geve de Heer genade aan al de zijnen, om deze dingen maar niet op te nemen, zooals de wereld ze ons overgeleverd heeft; doch om zich, gelijk op elk

gebied, alzoo niet het minst op dat des huwelijks, te laten voorlichten door zijn Woord en zijn Geest. Ach, ook onder de Christenen zijn de voorbeelden van ongelukkige huwelijken nog maar al te talrijk, en niet het minst wordt daartoe bijgedragen door de omstandigheid, dat men, reeds vóór het huwelijk, verkeerd stond, en zich niet als kind Gods om den wil Gods bekommerd, maar den gewonen gang van zaken gevolgd heeft. Hoe gelukkig zou het zijn, wanneer onder de meer bedaagde en ervarene Christenen de behoefte ontwaakte of levendiger werd, om de jongere broeders en zusters hieromtrent met vriendelijken raad te dienen. Wanneer onder allen eensgezindheid met betrekking tot dit gewigtige punt gevonden werd, zoo zouden niet, gelijk nu wel eens geschiedt, de jongere broeders en zusters uit de verdeeldheid van gevoelen der ouderen aanleiding nemen om te kiezen, wat hun eigen vleesch en eigen wil het meest bevredigt. Wanneer de jongere broeders en zusters het gevoelden, dat de broederkring der geloovigen even zoowel regt heeft om in deze aangelegenheid *gekend* te worden, als dat de jongeren aanspraak hebben op de ondervinding en het licht der ouderen, zoo zouden er meer dwaasheden voorkomen worden. Waardeerde men toch het voorregt van in den broederlijken kring zoowel het huisgezin Gods te mogen *voorstellen*, als er de zegeningen van voor zijn aandeel te *genieten* (Efez. 2 : 19). Men zal zeker (1 Joh. 4 : 20, 21) in dezelfde mate de gemeenschap met de geloovigen zoeken en op prijs stellen, als men de gemeenschap met God heeft leeren kennen en genieten. Wij willen hier volstrekt niet de bijzondere regten der ouders, om erkend te worden door hunne kinderen, voorbijzien noch ontkennen; integendeel wij dringen die aan (Col. 3 : 20); en wij gelooven zelfs dat de eerste raad, dien een eenigzins beproefd Christen geven zou, wanneer hij kennis kreeg van het bestaan eener betrekking buiten weten der ouders, zou wezen, dat men hun die kennis geen oogenblik langer onthielde. De onderdanigheid van de kinderen aan de ouders heeft hare eigen-

aardige, gezegende vrucht, en die niet het minst gebleken is hierin te bestaan, dat later onze kinderen wederkeerig ons eeren en liefhebben. Zoo behoeven wij niet te meenen, dat het komen op zekeren leeftijd het erkennen van onze ouders in den weg, dien wij gaan zullen, overbodig maakt. Neen, hoe langer wij ze erkennen, des te langer geven wij ze gelegenheid ons hunne liefde en belangstelling te toonen. En bij verschil van gevoelen tusschen onze ouders en ons (waar het geene gewetenszaken betreft, omtrent welke Gods Woord uitspraak heeft gedaan) zal het ons altijd minder berouwen hunnen wil opgevolgd dan den onzen doorgedreven te hebben. Doch heeft het natuurlijk gezin zijne regten, ook het geestelijk gezin, de kring der geloovigen, bezit die, en voor deze komen wij hier op. Voorts bedenke een ieder, dat eene zaak moeijelijk goed kan voortgaan, die verkeerd aangevangen was. Wat in het vleesch begonnen is, kan bezwaarlijk in den Geest voortgezet worden; en *zoo het dit kan, ach! het kan zulks alleen in een weg van kastijding en tuchtiging, waardoor onze hemelsche Vader ons leeren moet ons zelven en de drijfveer onzer handelingen te veroordeelen en de treurige gevolgen daarvan* — dikwerf zoolang wij hier beneden wandelen — *ootmoedig en geduldig te dragen.* Hoe wenschelijk ware het dat *zij* dit nog maar deden, voor wie onze broederlijke waarschuwingen te laat komen; want ook, indien zij thans nog gebukt gaan onder de gevolgen hunner dwaasheid, zoo zal, bij zelfveroordeeling, op hetzelfde oogenblik voor hen de prikkel uit de kastijding verdwenen zijn, welke prikkel voor kinderen altijd maar zóó lang bestaat, als zij weigeren de roede te kussen.

Een ieder zie dan toe *hoe* en *waar* hij zijne eerste stappen zet op het gebied des huwelijks; en hoe zal hij dit kunnen, anders dan door in het licht en voor het aangezigt des Heeren te wandelen. Er is wel geene betrekking, waarin zulks van meer belang is dan die des huwelijks; want er is geene betrekking op aarde van meer innigen aard dan deze, waarbij twee tot één vleesch worden. En

hoe liefelijker en heerlijker eene betrekking naar haren aard en haar wezen is, des te afzigtelijker, te ellendiger is de verbastering, het schijnbeeld daarvan. Zelfs onder de kinderen der wereld wordt het erkend: men is *volkomen* gelukkig in het huwelijk, of men is het *in het geheel niet;* een halve toestand is onbestaanbaar; en wat is nu afzigtelijker, wat ellendiger toestand op aarde dan die van een ongelukkig huwelijk!....

Nu geliefde Vriend! mogen deze regelen U van eenigen dienst wezen. Kunnen zij eenigermate daartoe strekken, dat gij eenmaal in den weg des huwelijks gezegend zijt, zoo zal een der hartelijkste wenschen vervuld wezen van

Uwen Vriend.

De medelijdende Hoogepriester.

Wat is vertroostender voor het hart eener moeder, dat van smart ineenkrimpt bij het zien van het lijden van haar kind, dan de sympathie, het medegevoel van iemand, die dat lijden verstaat en er in weet te deelen! Wie ondervond niet, hoe in oogenblikken van smart, droefheid en lijden, waar de last bijkans te zwaar om te dragen werd, de deelnemende liefde balsem wist te gieten in de opene wonde! Een enkel woord, een handdruk, een deelnemende blik werken soms meer uit, dan de welsprekendste rede. En geen wonder, het lijdende hart heeft geene behoefte aan redeneringen, maar aan troost; en die kan alleen hij geven, die weet mede te lijden, die de diepte der smart eenigzins kan verstaan. Reeds het bewustzijn met iemand te spreken, die in hetzelfde lijden is geweest, is van groote vertroosting, omdat men gevoelt verstaan te worden en medelijden te vinden.

Hieraan heeft ook de christen behoefte en hij vooral. Wel is zijn hart gelukkig door het bewustzijn, dat zijne zonden vergeven zijn, en hij een kind Gods is geworden.

Hij kent de liefde en de genade Gods en zijn hart rust in die liefde, zijn geweten is van booze werken gereinigd en hij heeft volle vrijmoedigheid in de tegenwoordigheid Gods te verkeeren. Zijn schat, zijn burgerschap, zijn leven is in den hemel, hij behoort niet meer tot deze, maar tot de nieuwe schepping, ja in Christus zit hij reeds in den hemel; door de gemeenschapsoefening met zijnen Heiland geniet hij reeds de voorsmaak der hemelsche zaligheid en door het geloof aanschouwt hij reeds nu de heerlijkheid, die hem wacht. Doch niettegenstaande dat alles is hij hier beneden in allerlei moeijelijkheden. Want is deze aarde voor den wereldling, die den beker harer zoogenaamde genietingen met volle teugen ledigt, reeds een tooneel van moeite en verdriet, hoeveel te meer voor hem, die er vreemdeling is, die een ander en beter vaderland heeft, die het onderscheid tusschen licht en duisternis, tusschen leven en dood kent, wiens oog niet alleen geopend is voor het zuchten der schepping, maar die bij elke schrede de zonde ziet woelen en werken, en doordien hij van de zonde verlost is hare afschuwelijkheid kent. Voor hem is de wereld in waarheid eene woestijn, waar geen oogenblik rust of verkwikking te vinden is. Hij is aan lijden, verdriet, smart, teleurstelling, ziekte, verlies en wat niet al onderworpen. Waarheen hij zijne blikken ook wendt, overal ontdekt hij de gevolgen der zonde, de werken van de dienaars der ongeregtigheid, overal staat hij aan duizende verzoekingen bloot, zoowel van den duivel als van de wereld en het vleesch. En bovendien hij wordt als een kind des lichts door de wereld gehaat, gehoond, bespot, vervolgd. Nergens, nergens vindt hij rust, overal is hij verjaagd, overal te veel. Daarom is hij ook met Paulus bezwaard en zucht, wenschende van den aardschen tabernakel verlost en bij Christus te zijn. Daarom is ook in hem hetzelfde gevoel, hoewel onvolmaakt en in zeer geringe mate, hetwelk Jezus deed uitroepen: »Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstroomen, alzoo schreeuwt mijne ziel tot u, o God" (Ps. 42).

Wel heeft de christen in al deze omstandigheden behoefte aan troost, sympathie en kracht. Dit wordt door allen gevoeld en menigmaal is dit gevoel oorzaak van het niet begrijpen der mogelijkheid zich *ten allen tijde* in den Heer te verblijden. Gebukt onder de lasten des levens, door kommer en strijd verslagen, is men alles behalve verblijd. Wel geeft dan de gedachte aan de spoedige komst van Jezus eenige vertroosting, maar zij is toch niet voldoende. Men gevoelt onder het lijden behoefte aan een deelnemenden vriend, men zoekt rust aan een hart dat ons verstaat, men wil zijne ziel uitstorten om daarin verligting der smart te vinden. En over dit laatste behoeven wij ons niet te schamen, o neen! wij behoeven geenszins te denken, dat de christen boven dit alles verheven moet zijn en er zich tegen verzetten moet. Dat is bij de meesten toch onmogelijk; dat kan alleen hij, die een hardvochtig, ongevoelig karakter heeft. Evenmin als het mogelijk is de zorgen af te schudden, is het mogelijk ongevoelig voor lijden en smart te zijn. Wij zijn en blijven menschen, die hun menschelijk gevoel behouden, die vatbaar zijn voor smart. Eerst in den hemel zullen alle tranen van de oogen afgewischt worden. Onze hemelsche Vader weet dit en gelijk in alle behoeften, zoo heeft Hij ook in deze voorzien. Hij wil, dat wij ons *ten allen tijde* zullen verblijden in Hem; dat wij met verruimde borst zouden kunnen zingen:

Met Jezus kan ik lijden.
Al schreit het oog, het hart kan zich verblijden;
Wanneer het voelt, dat Jezus oog mij ziet.

En daarom heeft Hij ons een weg geopend, die ons hart in alle omstandigheden met troost en kracht vervult. Op dien weg is het mogelijk bedroefd te zijn, smart te hebben, te lijden, en toch zich *in den Heer* te verblijden, omdat Hij de vertrooster des harten is. Christus is *alles* en in allen. Hij is niet alleen onze verlosser en bruidegom; Hij heeft niet alleen alles volbragt, wat tot onze eeuwige gelukzaligheid noodig was, maar Hij heeft ook voor alles gezorgd, wat wij in deze woestijn noodig hebben; Hij is

de medelijdende Hoogepriester. »Want wij hebben geenen hoogepriester, die niet kan medelijden hebben met onze zwakheden, maar die in alle dingen, gelijk als wij, is verzocht geweest, uitgenomen de zonde. Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot den troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden om geholpen te worden ter bekwamer tijd" (Hebr. 4 : 15, 16).

Welk een rijkdom van vertroosting ligt er in deze woorden opgesloten! Jezus werd mensch; Hij, die het zich geen roof behoefde te achten Gode evengelijk te zijn, vernietigde zichzelven, is den mensch gelijk geworden en nam de gestaltenis eens dienstknechts aan. Hij werd geringer dan de geringste, armer dan de armste, opdat hij allen zou kunnen helpen en voor allen een medelijdende hoogepriester zou kunnen zijn. Hij werd ons *in alles* gelijk; Hij werd *in alle dingen*, gelijk als wij, verzocht, uitgenomen de zonde. Van dit alles is niets uitgezonderd. Drie en dertig jaren wandelde hij als mensch op deze aarde. Elk lijden heeft Hij geleden, elke smart gevoeld, elken strijd gestreden, in alle omstandigheden is Hij geweest. Elk menschelijk gevoel is hem bekend. Uitgenomen de zonde is er niets, of Jezus kan zeggen, ik weet wat het is. Wij vinden dus in Hem iemand, die ons kan verstaan. Voorzeker God weet alle dingen, doch Hij is oneindig ver van ons verwijderd, en daarom kan ons dit geen voldoenden troost geven. Wij hebben behoefte aan iemand, die alle dingen weet, omdat Hij ze zelf ondervond en die zoo gemeenzaam voor ons geworden is, dat wij Hem alles kunnen klagen. Dat is de mensch Jezus Christus, God geopenbaard in het vleesch. Hij verstaat ons harteleed, onze tranen, ons verdriet, ons lijden, onze smart, onze moeijelijkheden, omdat Hij er zelf in was, ze zelf heeft ondervonden. Hij kan dus met ons lijden. Komt men tot Hem met de last, die ons op de schouders drukt, men zal bij Hem geene koude onverschilligheid vinden, die het hart afstoot, maar eene sympathie, die vertrouwen inboezemt en balsem giet in de wonde. Men gevoelt het, daar

is een hart, dat mij verstaat, aan hetwelk ik mij kan mededeelen. Door Hem worden mijne tranen niet afgekeurd maar afgedroogd. Hij is niet zoo hardvochtig als de mensch, om een verwijt te maken van onze smart, maar Hij deelt er in, lijdt met ons en doet ons dat gevoelen. O hoe gelukkig is het zulk een Vriend te hebben, bij wien wij nooit te vergeefs komen, die nooit kan zeggen: Ik versta u niet; ik heb geen troost voor u! Welk een voorregt als men het verstaat, dat Hij ook daarom mensch werd, om medelijden te kunnen hebben met onze zwakheden!

Ja, Jezus werd in alles verzocht, uitgenomen de zonde, opdat Hij in al onze zwakheden medelijden zou kunnen hebben. Uit dit oogpunt de levensgeschiedenis onzes Heeren te beschouwen verstrekt ons tot eene rijke vertroosting. Geene omstandigheid is er denkbaar of Jezus was in dezelve. Valt het den handwerksman moeijelijk zijn zwaren arbeid te verrigten, hij denke slechts aan dien nederigen timmerman te Nazareth en hij zal gevoelen ook daarin kan Jezus mij helpen en met mij gevoelen. In al zijne moeijelijkheden vindt hij in Hem een vriend, die ze verstaat, die raad kan geven, omdat hij er zelf in was. — Is het hart bedroefd over het verlies van dierbare betrekkingen, men vestige den blik op den Zoon des menschen, toen hij weende bij het graf van Lazarus, of men hoore zijne teedere woorden aan het kruis. »Vrouw zie uw zoon! Zoon, zie uwe moeder!" Voorzeker bij dat gezigt zal men verzekerd zijn van de sympathie van Jezus in het eigene lijden. Zou Hij, die weende bij het graf van zijnen vriend, geen medelijden met uwe smart hebben? Zou Hij, die op zulk eene roerende wijze van zijne moeder afscheid nam, u niet ondersteunen, waar gij de uwe moet verlaten? — Is het hart met kommer vervuld over de kinderen, die de Heer u gaf, omdat zij nog niet bekeerd zijn, o het treffende tooneel, waar Jezus de rondom Hem vergaderde kinderen zegent en zijnen discipelen toeroept: »Laat de kinderkens tot mij komen en verhindert ze niet," zal u

overtuigen, dat gij ook die kommer aan Hem kunt mededeelen en gij kunt verzekerd zijn van zijne hoogste belangstelling. — Zijn wij krank, zoo behoeven wij ons slechts de woorden van Jesaja: »Hij heeft onze krankheden op zich genomen," en die drie jaren, dat Hij niet ophield wel te doen en allerlei ziekten te behandelen, te herinneren, om ons te kunnen verzekeren, dat Hij ook daarin met ons deelt. — Worden wij vervolgd, gehoond, bespot, geslagen, beleedigd door de wereld, hebben wij geene plaats der ruste, zijn wij alleen zonder hulp, zonder vriend, worden wij verzocht door den satan, verlaten door onze vrienden, kwalijk behandeld door discipelen van Jezus, wij behoeven slechts het leven van den Heer op te slaan om Hem dit alles te zien lijden, opdat Hij ons zou kunnen te hulp komen. Staan wij bloot aan de verzoekingen van den Satan en gevoelen wij zijne magt, wij behoeven slechts te denken aan die veertig dagen, die de Heer in de woestijn doorbragt om door hem verzocht te worden, (Luk. 4) en aan dien zwaren strijd in Gethsémané, om in Hem den regten helper en vertrooster in die verzoekingen te zien. En zoo zouden wij kunnen voortgaan; wij zouden kunnen wijzen op het ongeloof der schare, op de hardnekkigheid der Farizeën, op de lafhartigheid van Pilatus, op het onverstand zijner discipelen en op zoovele andere voorvallen, en allen zouden ons het bewijs leveren, dat de Heer in alles is verzocht geweest uitgenomen de zonde, opdat wij met vrijmoedigheid tot Hem zouden komen met al onze nooden en bezwaren, met onzen strijd, in één woord met alles wat ons ontmoet, opdat wij genade zouden vinden en geholpen zouden worden ter bekwamer tijd. Zoodra wij Jezus alles bekend maken, zal ons hart te midden van het lijden getroost zijn, omdat zijn medelijden ons doet gevoelen, dat wij niet meer alleen zijn; en dat zal ons in staat stellen de moeijelijkheden met geduld te dragen, en ons hart zal zich in Hem verblijden. Indien Hij het dan goedvindt, dat is ter bekwamer tijd, zal Hij ons uithelpen; vindt Hij het nog niet goed, is het nog niet

dienstig voor ons en voor zijne verheerlijking dan zal het lijden voortduren, maar ons hart zal toch gelukkig zijn door de gemeenschapsoefening met Hem. Hoe volkomen heeft de Heer dus niet in onze behoeften voorzien! Hoe goed is Hij! Gelukkig indien onze harten het verstaan en alzoo van Hem gebruik maken!

Doch er is nog meer. Er is niet alleen troost te vinden in het medegevoel, dat Jezus in ons lijden betoont, maar wij vinden ook kracht bij Hem. »Want in hetgeen hij zelf, verzocht zijnde, geleden heeft, kan hij degenen, die verzocht worden, te hulp komen (Hebr. 2 : 18)." Wij moeten in den strijd ondersteund worden, bij de verzoekingen hebben wij goddelijke kracht noodig en wie kan die beter geven, dan Hij, die zelf verzocht werd? Wie weet er beter dan Hij, hoeveel kracht er noodig is om staande te blijven, hoeveel wijsheid om te kunnen wederstaan? Hij, die in alles volmaakt was, weet wat wij behoeven, en Hij komt ons te hulp; niet voor zooverre wij zien en gevoelen die hulp noodig te hebben, neen! Hij geeft ons zooveel kracht, als Hij weet, dat wij behoeven. Welk eene genade! Hoe gerust kunnen wij ons dus aan Hem toevertrouwen! Van hoeveel waarde is het dus niet voor ons, dat Hij waarachtig mensch werd, als mensch op aarde wandelde, en nu als mensch zit ter regterhand Gods. Laat ons dit nooit vergeten. Laat deze waarheid in onze harten gegrifd zijn en wij zullen daarvan de heerlijke en vertroostende gevolgen in onzen wandel ondervinden. Het zal ons aansporen veel met Hem te verkeeren, Hem tot onzen vertrouwde te maken, en ons hart zal zich ook onder het lijden en den strijd in Hem verblijden, want

Elke smart helpt Hij ons dragen,
Elken strijd kan Hij verstaan,
En Hij hoort ons, als wij klagen,
En met zorgen zijn belaân.

Fragmenten.

Allen zullen Gode rekenschap geven van zichzelven — de geloovigen wanneer zij opgenomen zullen zijn om met den Heer te wezen, en de ongeloovigen aan het einde van het duizendjarig rijk. De geloovigen zullen van zichzelven rekenschap geven in heerlijkheid. »Wij *zijn* Gode openbaar *geworden*," niet »wij *zullen* openbaar *worden*." De christen staat *nu* in het gezigt der heerlijkheid. Wij hebben noodig dat dit licht op het geweten werkt; maar wij behooren volkomen vertrouwen in God te hebben, want zoo dit ontbreekt, kan er geene gelukkige werkzaamheid van de genegenheden des harten plaats hebben.

Het stelsel der ongeloovigen is twijfel en onderzoek. Dat noemen zij liefde tot de waarheid; maar de waarheid wordt door hen nimmer bemind noch gekend. De Heer behoede ons voor die ingebeelde liefde tot de waarheid, welke de waarheid, die wij liefhebben, verwoest; welke niets te bewaren, en bijgevolg niets te verliezen heeft, en altijd zoekende kan blijven.

Christelijke verdraagzaamheid — bedenken wij het — is nimmer een verdragen van het kwade, en geloovige getuigenis tegen dit laatste is steeds gezegend. Er wordt daartoe priesterlijke onderscheiding vereischt; en de niet-toelating van het kwade, wel verre van onbestaanbaar te zijn met de liefde, is veeleer de ware uitdrukking van haar karakter.

BESCHOUWING

OVER DEN

TWEEDEN BRIEF VAN PAULUS AAN DE KORINTHIËRS.

HOOFDSTUK VI. Als medearbeider Gods en tevens als het middel, waardoor God vermaande, zet Paulus in dit hoofdstuk door den Geest zijn werk voort. Hij zag de Korinthiërs in eene afgodische, goddelooze stad, waar alles berekend was om hun geestelijk leven nadeel te doen; en daarom was hij ijverig bezig hen te vermanen nuchteren en waakzaam te zijn, en iedere verbinding met de wereld en hare beginselen af te breken. »Wij dan, medearbeidende, vermanen u ook, dat gij de genade Gods niet te vergeefs moogt ontvangen hebben" (vs. 1). Hij spreekt hier wel niet zijne vrees uit, zooals bij de Galaten, dat hij te vergeefs aan hen mogt gearbeid hebben, dat zij misschien geene christenen zouden zijn (Gal. 4 : 11); maar hij vermaant hen toch dringend, op hunne hoede te zijn, dat hun de genade niet te vergeefs mogt gebragt zijn, vooral daar het nu de welaangename tijd, de dag der zaligheid was. Het was die tijd, waarvan de profeet Jesaja gesproken had, uit welken de apostel eene plaats aanhaalt, dat, als Christus door de Joden verworpen was, de zegening over de heidenen zou komen. Deze groote dag van zegen, welker eerstelingen zij waren, was aangebroken, en hoe verschrikkelijk zou het voor hen zijn, indien zij even als de Joden hunne verlossing veronachtzaamden!

In de vorige hoofdstukken had de apostel gesproken over de groote beginselen en den oorsprong zijner bediening; en nu herinnert hij den Korinthiërs aan de wijze, waarop hij deze bediening had uitgeoefend te midden der velerlei omstandigheden, waarin hij geweest was (vs. 3 –10). Deze dienst was boven alles een dienst Gods; Paulus vertegen-

woordigde God in zijnen dienst, daar hij in zijnen naam tot de menschen sprak. En hij behartigde dezen dienst als iemand, die zoowel het groote voorregt als de ernstige verantwoordelijkheid, die daarop rust, kent. In het gevoel zijner schuld aan God en zijner afhankelijkheid van Hem — een gevoel, dat slechts door de verwezenlijking zijner tegenwoordigheid en door de overgave aan Hem kan ontstaan — wijdde hij zich aan dezen dienst toe met een ijver, die geheel daarmede in overeenstemming was. Hij gaf in geen ding eenigen aanstoot, opdat de bediening niet zou gelasterd worden; en hij hield deze bediening vast te midden van alle omstandigheden — van de vervolgingen der wereld en van de verzoekingen des Satans. In alles maakte hij zich aangenaam om een waardig dienaar van God te zijn, opdat men niet zou kunnen zeggen, dat de leer, die hij predikte, zorgeloosheid verwekte (vs. 3). Leer en leven was bij hem in volkomene overeenstemming. Behartigingswaardig voorbeeld voor iederen dienaar van Christus!

Hierop doet de apostel ons een blik slaan in zijn uiterlijk en innerlijk leven. In vs. 4 en 5 beschrijft hij met korte woorden zijn lijden als dienaar Gods, — hij was geweest »in verdrukkingen, in nooden, in benaauwdheden, in slagen, in gevangenissen, in beroerten, in moeijelijkheden, in waken, in vasten." In vs. 6 beschrijft hij den toestand zijner ziel onder dit alles. Hij wandelde »in reinheid" — rein in den omgang met God en menschen; — »in kennis," — van den hoogen trap zijner evangelische kennis getuigt ieder zijner brieven; — »in langmoedigheid, in goedertierenheid, in den Heiligen Geest, in ongeveinsde liefde." De Heilige Geest, als de goddelijke kracht, doordrong hem geheel. — In vs. 7 noemt hij de wapenen op, waarmede hij streed: »In het woord der waarheid, in de kracht van God, door de wapenen der geregtigheid — der praktische geregtigheid — ter regter- en linkerzijde." En in vs. 8 stelt hij in eene welsprekende tegenstelling tusschen schijn en wezen

de omstandigheden voor, door welke hij gewandeld had. Zij gingen »door eer en oneer, door kwaad gerucht en goed gerucht; als verleiders" — in de oogen der wereld, die hen voor gevaarlijke dweepers hield — »en waarachtigen" — wier binnenste steeds waar en open voor God was. Zij waren »onbekend" bij de wereld — »bekend" bij God; — »als stervende," — op wier leven geen oogenblik rekening kan gemaakt worden — »en ziet, wij leven" — ondersteund door de magtige hand Gods; — »als getuchtigd" — onder de zwaarste vervolgingen gebukt gaande, — »en niet gedood;" (Verg. Rom. 8 : 36, 37; 1 Kor. 15 : 30, 31) — »als droevig zijnde" — in de grootste verzoekingen, — »doch altijd blijde" — met het oog op God; — als »arme, niets hebbende" lieden, ontbloot van alle dingen dezer wereld, maar nogtans »velen rijk makende" door geestelijke goederen, en »alles bezittende" — met den voorraad aller geestelijke zegeningen tot verdere mededeeling voorzien (Verg. 1 Kor. 3 : 22, 23).

Hiermede eindigt de beschrijving van de bron en het karakter der evangelische bediening — eene bediening, die over alle moeijelijkheden triomfeerde, en in een aarden vat vol zwakheid de groote en heerlijke kracht Gods openbaarde. De apostel spreekt over al deze dingen met eene openheid, die wij in zijnen vorigen brief niet vinden. Hij was toen bevreesd voor hen; doch nu opent de vreugde over de herstelling van hunnen zedelijken toestand, verbonden met de omstandigheden door welke hij nu gaan moest, zijnen mond, en maakt hen in vertrouwen met alle moeijelijkheden en bezwaren bekend, die aan dezen dienst verbonden waren. Hij stort zijn gansche hart voor hen uit. »Onze mond is opengedaan tegen u, o Korinthiërs! ons hart is uitgebreid; gij zijt niet naauw in ons, maar gij zijt naauw in uwe ingewanden. Nu, om dezelfde vergelding te doen, (ik spreek als tot kinderen) zoo wordt ook gij uitgebreid" (vs. 11—13). Welk eene teederheid ligt er in deze woor-

den opgesloten! Als hun vader lag zijn hart voor hen open — dat hart waarin zij zulk eene ruime plaats hadden. Het eenigste nu, wat hij begeerde, was, dat ook zij hem met dezelfde genegenheid in hun hart omdroegen, dat ook hij hun lief en dierbaar was. Welk eene liefde wordt in dit alles openbaar! Maar tevens welk een heerlijk beeld van volkomene overgave des harten vertoont zich voor onze oogen! Hoe beschamend, maar te gelijker tijd vertroostend voor ons! En wat was de drijfveer om in dezen dienst met zooveel geduld en getrouwheid te volharden? De vurige liefde tot zijnen Heer en het gevoel van het gewigt van den hem toevertrouwden dienst. Hij was een dienstknecht van Christus, die als een bode des evangelies geroepen was de genade aan allen te prediken.

En aangezien zij hem zoo dierbaar waren, wenschte hij hen van alles los te maken, wat niet met hunnen toestand in de nieuwe schepping overeenkwam; hij wilde, dat zij zich geheel en al voor elke vereeniging met de ongeloovigen zouden wachten. »Trek geen ongelijk juk[1]) aan met de ongeloovigen"— d. i. begeef u met hen in geene gemeenschap, in geene verbindtenis; — »want wat mededeel heeft de geregtigheid met de ongeregtigheid? En wat gemeenschap heeft het licht met de duisternis? En wat zamenstemming heeft Christus met Belial? Of wat deel heeft de geloovige met den ongeloovige? Of wat zamenvoeging heeft de tempel Gods met de afgoden? (vs. 14, 15). Wij zijn als christenen in de wereld, wij wandelen, werken en spreken aldaar; de wereld is het tooneel onzer handelingen; maar wij behooren niet *tot* de wereld, wij hebben deel aan de heerlijkheid van Christus; onze wereld, ons leven en onze betrekkingen hebben wij in het huis des Vaders, waar Jezus is,

---

1) Deze vergelijking is ontleend aan het verbod in de Levitische wet, om verschillende dieren b. v. een rund en een ezel, onder één juk te brengen (Lev. 19 : 19).

en daarom moet ons gedrag geheel anders dan dat der wereld zijn. Onze beginselen, onze gedachten over al het zigtbare, onze wenschen en neigingen, onze hoop, onze verhouding tot God — kortom alles staat steeds in algeheele tegenspraak met de wereld. De christen kan als christen geen juk met de wereld aantrekken, dit is tegen zijne natuur, daar hij een tempel is des levenden Gods. »Want gij zijt de tempel des levenden Gods, gelijkerwijs God gezegd heeft: Ik zal onder hen wonen en onder hen wandelen; en ik zal hun God zijn, en zij zullen mijn volk zijn (vs. 16). Die tempel moet heilig en rein zijn, afgezonderd van alles wat tegen God strijdt. Een burger des hemels, een erfgenaam Gods in vereeniging met de wereld, welk eene tegenstrijdigheid! Hij, wiens beginselen voortvloeijen uit de goddelijke bron der oneindige genade Gods, wiens levenssappen stroomen uit de fontein, die springt tot in het eeuwige leven, wiens spijs en drank bestaat in het vleesch en bloed van Christus — hij, die eenmaal in volkomene heerlijkheid met eeuwige vreugde, gelijkvormig aan het beeld van Christus, de woningen des hemels met zijnen Heer en Heiland zal doorwandelen in het ongestoord genot zijner zalige nabijheid, en die reeds nu het onderpand des Geestes, waardoor hij deze heerlijkheid door het geloof geniet, in het hart heeft — zulk een bevoorregte in gemeenschap met de ongeregtigheid en met hen, die de ongeregtigheid doen, welk eene tegenspraak, welk eene droefheid voor Hem, die al deze heerlijkheid onvoorwaardelijk schonk! Hoe is het mogelijk dat de geloovige met den ongeloovige God kan loven en aanbidden, met hem aan de tafel des Heeren, waar zijne gedachtenis wordt gevierd, kan aanzittten! Of is er in de oogen Gods onderscheid tusschen een ongeloovige, die nog heiden is, en een, die zich christen noemt? Beiden zijn vijanden Gods, beiden zullen zonder wedergeboorte het koningrijk Gods niet zien en niet ingaan. En al is het ook dat de zoogenaamde christen door zijne belijdenis met Christus in verbinding

staat, en daarom zwaarder dan de heiden zal geoordeeld worden, zoo is er evenwel geene meerdere gemeenschap tusschen hem en den geloovige als tusschen deze en den heiden. En daarom, welke middelen men ook moge beproeven om deze woorden des apostels alleen op de heidenen te doen slaan, nimmer zal men er in slagen eene gemeenschap met ongeloovigen voor God te regtvaardigen.

Maar, wanneer men zich alzoo van de wereld afscheidt en zich in alles door andere beginselen laat leiden — beginselen, die vlak het tegenovergestelde zijn van die der wereld — zal dan geen lijden, strijd, bespotting en vervolging ons deel zijn? Zonder twijfel, dit zagen wij bij Paulus en dit zullen wij bij alle getrouwe belijders van Christus zien. En hoe zou dit anders kunnen, daar men alsdan door woord en wandel de werken der wereld en hare beginselen afkeurt, hetgeen voor haar onverdragelijk is. Men kan de waarheden des evangelies belijden en voor zichzelven zeer godsdienstig zijn, doch voor het overige geen onderscheid maken met de wereld, zoo zal zij dezulken ongemoeid laten; zoodra men zich echter van haar scheidt, zoowel van hare handelingen als van haren zoogenaamden godsdienst, zoo wordt hare vijandschap openbaar. Het is waar, dit kan vaak zeer moeijelijk en pijnlijk zijn en veel zelfverloochening kosten — men kan daarvoor terugdeinzen, en zich buiten staat gevoelen te volharden, indien slechts de opregte begeerte aanwezig is alleen God te volgen en indien men zich afscheidt, dan zegt God zelf: »Ik zal ulieden aannemen, en Ik zal u tot een vader zijn, en gij zult mij tot zonen en dochteren zijn, zegt de Heer, de Almagtige" [1]) (vs. 17, 18). Die God, die zich aan Abraham als de Almagtige,

---

1) Men merke hierbij op, dat ons in deze verzen twee dingen voorgesteld worden. 1. God is tegenwoordig in de vergadering van hen, die zich van de wereld hebben afgescheiden, en Hij woont onder hen, gelijk Hij eertijds in de woestijn onder Israël gewoond heeft: 2. de personen, die deze vergadering uitmaken staan tot Hem in betrekking als zonen en dochteren.

aan Israël als Jehova of Heer geopenbaard heeft, doet hier de belofte: Ik zal uw Vader zijn. Voorwaar, dit is toch wel genoeg! Waar Hij, die Abraham trok uit Ur en hem verzorgde, beschermde, zegende, zoolang hij in vreemdelingschap was, waar Hij overal zijne almagt openbaarde — waar Hij, die Israël verloste uit Egypte, de Roode zee voor hen droogmaakte en hen veertig jaar verzorgde in de woestijn zonder dat hun iets ontbrak, zonder dat hunne kleederen verouderd, hunne schoenen versleten of hunne voeten gezwollen waren ons zegt: »Ik zal uw Vader zijn," dan kan het hart wel volkomen getroost zijn. Heeft men zulk een Vader dan wordt alle strijd ligt, alle vervolging blijdschap, omdat men ze draagt voor zijnen naam, dan kan men alle moeijelijkheden — honger, dorst, koude, naaktheid enz., gemakkelijk dragen. Hij weet alle dingen, Hij kent zoowel de moeijelijkheid van den strijd als onze zwakheid — zoowel het lijden, als ons gering geduld — ja voor Hem is niets onbekend en Hij heeft ons lief. Zou Hij ons dan verlaten, zou Hij ons boven onze krachten laten verzocht worden, zou Hij ons geene kracht, vreugde, vertroosting en moed geven? O wie zou er aan kunnen twijfelen! Indien men Hem liefheeft en voor Hem alles over heeft, dan is het zalig aan zijne hand voorwaarts te gaan, zich door Hem te laten leiden, voor Hem smaadheid te dragen. Ja, zijne nabijheid, zijne gunst vergoedt overvloedig en volkomen, al hetgeen men mist op aarde en ontsluit voor de oogen des geloofs de heerlijke en eeuwige genietingen eener hemelsche vreugde, waarin wij spoedig met alle gezaligden, met alle kinderen van dien getrouwen God en Vader zullen deelen.

En het is zeer opmerkelijk, dat God hier zijne belofte van Vader te zullen zijn onmiddellijk verbindt aan het zich afscheiden van de ongeloovigen. Men moet zich van de ongeloovigen afscheiden, niet de wereld verlaten, om in eene betrekking als van zonen en dochteren tot God te komen. Men kan deze betrekking niet praktisch verwezenlijken zonder zich van de wereld af te scheiden. God wil

hen, die met de wereld vereenigd blijven, niet als de zoodanigen erkennen; want de wereld heeft zijnen Zoon verworpen, en de vriendschap der wereld is vijandschap tegen God, en die een vriend der wereld is, is een vijand Gods. Zoodra men zich echter van de wereld afscheidt, dan zal men praktisch ervaren, hoe heerlijk de belofte is, die ons hier gegeven wordt en men zal de troost verstaan van de innige betrekking, die er tusschen ons en God bestaat.

Daar wij nu deze belofte hebben, dat God ons ten Vader en wij hem ten zonen en dochteren zullen zijn: »Laat ons ons zelven reinigen van alle besmetting des vleesches en des geestes, voleindigende de heiligheid in de vreeze Gods (Hoofdst. 7 : 1)." Daar wij kinderen Gods zijn zoo betaamt ons een heilig ontzag voor zijn aangezigt, om in alle reinheid zoowel uiterlijk als innerlijk te wandelen. Wij moeten ons niet alleen afscheiden van de wereld, maar ook rein zijn in onze betrekking tot God. Het is niet voldoende, dat wij uitwendig goed wandelen, neen! ons inwendig leven voor God moet naar zijne natuur zijn, onze beginselen moeten zijne beginselen en onze gedachten zijne gedachten zijn. En indien dit zoo is, dan zullen wij steeds meer van zijn karakter en van zijn wezen overnemen en in alles wat den wandel betreft zijner heiligheid deelachtig worden. Heerlijk voorregt, Hem, die licht is, en in wien geene duisternis woont, te mogen navolgen!

HOOFDSTUK VII.

Nadat Paulus alzoo het uitgangspunt, het karakter en den inhoud zijner bediening had voorgesteld — dier bediening, waarvan ook de gemeente te Korinthe de heerlijke vrucht was, gaat hij in dit hoofdstuk over om zijne genegenheid voor zijne kinderen in Christus nog

nader te beschrijven. Hij had hen lief en ook zij waren aan hem verbonden, doch door hunne zonden was de betrekking van hunnen kant een weinig verkoeld, en daarom doet hij al het mogelijke om deze weder in hare vroegere kracht te herstellen. »Geeft ons plaats" — namelijk in uw hart — »wij hebben niemand verongelijkt," d. i. wij hebben ons door geene enkele willekeurige daad uwe genegenheid onwaardig gemaakt, »wij hebben niemand verdorven" — door verkeerde leerstellingen; »wij hebben bij niemand ons voordeel gezocht (vs. 2)." Ik heb u lief en daarom is het mij eene aangename zaak nu gij mij weder in uwe genegenheid opneemt. »Ik zeg dit niet" — zegt hij — »tot veroordeeling; want ik heb te voren gezegd, dat gij in onze harten zijt, om zamen te sterven en zamen te leven (vs. 3)." Ik ben zoo zeer aan u verbonden, dat ik in alles, in leven en in sterven met u één wil zijn; — scheiding is mij ondragelijk. En daarom heb ik vele vrijmoedigheid in het spreken tegen u, en dit kan ik te meer doen, omdat ik tevreden over u ben, want ik heb veel roems over u, omdat gij mijne vermaningen hebt gehoor gegeven; ik ben vervuld met vertroosting; ja ik geniet bij al mijne verdrukkingen een overmaat van blijdschap (vs. 4). Hierop openbaart de apostel het hart van een dienaar Gods, niet de beginselen der bediening; hij deelt hun alles mede wat er in Macedonië in hem is omgegaan. Men zal zich herinneren, dat hij in Macedonië gekomen was, nadat hij Troas verlaten had, waar hij Titus niet had gevonden, die hem antwoord op zijnen eersten brief aan hen moest brengen. En toen hij nu in Macedonië gekomen was, had ook daar zijn vleesch geen rust gehad; hij was van alle zijden verdrukt, van buiten was er strijd door de ongeloovigen hem aangedaan, van binnen vrees over het welslagen van zijn schrijven (vs. 5). Doch God, die de nederigen vertroost, had hem getroost door de komst van Titus, door hem met zooveel ongeduld verwacht; en niet alleen door

zijne komst, maar vooral door de goede tijdingen, die hij door hem van hen ontvangen had. Titus toch deelde hem mede, hoe zijn brief bij hen droefheid — eene droefheid naar God — had te weeg gebragt; hij verhaalde hun verlangen, hun kermen, hunnen ijver voor hem, en dit had zijn liefhebbend hart vertroost en verkwikt (vs. 6, 7).

Niets is hier treffender, dan den tweestrijd te zien, die er in het hart des apostels bestond. Aan den eenen kant was hij in de noodzakelijkheid om hun eenen ernstigen en in vele opzigten gestrengen brief te schrijven, en aan den anderen kant stond zijne genegenheid voor hen, die er hem toe brengt om zich over zijn schrijven te verontschuldigen. Doch nu, hoewel hij hen door zijnen brief had bedroefd, berouwde het hem niet, hoewel het hem berouwd had, want deze droefheid had hen tot eene onberouwelijke bekeering geleid; hij had hen den slechten toestand, waarin zij waren, doen aanschouwen en hen tevens tot verootmoediging voor God gebragt, welke hen weder geleid had tot het verlaten van hunnen verkeerden weg. En daarom is hij verblijd, dat hij hen alzoo geschreven had (vs. 8, 9). Voorzeker in dit alles wordt ons de groote liefde, die hij voor de Korinthiërs had, openbaar en wel hadden zij reden om ijver voor hem te hebben. Hij had geen rust daar hij geene tijding van hen had, en niettegenstaande de deuren vóor het evangelie geopend waren, reist hij verder om iets van hen te vernemen; hij vergeet alle verdrukking en lijden bij de pijnlijke gedachte van onzekerheid, waarin hij omtrent hen verkeert; en nu hij vernomen heeft, dat zij zich bekeerd hebben, is hij verblijd zulk eenen brief geschreven te hebben, daar hij tot hun welzijn gediend heeft. Ziedaar belangelooze liefde zonder eenigen zweem van zelfzucht! Het karakter, de overgegevene liefde van Jezus bezielde ook den apostel, en met regt kan hij ons toeroepen zijne navolgers te zijn.

Het is hier van belang het onderscheid waar te nemen tusschen de persoonlijkheid des apostels en de inspiratie. In zijnen eersten brief deden wij opmerken, hoe Paulus

een onderscheid maakt tusschen de slotsom zijner ervaringen en de bevelen des Heeren. Hier vinden wij het verschil tusschen de inspiratie en de ervaring zelve. Paulus vergeet voor een oogenblik het karakter van zijnen brief, en slechts denkende aan zijne liefde voor hen vreest hij, dat die brief aan hunne onderlinge verhouding schade zal doen. Het berouwde hem dien brief geschreven te hebben — en toch had de Heilige Geest hem ingegeven. Dit berouw ontstond uit zijne liefde voor hen, en de Heilige Geest zelf deelt onze deze gedachten van Paulus mede, opdat wij de overgegevene liefde van dien dienstknecht des Heeren zouden leeren kennen; doch het feit, dat dit gevoel daar geweest is toont ons het onderscheid tusschen Paulus als mensch en Paulus als geïnspireerd schrijver.

De apostel was dan nu ook tevreden over hen. Want ook bij hen had de droefheid, die voor de wereld niets baat, maar door de vermaningen slechts den dood werkt, eene onberouwelijke bekeering tot zaligheid gewerkt (vs. 10). En welke waren de gevolgen dezer bekeering? Hij had naarstigheid in het opvolgen zijner vermaningen bewerkt; — verantwoording, omdat gij wel de zonde hebt geduld maar niet goedgekeurd; deze verantwoording hadden zij voorzeker Titus medegegeven; — onwil of verontwaardiging over de begane zonde; — vrees, behoedzaamheid voor het vervolg; — verlangen naar zijne komst; — ijver, uit uwen toestand van onverschilligheid opgewekt zijt gij nu in bestraffenden ijver tegen den zondaar ontbrand; — wraak, of gestrenge tuchtiging door den overtreder uit uw midden weg te doen; in alles hebt gij u zelven bewezen rein te zijn in deze zaak, daar gij zulk eene misdaad noch goedgekeurd, noch aangemoedigd hebt (vs. 11). De apostel wilde den schuldige nu niet meer met de onschuldigen vereenigen; zij hadden zich wel is waar verontreinigd door den schuldige in hun midden te laten en met hem gemeenschap te oefenen, doch nu zij hem uit hun midden verdreven hadden, bevond de massa zich buiten het kwaad. Zijn brief was

echter een bewijs zijner vlijtigheid en naarstigheid over hen (vs. 12).

En nu geeft hij ten slotte nog één bewijs van zijne liefde voor hen. Niettegenstaande den slechten zedelijken toestand, waarin zij zich bevonden, had hij Titus aangemoedigd tot hen te gaan door hem de verzekering te geven, dat zij naar zijne vermaningen zouden luisteren Hij had dus hierin bewezen veel vertrouwen in hen te stellen. En nu was hij verblijd, dat zijne voorspelling waarheid en zijne getuigenis niet beschaamd was geworden. Titus was dan ook te meer aan hen verbonden geworden, »zijne innerlijke bewegingen zijn te overvloediger jegens u, als hij u aller gehoorzaamheid gedenkt, hoe gij hem met vreeze en beven hebt ontvangen (vs. 15)." En Paulus zelf was zeer verblijd, dat het gebleken was, dat hij in alles vertrouwen van hen mogt hebben.

HOOFDSTUK VIII—IX.

De beide hoofdstukken, die nu ter beschouwing voor ons liggen, zijn door den apostel geschreven om de Korinthiërs aan te sporen voor de arme heiligen in Judea hunne gaven gereed te maken. Het is zeer heerlijk te zien, welk eene warme belangstelling hij in deze zaak stelt, en hoe hij alles opnoemt wat tot bereidwilligheid en vrijgevigheid kon opwekken Hij had eene bijzondere genegenheid voor de heiligen in Judea, die van zijn volk waren, en zijn hart hing met innige liefde aan de Korinthiërs, die hij zoo gaarne in alle goede werken zag rijk worden. Het is echter steeds eene heerlijke en gelukkige zaak »aan de behoeften der heiligen mede deel te nemen" (Rom. 12 : 13). De apostel vermaant op eene andere plaats de geloovigen: »Vergeet de weldadigheid en de mededeelzaamheid niet, want aan zulke offeranden heeft God een welbehagen" (Hebr. 13 : 16). En daarom verdienen de vermaning en

de opwekking des apostels de behartiging van alle christenen ten allen tijde.

In de eerste plaats deelt Paulus den Korinthiërs mede, dat de genade Gods de Macedoniërs tot zulk eene groote milddadigheid heeft bereid gemaakt (vs. 1), om hen tot navolging op te wekken. En waarlijk, deze gemeenten waren een navolgingswaardig voorbeeld in dit werk, want zij bevonden zich geenszins in uiterlijke rust, en konden ook niet van hunnen overvloed geven; maar »in vele beproeving der verdrukking"— zegt de apostel — »is de overvloed hunner blijdschap"— die te midden dezer verdrukking hun hart vervulde — »en hunne zeer diepe armoede in den rijkdom hunner liefdadigheid overvloedig geweest. Want zij zijn naar vermogen, ja — dit betuige ik — boven vermogen bereidwillig geweest, ons met vele vermaning biddende, de gave en de mededeeling van den dienst voor de heiligen aan te nemen" (vs. 2—4). Niets ontbrak hier om deze gave als een aangenaam en Gode welgevallig offer te beschouwen. Die gemeenten hielden het besteden der aardsche goederen voor de behoeften der heiligen als hun schoonste en hoogste doel, en deden dit geheel uit vrije beweging en tevens met de grootste bereidwilligheid en opoffering, ja beschouwden het zelfs als eene genade, wanneer hunne gave waardig werd gekeurd aangenomen te worden. Nog meer. De apostel voegt er bij: »En niet, gelijk wij gehoopt hadden, maar zij gaven zichzelven eerst aan den Heer en daarna aan ons, door den wil van God" (vs. 5). De volkomene overgave van henzelven aan den Heer en aan zijne apostelen maakte hen waarlijk bekwaam daarna alles, wat zij bezaten, voor den Heer en zijnen dienst te besteden. Deze zelfde bereidwilligheid nu hoopte hij ook bij de Korinthiërs te vinden, tot welke hoop hij aanleiding vond in hunnen terugkeer tot den Heer, in hunne verootmoediging en in hunne onderwerping aan zijn woord. Daarom overreedde hij Titus, die reeds vroeger daarmede begonnen was, bij

de overbrenging van dezen brief ook onder hen deze gave te voleinden (vs. 6). — Zeer gaarne erkent de apostel alles, wat de genade Gods reeds onder de Korinthiërs gewerkt had, en gebruikt de herinnering daaraan om ook deze genade, den armen in Judea te gedenken, onder hen te verwezenlijken. »Zoo dan, gelijk gij in alles overvloedig zijt: in geloof, en woord, en kennis, en alle naarstigheid, en in uwe liefde tot ons, ziet, dat gij ook in deze gave overvloedig zijt" (vs. 7). Het is het welgevallen des Heeren en de voortdurende werkzaamheid des Geestes, om de heiligen in alle goede werken overvloedig te maken.

De apostel sprak echter niet op gebiedende wijze in deze zaak, maar werd gedrongen door de naarstigheid van anderen, willende de opregtheid hunner liefde beproeven (vs 8). Tegelijker tijd wijst hij op Christus zelven, op de hoogste en heerlijkste aller gaven, die ons gegeven is en gegeven kan worden. »Want gij weet de genade van onzen Heer Jezus Christus, dat hij, rijk zijnde, om uwentwil arm werd, opdat gij door zijne armoede zoudt rijk worden" (vs 9). Hij gaf zichzelven en alles, wat Hem toebehoorde, prijs, opdat wij, die niets hadden, zijnen rijkdom zouden erven. Hij kwam op deze arme aarde, werd een mensch in dienstknechts gestalte, en maakte zichzelven te niet, opdat wij in zijne hemelsche heerlijkheid zouden ingeleid kunnen worden. Welk eene liefde! Hoezeer zijn wij nu ook, als deelgenooten dezer liefde, hare schuldenaars geworden! Wat wij mede te deelen hebben, hebben wij van te voren reeds van Hem ontvangen, en evenwel is iedere gave, die wij in zijnen naam den heiligen geven, een aangenaam offer voor Hem en zal niet onbeloond blijven. Kunnen wij wel een waardiger en nuttiger gebruik van onze aardsche goederen maken?

De Korinthiërs nu waren reeds vroeger niet alleen bereid geweest hunne gaven af te zonderen, maar zij waren daarmede reeds begonnen, en daarom spoort de apostel hen aan, hunne bereidwilligheid door de daad te voleinden,

opdat het openbaar zou worden, dat niet alleen het willen, maar ook het volbrengen bij hen was (vs. 10, 11). En iedere bereidwilligheid is aangenaam — zegt hij — »naar hetgeen iemand heeft, niet naar hetgeen hij niet heeft" (vs. 12). Dit moeten wij wel opmerken; want menigeen verzuimt bij het zuchten over de onmogelijkheid *veel* te kunnen geven, de kleine gaven. God ziet niet de grootheid der gaven aan, maar het hart van den gever. Ook dacht de apostel er niet aan, dat anderen in het bezit van meerdere gaven rust en de Korinthiërs gebrek zouden hebben, terwijl zij alles gaven, maar het zou op den grond der gelijkheid zijn, — »dat in den tegenwoordigen tijd uw overvloed zij voor hun gebrek; opdat ook hun overvloed voor uw gebrek zij, opdat er gelijkheid worde" (vs. 13, 14). Op deze wijze werd de liefelijke eenheid tusschen de leden der familie Gods voorgesteld; de overvloed van den eenen vervult het gebrek des anderen, en alzoo worden de behoeften van allen vervuld; gelijk geschreven staat: »Die veel (verzamelde) had niet over, en die weinig (verzamelde), had niet te weinig" (Ex. 16 : 18). Zoo verordende de Heer het bij Israël in de woestijn, en zoo zal het nu in de familie Gods zijn; dan zal zich de liefelijkste harmonie onder de kinderen Gods openbaren, en God verheerlijkt en geprezen worden.

Hierop zegt de apostel, dat Titus, geheel bevredigd en vertroost door zijn eerste bezoek te Korinthe, weder volvaardig is ten tweeden male tot hen te komen, en wel om deze zaak te behartigen. Zijn hart stond geheel voor hen open (vs. 16, 17). Hij zou echter niet alleen komen; twee andere broeders zouden hem vergezellen. De een was een broeder, »die lof heeft in het evangelie door al de gemeenten" — (vs. 18), zijn dienst in het evangelie was aan allen bekend geworden. De andere broeder was iemand van beproefde trouw, »welken wij — zegt Paulus — »in vele dingen beproefd hebben, dat hij naarstig is, en nu veel naarstiger door het

groote vertrouwen, dat hij tot ulieden heeft" (vs. 22). De apostel had dit gedaan, omdat hij zich niet alleen met dit geld wilde belasten om te verhoeden, »dat ons iemand moge lasteren in dezen overvloed, die van ons wordt bediend, want wij zijn bezorgd voor hetgeen eerlijk is, niet alleen voor den Heer, maar ook voor de menschen" (vs. 20, 21). Hierin ligt deze zeer belangrijke les voor ons opgesloten, dat het in vele dingen niet voldoende is, dat wij voor ons zelven overtuigd zijn trouw en eerlijk voor den Heer gehandeld te hebben, maar dat wij ook alles wat in ons vermogen is moeten aanwenden om eerlijk voor de menschen te zijn, en allen schijn des kwaads moeten vermijden, opdat de naam des Heeren niet om ons gelasterd worde. — In vs. 23, 24 dringt de apostel er op aan, dat zij Titus en de andere broeders met liefde zouden ontvangen, daar zij broeders en afgezanten der gemeente en eene eer van Christus waren, en tevens opdat hij in zijnen roem over hen bij de andere gemeenten niet zou beschaamd worden.

Men zal zich herinneren, dat dit de kollekte is, die aanleiding gegeven heeft tot de lotgevallen van Paulus te Jeruzalem, die een einde aan zijnen dienst gemaakt en hem verhinderd hebben naar Spanje en zoovele andere plaatsen te reizen; en dat het tevens dezelfde kollekte is geweest, die hem de gelegenheid heeft geschonken zijne brieven aan de Efeziërs, Filippensen, Kolossensen, aan Filemon en misschien ook aan de Hebreën te schrijven. Hoe weinig weten wij den invloed der omstandigheden, waarin wij komen! Gelukkig, dat God, onze Vader, ze allen zóó bestuurt, dat zij ten beste voor ons en ter zijner verheerlijking uitloopen!

HOOFDSTUK IX. Nogmaals geeft de apostel getuigenis aan hunne bereidvaardigheid, die reeds voor een jaar bij hen was, zoodat vele anderen daardoor tot jaloerschheid waren verwekt. Daarom zouden zij dan ook overvloediglijk geven en zich door de komst der afgezanten laten voorbereiden, opdat hij niet in zijnen roem zou beschaamd wor-

den als de Macedoniërs met hem kwamen (vs. 1—5). Hij haalt hierbij de onomstootelijke waarheid aan: »Die spaarzaam zaait, zal spaarzaam maaijen; en die rijkelijk zaait, zal rijkelijk maaijen" (vs. 6). Zoo is het in het natuurlijke en zoo in het geestelijke. Hier is het de zaaitijd, dáár de oogst; en wij hebben het heerlijke voorregt zelfs de aardsche goederen zoo te kunnen besteden, dat wij hierboven de hemelsche inoogsten. Wat zullen echter zij inoogsten, die de aardsche goederen voor zichzelven hebben besteed, om de woestijn aangenaam, het leven gemakkelijk te maken en de vreemdelingschap te vergeten? Het woord Gods geeft dit ernstige antwoord: »Die in het vleesch zaait, zal uit het vleesch verderfenis maaijen" (Gal. 6 : 8). Evenwel wil Paulus niet, dat zij gedwongen zullen geven, maar met een gelukkig en vrij hart, »want God heeft eenen blijmoedigen gever lief" (vs. 7).

En nu aan het slot zijner vermaningen omtrent dit punt gekomen zijnde, beveelt hij hen aan de magtige genade Gods, die hen in alles in alle goed werk kan overvloedig doen zijn (vs. 8). God is niet karig in het geven, en het ontbreekt Hem noch aan liefde noch aan magt om de zijnen met de volheid zijner zegeningen te overladen. Hij kan hen in omstandigheden brengen om hunne goede werken te vermenigvuldigen en hen in alle bereidvaardigheid rijk te maken. Wanneer echter het ongeloof in het hart werkt, dan ziet men op zichzelven, betreurt het verlies en vreest voor gebrek; het geloof echter rust in God, neemt uit zijne rijke voorraadschuren, en deelt ze dan met een vrolijk en dankbaar hart uit. Wandelende in de voetstappen van Jezus, handelt de christen naar den wil van Hem, van wien geschreven staat: »Hij heeft gestrooid, Hij heeft den armen gegeven, zijne geregtigheid blijft in der eeuwigheid" (vs. 9; Ps. 112 : 9). Hij, die het zaad den zaaijer verleent en brood tot spijs, die zal ook uw gezaaisel vermeerderen, ja de vrucht uwer geregtigheid verdubbelen — van die geregtigheid, die uit de goede werken openbaar wordt (vs. 10, 11). Hoe arm en eng is het men-

schelijk hart met het oog op deze onuitputtelijke bron, op deze volheid van den rijkdom Gods, die de apostel hier voor de oogen des geloofs opent. God wil ons tot uitdeelers zijner zegeningen maken, zijne liefde noodigt ons uit te ontvangen en uit te deelen; en hoe meer wij weten te ontvangen en uit te deelen, des te meer zal Hij ons geven. Welk een heerlijk voorregt! O mogten wij het beter leeren waarderen!

Door deze bereidvaardigheid in het uitdeelen van aardsche goederen werden echter nog andere vruchten te voorschijn geroepen. „Want de bediening van dezen dienst vervult niet alleen het gebrek der heiligen, maar is ook overvloedig door vele dankzeggingen tot God" (vs. 12). De uitwerking hunner liefde was niet alleen de vervulling van het gebrek der heiligen in Judea, maar vervulde ook hunne harten met lof en dank aan God, daar zij zagen, dat hunne weldoeners er toe gebragt waren den naam van Christus te belijden, en hunne belijdenis met onderworpenheid des harten aan het evangelie van eene werkdadige liefde en bereidvaardigheid deden vergezeld gaan (vs. 13). En deze gedachte wekte tevens in hen het hartelijke verlangen op hen te zien en voor hen te bidden (vs. 14). Op deze wijze werd de band der eeuwige liefde aan beide kanten bevestigd, en Gode alle eer gegeven. Hij, die uitdeelt, doet het om des Heeren wil en verheerlijkt zijnen naam; en hij, die ontvangt, erkent daarin de goedheid des Heeren en looft en prijst Hem voor zijne genade. Welk eene volheid van zegeningen vloeijen er voort uit deze op zich zelf genomen aardsche en vergankelijke dingen, wanneer zij als gaven Gods beschouwd en tot verheerlijking zijns naams gebruikt worden! En er is hierbij geen spraak van de grootte der gave, maar van het hart des gevers. Welgelukzalig allen, die geloof en liefde genoeg hebben, om hierin naar den wil van God te handelen. Wel hebben zij reden, om met den apostel uit te roepen: Gode zij dank voor zijne onuitsprekelijke gave!

Drie brieven over de verhouding des christens tot het huwelijk.

(Ingezonden.)

II.

Geliefde Vriend!

Toen ik laatst het genoegen had u en uwe vrouw te ontmoeten, en een enkel woord met u te wisselen over onze roeping in het huwelijk, deedt gij mij het verzoek u eenige opmerkingen dienaangaande schriftelijk mede te deelen, aan welk verzoek ik thans ga voldoen.

In den brief welken ik u schreef, toen gij nog maar het voornemen hadt u in het huwelijk te begeven, haalde ik reeds de uitdrukking aan, door welke de Schrift in weinige woorden het gansche begrip des huwelijks te zamenvat. De mensch en zijne vrouw, »zij twee zullen tot één vleesch wezen" (Efez. 5 : 31). De man, d. i. de levenskracht en werkzaamheid, verbonden aan de vrouw, d. i. de zwakheid en het lijden. De Schrift noemt dit eene verborgenheid; maar deze verborgenheid wordt helder licht, wanneer wij zien »op Christus en op de gemeente" (vs. 32).

God, door wien alle dingen in verband met Christus beschouwd worden, en die zich voorgenomen heeft, eenmaal alle dingen tot één te vergaderen in Christus, God heeft zich door het bloed zijns Eigenen (Hand. 20 : 28) eene gemeente verkregen. Deze gemeente, door den Vader aan den Zoon gegeven, was het voorwerp van diens liefde. Hij gaf zich eenmaal voor haar over, en nog voedt en onderhoudt Hij haar (Efez. 5 : 25, 29). De gemeente wederom is aan Christus onderdanig, en vreest haren Man (vs. 24 en 33). Tusschen Christus en de gemeente bestaat dus eene betrekking. Van deze betrekking is het huwelijk, zooals dit hier op de aarde door God ingesteld is, eene voorstelling.

Wanneer zal nu het huwelijk aan zijnen aard beantwoorden; wanneer zal het zijn, wat God wilde dat het zijn

zou? Als de tweederlei betrekking van Christus en de gemeente op elkander, de betrekking der *liefde*, *die zich aantrekt*, en der *onderdanigheid*, *die in een ander wil bestaan*, er in afgepiegeld wordt.

Christus had de gemeente lief, alzoo ook gijlieden hebt uwe eigene vrouwen lief, zegt de Schrift tot de mannen. De gemeente is aan Christus onderdanig, alzoo weest gij uwen eigenen mannen onderdanig, zegt de Schrift tot de vrouwen.

Doch ja, wie meent niet, vooral in den beginne, (om ons eerst tot de roeping des mans te bepalen) zijne eigene vrouw lief te hebben! Dit mag gemeend worden; doch waarin ligt vooral het kenmerk van de liefde? Hierin, zegt de Schrift, *dat zij niet zich zelve zoekt.* En op hoe menigerlei wijze kan niet de man zich zelven zoeken in het huwelijk! Hij zoekt voldoening voor zijne lusten; hij zoekt verbetering van zijn geldelijk vermogen; hij zoekt bevordering van zijn gemak; ja, wat zoekt hij niet al, waarin hij *zich zelven* zoekt! Heeft nu de man op de eene of andere wijze zich zelven gezocht, en dus reeds bij den aanvang in zijne roeping gefaald, het is dan immers niet te verwonderen, dat hij niet in het huwelijk vinden kan, wat er door Hem, die het verordende, in is gelegd. Teleurstelling is al spoedig zijn deel; deze wordt gevolgd door berouw over den gedanen stap; hij is er zelf wel verwonderd over dat het zoo is, maar hij kan het zich niet ontveinzen, dat de gedachte bij hem zoekt post te vatten: had ik het maar niet gedaan! Hij is nu echter eenmaal verbonden, en dit is niet terug te nemen; hij schaamt zich het aan de wederhelft te openbaren; hij bemerkt dat er zelfs na de teleurstelling nog een zeker gevoel overblijft, dat hem aan zijne vrouw verbindt; en hij schikt zich dus maar zoo goed hij kan in zijne omstandigheden. Langzamerhand wordt het hem eene gewoonte aan zijne vrouw verbonden te zijn; en daar de gewoonte eene tweede natuur wordt, is de band, die hem aan zijne vrouw hecht, in dezelfde mate sterk, als de gewoonte tijd gehad heeft om

gewoonte te worden. Hij heeft dus zijne vrouw lief, zooals men alles lief heeft, waaraan men door gewoonte gehecht is geraakt. Ieder zal erkennen, dat hier volstrekt niet het uiterste van den toestand is voorgesteld.

Geheel anders is het met Christus tegenover de gemeente. Hij zocht niet hare schoonheid, hare gaven, hare bezitting, haar verstand. Ach neen, en hadde Hij ze gezocht, hoe bitter ware Hij teleurgesteld geworden; want onze schoonheid was onze schande, onze gaven waren onze natuurlijke neigingen om kwaad te doen, onze bezitting was onze schuld, ons verstand maakte ons tot vijanden. Christus zocht niet het onze, maar Hij zocht ons, Hij had *ons* lief.

Maar, zult gij zeggen, hoe kon Christus deze gemeente, zoo ellendig als zij was, liefhebben? Waaraan ontleende zij hare waarde voor Hem? Hieraan, dat zij Hem *van den Vader gegeven* was. De waardij van de gemeente voor Christus werd niet bepaald door den glans of de schoonheid dier gemeente zelve — wij hebben reeds gezien hoe het met hare schoonheid gelegen was — maar doordat zij voor Hem een geschenk des Vaders was. Hoe meer de Zoon den Vader eerde, des te grootere waarde bezat hetgeen de Vader aan den Zoon wilde schenken. »Vader, Gij hebt ze Mij gegeven, en Ik heb ze bewaard." Wat de Vader Hem geeft, is Hem een kleinood, waarvoor Hij teedere zorg draagt.

En nu weten wij te gelijk, waarom in zoo menig geval de man niet veel hart heeft voor zijne vrouw; waarom zoo dikwerf de eerste zoete dagen des huwelijks worden opgevolgd door bittere tijden van teleurstelling, die het liefhebben tot eene taak maken, te zwaar om te worden volgehouden.

Het is, omdat in maar al te veel huwelijken de man zijne vrouw *niet heeft van den Heer*. Men heeft, op zekere jaren en in zekere omstandigheden gekomen, begeerte gevoeld om eene vrouw te hebben; men heeft aan die begeerte gevolg gegeven, en in het bepalen zijner keuze

(ook zelfs waar men binnen den kring der zusters bleef) het oog gehad òf op schoonheid, geld en aanzien, óf, in het beste geval, op geschiktheid, overeenkomst en neiging. Die in één of meer van deze opzigten het meest beviel, naar de zoodanige ging het hart ook het meest uit; deze uitgang des harten werd te goeder trouw voor liefde aangemerkt, en onder de gunstigste vooruitzigten werd het huwelijk gesloten en het huwelijksleven aangevangen.

Men heeft echter niet, zoodra de behoefte aan eene vrouw zich deed gevoelen, deze behoefte zelve, gelijk elke andere, den Heer overgedragen, noch aan vertrouwde broeders bekend gemaakt. Daarom ook was er geene gesteldheid des harten aanwezig om te vertrouwen, dat die behoefte bij den Heer in veilige handen was; daarom ook geene verwachting, dat de Heer zelf en op zijne wijze er in zou voorzien. En zoo heeft men de eerste vrucht gemist van de gemeenschap, welke tusschen God en zijne kinderen wederkeerig bestaat, namelijk de troostrijke bewustheid van zich te bevinden niet in handen van het toeval of der omstandigheden, maar van een trouwen God en zorgenden Vader, wien onze aangelegenheden ter harte gaan. Voor hem, die gehandeld heeft, gelijk wij zoo even voorgesteld hebben, is dus niet de vrouw eene gave van God, maar eene vrucht van zijn eigen zoeken en overleggen. De waarde van zijne vrouw kon niet bepaald worden door den persoon desgenen, van wien hij ze ontvangen had; maar was geheel afhankelijk van het al of niet vervuld worden van de verwachtingen, die hij had gekoesterd, en dus van de persoonlijkheid der vrouw alleen. Het is zeer wel mogelijk, dat men, wetende als kind Gods geroepen te zijn den Heer te kennen in al zijne wegen, Hem aangeroepen en om zijnen zegen gevraagd hebbe. Doch het maakt een wezenlijk verschil, of men zulks doet, omdat de roeping dit vorderde, en omdat men bij het werken *ook het bidden* wilde voegen, dan of het harte dáár was om rustig op de leidingen des Heeren te letten, en den weg Gods evenmin te verhaasten

als dien te belemmeren. Het maakt een kenmerkend onderscheid, of men in het binnenste van zijn gemoed, en bij opregt zelfonderzoek, bevonden wordt in eigene maatregelen, in eigene pogingen zijne verwachting te stellen, den Heer biddende die te zegenen — dan of men allereerst zijne verwachting op den Heer vestigt, en daarbij de wegen inslaat, die Hij ons aanwijst, en de middelen aanwendt, die Hij in onze handen stelt. In het eerste geval is, hoezeer dan ook op uitwendig-christelijke wijze, de mensch en menschelijk overleg werkzaam; in het laatste geval de Heer en zijne vaderlijke leiding. En zelfs al nemen wij het Godsbestuur over zijne kinderen ook in die gevallen aan, waar de oogen zijner kinderen daar niet op gerigt zijn, zoo is het toch voor ons niet mogelijk de vaderlijke leiding des Heeren te erkennen en te waarderen, waar en zoolang onze eigene overleggingen in den grond der zaak de hoofdrol hebben gespeeld. Hoe zal men hartelijk God danken voor hetgeen niet van Hem afgebeden en uit zijne handen aangenomen is!

Wij hebben aldus gezien van hoeveel belang het is voor den man, dat het bij hem vast sta in zijn hart, zijne vrouw te hebben van den Heer [1]). Doch is deze voorwaarde vervuld, dan ligt er een vaste grondslag voor de opvolging zijner eigenaardige roeping, de roeping om lief te hebben met het oog niet op zich zelven, maar op de zwakke wederhelft, met welke hij één vleesch geworden is. Gaat alles nog voorspoedig en naar zijne wenschen, zoo valt het bepaald houden van zijne liefde op de vrouw, met wie hij vereenigd is, nog al zoo zwaar niet; doch de man, als *het beeld en de heerlijkheid Gods* (1 Kor. 11 : 7) moet vooral geoefend worden in het

1). Het is mogelijk, dat men, na reeds langen tijd aan zijne vrouw verbonden te zijn, er eerst toe komt zijne vrouw als *van den Heer ontvangen* te beschouwen. Wanneer men, tot een huwelijk overgaande, óf onbekeerd, óf als kind Gods niet met God in deze dingen werkzaam is geweest, wordt het ons dikwerf van achteren, en soms in een weg van veel verootmoedigends, voor onze harten duidelijk, dat ook van ons persoonlijk waarheid is, dat ons „God zamengevoegd heeft."

liefhebben van het zwakke en krachtelooze (Rom. 5 en 1 Kor. 1). De liefde, welke alleen omvat hetgeen *iets* is, kan nog geene afspiegeling genoemd worden van die liefde, welke zich aangetrokken gevoelt tot hetgeen *niets* is. Vroeger of later wordt ook *die* uitspraak der Schrift aangaande het huwelijk vervuld, dat dezulken, die trouwen, verdrukking ontmoeten in het vleesch (1 Kor. 7 : 28). Gods vriendelijke hand moge met mate deze verdrukking ons toebedeelen, maar zijne uitspraak over het huwelijk staat dáár, en het voegt ons voorwaar niet om, uit de misschien matige bedeeling van verdrukking over ons, aanleiding te nemen om ze *klein te achten.* In den regel is het vooral de vrouw, het zwakke vat, aan welke de verdrukking in het vleesch vervuld wordt. Naar mate deze verdrukking toeneemt, wordt de liefde des mans aan de vuurproef blootgesteld. En zoo niet eene zekere mate van natuurlijk geduld of natuurlijk medegevoel den man te hulp komt, zoo niet eene natuurlijke ligtvaardigheid of ook hardvochtigheid hem voor de smart ongevoelig of blind maakt, hij zal misschien al spoedig tot de ervaring komen, dat de liefde, die hij wist bij hem aanwezig te zijn, niet in deze proef bestaan kan. Hij moge zich geen rekenschap geven van hetgeen bij hem omgaat; maar als hij dit wèl doet, zal hij misschien ontdekken, dat het liefhebben hem zwaar is gaan vallen. Alligt gaat het verder, en komt een gevoel van ongeduldigheid, van weerzin zijn harte binnen, hetwelk hij veelligt zich zelven ontveinzen *wil*, maar toch zoo moeijelijk *kan*. Hij houdt het voor eene tijdelijke opwelling, ligt verklaarbaar in zulk een' moeitevollen weg; hij zet het op rekening van de inwonende, en zich ook bij den christen nog openbarende natuurlijke boosheid en zonde; hij zorgt zooveel mogelijk, dat het voor anderen, bovenal voor zijne vrouw, verborgen blijve; hij hoopt op beterschap, en komt deze, hij wordt in zijne gedachte, dat het zoo ernstig niet was, bevestigd; want, zie! het onaangename gevoel verdwijnt wederom geheel.

O, arme ziel! die u geluk wenscht met uwe overlegging, gij hadt beter gedaan met, hetgeen gij in dezen weg ontdektet, voor God te brengen en te oordeelen; want dan hadt gij tevens genade gezocht en ontvangen om »uwe eigene vrouw" lief te hebben. En geloof niet, dat gij er bij verloren zoudt hebben; want het is u geene schade, u, die het beeld zijt der kracht, dat gij één zijt gemaakt met de zwakheid, zóó een, dat alleen de dood deze eenheid verbreken kan. Gij kent ook lijden, het is waar, maar toch lijden van een' geheel anderen aard: teleurstelling in uwe zaken; belemmering in uwen arbeid; tegenstand, welken gij door inspanning van krachten overwinnen moet, zoodat gij uw brood eet in het zweet uws aanschijns; maar het lijden eener zwakke, het lijden zoo als eene vrouw het alleen draagt, en alleen dragen kan, dit kent gij niet, daartoe zijt gij niet gemaakt; en *juist heeft God u aan eene vrouw verbonden, opdat gij aan deze laatste soort van lijden deel zoudt kunnen nemen en er gevoel voor krijgen*, gelijk God er deel aan neemt en er gevoel voor heeft. Zoodra gij in deze eenheid met het zwakke genoegen zijt gaan nemen, en uwe vrouw, zwak en lijdend, waarlijk lief hebt gekregen, alsof zij in haren bloei was, is in u, die geroepen zijt »het beeld Gods" te wezen, de hoofdtrek van dit beeld ook inderdaad aanwezig. Bedenk het echter wel, de liefde, die daartoe in staat stelt, is, gelijk alle goede gave en volmaakte gifte, alleen afdalende van boven, van den Vader der lichten, wiens kind gij zijt (Jak. 1 : 17). En door uw pogen om die liefde, welke uw eigen hart voortbrengen kon, voor voldoende te verklaren, zult gij gewis niet u naar die liefde, welke eene gave Gods is, uitstrekken.

Is het u nu eenmaal goed, dat uwe vrouw het zwakke vat is, dan zult gij ook wel aan haar, als zoodanig, eere geven (1 Petr. 3 : 7). Wie zal van het »zwakke" vat het meeste vergen, wie zal het niet integendeel ontzien en in waarde houden? Daarom zal, wanneer wij geleerd hebben onze vrouw als het zwakke vat te eeren,

nooit bij ons eene behandeling gevonden worden, als ware onze vrouw onze slavin, bestemd om, meer en beter dan eene dienstmaagd (welke ons hare dienst onttrekt, wanneer zij die te zwaar vindt) op onze wenken ons te dienen, onze luimen te verduren of ons tot wrijfpaal te verstrekken in al die gevallen, waar wij geen werktuig vinden, gedwee genoeg om er zich toe te laten gebruiken. Neen, zij blijve verre van den man die ongevoeligheid en hardheid, welke er hem behagen in schijnen te doen vinden om op gebiedenden toon te eischen, welke de kleine krachten niet weet in aanmerking te nemen, welke in den goeden wil niet eene ruime aanvulling weet te vinden voor de kleine daad.

En wanneer wij in den boven aangeduiden weg onze vrouw als het zwakke vat hebben leeren eeren, zullen wij tevens »met verstand" bij haar weten te wonen. Ons eere geven zal dan nooit worden het toegeven aan luimen of grillen, wij zullen weten te onderscheiden tusschen hetgeen aan een zwak vat natuurlijk eigen is en — die overgevoeligheid en prikkelbaarheid, waardoor de vrouw, welverre van op de kloeke huisvrouw van Salomo te gelijken, eindelijk tot niets meer in staat is dan om te zuchten en te verkwijnen. Merk echter wel op, dat de man »met verstand" bij zijne vrouw wonen moet, *ook* waar de laatste verschijnselen zich bij haar zouden voordoen. Wij behoeven dit niet op te vatten, alsof er stond »met hardheid." Wanneer wij het verstand in de hardheid, in den gebiedenden toon meenen gelegen te zijn, dan zullen wij alleen kunnen zondigen tegen die andere vermaning, welke wil dat wij »niet verbitterd tegen haar" zullen worden (Kol. 3 : 19). Het verstand, dat de Schrift hier op het oog heeft, is hetgeen het »zamenwonen" mogelijk moet maken. Die dit verstand heeft, laat niets doorgaan wat zijner vrouw tot hare eigene schade zijn zou, ook al moest zij zijne bedoeling miskennen; en aan de andere zijde is in de wijze, waarop hij handelt, alles weg gelaten, wat onnoodige verbittering te weeg zou brengen, of eene miskenning zou wezen van de

eere, die aan de vrouw als het zwakke vat in elk geval toekomt.

Doch ook de evengenoemde vermaningen van met verstand bij haar te wonen, en haar nogtans eere te geven; van haar hoofd te zijn, en nogtans niet verbitterd tegen haar te worden, zij zullen wederom dáár alleen kunnen worden opgevolgd, waar in werkelijkheid de voorname grondslag tot eene regte verhouding des mans in het huwelijk aanwezig is. Immers wanneer de man zijne vrouw heeft *van den Heer*, wanneer hij verstaan heeft dat de Heer wilde, dat deze *twee tot één* vleesch zouden zijn, dan is de hoofdaanleiding verdwenen om zijne vrouw zware lasten op te leggen, zoowel als om haar aan haar lot over te laten. Is mijne vrouw *één met mij*, dan heb ik mijzelven lief, als ik haar liefheb (Efez. 5). En wie heeft ooit zijn eigen vleesch gehaat? »Niemand" zegt de Schrift; alzoo die zijne vrouw liefheeft, gelijk hij zichzelven liefheeft, zal evenmin *haar* hard vallen als hij *zich zelven* hard valt; zal evenmin tegen *haar* verbitterd worden, als hij tegen *zich zelven* verbitterd wordt. Integendeel, gelijk hij zichzelven voedt en onderhoudt, zal hij ook haar, als een deel van zichzelven, voeden en onderhouden. Voeden en onderhouden ..... niet gelijk hij zijne dienstboden, zelfs niet gelijk hij zijne kinderen voedt en onderhoudt; maar gelijk hij het *zichzelven* doet. Dat wil zeggen: hij heeft tegenover zijne vrouw *geen eigen*, het zijne is het hare, en het hare is het zijne, gansch anders dan tegenover zijne dienstboden, die hij een loon, of zijne kinderen, die hij een kinderdeel geeft; maar gelijk de Heer de gemeente voedt en onderhoudt, van welke laatste gezegd wordt, dat *alles het hare* is, omdat *zij* is »van Christus" (1 Kor. 3). Zijne vrouw heeft niet één deel, en hij het overige, noch omgekeerd. Hij bezit niets buiten of zonder zijne vrouw. Alle verhouding, waarbij het anders is, komt niet overeen met de bepaling Gods. De man moge de winner, de bewaarder, de bestuurder zijn, de vrouw echter bezit, omdat zij niet van den man af te scheiden is, alles wat hij

bezit. Zulks moet hij weten (Efez. 5: 29), opdat hij haar het onderhoud niet toewerpe.

Doch dit karakter van hoofd, van bestuurder moet de man in werkelijkheid handhaven. En met dit karakter komt overeen de priesterlijke betrekking, welke de man in het huis, en dus ook tegenover zijne huisvrouw, heeft te bekleeden. Paulus zegt, daarvan sprekende: »Ik wil dan, dat de mannen bidden in alle plaatsen, opheffende heilige handen zonder toorn en twisting" (1 Tim. 2 : 8). De man nadert en spreekt tot God; en als hij dit doet in *alle* plaatsen, dan is daarvan wel het allerminst uitgesloten zijne eigene woning, de plaats, waar zijne vrouw haar dagelijksch bedrijf heeft. Zoo als Christus het hoofd is eens iegelijken mans, is de man wederom het hoofd der vrouw; en zoo als de man, door Christus gedekt, vrijmoedigheid heeft tot God, zoo behoeft de vrouw een deksel door haren man (1 Kor. 11). Dáár, waar dus mannen zijn, binnen of buiten's huis, en de vrouw, om tegenover de engelen geene wanordelijkheid te vertoonen, zwijgt, trede de man op. Hoewel de vrouw niet uitgesloten is van de persoonlijke gemeenschap met God, moet, naar den regel Gods, de man, wanneer hij aanwezig is, het woord voeren; en hij doet aan zijne roeping te kort, wanneer hij zulks, om welke reden dan ook, verzuimt. Hij doe dit nogtans »opheffende heilige handen zonder toorn en twisting." Hoe gezegend dus, wanneer hij de vermaning, over welke wij vroeger spraken, van »niet verbitterd te worden" tegen haar, in waarheid betracht; en hoe onteerend voor God, wanneer hij, geroepen om ook in zijn huis te bidden, nog in toorn verkeert, omdat hij veelligt kort te voren in twisting geweest is tegen zijne vrouw. Hij ga dan veel liever eerst heen, en verzoene zich met zijne vrouw, belijdende zijne verkeerdheid, dan dat hij eene ergernis voor God teweeg zou brengen. Waarlijk, wanneer de man naauwkeurig op zichzelven acht geeft, alvorens, ook in tegenwoordigheid zijner vrouw, zijne handen op te heffen tot God, hij zal zien hoe vele aanleiding hij heeft,

om zich in het dagelijksch verkeer met zijne vrouw te oefenen in dat liefhebben van *het zwakke*, waarover wij vroeger gesproken hebben. Maar de man bedenke ook dat, daar hem de priesterlijke betrekking tegenover zijne vrouw is opgedragen, elke verkeerde toestand bij hem zelven tevens tot schade van zijne vrouw komt. *Zij* lijdt er onder, wanneer de man in zijn verkeer met God gebrekkig is, of wanneer dit verkeer is gestremd en afgebroken door zondige toestanden, door verbittering tegen zijne vrouw, of door gemelijkheid, omdat zij, het zwakke vat, misschien in de vervulling harer huiselijke roeping niet aan zijne eischen voldaan heeft.

Hoe zal ook de vrouw, aan wie het in de gemeente, d. i. in de vergadering der geloovigen, niet toegelaten is te spreken of vragen te doen, de vergoeding vinden, welke haar toekomt, indien de man zelf niet regt staat voor den Heer? Paulus zegt: »laat haar *te huis* hare eigene mannen *vragen*" (1 Kor. 14 : 35); en hierin ligt tevens de roeping des mans om haar te *antwoorden* naar de gave en het licht, dat hem geschonken is. Zoo is het dan ook ten nadeele van zijne vrouw, wanneer het licht, dat in hem was, tot duisternis is geworden; wanneer hij zoo weinig geestelijk is, dat hij bij zijne vrouw geene gemoedsbezwaren weet op te ruimen; of wanneer hij de gave, gelijk hij ze ontvangen heeft, niet alzoo weet te bedienen aan anderen, en allereerst aan zijne eigene vrouw (1 Petr. 4 : 10). Niet alleen ook, dat het besef van zijne betrekking als *hoofd* den man aansporen moet om zijnen geestelijken wasdom te behartigen; maar hij is tegelijk geroepen die betrekking uit te oefenen in de liefde. Hij kome de vrouw, waar zij met hare vragen, moeijelijkheden en bezwaren tot hem komt, met welwillendheid te gemoet; hij zij niet voor haar afgesloten; zijne werkzaamheden als man mogen hem niet doen vergeten, dat zijne vrouw een regt op hem heeft; hij zij niet ongevoelig voor de behoeften zijner zwakke, stille en nederige hulpe, noch ongenaakbaar voor hare in zijn oog misschien onnoo-

zele zwarigheden. Hij mete die niet af naar zijnen eigenen maatstaf, maar naar den haren; hij hoore haar aan in alle langmoedigheid; en make haar de plaats als tweede persoon, als onderdanige, niet noodeloos moeijelijk. Integendeel, de onderdanige vrouw ondervinde in alles, dat haar man van zijne hoogte gebruik maakt, niet om haar neder te drukken, te veronachtzamen, te doen verkwijnen; maar om haar op te heffen, te beschermen, te onderhouden.

Christus tegenover ons — zij ons tegenover onze vrouw een voorbeeld, naar hetwelk wij ons mogen zoeken te gedragen; en naarmate wij meer onzen Heiland leeren kennen en liefhebben in het karakter, waarin Hij ons beschreven wordt Jez. 40 : 11, zullen ook wij, naar dat zelfde beeld veranderd, bekwaam zijn om ons het zwakke aan te trekken in ontfermende en verzorgende liefde. De Heer zal ons dan niet behoeven te oordeelen, als die »de zwakken" met de zijde en met den schouder verdringen en met de hoornen stooten, totdat zij naar buiten verstrooid zijn (Ezech. 34 : 21).

Gij zult mij toestemmen, geliefde vriend! dat deze brief, meer bepaald handelende over de roeping des mans, te uitgebreid geworden is, om er ook nog eenige opmerkingen omtrent de bijzondere roeping der vrouw aan toe te voegen. Ik hoop deze laatste opmerkingen dus te doen volgen in een' afzonderlijken brief, aan uwe vrouw gerigt, en blijf als altijd

Uw Vriend:

Een heerlijk sterfbed.

Uit eenen brief uit Canada nemen wij het volgende over in het vaste vertrouwen, dat allen, die het lezen zullen verkwikt en in het geloof opgebouwd worden.

» Gisteren hebben wij het ligchaam eener ons dierbare zuster aan de hoede des Heeren toevertrouwd, die het op zal wekken, als Hij komt. Wij hadden eene roerende vergadering voor wij naar het kerkhof gingen. Br. D. sprak treffend over, Thess. 4 en 1 Kor. 15 : 47 enz. Dat zelfde ligchaam, hetwelk wij als een dierbare schat in de handen van den Heer, niet aan de aarde, toevertrouwen, datzelfde ligchaam zal weder opstaan. Ook sprak hij veel over de zekerheid van haren toestand, volkomen gezegend, — met den Heer. *Wij* konden niet zeggen wat ons morgen zal overkomen, maar voor ons, die gelooven, is de toekomst *zeker*. — Vele onbekeerde verwanten waren hierbij tegenwoordig, en ik gevoelde mij gedrongen veel voor hen te bidden, dat de Heer deze woorden en dit tooneel aan hunne harten mogt zegenen. Br. D. bad treffend voor den echtgenoot en de vier kleine kinderen, die achterbleven. — Eenige dagen voor haren dood vraagde zij aan haren man: »En kunt ge mij aan den Heer overgeven," en toen hij een paar dagen later zeide, dat hij het nu kon doen, was zij zeer gelukkig en zeide: »Nu heb ik geen wensch, geen zorg, geene vrees meer." Zij nam afscheid van hare kinderen, hen in de zorg des Heeren en van Gods volk aanbevelende, en daarna scheen zij alles hier beneden te vergeten, en alleen na te denken over de heerlijkheid om uitwonend van het ligchaam, tegenwoordig bij den Heer te zijn. Tot eene zuster zeide zij: »O wat is het heerlijk, dat er niets is tusschen uitwonend van het ligchaam en inwonend bij den Heer." Zij scheen geheel verdiept in zulk eene heerlijkheid. Dikwijls zeide zij: »Alles is licht." — Zij was zeer zwak en kon moeijelijk spreken; zij leed voortdurend veel pijn, maar hare kalmte en haar vrede waren zeer verkwikkend voor hen, die er getuigen van waren. Het maakte een grooten indruk op sommigen harer verwanten. — Zij ontsliep op den dag des Heeren des morgens vol vrede. Zij zeide: »Het is de dag des Heeren, niet waar?" en het laatste, wat zij sprak, was het eerste couplet van lied 151: »Heer Jezus! als ik aan u denk, aan al uw liefde en ge-

na, verlangt mijn geest uw schoonheid van aangezigt tot aangezigt te zien." Zij kon slechts zeer gebroken spreken, maar zij herhaalde den laatsten regel: »uw schoonheid van aangezigt tot aangezigt." En hoe spoedig werd die wensch vervuld! — Wij waren allen zeer aan haar gehecht. Zij heeft haren Heer trouw gediend, en wij verliezen waarlijk veel aan haar."

Een lied in de woestijn.

(WIJZE: *Bereid, o Jezus! onze harten.*)

Waar ik niets zie dan zandwoestijnen,
Een land, waar enkel dorheid woont,
Waar ik van honger moet verkwijnen,
Waar geene bron den pelgrim loont —
Wil God uit frissche bron mij drenken
Met levenswater, klaar en rein;
Wil Hij mij steeds verkwikking schenken
Uit d' onuitputbre heilfontein.

God zelf wil mij het voetspoor toonen;
Zijn licht omstraalt mijn wank'le schreên,
Hij zal zijn trouw met goedheid kroonen,
Hij gaat vooraan — 'k volg Hem alleen.
Zijn rijke zegen stroomt verborgen,
En overvloedig geeft zijn hand;
Hij leidt mij naar den eeuw'gen morgen,
Hij voert mij t' huis in 't vaderland.

Naar Kanans lang verbeidde woning
Word ik geleid door mijnen God.
Daar naar de zekere belooning,
Waar op ontbering volgt genot;
Waar in 't triomfgezang van allen,
Die hier eens droegen Christus kruis,
In Sions heil'ge lied'ren schallen,
Verwijderd van het aardsch gedruisch.

Daar in die schuren vol van zegen,
Waar 'k rust in ongestoord genot,
Komt mij geen vreemde vader tegen,
Want 't is *mijn* Vader en *mijn* God.
De God, die dáár mij zal begroeten,
Die mij omringt met heerlijkheid,
Wou reeds op aard het leed verzoeten,
Mijn hart verkwikken t' aller tijd.

Drie brieven over de verhouding des christens tot het huwelijk.

(Ingezonden.)

III.

Geliefde Vriendin!

In den laatsten brief aan uwen man heb ik beloofd nog eenige opmerkingen te doen volgen omtrent de roeping van de vrouw in het huwelijk. Ik ga daartoe thans over, en vind het niet ongepast den brief, waarin ik ze zamenvat, regtstreeks te rigten aan u, en in u aan geheel uw geslacht.

Zooals de man, naar het voorbeeld van Christus, het hoofd en de onderhouder der vrouw is, verschijnt de vrouw, naar het voorbeeld der Gemeente, onder het beeld der onderdanigheid. De Gemeente (en dan bedoelen wij *niet* eenige geloovigen van vroegeren of lateren tijd, maar wel het ligchaam van Christus, van hetwelk vroeger en later leden op de aarde werden aangetroffen) de Gemeente is aan Christus onderdanig. De Gemeente bestaat niet op zichzelve, leeft niet in en voor zichzelve, maar in en voor Christus. Zij is »geschapen in Christus Jezus," hoe zou zij dus een eigen leven buiten Christus kunnen hebben! Dit is niet mogelijk, en daarom gaat de Gemeente niet te werk naar beginselen of bepalingen van haar zelve, maar naar die van Christus (Col. 3 : 8). Hierin is ook de onderdanigheid gelegen. De onderdanige kent iemand boven haar, wiens wil zij gehoorzaamt, wiens regel voor haar wet is.

Herkent gij hierin al aanstonds u zelve, o vrouw! en zijt gij hieraan door anderen te herkennen? Hebt gij het beseft, sedert gij aan eenen man verbonden zijt geworden, dat gij, om het zoo eens uit te drukken, opgingt in uwen man; dat *hij* nu de persoon was, en dat gij *in hem* gerekend werdt? Gij weet zeker wel te wijzen op eenige gevallen, waarin dit karakter zich openbaarde; en dit zijn dan misschien de zoodanige, waarin het onderdanig zijn aan uwen man tevens was het volgen van uwen eigenen wil. Doch dan hebt gij

slechts bewezen, dat uw eigen wil zich binnen den kring van zekere zaken beperkt heeft, *waarbuiten* gij aan uwen man de hem verschuldigde onderdanigheid wel betoonen wildet. De Heer echter vraagt van u *gehcele* onderdanigheid (Efez. 5 : 24). En hiermede is u niet toegelaten ook maar ééne zaak uit te zonderen, in welke gij zoudt mogen verkiezen naar eigen goedvinden te werk te gaan, zonder te vragen naar den wil uws mans.

Gij begrijpt immers zelve, dat dan het voorbeeld van de Gemeente niet meer op u toepasselijk zijn zou. De Gemeente is niet aan Christus onderdanig in eenige of in vele, maar in alle dingen. Gij erkent zulks misschien, maar voegt er tevens bij, dat het u zoo moeijelijk valt altijd en in alle dingen de Gemeente hierin na te volgen. Het is goed dat gij zulks belijdt; want dan zult gij ook verder verstaan, dat, wanneer slechts de onderdanigheid zelve door haar, die ze betoonen zal, als eene gewenschte zaak beschouwd wordt, het niet meer zoo moeijelijk vallen moet onderdanig in alles te zijn. En nu weet de Gemeente, dat, gelijk zij in Christus Jezus geschapen is, zij ook alleen, door in Hem te blijven, vrucht dragen kan. De rank brengt niets voort afgezonderd van den wijnstok; daarentegen die in den wijnstok blijft, draagt veel vrucht. De Gemeente was, buiten Christus, alleen, hulpeloos, krachteloos d. i. onbekwaam om vrucht voort te brengen (Rom. 5 : 6). Doordat Christus zich harer aantrok is dit alles veranderd, en is zij niet meer alleen, noch hulpeloos, noch krachteloos; zij heeft nu hare vrucht tot heiligmaking (6 : 22). Het besef van dit alles doordringt de Gemeente; zij gevoelt *dat zij hare bestemming vervult door onderdanig te zijn aan Hem.* Hierom is hare onderdanigheid eene gewillige (Ps. 110 : 3). En iets dergelijks als aanwezig is in de Gemeente, is ook aanwezig in haar, die geroepen is in eene aardsche betrekking de Gemeente voor te stellen. Het vrouwelijk wezen op zichzelven heeft een gevoel van eenzaamheid, van behoefte om zich aan een ander, aan een, die krachtiger is dan zij, vast te hechten. Wat de vrouw zijn moge of doen moge,

zoolang zij alleen blijft, gevoelt zij hare bestemming, hare eigenlijke plaats nog niet bereikt te hebben. Het is mogelijk, dat deze geslachtstrek niet sterksprekend zij, of eenigzins uitgewischt worde, maar hij behoort tot de vrouwelijke natuur. Daarom, zoolang eene vrouw nog niet verbonden is aan eenen man, hoeveel gevaar loopt zij niet van door deze behoefte harer natuur verleid te worden, om zich bloot te geven, en reeds nu eenen man te willen behagen, in plaats van in hare afgezonderdheid en eenzaamheid alleen den Heere te behagen (1 Kor. 7 : 32). Hoeveel aanleiding voor haar, zoo zij niet in de gemeenschap met God wandelt, om te gelijken op die vrouw uit de Spreuken, die met hare reden vleit, met het hart op hare hoede, woelachtig zijnde, en »wier voeten in haar huis niet blijven." Elke ongehuwde zuster zoeke dan genade, om niet door hare aangeborene behaagzucht de aandacht te willen trekken, en de oogen van eenen man op zich te doen vallen. Alle voorbarige stappen op een gebied, dat voor haar nog afgesloten is, maken haar slechts te ongeschikter om eenmaal op dat gebied zelf regt te verkeeren. Dat er in haar behoeften zijn, die bevrediging verlangen; dat zij nog eenmaal, niet alleen hare krachten en gaven, maar wel liever zich zelve wenschte te geven, wij verstaan het, ja wat meer zegt, de Heer verstaat het; doch zoo lang zij nog maagd is, neme zij zulks aan, gelijk het werkelijk is, als *de weg Gods voor haar*, »vergenoegd zijnde met het tegenwoordige." En vindt Gods vaderlijke voorziening het goed haar te laten waar zij is, mogt zij er dan door geoefend worden, om zich te onverdeelder aan onzen hemelschen Bruidegom te geven, die toch in waarheid al onze genegenheden wel waardig is. Hij is het eenige voorwerp, waaraan men zich onverdeeld hechten kan zonder ooit schade te lijden; integendeel, zich met Hem bekommerende, zal men »heilig zijn beide aan ligchaam en aan geest" (vs. 34).

Is nu echter eene vrouw werkelijk aan eenen man verbonden, hoezeer is dan hare roeping tot onderdanigheid in overeenstemming met haar wezen. Het kan haar niet eene

vernedering zijn de plaats in te nemen, naar welke zij door de eigenaardigheid harer natuur heengewezen wordt. Is zij zich slechts harer behoefte bewust geworden, en zoekt haar hart de onderdanigheid, zoo zal zij tegen haar zelve gekeerd zijn, waar zij gekant is tegen haren man. Zij zal dan gevoelen, dat, waar de grootte der zelfverloochening (want er is sedert de zonde geene roeping vervulbaar *zonder* zelfverloochening) haar de onderdanigheid menigmaal zwaar zou maken, de eisch van haar wezen nog grooter onvoldaanheid zou achterlaten, bijaldien zij voor hare roeping bezweek.

O, hoeveel heeft de Christelijke vrouw hier vooruit, als die geleerd heeft, dat, sedert de zonde door eenen mensch in de wereld kwam, de gedaante van alle dingen verkeerd is, en de vrouw evenmin van nature haren man onderdanigheid kan betoonen, als de man zijne vrouw kan liefhebben. Doch door het geloof in Christus is bij haar een *nieuw* leven aanwezig; en in de vrijheid der gemeenschap met God kan zij uit Hem de kracht bekomen, om Gode door onderdanigheid aan haren man te verheerlijken. Hare onderdanigheid is als die van de Gemeente eene vrijwillige, eene onderdanigheid der liefde d. i. uit God. De regel des mans is haar regel; zijne bepalingen zijn het, waaraan zij zich houdt. Haar man is het hoofd dat bestuurt, en zij volgt en gehoorzaamt; zij is eene dochter Sara's, noemende haren man »heer" (1 Petr. 3 : 6). In het huisgezin zijn alzoo geene twee leidende beginsels, van welke nu eens dat des mans en dan weer dat der vrouw den boventoon voert; maar er is eenheid in alles, eene eenheid in welke de vrouw zich voegt, maar die zij niet naar willekeur op de eene of andere wijze verbreekt. Zij vraagt niet waarom dit of dat alzoo is, evenmin als de Gemeente zich aanmatigt aan Christus rekenschap te vragen van hetgeen Hij voor het huisgezin Gods bepaald of niet toegelaten heeft. En dat zij alzoo handelt is hare eere en hare voldoening; zij gevoelt zich daarin op hare eigene plaats; en doet niet allereerst aan haren man, maar

veeleer aan haar zelve te kort, waar zij daar buiten gaat. Degene, voor wiens oog zij wandelt, is niet haar man, maar *de Heer;* en daarom is zij onderdanig, ook wanneer haar man haar niet ziet, wetende dat het oog des Heeren *altijd* op haar gerigt is. Dit stelt haar ook in staat onderdanigheid te betoonen, waar er groote zelfverloochening aan verbonden is. Er zijn toch, helaas! mannen, ook van geloovige vrouwen, die alsnog »den woorde ongehoorzaam" zijn. In dit geval kan de onderdanigheid zwaar vallen. Wanneer de man — die overigens geen heerschappij vermag te voeren over den geest, maar alleen magt heeft over het ligchaam der vrouw — haar door zijne bepalingen hindert of belemmert, waar zij zoo gaarne aan menige behoefte haars harten gevolg zou geven, daar heeft zij wel zeer de bewustheid harer roeping voor God noodig, om het standpunt der onderdanigheid niet te verlaten. Haar man *kan* haar en *mag* haar niet hinderen, om haar hart aan den Heer te geven, om Hem te dienen en met Hem in gemeenschap te leven; maar haar man kan haar bijvoorbeeld ontzeggen, om weduwen en weezen te bezoeken, en dat ware anders het liefste, waarom zij nog wel eens hare woning zou verlaten; om kinderen Gods te ontvangen, en daar zette zij wel het eerst haar huis voor open; om ze te herbergen, en deze dienst ware haar een der aangenaamste (1 Tim. 5 : 10). Zij deed zoo gaarne meer wel aan armen en verlatenen, zij kleedde en voedde zoo gaarne meer de naakten en de hongerigen; doch haar man wil zulks in 't geheel niet gedoogen; en ware hier niet de Heer voor hare oogen, hoe ligt zou zij meenen vrijmoedigheid te hebben het standpunt der onderdanigheid te verlaten, en tegen den wil des mans te handelen. Of haar man is niet eene belemmering voor haar zelve, maar de gangen en paden haars mans veroorzaken haar vele droefheid, daar het wegen der zonde en des doods voor hem zelven zijn; hoe ligt kon zij hier zich laten verleiden, om door bestraffing en verwijting de rol eener meesteresse in plaats van die eener onderdanige te vervullen, en bij

alle bestaande verkeerdheden haars mans ook nog de verbittering te voorschijn te roepen. Of haar man heeft lust haar te kwellen, te tergen, misschien te mishandelen, hoe ligt kon zij hier er toe gebragt worden om met gelijke munt te betalen, om schelden met schelden te beantwoorden, om op te staan in wederstrevigheid in plaats van nog meer, nog lager te bukken. Nu zij echter onderdanig is, niet omdat haar man de onderdanigheid zoo ligt maakt, maar omdat het de wil des Heeren is en hare behoefte, nu vermag zij »vrouw" te blijven. Hare ingetogenheid en afgezonderdheid van alles, wat buiten haren kring ligt, verlaten haar niet. Haar man moge door veronachtzaming en tekortdoening aan de liefde, die hij haar verschuldigd is, zijne roeping vergeten, *zij* heeft zich eenmaal aan hem gegeven, en daarvan komt zij niet terug, want zij weet dat zij hem *blijft* toebehooren. En zij legt dit alles niet aan den dag in overmoedigheid, die zich op een standpunt plaatst, waar het kwaad haar niet bereiken kan, maar in alle ootmoedigheid en waarheid. Dat is die »kuische wandel in vreeze," welke, *als de man dien inziet*, hem vermag te winnen. Hoe meer zij vrouw is, d. i. hoe meer zij in zwakheid haren weg van dulden en verdragen afwandelt, des te grooter kracht oefent zij uit, gelijk ook steeds door de lijdende Gemeente menig stug gemoed, dat voor woorden ontoegankelijk was, tot overtuiging van de waarheid gekomen is. Ja, eene kracht gaat van haar uit, [1]) sterker dan de magtige hamer, waarmede op de harten der menschenkinderen geweld wordt uitgeoefend, sterker dan het woord. In waarheid, gij vrouw! als gij maar de zwakke, onderdanige vrouw wilt blijven, behoeft gij niet te meenen, dat gij misdeeld zijt van kracht; en er is niet de minste noodzakelijkheid alzoo om u eene kracht toe te eigenen, liggende buiten den

1) In zooverre de vrouw door verkeerdheden, misschien ook uit haar vroegere of onbekeerde leven, mede de aanleiding is tot verkeerde behandeling van de zijde des mans, zal zij *geene* kracht hebben, tenzij zij zich zelve in het licht Gods hebbe leeren kennen, en in dit opzigt veroordeelen.

kring van uwe bevoegdheid. De Heer zij met u, opdat gij steeds het vermogen der duldende liefde moogt in het licht stellen. Het laat zich van zelf verstaan, dat zulk eene vrouw van een zachtmoedigen en stillen geest zal zijn. De Schrift noemt dit het versiersel der vrouw, gelijk haar onderscheidend kenmerk gezegd werd te zijn de kuischheid en onderdanigheid. De Heer laat dus de vrouw toe zich te versieren. Zooals Hij, haar vermanende tot kuischheid en onderdanigheid, te gelijk hare eigene behoefte uitsprak, zoo erkent Hij in de vrouw den trek, dien Hij zelf in haar gelegd heeft, van zich namelijk gaarne te versieren. Wij spraken het echter reeds vroeger uit, dat sedert en door de zonde de gedaante en verhouding van alle dingen verkeerd is; en zoo is het ook de vrouw sedert dien tijd met haren trek tot versierselen gegaan. De kleeding, zelve een gevolg van de zonde, (Gen. 3 : 7 en 21) is voor haar geworden hetgeen haar een sierlijk voorkomen moet geven. Het vlechten des haars en omhangen van goud (1 Petr. 3 : 3) is voor haar een voorwerp van studie en overleg geworden. Maar ach, Hij die zelf de vrouw gemaakt heeft, en dus hare wezenlijke behoeften het beste kent, acht haar — hoe ook met goud en schoone kleederen omhangen — nog gansch niet versierd. Hij ontzegt haar noch kleederen, noch smaak; maar Hij moet, zoo zij niets anders vertoonen kan, over haar oordeelen, dat zij het kostelijkste sieraad mist. En dit in Gods oog kostelijke sieraad is een »zachtmoedige en stille geest." Gelukkig de vrouw, die dit verstaan heeft. Zij, de »stille," haat alle luidruchtigheid, en vermijdt alle beweging en drukte, die niet van de omstandigheden zelven onafscheidelijk is. Zelfs in de bedrijvigheid van hare huiselijke bezigheden gaat zij een stillen gang; en ook de woeligheid van een gezelschap maakt haar niet ongedurig. Vooral weet zij zich verre te houden van die snapachtigheid en babbelzucht, welke wel het minst bij een stillen geest voegen. Zij is stil, zij zegt dus niet veel, en daarom heeft zij tijd hare woorden te overleggen. Hierdoor gelijkt zij het allerminst op

die vrouwen, wier niet stil maar praatziek karakter zooveel onrust zaait èn in het eigen gezin èn in dat van anderen. Zij is dus ook niet de oorzaak, dat er zooveel storm en twisting gemaaid wordt, als helaas! een gevolg is van de radde tong der klapachtige vrouw, »die spreekt hetgeen niet betaamt" (1 Tim. 5 : 13). Zij is ook »zachtmoedig." Alle hardheid, alle hevigheid is haar vreemd. Zij weet veel te verdragen; niet maar de groote onaangenaamheden, die slechts zeldzaam voorkomen, doch ook vooral de kleine moeijelijkheden, die in een huisgezin — vooral als het wat talrijk is — zich dagelijks opdoen. En niet alleen dat zij zelve niet opvliegt, maar hare zachtmoedigheid vermag zulk een neerzettenden invloed op anderen uit te oefenen, dat menige aanleiding tot toorn en twisting weggenomen wordt. Zij is eene ware vredemaakster (Matth. 5 : 9), en heeft zoo regt slag om geschillen uit den weg te ruimen, om vertoornden met elkander te verzoenen, om eene aangename verstandhouding te bevorderen. En zij is niet maar zachtmoedig en stil in schijn, vertoonende hetgeen eigenlijk niet aanwezig is; maar het gaat haar zoo goed af, omdat zij zachtmoedig en stil is »van geest." Het is inwendig zoo bij haar, en daarom komt het ook naar buiten. En dáárom is het inwendig, omdat het door God gewerkt is. Zij heeft geleerd zoo te zijn door het onderwijs van Gods Geest, en in den weg misschien van vele verootmoediging. Daarom leert zij er nog altijd meer van.

De vrouw nu, die alzoo versierd is, zal van zelf weinig behoefte hebben aan ander sieraad. Zij behoeft, om een aangenamen indruk op anderen te weeg te brengen — en waartoe dient anders het versiersel? — de toevlugt niet te nemen tot kostelijke kleederen, goud of paarlen. Overal, waar zij zich vertoont, laat zij een liefelijk beeld achter, het beeld der stilheid en zachtmoedigheid. Daarom dekt zij haar ligchaam eenvoudig met »een eerbaar gewaad," en waar zij zich mede versiert, het is de »schaamte en matigheid," het zijn de »goede werken" (1 Tim. 2 : 9, 10). De vrouw, wij zagen het reeds vroe-

ger, al is zij het zwakke vat, is niet onbedeeld van kracht, daar zij door haren wandel den sterken man vermag te overwinnen. Ook het sieraad misgunt haar de Heer niet; doch Hij zelf heeft het voor haar uitgekozen. En nu ook — verborgen als zij is in haar huisgezin (Tit. 2 : 5), en onttrokken aan het openbare leven, de werkplaats des mans — zijn de goede werken haar nogtans niet ontzegd. Jezus zelf heeft op menig goed »werk" van vrouwen de aandacht bepaald. Zoo bevond Hij zich eenmaal in tegenwoordigheid van twee vrouwen, van wie de eene »zeer bezig" was »met veel dienens." De andere was stil, en »zittende aan de voeten van Jezus," wiens woord zij hoorde. Jezus prijst deze, en vermaant gene. Hij zegt van de stilzittende en luisterende Maria, tegenover de zich om vele dingen bekommerende Martha, »*zij* heeft het *goede* deel uitgekozen" (Luk. 10). Een ander maal kwam tot Hem eene vrouw, hebbende eene albasten flesch met zeer kostelijke zalf, en goot ze uit op zijn hoofd, daar Hij aan tafel zat. En het huis werd vervuld van den reuk der zalf. En Jezus, verstaande dat men deze vrouw moeite aandeed, zegt »zij heeft *een goed werk* aan mij gewrocht." (Matth. 26).

O, gij vrouw! welk liefelijk werk kan niet door u verrigt worden. De man moge trotsche gevaarten en heerlijke kunstwerken tot stand brengen, welke de menschen prijzen, gij zijt eigenaardig er toe gevormd en bestemd, om werken voort te brengen, die de Heer prijst, en welke een liefelijken reuk rondom u verspreiden. Uw huiselijk leven, verre van alle woeligheid der openbaarheid, laat het u toe veel te zitten aan 's Heeren voeten, en van Hem, die ook zachtmoedig is en nederig van harte, (Math. 11 : 29) woorden op te vangen, die u in uwe stilheid en afgezonderdheid rijker genot opleveren dan de toejuiching, die den man in zijnen werkkring te beurt valt. Mogten alle christelijke vrouwen erkennen, nu wij over deze dingen handelen, dat wij eene snaar aanroeren, die ook in haar binnenste trilt en weerklank geeft; en zeer is

zij te beklagen, die niet iets hiervan kent. Ach, de vergoeding, welke men zoeken mogt in uithuizigheid, woeligheid en klapachtigheid, hoe arm is zij, en hoeveel kwaad wordt er door gesticht in tegenoverstelling van het vele goede, dat de huiselijke, stille en hoorende vrouw teweegbrengt.

Voorts in alle dingen, o vrouw! vergeet de »matiging" niet. Bedenk dat uw ligt beweegbaar gestel aanleiding geeft tot overdrijving, tot het overmatige. Hebt gij eenmaal een indruk ontvangen, gij kunt zoo ligt te ver in de rigting van dien indruk meêgevoerd worden, ook al betreft het zaken, die op zich zelven goed zijn. Eene vrouw komt het beste voor, als zij op den achtergrond blijft; en daarom zegt ook Paulus, dat zij blijve in het geloof en liefde en heiligmaking, maar voegt er bij *met matigheid* (d. i. met betamelijkheid of welvoegelijkheid). Dan, zegt hij, zal zij zalig worden in barensnood, dat wil zeggen: hoezeer zij evenzeer als elk ander het voorwerp is der verlossende liefde van Jezus, zoo maakt haar dikwerf grillig, wispelturig, overspannen karakter, dat het zaligworden bij haar eene zaak is, aan welke in een geestelijk opzigt evenveel moeijelijkheden verbonden zijn, als in een natuurlijk opzigt aan eene geboorte.

Uit een en ander blijkt, dat aan de vrouw een' grooten, misschien wel den grootsten invloed op het huisgezin, en al wat daarmee in betrekking staat, moet toegekend worden. Wilden wij de vrouw ook nog als moeder d. i. tegenover hare kinderen gadeslaan, onze bewering zou er te onwedersprekelijker door worden. Dit ligt echter nu niet op onzen weg, en hetgeen wij reeds over de wederzijdsche betrekking in het huwelijk aangevoerd hebben, mag wel als voldoend bewijs van onze stelling aangenomen worden.

De ondervinding, en vooral het Woord Gods, zijn overigens daar, om dien invloed te staven. Eva, die vergeet dat Adam *eerst* gemaakt is (1 Tim. 2 : 13), en die onderhandelt met de slang buiten haren man om, is de oorzaak dat door eenen mensch de zonde in de wereld gekomen

is, en door de zonde de dood, waarvan haar eigen huisgezin het eerst de gevolgen moest ondervinden. Rebekka, die tegen haren man zamenspant, is de oorzaak dat scheuring en twist in Izak's stille huisgezin binnenkomen. Deze en dergelijke voorbeelden toonen den vrouwelijken invloed ten kwade, niet alleen in het betrokken huisgezin, maar ook verre daar buiten. Abigaïl, de huisvrouw van den norschen Nabal daarentegen, die door hare zachtmoedigheid den toorn van David weet te bedaren, bewijst dien invloed ten goede, daar zij de middelijke oorzaak wordt, dat niet het oorlogszwaard een einde maakt aan het leven van alle mannelijke inwonenden van haar huis. En wanneer wij alles wisten van onzen tijd, wij zouden vinden dat de oorzaak van vele treurige verschijnselen in huisgezin, familie, christendom ten laatste gezocht moest worden in den verkeerden invloed van de vrouw. De vrouw doet veel goeds, of zij doet veel kwaads. Zoo zij haren man niet naar den wille Gods eene hulpe tegen hem over is, kan zij niet anders dan hem eene hindernis zijn; en haar huwelijk is een van de vier dingen, om welke zich de aarde ontroert (Spr. 30 : 21); terwijl het zamenwonen met haar nog minder verkieslijk is dan het verblijf op een hoek van het dak. De waardij van eene deugdelijke huisvrouw is echter verre boven de robijnen; hare kinderen staan op, en roemen haar welgelukzalig; ook haar man, en hij prijst haar. Ja, de bevalligheid is bedrog, en de schoonheid ijdelheid; maar eene vrouw, die den Heere vreest, die zal geprezen worden. (Spr. 31).

Zij dan de invloed, dien de Christelijke vrouw op haren man, haar huis en hare verdere omgeving uitoefent, een invloed, waardoor zij zich in de oogen des Heeren aangenaam, bij haren man beminnelijk, en voor allen, die haar kennen, tot een zegen maakt.

Ziedaar, geliefde vriendin! aan mijne belofte voldaan. Ontvang deze opmerkingen met dezelfde toegenegenheid, als waarmee ik ze tot u rigtte; terwijl ik steeds ben,

Uw Vriend.

Uit deze korte opmerkingen over de wederkeerige roeping van man en vrouw moge ons duidelijk zijn geworden de dringende behoefte, in den weg des huwelijks, aan eene naauwe gemeenschapsoefening met den Heer. Deze is noodig bij elken stap op de baan zelve; maar zullen wij niet een grooter of kleiner deel daarvan met schade en schande afleggen, dan is het van belang, gelijk wij zulks ook reeds in den beginne opmerkten, dat zij, die nog vóór het huwelijk staan, en dus vooral de jongere Christenen, zeer digt achter den Heer wandelen. Zij toch leven in het tijdperk der verwachtingen, in het tijdperk dat vele begeerlijkheden, die vroeger sluimerden op den bodem des harten, nu beginnen te ontwaken en haren invloed te doen gelden. Dit tijdperk met zijne eigenaardige gevaren heeft daarom ook behoefte aan bijzondere waakzaamheid en teederheid des gewetens voor God. De Schrift erkent dit bijzondere gevaar voor de jeugd, als zij zegt »vlied de begeerlijkheden der jonkheid." En waar kan nu de jonkheid tegen hare begeerlijkheden veilig zijn anders dan bij den Heer? Alleen Jezus *is* sterk en *geeft* sterkte tegen de verzoekingen. Die in Hem niet blijft, is magteloos tegen het geweld der hartstogten en de verlokkingen der ijdelheden, die ons omringen. Ook waar men niet meedoet in de uitgietingen der overdadigheid, noch in het openbaar de wellustigheden dezer wereld najaagt, wordt niettemin het hart verontreinigd, het geweten wordt bevlekt, en de gedachten worden vleeschelijk.

Is deze toestand altijd te beklagen, diep is hij te betreuren in een tijd, waarin uit zoo menig oogpunt eene keus gedaan wordt, die voor het leven beslist. Niet het minst werkt deze toestand verderfelijk ten opzigte van het huwelijk. Hoe zou het verontreinigde hart door reine beginselen kunnen worden gedreven in het bepalen zijner keuze; in de maatregelen, die men treft om zijn doel te bereiken; in de wijze waarop men met elkander omgaat! Het is niet mogelijk; en gaat men in deze gesteldheid werkelijk een huwelijk aan, zoo brengt men den onreinen toestand daarin

over, en de kiem tot een diep beklagenswaardig huwelijksleven is te gelijk met het huwelijksverbond gelegd geworden. Ja, menigmaal moet het huwelijk dienen als een vrijgeleide voor de onreinheid, die er zich achter verbergt; en meent men nu geregtigd te zijn tot datgene, waarmee men — ongehuwd zijnde — opspraak zou verwekt hebben. Ach, deze kanker knaagt misschien aan meer huwelijken dan men oppervlakkig wel zou oordeelen, en is welligt de oorzaak van de meeste treurtooneelen, die er in plaats vinden. De uitspraak van Gods Woord »het huwelijk is eerlijk onder allen," die nog wel dienen moet, om er zich mee gerust te stellen, hoe gansch verkeerd wordt ze gelezen en toegepast! Er staat niet, dat al wat in het huwelijk gepleegd kan worden eerlijk is; maar eenvoudig dat de betrekking des huwelijks eene eerlijke betrekking is. De geoorloofdheid van het trouwen stelt niet tegelijk de geoorloofdheid daar van schandelijkheden, waartegen overal in de Schrift bepaaldelijk vermaand wordt. Hij, in wiens hart onreinheid aanwezig is, verkrijgt tot deze zonde geene wettiging, als hij het huwelijk intreedt. Ook het huwelijk zelf geeft hem niet wat hij zoekt. Het is hem niet zoozeer om zijne vrouw te doen, als wel om de verzadiging zijns vleesches; en daarom is het, dat hij zijne vrouw al spoedig zoo niet uit zijn huis, dan toch uit zijn hart verstoot. Hij moet nieuw voedsel hebben, en — hij slaat zijne oogen rond zich heen, en laat ze vallen op een ander. Indien hij ook al niet een daadwerkelijke echtbreker wordt, ach, het is reeds treurig genoeg, dat hij overspel in zijn hart bedreven heeft (Matth. 5 : 28). Die daarom het woord der Schrift voor zich wil inroepen, dat daar zegt »het huwelijk is eerlijk onder allen, en het bed onbevlekt" vergete toch niet dit andere woord, dat de Heilige Geest er onmiddelijk op doet volgen »maar hoereerders en overspelers zal God oordeelen." (Hebr. 31 : 4).

Dat het tot dit alles komt bij de kinderen der wereld, het is jammerlijk genoeg, maar hun toestand verklaart dezen jammer. Dat echter zoo iets kan plaats vinden ook

bij kinderen Gods, die van de zonde vrij en Gode dienstbaar gemaakt zijn tot heiligmaking, het moet onze harten zeer doen, en is in de hoogste mate bedroevend voor Hem, *die ons duur heeft gekocht*, en daarom geroepen Hem te verheerlijken niet alleen in onzen geest, maar ook in ons ligchaam, welke beide Godes zijn (1 Kor. 6 : 20). En juist omdat het hart ook van Gods kinderen, wanneer in plaats van Jezus en zijne heerlijkheid, de wereld en hare begeerlijkheden er plaats in hebben kunnen vinden, tot al deze ellende — langzaam veelligt, maar zeker — heengedreven wordt, hebben wij er ernstig op aangedrongen, dat allen, die in het huwelijk leven of over een huwelijk denken, niets zóózeer mogen vreezen als de gemeenschap met God, in welke zij gebragt zijn, met het harte te verlaten.

De Heer schenke aan al de zijnen genade, om deze dingen te betrachten.

Ons ligchaam, een tempel des Heiligen Geestes.

1 Kor. 6 : 19.

Wij zijn tot eenen duren prijs gekocht. Onze losprijs is het kostbare bloed van Jezus, den Zoon Gods. Wij behooren niemand toe — ook ons zelven niet — behalve Hem, die ons gekocht heeft. »Hij is voor allen gestorven, opdat degenen, die leven, niet meer zich zelven zouden leven, maar dien, die voor hen gestorven en opgewekt is" (2 Kor. 5 : 15). Christus alleen is onze Heer; Hem alleen komt de heerschappij over ons toe; en wij moeten ons aan Hem alleen onderwerpen. En als zijn eigendom heeft Hij ons den Heiligen Geest gegeven, die in ons woont en in ons roept: Abba, Vader! Weet gij niet, dat, ulieder ligchaam een tempel is van den Heiligen Geest, die in u is, dien gij van God

hebt, en dat gij uws zelfs niet zijt?" (1 Kor. 6 : 19).

Welk eene genade! Welk een wonder! Ons ligchaam was de woonstede van allerlei onreinigheid; kwade gedachten en booze overleggingen bragten ons tot schandelijke daden. De duivel, die leugenaar van den beginne, woonde in ons hart, en had ons ligchaam geheel in zijne magt; zoodat wij slechts deden, wat hij begeerde. En nu is datzelfde ligchaam, aan zijne magt ontrukt, van zijne boeijen ontslagen, een tempel des Heiligen Geestes. Het bloed van Christus kocht het vrij, en maakte het tot een geheiligd vat, tot een huis, waarin de Heilige Geest, en door Hem God zelf kon wonen. Wie zou in staat zijn dit te gelooven, indien God zelf het niet zeide! Ons verstand staat er bij stil; wij kunnen hier slechts in aanbidding aan Jezus voeten neêrzinken, en uitroepen: O wonder van Gods ontfermende genade! Maar waar wij dit doen, o! dan verstaan wij ook, dat de verlossing door onzen Heiland aangebragt, eene volkomene moet zijn — eene verlossing, die zulk eene kracht heeft, dat zij den verlorenen, schuldigen, onreinen zondaar tot een tempel des Heiligen Geestes maakt. Wie kan hier nog twijfelen aan de reinigende en algenoegzame kracht van Jezus bloed? Wie kan hier nog zuchten en klagen? God zelf verklaart, door zijnen Geest in ons te doen wonen, dat Hij ons zoo rein, zoo heilig, zoo volmaakt ziet, dat zijne heiligheid door niets wordt gestoord.

Wel mogen wij ons dus verblijden en Gode lofzangen des danks toebrengen! Maar tevens moeten wij bedenken, dat nu de Heilige Geest in ons woont, iedere verontreiniging des ligchaams eene ontwijding van den tempel Gods is. Dat is zeer ernstig. Bij de ontheiliging van den tempel te Jeruzalem ontbrandde de ijver van Jezus zoo zeer, dat Hij een geesel van touwtjes maakte, en allen in heilige verontwaardiging naar buiten dreef (Joh. 2 : 14 — 16). En zijn ijver is nu niet minder geworden. Hij veroorlooft geene verontreiniging, geene ontheiliging van zijn huis. Hij oordeelt het kwade; en zijne kastijdingen zijn een be-

wijs van dien ijver. Helaas! de zijnen vergeten zoo dikwijls hunne verantwoordelijkheid. Daarom zijn zij niet bevreesd, wanneer onreine begeerten, gedachten van hebzucht, of andere vleeschelijke en wereldsche gedachten in dezen tempel woning maken. Menigeen vreest meer het oog der menschen, dan het oog van God. Hoe ontzettend treurig is dit voor God en voor den Heiligen Geest. In zijne groote genade wil Hij onze gast zijn, en hoe moet het Hem dan bedroeven, als wij hem zulk een slechte ontvangst bereiden, en nog minder op *zijne* tegenwoordigheid dan op die des konings letten. Wel mogen wij hierover ernstig nadenken. Als men het vleesch laat werken, dan verontreinigt men niet alleen zijn eigen ligchaam, maar den tempel Gods. Men gebruikt het eigendom van Christus om de lusten des vleesches te bevredigen. De Apostel zegt in vs. 15: »Weet gij niet, dat uwe ligchamen leden van Christus zijn? Zal ik dan de leden van Christus nemen, en maken ze leden eener hoer? Dat zij verre." Voorzeker, indien wij het heerlijke voorregt van de inwoning des Geestes verstaan, dan zullen wij met evenveel warmte als Paulus die vraag met een krachtig: »Dat zij verre" beantwoorden. Het zal onze lust, onze vreugde zijn het huis, waarin de Heilige Geest woont, voor alle onreinheid te bewaren, of indien het reeds verontreinigd is, het te zuiveren. De Heer geve ons daartoe zijne genade, want die alleen is in staat ons daar te houden, waar Hij ons geplaatst heeft!

BESCHOUWING

OVER DEN

TWEEDEN BRIEF VAN PAULUS AAN DE KORINTHIËRS.

HOOFDSTUK X—XIII.

Het eigenlijk doel van zijnen brief was met het einde van Hoofdstuk IX bereikt, en Paulus had daarmede zijnen brief kunnen besluiten, ware het niet, dat er in de gemeente te Korinthe nog verschillende valsche leeraars waren, die door hunne redeneringen vele leden met zich sleepten, en den apostel in hunne oogen verachtelijk maakten. Hiertegen was het noodzakelijk met hoogen ernst te waarschuwen, en deze leeraars door de regtvaardiging van zijne eigene handelingen het zwijgen op te leggen. Het ligt dus in den aard der zaak, dat dit deel van zijnen brief, hetwelk men gevoegelijk een aanhangsel zou kunnen noemen, in eenen geheel anderen toon dan het vorige gedeelte geschreven is, en Paulus hier hoofdzakelijk van zich zelven spreekt. In plaats van den toon der hartelijke liefde, genegenheid en verschooning, vinden wij hier scherpte en hoogen ernst; en dit moest den Korinthiërs daarom te meer treffen. Het is tevens duidelijk, dat hij alleen de valsche leeraars en een zeer klein deel der gemeente van deze dingen beschuldigt, terwijl hij aan de gansche gemeente schrijft om hen voor die dwaalleeringen te waarschuwen, en hun wapenen tegen die vijanden van Christus in de handen te geven.

De eerste beschuldiging nu, die men tegen hem inbragt, was, dat hij afwezend zijnde stout, met harde woorden sprak, maar in hun midden zijnde zeer gering was. Dit zeiden zij om de kracht van Paulus vermaningen weg te nemen. Hij antwoordt hierop met ironie: »Voorts ik Paulus zelf vermaan u door de zachtmoedigheid en

goedertierenheid van Christus, die (zoo toch spreekt men van mij) tegenwoordig zijnde, wel gering ben onder u, maar afwezend stout ben tegen u; ik bid dan, dat ik, tegenwoordig zijnde, niet stout zal behoeven te zijn met dien vasten moed, dien ik voorgenomen heb onbeschroomd aan den dag te leggen tegen sommigen, die het daarvoor houden, dat wij naar het vleesch wandelen" (vs. 1, 2). Want hoewel wij in het vleesch wandelen, d. i. hoewel wij zwakke menschen zijn, zoo voeren wij den krijg niet naar het vleesch, maar wanneer het er op aankomt om te staan en te strijden voor de waarheid, dan zijn wij niet zwak of krachteloos meer; — want de wapenen van onzen krijg, van den strijd voor de waarheid, zijn niet vleeschelijk, bestaan niet uit menschelijke middelen, maar zijn krachtig door God tot nederwerping van alle hinderpalen en leugen (vs. 3, 4). Het beginsel, waarvan de apostel uitging, was allen, die de waarheid hoorden, tot gehoorzaamheid te brengen door alle bedenkingen weg te nemen en alle hinderpalen op te ruimen, opdat men alle eigene gedachten en meeningen zou onderwerpen aan het Woord des levenden Gods; en om zich krachtiglijk te verzetten tegen alle ongehoorzaamheid, zoodra de gehoorzaamheid aanwezig en alles in orde gebragt zou zijn (vs. 5, 6). Heerlijk beginsel! De magt en de kracht des Geestes handelen met volkomen geduld om de orde weder te herstellen, en eenen waardigen wandel voor God te voorschijn te roepen; en dit geschiedt door zoo ver als mogelijk is in genade te handelen, tot dat al degenen, die naar de vermaningen wilden luisteren, terug gebragt waren, en alsdan handelt dezelfde Geest met gestrengheid om de ongehoorzamen te straffen.

Paulus gevoelt echter, dat hetgeen hij hier gezegd heeft, door zijne tegenstanders niet toegegeven wordt; zij oordeelen, dat hij klaarblijkelijk geen goed dienstknecht van Christus was, en met zijn roemen te schande moest worden. En daarom houdt hij op eenmaal in zijne rede-

ring op, en vraagt: »Ziet gij aan wat voor oogen is?" Zijt gij zoo zwak, dat gij u door deze valsche leeraars, die zichzelven verheffen, laat verblinden? Het antwoord nu op deze vraag is: »Indien iemand bij zichzelven betrouwt, dat hij van Christus is, die denke dit wederom uit zichzelven, dat gelijkerwijs hij van Christus is, alzoo ook wij" (vs. 7). Voorzeker hadden de valsche leeraars gepraald: wat zijn wij toch geheel andere menschen, als deze slechts in de verte moedige Paulus! Wij zijn ware dienstknechten van Christus!

Na de beantwoording dezer vraag, doet de apostel zijn apostolisch gezag in volle mate gelden, hoewel hij met veel langmoedigheid handelt. Als apostel had Paulus de volle magt om de ongehoorzamen te straffen; hij had die magt van den Heer ontvangen, niet tot nederwerping, maar tot stichting der gemeente. Zij, die bereid waren te hooren en zich lieten waarschuwen, bragt hij tot gehoorzaamheid, om alzoo de christelijke eenheid te bewaren. Hij handelde niet willekeurig, maar paste zijn apostolisch gezag op het geweten der gemeente toe. De valsche leeraars evenwel en de ligtvaardigen verklaarden zijn geduld voor louter dreigen, daar zij zeiden: »De brieven zijn wel gewigtig en krachtig, maar de tegenwoordigheid des ligchaams is zwak, en de rede verachtelijk" (vs. 10) doch de apostel verzekert hen, dat hij in hunne tegenwoordigheid dezelfde zou zijn als in zijne afwezigheid (vs. 11). Wilden zij naar zijne vermaningen niet luisteren, dan zou hij van zijn apostolisch gezag gebruik maken en hen straffen.

Het volgende vers is eenigzins spottend. Paulus wil zeggen: Ik heb moed genoeg te roemen op de magt mij door Jezus verleend, maar om mij met zekere menschen gelijk te stellen, die altijd over zichzelven spreken; — neen! dat durf ik niet! Deze toch verstaan niet, dat zij zichzelven met zichzelven meten en daardoor als het ware zeggen: Welk een groot man ben ik, want hoeveel kan ik

niet, weet ik niet, doe ik niet! er is geen beter model van volmaaktheid dan ik. »Doch wij — zegt Paulus — zullen niet roemen buiten de maat, maar naar de maat des regels, welke maat ons God toegedeeld heeft om ook tot u te komen," (vs. 13) dat is: onze roem zal zich binnen de grens beperken, welke God zelf getrokken en waardoor Hij ons de sfeer onzer werkzaamheid aangewezen heeft, opdat wij ook bij u zouden werkzaam zijn. Het is zeer duidelijk, dat de apostel hier op de pralerij der valsche apostelen doelt, die met vreemde vederen pronkten, daar zij zich in het arbeidsveld van anderen indrongen, — in sferen, die God niet als de grens hunner werkzaamheid had aangewezen, gelijk zij dan ook naar Korinthe gekomen waren, hetwelk binnen de grenslijn der apostolische werkzaamheid lag, en zich nu beroemden, als of het korinthische gemeenteleven *hun* werk was; en daardoor trachtten zij den apostel op den achtergrond te stellen. Paulus stelt daarom in vs. 14—16 zijn gedrag tegenover dat dier valsche leeraars; hij ging naar plaatsen, waar Christus nog niet gepredikt was om de zielen tot de kennis des Heeren te brengen; ook hoopte hij, dat als hij de Korinthiërs weder zou bezoeken, zijn dienst vergroot zou worden, dat wil zeggen, dat door zijnen dienst hun geloof versterkt en hunne hoop verlevendigd zou worden, opdat hij weder naar andere plaatsen zou kunnen gaan. Voor het overige — en dit is een zeer gewigtig beginsel voor alle christenen in alle eeuwen — »wie roemt, die roeme in den Heer. Want niet die zich zelven prijst, maar dien de Heer prijst, die is beproefd." Dit geve de God aller genade ons steeds te verstaan, opdat zijn naam verheerlijkt en geprezen worde!

HOOFDSTUK XI. — En nu hij om der valsche leeraars wil bepaaldelijk van zichzelven moet gaan spreken, vraagt hij hen, met het oog op de twee laatste verzen van het vorige hoofdstuk, als het ware eenigzins spottend om verschooning door te zeggen: »Och of gij mij een weinig verdroegt in de onwijsheid, ja ook verdraagt mij"

(vs. 1)! Hij noemt het dwaasheid van zichzelven te spreken, en daardoor veroordeelt hij van ter zijde de handelwijze der valsche leeraars. En toch moet hij dit doen, omdat hij met eene heilige jaloerschheid voor de eer der Korinthiërs vervuld was, evenals een vader waakt over de eer zijner dochter, die hij aan den bruidegom moet voorstellen. Hij nu had de gemeente door het evangelie aan éénen man verloofd om haar als eene reine maagd aan Christus voor te stellen, en hij was bevreesd dat men haar van de eenvoudigheid, die in Christus is, zou aftrekken, evenals Eva door arglistigheid verleid was van den boom te eten (vs. 2, 3). En hij had voldoende reden om hiervoor bevreesd te zijn, daar de Korinthiërs zeer verdraagzaam waren in het dulden der valsche leeraars — eene verdraagzaamheid, die zelfs zoo ver bij hen ging, dat al kwam er iemand, die een anderen Jezus of een anderen geest of een ander evangelie predikte, zij hem toch niet uit hun midden zouden weren, maar zich onbedachtelijk aan zijne verleiding zouden blootstellen (vs. 4). Dezulken nu zou men verdragen en op hem had men zooveel aan te merken, en toch was hij in niets minder geweest dan de uitnemendste apostelen. Want indien hij ook slecht, d. i. eenvoudig, onnoozel in woorden was, nogtans was het niet in kennis, en allezins was hij in alles bij hen openbaar geworden (vs. 5, 6).

Of, vraagt hij hun, heb ik zonde gedaan, dat ik u het evangelie om niet heb verkondigd en van u niets heb genomen voor mijne nooddruft, maar door de broeders in Macedonië verzorgd ben geworden? Is dat mijne zonde, dat ik niet gehandeld heb gelijk de valsche leeraars, die geld van u nemen? Gij kunt het mij voor zonde toerekenen, maar niemand zal dezen roem, dien ik hierdoor heb, van mij nemen; want ik heb het nagelaten, omdat ik u liefheb; — God weet het! Want ik wist, dat de valsche leeraars dit zouden kunnen gebruiken om mij verachtelijk te maken en mij te beschuldigen van u te hebben beroofd. Daarom nam ik niets van u; en nu hebben zij geene oor-

zaak om zich boven mij te beroemen, en zij kunnen u dus in deze zaak niet ten valstrik zijn (vs. 7 — 12). Wij zien hier weder duidelijk de belangelooze liefde van Paulus; hij vergeet zich zelven geheel om slechts aan het welzijn van anderen en aan de eere van Christus te denken. Tevens wordt ons hier in het voorbijgaan de liefde der Macedoniërs geschilderd, die, hoewel zij arm waren, toch van het weinige, dat zij hadden, den apostel en in hem Christus hadden gediend. Paulus was geheel van den Heer afhankelijk, ook wat het stoffelijke betrof; hij arbeidde voor den Heer, en verwachtte van Hem niet alleen het loon in den hemel, maar ook zijne nooddruft op aarde. En God liet het hem aan niets ontbreken, maar bewerkte, waar hij dacht dat het beter was van de Korinthiërs niets te nemen, het hart der Macedoniërs om Paulus met tijdelijke goederen te verzorgen. Heerlijke ervaring der trouwe zorg Gods!

De valsche leeraars nu, van wie hij sprak, waren bedriegelijke arbeiders, want gelijk de Satan de gedaante aanneemt van een engel des lichts, zoo is het niet te verwonderen, dat zijne dienaars de gedaante aannemen van dienaars der geregtigheid, wier einde zal zijn naar hunne werken (vs. 13—15). Paulus noemt de valsche leeraars dienaars des Satans; wel een treffend en ernstig woord voor zoovelen in onze dagen, die hand aan hand met hen voorwaarts gaan, en zich vaak op hunne vriendschap beroemen. — Doch ik spreek in onwijsheid door zooveel van mij zelven te zeggen en te roemen; ik spreek dan ook niet naar den Heer om u iets te leeren, maar in onwijsheid naar het vleesch, d. i. in zwakheid. Doch gij kunt deze dwaasheid wel verdragen, daar gij zoo gaarne de onwijzen verdraagt, waaruit men zou opmaken, dat gij al zeer wijs zijt (vs. 16—19). De apostel meent natuurlijk het tegendeel, hetgeen ook blijkt uit vers 20, daar het toch alles behalve wijs kan genoemd worden zichzelven dienstbaar te maken, en door alles toe te geven zich geheel en al onder de magt en verpligting dier leeraars te stellen. En dan voegt hij spottend hierbij: »Ik zeg

dit naar oneer, gelijk als of wij zwak waren geweest; maar waarin iemand stout is (ik spreek in onwijsheid) ben ik ook stout" (vs. 21)!

Indien echter die leeraars zich op hunne joodsche afkomst beriepen, tot de oude joodsche godsdienst te behooren, zoo kon hij hetzelfde zeggen. Gelijk zij, was ook hij een Hebreër, een Israëliet, van het zaad van Abraham (vs. 22). Hierin konden zij zich dus niet boven hem beroemen, doch in zijne apostolische bediening konden zij niet in zijne schaduw staan; daar was hij boven hen. Het duidelijke bewijs hiervan vindt men in de opsomming van al de gevaren, waarin hij verkeerd had, van al het lijden, hetwelk hij doorgestaan had (vs. 23—33). Hij was in arbeid overvloediger, in slagen uitnemender, in gevangenissen menigvuldiger dan die joodsche leeraars, ja hij was menigmaal in doodsgevaar geweest. Om dit laatste te bewijzen noemt hij in vs. 24 en 25 als in een tusschenzin eenige gevallen op, waarin hij in doodsgevaar geweest was. Van de Joden had hij veertig slagen min één [1]) vijfmaal ontvangen, welke straf hij met regt onder de doodsgevaren telt, daar zij zoo gruwelijk was, dat de slagtoffers niet zelden onder de kastijding stierven. Driemaal was hij met roeden gegeeseld geworden, van welke geeselingen wij er ééne in Hand. 16 : 22 vinden opgeteekend — eens werd hij gesteenigd te Lystre (Hand. 14 : 19) — driemaal had hij schipbreuk geleden, waarvan wij echter in de Handelingen geen melding vinden gemaakt, daar de schipbreuk in Hand. 27 veel later plaats had, — eenen nacht en dag had hij in de diepte overgebragt, waaronder hij niets anders verstaan kan, dan dat hij ten gevolge van eene schipbreuk eenen nacht en dag gedurig door de golven bedolven op een wrak op de zee rondgezwalkt

1) Daar in de wet (Deut. 25 : 3) bevolen was niet meer dan veertig slagen te geven, zoo was het in de latere joodsche regtspleging gebruikelijk niet meer dan negen en dertig slagen toe te dienen, om daardoor elke wetsovertreding te voorkomen. Deze straf werd gewoonlijk in de synagogen voltrokken (zie Matth. 10 : 17).

had. Na den tusschenzin gaat hij voort in vs. 26 en 27 van zijne doorgestane gevaren te spreken, waarbij men onder de gevaren van rivieren, aan overzetten, doorzwemmen enz., aan gevaren in de stad aan die te Damaskus, Efeze, Jeruzalem enz. te denken heeft. Dat ook de valsche broeders, hoofdzakelijk de joodschgezinde leeraars, hem werkelijk gevaren bereid hebben, laat zich gemakkelijk verklaren uit hunne groote vijandschap tegen de door Paulus verkondigde vrijheid. Dat men bij het vasten niet aan een vrijwillig, maar aan een gedwongen vasten moet denken blijkt duidelijk uit den zamenhang. Behalve deze verschillende en onafgebrokene gevaren overviel hem ook nog dagelijks de zorg van al de gemeenten (vs. 28), wier welzijn hem zoo zeer ter harte ging; zoodat hij met volle regt kon zeggen, dat hij in alles uitnemender dan die andere leeraars geworden was. Door dit laatste gedrongen voegt hij er bij: wie is er zwak ten opzigte van zijn geloof, zijn geweten en zijne christelijke zedelijkheid, dat ik niet zwak ben? dat ik mij niet uit kracht der gemeenschap van de medelijdende zorg in denzelfden toestand verplaats? Wie wordt er geërgerd, tot ongeloof en zonde verleid, dat ik niet brande? mij niet door brandende zielesmart aangegrepen gevoel?

Welk eene heerlijke schilderij van een leven, hetwelk zich in algeheele afhankelijkheid aan den dienst des Heeren wijdde! Lijden en gevaren van allerlei aard uiterlijk, onophoudelijke vrees van binnen, een moed, die voor geen gevaar terugdeinsde, en eene liefde voor verlorene zondaars en voor de Gemeente Gods, die door niets kon verzwakt worden; — voorzeker, zulk eene overgave moet het hardste hart roeren! Zij doet ons onze zelfzucht diep gevoelen, en doet ons diep beschaamd de knieën buigen voor Hem, die de levende en frissche bron is, waaruit deze kracht in volle reinheid ontsprong. Tevens zien wij hier, hoe het ellendige streven dier valsche leeraars om het aanzien des apostels te minderen, dienen moest, om ons met zijnen onvermoeiden arbeid bekend te maken, en ons om-

standigheden mede te deelen, die ons nergens elders opgeteekend zijn. In de Handelingen vinden wij er slechts weinig van. Het voornaamste doel van dat boek is ons met de stichting der Gemeente bekend te maken, en ons aan te toonen, hoe zij steeds meer haar aardsch karakter verloor en als het ligchaam van den verheerlijkten Christus werd geopenbaard.

Het was voor den apostel voorzeker zeer pijnlijk zoo veel over zichzelven te moeten spreken. Hij gevoelde zich dan ook buiten zijne gewone sfeer, en roept uit: »Indien men moet roemen, zoo zal ik roemen in de dingen mijner zwakheid" (vs. 30). Bij al zijne ondervindingen, bij al de gevaren, waarin hij geweest was, had hij ondervonden, dat hij een zwak man was. Zwakheid en onmagt hadden hem steeds gekenmerkt, en alleen de hulp en magt Gods hadden hem staande gehouden. Hij belijdt het hier voor allen, dat hij alleen als een zwak mensch wil bekend staan, opdat den Heer alleen de roem zou toekomen. Hij bewijst dit door de mededeeling van een feit, welks waarheid hij op de plegtigste wijze verzekert. »De God en Vader van onzen Heer Jezus Christus, die geprezen is in der eeuwigheid, weet dat ik niet lieg. De stadhouder van den Koning Arétas in Damascus bezette de stad der Damascenen, willende mij vangen; en ik werd door een venster aan den muur in eene mand nedergelaten, en ontvlood zijne handen" (vs. 31 — 33). Paulus, die zooveel geleden had, die aan zulke groote gevaren en zelfs dikwijls aan den dood ontkomen was, openbaarde in deze gebeurtenis zijne gansche zwakheid; hij moest in eene mand uit een venster aan den muur nedergelaten worden. Zoo kon ook een kind ontvlugten! En door de mededeeling van dit ééne feit kenmerkte hij al zijne uitreddingen; en daarom kwam niet hem, maar den Heere alleen alle eer en roem toe. Dat is ware ootmoed! Voorwaar Paulus was een waardig discipel van den grooten Meester, die zeide: »Leer van mij, want ik ben zachtmoedig en nederig van harte."

„Onderzoekt alle dingen, behoudt het goede."

De volgende brief is door twee priesters van de Engelsche Episcopale kerk aan hunnen bisschop geschreven bij de nederlegging van hun ambt. Wij deelen dien hier mede, omdat de duidelijke uiteenzetting der redenen, die hen tot dien stap bewogen hebben, onder den zegen des Heeren kan dienen om de oogen van hen te openen, die nog altijd aan een dergelijk stelsel verbonden zijn, en om het geloof van hen te versterken, die reeds den moed hadden dit stelsel te verlaten.

Zeer eerwaarde Heer!

Zes maanden geleden zouden wij het voor eene bepaalde onmogelijkheid gehouden hebben om u op eene dergelijke wijze te schrijven, als wij nu verpligt zijn te doen. Omstreeks dien tijd sprak een van ons met eenen zeer ernstigen christelijken vriend over het bestuur der kerk, en in antwoord op de opmerking: »Ik zou liever spreken over onderwerpen, waarin wij overeenstemmen, dan over zulken, waarin wij verschillen," zeide hij: »Dat is waar; maar wij moeten nooit bevreesd zijn over welk onderwerp ook te spreken." Het antwoord was: »Ik ben geenszins bevreesd, want ik ben overtuigd, dat de kerk van Engeland op zulk eenen schriftuurlijken grond staat, dat niemand dien kan schokken." Kort hierop ontvingen wij eenige traktaten, die wij uw Eerwaarde hierbij toezenden. De bewijsgronden waren ons geheel nieuw, en het geheele onderwerp was op eene wijze behandeld, geheel verschillend van al wat wij vroeger gelezen hadden.

Wij trachtten hen te wederleggen, — wij onderzochten ze — onderzochten ze nogmaals — lazen en baden; al onze vooroordeelen waren tegen hen; wij hadden overvloedige oorzaak te wenschen, dat zij onwaar waren; doch evenwel zijn wij verpligt te bekennen, dat zij iedere oppositie heb-

ben overwonnen. Ons onderzoek eindigde met de volle overtuiging, dat zij de waarheid bevatten — eene overtuiging, die ons van alle verledene en tegenwoordige verbindtenissen moet scheiden, en ons op eenen nieuwen, onbekenden weg plaatst. Wij moeten kortelijk de bewijsgronden opnoemen, die ons tot deze overtuiging bragten.

1. Het eerste punt is de eenheid van het ligchaam van Christus. Gods Woord verklaart, dat deze eenheid wezenlijk en geheel en al geestelijk is, maar tevens, dat zij uitgedrukt moet worden in den wandel. Het gebed des Heeren (Joh. 17) zal iedereen hiervan overtuigen. Daarenboven vinden de vermaningen des apostels tegen sekte en scheuring hier hunne gepaste toepassing. Wij worden vermaand dat »ééne ligchaam," omvattende ieder waar geloovige, maar ook alleen ieder waar geloovige in Christus Jezus, niet te verdeelen. Wij worden vermaand »de bijeenkomst onder elkander" niet na te laten. — Om deze uiterlijke eenheid te bewaren moeten wij geene struikelblokken voor de voeten onzer broeders leggen; wij moeten de zwakken in het geloof aannemen, maar niet tot twistige zamensprekingen, en de plegtige waarschuwing van den apostel is: »Indien iemand den tempel Gods schendt, dien zal God schenden; want de tempel Gods is heilig, welke gij zijt."

Het is eene pijnlijke vraag, maar echter moet zij gedaan worden: Kan de kerk van Engeland in haar midden de toepassing van deze schriftuurlijke beginselen dulden? Heeft zij haarzelve niet in de plaats gesteld van dat »ééne ligchaam;" dezulken scheurmakers noemende, die zich wel van *haar*, maar niet van Christus afscheiden? Kent zij haar niet te gelijker tijd het regt toe om ceremonieën enz. in te stellen, en deze den leden op te leggen als voorwaarde van gemeenschap? daardoor velen van de kudde van Christus buiten haren stal sluitende, en alzoo *zelve* scheurmaker wordende, aangezien zij het ligchaam van Christus verdeelt. Wij hebben slechts één antwoord op al deze vragen.

2. Een ander punt is de uitoefening der tucht *in* de

kerk. De woorden van onzen Heer in Matth. 18 : 15, 17 zijn zeer duidelijk; doch kunnen volgens de beginselen der Staatskerk niet gehoorzaamd worden. — De apostel (2 Kor. 6 : 14—18) waarschuwt ons »een ongelijk juk met den ongeloovige aan te trekken," en vermaant ons uit het midden van hen te gaan en ons af te scheiden, als de voorwaarde om door God als zonen en dochteren erkend te worden. Inderdaad het Woord Gods is overal zeer duidelijk met betrekking tot deze zaak. Maar kan de kerk van Engeland hierin den toets doorstaan? Is het niet de klagt van hare verdedigers, dat de tucht niet goed in hare gemeenten uit geloovigen en ongeloovigen bestaande kan uitgeoefend worden? Of anders nemen zij de toevlugt tot de verklaring, dat in de tegenwoordige bedeeling in de kerk het onkruid niet uit de tarwe kan weggenomen worden, terwijl de woorden des Heeren in diezelfde gelijkenis duidelijk verklaren, dat Hij niet van de kerk, maar van de wereld spreekt, — en het resultaat is, dat de wereld en de kerk geheel dezelfde zaak worden. De dienaars der kerk hebben zelfs naam in de wereld, en deze twee gaan hand in hand, en de ergernis des kruises schijnt tamelijk verdwenen te zijn.

3. En nu de kwestie van bediening. In theorie belijdt de kerk van Engeland, dat de roeping tot de bediening van God moet komen; in de praktijk ontkent zij dit. Zij, die door de handen van hunnen bisschop geordend zijn, worden over kerken en kersspelen aangesteld, en in zeer vele gevallen zonder dat zij bij ervaring weten of er een Heilige Geest is of niet; omdat hunne ordening naar den regel was, moet ook hunne aanstelling goedgekeurd worden. In de verschrikkelijke omkeering van elke ware orde moeten ongoddelijke mannen gesteld worden over het volk des Heeren, of anders gezonden worden als blinde leidslieden der blinden, om van eene kerk te spreken, die zij niet kennen, of van een geloof, hetwelk zij zelven niet bezitten. Uw Eerwaarde zal toch zulk een stand van zaken Gods werk niet noemen. Is het stelsel, waarvan dit het gevolg

is, Gods werk? Indien dit zoo is, dan zou God hier dit stelsel en elders weder een ander opgerigt hebben. Hij zendt door wien Hij zenden wil, geheel voorbijziende elke bestaande orde; ja het kan niet ontkend worden, dat Hij dikwijls dezulken rijkelijk zegent, die geheel en al handelen tegen de bestaande kerkordening. God bekommert zich geenszins om de orde des menschen; Hij verbreekt die overal; de mensch daarentegen weigert Gods werk te erkennen, omdat het op eene sektarische wijze, zooals hij het noemt, wordt uitgevoerd.

4. En nu ten laatste: de orde der openbare eeredienst. Wij vinden een zeer bepaald plan voor de orde in de kerk van God ten dezen opzigte in 1 Kor. 11 en 14; zelfs regelende zulke dingen als het bedekken of ontdekken van het hoofd; en daarom voorzeker genoeg in bijzonderheden tredende. Maar het is ter zijde gesteld. Om welke reden? Omdat het niet past voor den tijd in welken wij leven. In plaats daarvan heeft men ons eene liturgie gegeven, op zijn best genomen eene menschelijke uitvinding, en die, hoe schriftuurlijk zij ook met betrekking tot de leer moge zijn, openbaar het regtstreeksche bestuur van den Heiligen Geest buitensluit, die dient door wien en op de wijze zooals Hij wil. Het ware schriftuurlijke plan kan (zooals uw Eerwaarde zal toestemmen) in onze dagen niet uitgevoerd worden zonder eene direkte verwerping van de bestaande orde; volgens welke het geheele werk der opbouwing is overgelaten aan één man, (bekwaam of onbekwaam) die herder, leeraar en evangelist moet zijn, en dit alles met uitsluiting van ieder ander, hoe bekwaam en geestelijk geleid hij ook zijn moge.

Het is met de diepste droefheid, dat wij over deze dingen spreken. Bij het doen van zulk eenen beslissenden stap als dezen zijn wij niet te rade gegaan met vleesch en bloed; en wij kunnen ons met vast vertrouwen op den Onderzoeker der harten beroepen aangaande de zuiverheid onzer beweegredenen. Wij moeten de overtuiging van ons hart gehoorzamen, en dit doende scheiden wij ons af van de kerk van

Engeland. De schatting der dankbaarheid voor zooveel, wat wij genoten hebben, zullen wij blijven betalen — ja niets zal de onderlinge band, die door de oneindige genade onze zielen aan den onzigtbaren Geliefde verbindt, kunnen losmaken.

Wij scheiden ons willens van geen van Gods kinderen. Wij zoeken alleen in ootmoedigheid des geestes de beginselen van God aangaande de scheiding van het kwade of van de wereld in beoefening te brengen. Elkeen van Gods volk reiken wij de broederhand, en voor hem hebben wij een hart vol liefde, en wenschen met hem in de meest innige gemeenschap te leven.

Wij verlangen naar het antwoord van uw Eerwaarde, opdat wij weten op welk eene wijze de noodzakelijke scheiding bewerkstelligd kan worden met de minst mogelijke moeijelijkheid voor u zelven; en wij besluiten met de welgemeende verzekering, dat de stap, dien wij doen, gedaan wordt met de opregte en hartelijke droefheid over de noodzakelijkheid om banden los te maken, die zoo menige aangename herinnering voor ons hebben.

De schaduw van den appelboom.

»Gelijk een appelboom onder de boomen des wouds, zoo is mijn beminde onder de zonen: ik heb grooten lust in zijne schaduw, en zit er onder, en zijne vrucht is mijn gehemelte zoet. Hij voert mij in het wijnhuis en de liefde is zijne banier over mij" (Hoogl. 2 : 3, 4).

De toestand van de ziel die in deze kostelijke woorden zoo duidelijk te voorschijn treedt is die van eene volmaakte rust en vrede Het is niet de taal van iemand, die slechts eene gedeeltelijke rust gevonden heeft, rust voor een dag, eene maand, een jaar. De ziel die waarlijk rust in Jezus gevonden heeft, heeft eene rust die goddelijk is in haar karakter en eeuwig in haren duur. »*Ik zit neder.*" Heerlijke zielstoestand! Er is niets meer te doen voor den zon-

daar. Veel arbeid voor den heilige — veel arbeid voor den dienstknecht. Er is geen werk meer in de tigchelovens van Farao, maar overvloed van werk in den wijngaard van Christus. De arbeid des geloovigen komt *na*, niet *voor* de rust.

En, let wel op, het is in *zijne* schaduw! Het is niet in de schaduw mijner werken, mijner gevoelsaandoeningen, mijner deugden, mijner bevindingen. Ook niet in de schaduw van instellingen, hoe goed ook; of van leerstellingen, hoe waar ook. Al deze dingen hebben hunne eigene plaats en hunne eigene waarde: maar wij doen beter van het niet te wagen ons in hunne schaduw neder te zetten; want doen wij het, zoo zullen zij blijken niet beter te zijn dan Jona's wonderboom, die in éénen nacht opgroeide en in éénen nacht verdorde. Neen, waarde lezer, het moet Christus zelf — Christus alleen — Christus altijd — zijn. Het moet waarheid voor ons zijn »Ik," ik zelf »*zit neder*," vind mijne zoete rustplaats, mijne bescherming en mijnen vrede in *zijne* schaduw." Dan is alles in orde — nu — en voor eeuwig.

En hoeveel schaduw zou eene ziel wel kunnen genieten, die eenvoudig in Christus rust? Juist zooveel als Christus kan afwerpen. Indien ik neder zit in de schaduw van eenen boom of van eene rots, zoo geniet ik juist zooveel schaduw als de boom of de rots in staat is mij te verschaffen. Evenzoo, als de ziel door het geloof rust in de schaduw van Christus, zoo is de eenige vraag, hoeveel schaduw kan Hij afwerpen? Het geloof kent het antwoord.

Waarde lezer, geniet gij »de schaduw van den appelboom?" Plukt gij van de rijke vruchten, die in ruimen overvloed om u heen hangen? Is die vrucht »zoet voor uw gehemelte?" Volgt gij Jezus opdat Hij u leide in zijn wijnhuis? Is zijne liefde »eene banier over u?" Wees verzekerd, dat alleen in zijn wijnhuis en in zijne schaduw rust en vrede voor uwe ziel te vinden zijn. O dat gij het zalige hiervan dag aan dag moogt ondervinden. Christus zij in waarheid uw eeuwig en eenig deel. In zijne schaduw rustende zullen wij opwassen in genade en kennis en

zal onze ziel door telkens nieuw voedsel gesterkt worden. O dat wij meer mogten smaken van de levende frischheid zijner genade, om alzoo in ijver, kracht en persoonlijke aanbidding onzen weg te vervolgen, tot dat wij geroepen worden om onze plaats in te nemen nevens den boom des levens, welke is in het midden van het paradijs Gods, om daar tot in alle eeuwigheid te blijven.

De rustplaats des geloofs.

Mijne ziel kan slechts rusten in het volbragte werk van Christus, en in het bewustzijn, dat Hij door God is aangenomen als degene, die voor mij in de tegenwoordigheid Gods is verschenen. »Gelijk Hij is, ben ook ik in deze wereld," zoodat hierin de liefde bij mij volmaakt is, opdat ik vrijmoedigheid mag hebben in den dag des oordeels" (1 Joh. 14 : 17). Zoodra ik hiervoor de werkzaamheid des Geestes in de plaats stel, zoodra ik de vruchten der wedergeboorte in plaats van de verlossing tot den grond mijner rust maak, heb ik slechts dan hoop, als ik die vruchten zie, en ik twijfel, als ik de werkzaamheid des vleesches bemerk. Ik heb dan het werk des Geestes in de plaats van het werk van Christus gesteld, en daar ik het vertrouwen, hetwelk mij bevolen wordt vast te houden, niet vind, twijfel ik ten laatste geheel en al of ik in het geloof ben. Het werk des Geestes in mij is steeds aan verandering onderhevig, anders zou er van geen opwassen in de genade sprake kunnen zijn; het werk van Christus echter is onveranderlijk, en heeft steeds voor God dezelfde waarde. De ontdekking der zonde in mij, hoe hatelijk en afschuwelijk zij ook zij, is geen reden om te twijfelen; want, omdat ik zulk een zondaar was, is Christus voor mij gestorven en opgestaan. Daarom is zijn werk de eenige en ware rustplaats des geloofs.

BESCHOUWING

OVER DEN

TWEEDEN BRIEF VAN PAULUS AAN DE KORINTHIËRS.

HOOFDSTUK XII. — De toestand der Korinthiërs had den apostel, zooals wij zien, gedwongen van zichzelven te spreken, en aan dingen te denken, die reeds lang achter hem lagen. Hij moest zichzelven regtvaardigen, om hun daardoor een wapen tegen de valsche leeraars in de hand te geven. Voor hemzelven had het geene waarde. »Te roemen is mij waarlijk niet oorbaar," zegt hij. En wanneer hij evenwel moest roemen, dan zou het zijn over iets, waarbij van zijnen persoon, van den mensch in het vleesch, geene spraak kon zijn. »Te roemen is mij waarlijk niet oorbaar, want ik zal komen tot gezigten en openbaringen des Heeren. Ik ken een mensch in Christus — voor veertien jaren — (of het in het ligchaam geschied zij, weet ik niet, of buiten het ligchaam, weet ik niet, God weet het); — dat de zoodanige opgetrokken is geweest tot in den derden hemel. En ik ken een' zoodanig mensch (of het in het ligchaam of buiten het ligchaam geschied zij, weet ik niet, God weet het), dat hij opgetrokken is geweest in het paradijs, en gehoord heeft onuitsprekelijke woorden, die het eenen mensch niet geoorloofd is te spreken." (vs. 1—4)

Bij deze mededeeling moet men noch aan zijne bekeering, die ten minste toen reeds twintig jaar geleden was, noch aan de verschijning te Jeruzalem (Hand. 22 : 17) denken, daar die niets met het hier verhaalde gemeen heeft; maar aan eene geheel bijzondere gebeurtenis, die ons nergens elders wordt medegedeeld — eene gebeurtenis,

waar alleen de magt Gods had gewerkt en waarin de mensch geen deel had gehad. Daarom zegt de apostel ook niet: Ik Paulus ben opgetrokken geweest in den derden hemel, in het paradijs; maar: Ik ken een mensch in Christus. Van zoodanig eenen zou hij roemen, aangezien hij zelf daarbij niet in aanmerking kwam. Bij deze zinsverrukking (extase) was hij zoo zeer afgescheiden geweest van alle verbinding met het stof, dat hij niet meer wist of de geest afgescheiden van het ligchaam of ook met het ligchaam daarin gedeeld had; hij had zich alleen met God bezig gehouden, en daardoor al het andere vergeten, zoo zelfs dat het hem ook nu nog niet der moeite waardig was daaraan te denken. En in dien buitengewonen en zaligen toestand had hij onuitsprekelijke woorden gehoord, die het eenen mensch niet geoorloofd is te spreken. Deze woorden konden niet het voorwerp der mededeeling aan anderen zijn; zij moesten voor anderen een geheim blijven, daar zij te hoog en te verheven waren om door eenen mensch in zijnen gewonen toestand begrepen te worden. Zij hadden den apostel versterkt in zijne bediening en hem kracht en moed gegeven om voorwaarts te gaan. En ook ons kan deze ervaring des apostels ten rijken troost verstrekken en ons de genade Gods beter doen verstaan. Spoedig zullen ook wij die onuitsprekelijke woorden, die het eenen mensch niet geoorloofd is te spreken, die wij *nu* niet verstaan kunnen, hooren, als wij voor eeuwig bij Jezus zullen zijn. Hoe heerlijk zal dat zijn, wanneer wij *voor altijd* zullen genieten, wat voor Paulus reeds voor één oogenblik zulk eene groote genade was!

Wij merkten reeds op, dat bij deze openbaring het eigene ik verdwenen was, en er geene oorzaak aanwezig was te roemen; en daarom zegt Paulus: »Van den zoodanigen zal ik roemen; doch van mij zelven zal ik niet roemen, dan in mijne zwakheden." (vs. 5). Het was evenwel mogelijk, dat anderen den apostel van wege deze voortreffelijke openbaring voor eenen zeer bijzonderen man hielden; en opdat deze gedachte in hunne

harten geene plaats zoude vinden, zegt hij: »Want zoo ik roemen wil, ik zal niet onwijs zijn, want ik zal de waarheid zeggen; maar ik houde daarvan af, opdat niemand van mij denke boven hetgeen hij ziet, dat ik ben, of dat hij uit mij hoort." (vs. 6) Hij is bezorgd, dat hun oog op eenigerlei wijze op hem zal gevestigd zijn, dat men hem als mensch kracht en wijsheid zou toeschrijven en eer zou geven. En dit kon hij niet verdragen; daartoe had hij den Heer te lief en was zijn hart te ootmoedig. Hij wilde niet hooger geacht worden, dan men hem zag en hoorde. En daarom maakt hij de Korinthiërs op de teekenen zijner zwakheid opmerkzaam. »En opdat ik mij door de uitnemendheid der openbaringen niet zou verheffen, zoo is mij gegeven een doorn in het vleesch, een engel des Satans, dat hij mij met vuisten slaan zou, opdat ik mij niet zou verheffen." (vs. 7) Hoeveel kunnen wij hieruit leeren. Noch des apostels treffende bekeering, noch zijne openlijke roeping door den Heiligen Geest tot zijnen apostolischen dienst, noch zijne diepe wegen hier beneden door lijden en gevaren, noch zijne opname in het paradijs waren in staat het vleesch te veranderen. Het blijft steeds vijandschap tegen God. Paulus had eene buitengewone zending, maar hij had ze in een aarden vat. De openbaringen, die hij ontvangen had, waren zijne kracht niet; het vleesch blijft altijd het vleesch. Zoodra hij met bewustzijn op de aarde teruggekeerd was, wilde het zich op de geschonkene genade verheffen; en het gevaar was daar, anderen minder te achten dan zich zelven. In de tegenwoordigheid Gods, in het paradijs, kan men zich niet verheffen. Daar is Christus alles, en het eigene ik is geheel verdwenen. Maar daar *geweest* te zijn, is eene andere zaak; dan is het vleesch werkzaam zich op datgene te beroemen, waarvan Gode alleen de eer toekomt. O, hoe treurig is het met den mensch gesteld! God waakt echter in zijne genade, en beteugelt het vleesch door allerlei middelen. Hij wilde niet, dat

het rijkgezegende leven des apostels zulk een treurig einde zou nemen. Welk eene oneer voor den naam des Heeren zou het geweest zijn, als deze voortreffelijke dienstknecht in hoogmoed gevallen ware! Het gevaar was aanwezig; het vleesch was er toe geneigd; doch de genade Gods had middelen genoeg dit te verhoeden. Hij gaf hem een doorn in het vleesch, een engel des Satans, die hem met vuisten sloeg. Dagelijks moest hij gevoelen, hoe weinig bruikbaar het vleesch is in de dienst Gods. Dit was voor Paulus zeer vernederend, maar tevens gezegend; want nu werd hij er steeds aan herinnerd in afhankelijkheid van God te leven en bij Hem alleen kracht te zoeken. Welk eene genade zulk een God te hebben, die al onze zwakheden kent, onze gevaren ziet, en die met getrouwheid en zorg over ons waakt, en alles in het werk stelt, opdat wij geen schade zouden lijden!

Het is tevens opmerkelijk het onderscheid te zien tusschen Christus en den hoogst bevoorregten mensch. Christus kon met Mozes en Elia op den berg verheerlijkt en als de Zoon Gods gehuldigd worden, en hij kon in de vlakte in de tegenwoordigheid van Satan en het volk terugkeeren; doch hoe hemelsbreed deze toestanden ook van elkander verschillen, zoo was Hij toch in beiden geheel volmaakt. In de apostelen, vooral in Paulus, vinden wij bewonderingswaardige deugden — werken, waarvan Jezus zelf zegt, dat zij grooter zijn, dan de zijnen — menigvuldige ervaringen des harten en een vergevorderd geestelijk leven — met één woord wij vinden bij deze dienaars des Heeren door den Heiligen Geest eene groote magt geopenbaard; maar wij vinden er niet die gelijkheid, die in Christus was. Bij hen was verootmoediging noodig, om de verheffing des vleesches te voorkomen en hun hunne afhankelijkheid van God te doen gevoelen. Jezus staat in alles bovenaan; Hij is de onfeilbare gids, het volmaakte voorbeeld, de getrouwe helper, met één woord, Hij is alles voor ons. O mogten wij zijne voetstappen drukken, en aan zijne hand door deze woestijn wandelen over ber-

gen en door dalen, bij vreugde en droefheid, onder voor- en tegenspoed!

Wij moeten nu de vraag beantwoorden, wat deze doorn in het vleesch geweest is. Velen denken, dat het eene zonde was, b. v. toorn, of vleeschelijke begeerlijkheid, waarmede Paulus veel te strijden had. En daarbij denkt dan een ieder aan die zonde, waarmede hij het meeste te doen heeft, om zich dan met de gedachte te troosten, dat de apostel ook zoo iets had. Het is echter duidelijk, dat den apostel deze doorn gegeven werd om hem voor hoogmoed, en dus voor eene andere zonde te bewaren. Het zou voorwaar eene schoone heilmethode zijn de eene zonde door de andere te verdrijven. En bovendien God was het, die hem dien doorn gaf, en hoe kan de Eeuwig Volmaakte iemand eene zonde geven om zich daarmede voortdurend te kwellen? Dit is onmogelijk. Evenmin kan de apostel hier denken aan de vervolgingen om Christus wil, daar die niets buitengewoons waren, en hij klaarblijkelijk over eene buitengewone zaak spreekt. Deze doorn in het vleesch moet dus een ligchamelijk gebrek [1]) geweest zijn, en wel zulk een gebrek, dat hem verachtelijk maakte in de oogen zijner hoorders. Hierdoor gaf God hem een tegenwigt tegen de hooge openbaringen; want waar men aan den eenen kant zijne groote gaven moest bewonderen, was hij aan den anderen kant verachtelijk.

Paulus nu wenschte zeer gaarne van dezen doorn in het vleesch verlost te worden, en daarom had hij den Heer driemaal gebeden hem van die plaag te bevrijden. Doch toen God hem antwoordde: »Mijne genade is u genoeg, want mijne kracht wordt in zwakheid volbragt," (vs 9) en toen hij verstond, waarom zulks geschiedde, was hij tevreden. Hij wist nu, dat deze doorn geen bewijs van Gods misnoegen, maar eene getui-

[1]) Uit de woorden in Gal. 4:15: »Ik geef u getuigenis, dat gij, zoo het mogelijk ware, uwe oogen zoudt uitgegraven en mij gegeven hebben," houden wij het voor het waarschijnlijkst, dat Paulus eene oogziekte had, waardoor hij er onaangenaam uitzag.

genis zijner liefde was. Wat hij in de oogen der menschen goldt, bekommerde hem niet. Het was hem genoeg te weten, dat de genade Gods met hem was, en dat Hij zijn werk, niettegenstaande het ellendige werktuig, tot zijne verheerlijking voortzette. Hij hoorde, dat God juist dààr zijne kracht volbrengt, waar de onmagt en zwakheid van het vat verwezenlijkt, waar het vleesch tot niets gemaakt is. En daarom roept hij verheugd uit: »Zoo zal ik dan veel liever roemen in mijne zwakheden, opdat de kracht van Christus in mij wone" (vs. 9). Hij was zoo zeer van de eer van Christus doordrongen, dat hij in zijne zwakheden roemt, en tevreden is, als zijn eigen ik vernietigd werd, omdat dan de magt van Christus zich ten volle in hem kon openbaren. »Daarom heb ik een welbehagen in zwakheden, in smaadheden, in nooden, in vervolgingen, in benaauwdheden om Christus, want als ik zwak ben, dan ben ik magtig" (vs 10). Welk eene taal! En welk een onderscheid tusschen hem en al degenen, die de moeijelijkheden zoeken te ontvlugten of zelfs murmureren in plaats van er een welgevallen in te hebben! Van waar komt dit onderscheid? Alleen uit de verschillende gezindheid voor Christus. Paulus hart stond wijd voor Hem open, Christus was hem alles. Hij achtte alle vleeschelijke voorregten voor schade en drek; hij was tevreden ze allen te verliezen voor de uitnemendheid der kennis van Christus. Hij had gaarne alles veil, wanneer Christus slechts verheerlijkt en zijne magt openbaar werd. Voorzeker zulk een hart had een welgevallen in die wegen, waar het vleesch in zijne onmagt gezien werd, en waar Christus gelegenheid had zijne kracht te doen werken.

Na de mededeeling nu van deze heerlijke openbaring herhaalt de apostel nogmaals: »Ik ben onwijs geworden; gij hebt mij genoodzaakt," want in plaats van mij te prijzen, zooals gij hadt behooren te doen, daar de merkteekenen van eenen apostel onder u betoond zijn in alle lijdzaamheid, met teekenen, en wonderen, en krach-

ten, beschuldigt gij mij en lastert daardoor mijne bediening, zoodat ik genoodzaakt ben zelf mijne verdediging op mij te nemen. Met volle regt kon hij getuigen, ik ben in geen ding minder geweest dan de uitnemendste apostelen (vs. 11), hoewel hij er natuurlijk bijvoegt: »Hoewel ik niets ben," daar het alleen Gods genade was, die hem daartoe had bekwaam gemaakt. En tevens kan hij den Korinthiërs met vrijmoedigheid afvragen: »Want wat is er, waarin gij minder geweest zijt dan de andere gemeenten, anders, dan dat ik zelf u niet lastig ben geweest" (vs. 13)? De merkteekenen van eenen apostel waren onder hen niet minder betoond geworden, dan in de andere gemeenten; alleen dit onderscheid bestond er tusschen hen en de anderen, dat hij van hen geene gaven had aangenomen. Welnu vergeeft mij dit ongelijk! Het zal wel moeijelijk zijn eene treffender, juister en beschamender verdediging dan deze te vinden. Met kracht en waardigheid, maar tevens met kalmte en liefde behandelt Paulus deze dingen, die zoo zeer geschikt waren het zelfzuchtige hart in beweging te brengen. De apostel blijft dan ook niet lang daarbij stilstaan, om hen niet te veel te beschamen, maar geeft hun op nieuw een bewijs zijner vaderlijke liefde, door hun te verzekeren, dat hij voor de derde maal gereed was tot hen te komen. En wanneer hij dan kwam, zoo zou hij als *vader* komen, gelijk hij ook vroeger had gedaan, en hen dus niet lastig zijn; »want« zegt hij, »de kinderen moeten niet schatten vergaderen voor de ouders, maar de ouders voor de kinderen" (vs. 14). Deze algemeene regel in de wereld gebruikt de apostel hier om den Korinthiërs zijne handelwijze jegens hen te verklaren. Hij was hun niet lastig geweest, en wilde het ook nu niet zijn, want hij was hun vader. Indien men echter meent, dat de apostel door deze woorden wil leeren, dat de christen schatten moet vergaderen, dan verstaat men niets van het standpunt der Gemeente en van de bedoeling des apostels. Hoe zou het mogelijk zijn, dat de man, die ons het hemelsch karakter

en de hemelsche roeping der Gemeente op zulk eene duidelijke wijze voorstelt, ons zou leeren schatten op de aarde te vergaderen? Zou er grooter tegenspraak te vinden zijn? Neen, men kan gerust aannemen, dat niets verder van hem verwijderd is dan die gedachte; en dat het misbruik dezer plaats zijn grond heeft in de wereldsgezindheid der meeste christenen.

Hij zou dus ten derden maal tot hen komen en hun niet lastig zijn, en hij zou zelfs nog meer doen, hij zou gaarne alles voor hen ten koste leggen en zijn leven voor hen willen geven (vs. 15), want hoe minder hij bemind werd, des te overvloediger beminde hij hen. Welk eene liefde! In plaats van in zijne liefde te verkoelen door het zien van hunne weinige liefde, werd zijne liefde meerder. Alzoo hoopte hij vurige kolen op hun hoofd. Alleen een hart, dat van de liefde van Christus doordrongen is, kan zoo handelen.

Van vs. 16—18 verdedigt hij zich nog nader tegen eenige beschuldigingen der valsche leeraars, die zeiden, dat hoewel hij zelf niets genomen had, hij toch door zijne afgezondenen had ontvangen. Hij kan zich echter op de Korinthiërs zelven beroepen; want noch Titus noch de anderen hadden iets van hen genomen; zij hadden onder hen in denzelfden geest gewandeld. Wel is het eene treurige bezigheid, wanneer eene ziel, die vervuld is met de heerlijkheid van Christus en de dingen bedenkt, die boven zijn, gedwongen is om zich met zulke nietige dingen als het zich verdedigen tegen ongegronde beschuldigingen bezig te houden. Ook dat is een lijden. Doch de liefde moet alles verdragen, en waar het noodig is zich ook met zulke dingen bezig houden ten nutte van anderen. Deed hij dit om zich bij hen te verontschuldigen? O neen, hij erkende de Korinthiërs geenszins als zijne regters, maar hij sprak in de tegenwoordigheid Gods, die zijn regter was, en in de gemeenschap van Christus. Hij bevestigt hierdoor zijn apostolisch gezag en geeft tevens blijk van de reinheid zijns gewetens. En hetgeen hij sprak

was tot hunne stichting, (vs. 19) tot volmaking van hun christelijk leven, en dit was wel zeer noodig, daar hij vreesde bij zijne komst velen wandelende te vinden naar de beginselen der wereld. Zooals wij bij Hoofdstuk X reeds opmerkten, zien wij ook hier, dat er nog velen te Korinthe waren, die zich in eenen slechten toestand bevonden; en daarom schrijft Paulus hun dit, opdat zij zich vóór zijne komst zouden beteren, en hij in plaats van onder hen bedroefd, door hen vertroost zou worden. Gelijk wij in den eersten brief zagen, vinden wij ook hier dezelfde beginselen, als nog bij sommigen aanwezig, terug — partijschappen (vs. 20) en onzedelijkheid (vs 21).

HOOFDSTUK XIII. Paulus wil dan ook, wanneer hij nu voor de derde maal tot hen komt, de zaak streng laten onderzoeken, en dat wel door voldoende getuigen, want »in den mond van twee of drie getuigen zal alle woord bestaan" (vs. 1). Hij zal nu van geene verschooning meer weten. Hij zal de zaak naauwkeurig doen onderzoeken en dan de schuldigen geenszins sparen. »Ik heb het te voren gezegd, en zeg het te voren, als tegenwoordig zijnde de tweede maal en nu afwezend, aan degenen, die te voren gezondigd hebben en aan al de anderen: dat, zoo ik wederom kom, ik hen niet zal sparen" (vs. 2). Paulus was eenmaal te Korinthe geweest, en had het plan gehad de tweede maal er heen te gaan, toen hij in Macedonië reisde. Hij had dat toen uitgesteld en daarom zegt hij hier: als tegenwoordig zijnde de tweede maal en nu afwezend. Die voorgenomen tweede komst wordt door hem voor eene werkelijke komst genomen.

En nu stelt de apostel hun nog eene zaak voor, die de tegenstanders zijner apostolische bediening noodzakelijk moest verslaan, en de geheele gemeente de dwaasheid hunner beschuldigingen moest doen inzien. »Dewijl gij — zegt hij — eene proeve van Christus zoekt, die in mij spreekt, onderzoekt u zelven, of gij in het geloof zijt, beproeft u zelven. Of kent gij u

zelven niet, dat Jezus Christus in u is? ten zij dat gij eenigzins verwerpelijk zijt (vs. 3 en 5). Indien het toch waar ware, hetgeen zijne tegenstanders zeiden, dan sprak Christus niet in den apostel, maar indien Christus niet in hem sprak, dan woonde Hij ook niet in hen, want zij hadden het evangelie door zijne prediking aangenomen. En indien zij door zichzelven te onderzoeken tot de slotsom kwamen, dat Christus in hen woonde, dan moesten zij ook noodzakelijk toestemmen, dat de apostel door Hem gezonden was. Deze juiste redenering moest hen dus van zelf de dwaasheid hunner beschuldigingen doen gevoelen. Welk eene dwaasheid toch zich door eene gedachte te laten verleiden, die schijnbaar henzelven verhief, maar die, omdat zij het apostelschap van Paulus verwierp, hun eigen christendom omverstiet. — Het zal door dit verband iederen oplettenden lezer duidelijk worden, dat Paulus hen volstrekt niet uitnoodigt zichzelven te onderzoeken of zij in het geloof waren, omdat hij aan hun christendom twijfelde, of omdat hij het noodig keurde, dat de christen gedurig zichzelven onderzoekt, om daaruit zijn toestand af te leiden. Dit zou geheel strijden met al zijne brieven, waar hij met betrekking tot ons behoud de meest stellige zekerheid predikt, en altijd bezig is ons oog van ons zelven af en op Christus te rigten. Het is hem hier alleen te doen om hen de dwaasheid hunner beschuldigingen te doen gevoelen, en niets kon daartoe beter zijn dan hen te wijzen op hun eigen toestand voor God. Bovendien toonen ons de woorden: »Of kent gij u zelven niet, dat Jezus Christus in u is, ten zij dat gij eenigzins verwerpelijk zijt," aan, hoe Paulus hen wijst op hun eigen bewustzijn, dat zij christenen waren. Hij zegt als het ware: »Weet gij het dan niet meer, dat Jezus Christus in u is, zijt gij zooveel achteruit gegaan?" Wel verre dus van onzekerheid te prediken, geeft hij hierdoor een nieuw bewijs, dat zekerheid noodzakelijk is en het karakter van een christen uitmaakt. Hetgeen ons nu in het tweede gedeelte van vs. 3 en in vers 4 gezegd wordt, is een tusschenzin, die ons

verklaart hoedanig de Christus is, die in hem sprak. »Welke in u niet zwak is, maar krachtig is onder u. Want hoewel Hij gekruist is in zwakheid, zoo leeft Hij nogtans door de kracht Gods. Want ook wij zijn zwak in Hem, maar zullen met Hem leven door de kracht Gods in u." Christus, dien Paulus predikte, was niet zwak maar krachtig bij hen; zijne kracht werd onder hen openbaar, want hoewel Hij door zijne kruisiging zwak had geschenen, zoo was nogtans de kracht Gods gebleken in zijne opstanding uit de dooden. Alzoo was het ook met den apostel, hoewel hij Christus in zwakheid gelijkstond, zoo werd nogtans zijn leven door de kracht Gods in hen openbaar, daar zij het evangelie hadden aangenomen. Evenals in de vorige hoofdstukken wordt dus ook hier gezegd: dat de ware bediening steunt op de zwakheid van den mensch en op de kracht Gods.

Daar de apostel te goed overtuigd was, dat zij door het onderzoeken van zichzelven tot de slotsom zouden komen, dat Christus in hen woonde, en zij daardoor zouden zien, dat hij wel degelijk een door God geroepen apostel was, zoo zegt hij nu vol vertrouwen: »Doch ik hoop, dat gij zult verstaan, dat wij niet verwerpelijk zijn." (vs. 6). En ik wensch van God — voegt hij er bij — dat gij geen kwaad doet, namelijk iets wat u naderhand bitter zou berouwen, wat aanleiding zou kunnen geven om met gestrengheid te handelen; en dit had hij veel liever, al zou ook daardoor zijne bedreiging geheel onuitgevoerd blijven. »Want wij vermogen niets tegen de waarheid, maar voor de waarheid." (vs. 8). Wanneer de Korinthiërs namelijk der waarheid getrouw bevonden werden, dan behoefde Paulus geene gestrengheid te gebruiken, daar hij die alleen kon aanwenden in het belang der waarheid. Zoo zij zich dus bij zijne komst der waarheid gehoorzaam zouden betoonen, kwam er geen apostolisch gezag te pas. Want wij verblijden ons, wanneer wij zwak zijn, d. i. wanneer wij geene bewijzen van magt

behoeven te geven, en gij sterk zijt in geloof en wandel (vs. 9). Het hoogste nu, wat hij voor hen wenschte, was hunne volmaking, want dan behoefde hij geene gestrengheid te gebruiken. »Daarom schrijf ik afwezende deze dingen, opdat ik niet, tegenwoordig zijnde, strengheid zou gebruiken, naar de magt, die mij de Heer gegeven heeft tot opbouwing en niet tot nederwerping" (vs. 10).

En nu als het ware vermoeid door al zijne pogingen om hen op het regte spoor te brengen en om zijn apostolisch gezag te verdedigen, sluit hij zijnen brief met weinige woorden. »Zijt blijde, zijt volmaakt, zijt getroost, zijt eensgezind, leeft in vrede; en de God der liefde en des vredes zal met u zijn" (vs. 11). Voorwaar niets beter kon hen en ook ons worden toegewenscht. Waar dat alles gevonden wordt, daar zullen geen twist of scheiding, maar ook geene miskenning der door God geschonkene gaven aanwezig zijn; daar zal men in den geest van Paulus wandelende eene innige belangstelling voor elkanders lot en heil toonen, elkander op het harte dragen en elkanders belangen Gode voorstellen. Daartoe zij de genade van den Heer Jezus Christus, en de liefde van God, en de gemeenschap des Heiligen Geestes met ons allen!